

PDB Name:

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 18.1.2006

Modification Date: 18.1.2006

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Stephen King

Dlouhý pochod

Jak je důležité mít Bachmana

Toto je můj druhý úvod k takzvaným "Bachmanovým knihám" - jak sám pro sebe označuji těch několik prvních románů vydaných pod jménem Richarda Bachmana, románů, které se poprvé objevily jako nijak neavizované paperbacky pod značkou nakladatelství Signet. První předmluva nestála za moc; připadá mi jako učebnicový příklad autorského zatemnění smyslů. Ale nijak mě to nepřekvapuje. Když vznikala, nebylo Bachmanovo alter ego (tedy jinými slovy já) v nijak zvlášť hloubavé nebo analytické náladě; cítil jsem se tehdy okradený. Bachman nepřišel na svět jako ledajaký krátkodobý alias; měl tu původně vydržet dlouhou dobu, a když ve spojitosti s ním začalo padat mé jméno, překvapilo mě to, znervóznilo a našťvalo. Což není právě nejprůhodnější rozpoložení k psaní esejů. Tentokrát si snad povedu lépe. Ze všeho, co se o Richardu Bachmanovi dá říct, je nejdůležitější patrně to, že opravdu ožil. Ne úplně, samozřejmě (podotkl s nervózním úsměvem); nepíšu to s žádnými falešnými představami. Ačkoli... no... možná trochu ano. Vždyť co jiného se autoři beletrie snaží ve svých čtenářích probudit, než právě falešné představy - přinejmenším v okamžiku, kdy před nimi vývoj románu či povídky ještě leží otevřený a spisovatel se jen těžko dokáže ubránit tomu... jak to jen nazvat? Možná "cílenému klamání"?

Richard Bachman se každopádně nezrodil jako klam, ale jako útočiště, pod jehož ochranou jsem mohl vydat několik raných děl, u nichž jsem měl pocit, že by se čtenářům mohla líbit. Pak začal růst a ožívat, jak už to u výtvorů spisovatelské fantazie tak často bývá. Začal jsem si ho představovat jako chovatele mléčného skotu... jeho manželku, krásnou Claudii Inez Bachmanovou... jeho osamělá novohampshirská rána vyplněná dojením krav, chystáním dřeva a vymyšlením příběhů... jeho večery vyplněné psaním, vedle psacího stroje značky Olivetti nepostradatelnou sklenku whisky. Znal jsem jednoho spisovatele, který - pokud mu šlo všechno od ruky - vždycky říkal, že jeho současná povídka nebo román "přibírají na váze". Stejným způsobem začal přibývat na váze i můj pseudonym.

Když se pak všechno provalilo, Richard Bachman zemřel. V těch několika rozhovorech, jež jsem pokládal za nutné k tomuto tématu poskytnout, jsem osvětlil, že zemřel na rakovinu literárního pseudonymu, ale v podstatě ho zabil šok: náhlé uvědomění, že vás lidi občas prostě nenechají na pokoji. Méně vkusně (i když poměrně trefně) řečeno, Bachman byl takovou upířskou částí mé existence, kterou zabilo sluneční světlo veřejného odhalení. Mé pocity ohledně celé této kauzy byly natolik zmatené (a natolik plodné), že vyústily v knihu (Kingovu, nikoli Bachmanovu) *Temná půle*. Vypráví o spisovateli, jehož pseudonym, George Stark, skutečně ožije. Mé ženě se tenhle román vždycky protivil, protože pro Thada Beaumonta sen o tom, že je spisovatelem, převládá nad skutečností, že je taky člověk; klamavé myšlení u něj nadobro zastíní realitu a následky jsou pak děsivé.

Tenhle problém já jsem ovšem neměl. Opravdu ne. Odložil jsem Bachmana stranou, a přestože mi bylo líto, že musel zemřít, lhal bych, kdybych nepřiznal, že se mi zároveň trochu ulevilo.

Tuto knihu (i ostatní Bachmanovy knihy) napsal mladý muž plný zloby, energie a hlubokého zaslepení uměním i řemeslem literární tvorby. Nevznikly jako Bachmanovy knihy per se (Bachman tehdy ještě koneckonců ani neexistoval), ale v určitém bachmanovském rozpoložení: díky mírnému vzteku, sexuální frustraci, užitému smyslu pro humor a šířavému zoufalství. Ben Richards, vychrtlý, již téměř tuberkulózní protagonista *Running Mana* (k Arnoldu Schwarzeneggerovi ve filmové adaptaci má tak daleko, jak si jen dokážete představit) narazí uneseným letadlem do mrakodrapu Network Games, přičemž zabije nejen sám sebe, ale také stovky (možná tisíce) vysokých úředníků VěVé; to je happy end přesně ve stylu Richarda Bachmana. Závěry dalších Bachmanových románů jsou ještě temnější. Stephen King vždycky chápal, že kladný hrdina nemusí pokaždé zvítězit (viz *Cujo*, *Řbitov zvířátek* a - možná - *Christina*), ale zároveň chápal, že většinou se tak stane. Ve skutečném životě vyhrávají kladní hrdinové každý den. Většinou se o jejich vítězstvích ani nedoslechneme (titulek **MANŽEL OPĚT DORAZIL V POŘÁDKU Z PRÁCE** by nejspíš mnoho novin neprodal), ale nejsou proto o nic méně skutečná... a beletrie by měla odrážet realitu. Přesto...

V prvním konceptu *Temné půle* jsem Thada Beaumonta nechal citovat Donalda E. Westlakea, velice zábavného spisovatele, který pod jménem Richard Stark vydal také řadu značně ponurých detektivek. Když se ho jednou ptali, z čeho ten rozdíl mezi Westlakem a Stárkem pramení, zmiňovaný spisovatel odpověděl: "Když je venku hezky, píšu jako Westlake. Když prší, jsem Stark." Myslím, že do finální verze *Temné půle* se ten citát nedostal, ale mně se vždycky líbil (a často se s ním ztotožňuji, jak je teď v módě říkat). Bachman -fiktivní postava, která pro mě nabývala na skutečnosti s každou vydanou knihou, jež nesla jeho jméno - byl dokonalý prototyp spisovatele do deštivých dnů.

Kladní hrdinové většinou vítězí, odvaha většinou přemůže strach, domácí pes málokdy dostane vzteklinu: to všechno jsem věděl už v pětadvaceti a vím to i dnes, kdy je mi 25 x 2. Ale vím i něco dalšího: každý máme ve svém nitru místa, kde prší takřka neustále, kde jsou stíny vždycky dlouhé a lesy plné příšer. Je dobré najít v sobě hlas, jímž dokážeme hrůzy těchto míst vyjádřit a alespoň přibližně je popsat, aniž bychom zároveň popírali průzračnost slunečních paprsků, které naplňují tak velkou část našeho každodenního života.

V *Kletbě* promluvil Bachman poprvé skutečně sám za sebe - byl to jediný z raných bachmanovských románů, který nesl od prvního konceptu jeho jméno místo mého - a připadalo mi vážně nespravedlivé, že když takhle našel svůj vlastní, osobitý hlas, měli by si ho čtenáři plést se mnou. Bral jsem to jako hrozný omyl, protože tehdy už se pro mě Bachman stal jakýmsi id; říkal věci, které já říkat nemohl, a život tam na tom novohampshirském statku - život nijak zvlášť populárního spisovatele, jehož jméno se v žádném případě nedostane do stupidních žebříčků magazínu *Forbes* mezi baviče tak bohaté, až to pro ně není

zdravé, natož aby ho zvali do televizních pořadů nebo hrál cameo role ve filmech -, kde si v poklidu psal své knihy, mu dával prostor přemýšlet tak, jak jsem já přemýšlet nemohl, a psát tak, jak jsem já nemohl psát. A pak se vynořily ty novinové články s odhalením "Bachman je ve skutečnosti King" a nenašel se nikdo - dokonce ani já sám -, kdo by se nebožtíka zastal a upozornil na jednu nezanedbatelnou věc: totiž že King byl také ve skutečnosti Bachman, přinejmenším na nějakou dobu.

Nespravedlivé mi to přišlo už tehdy a přijde mi to tak i dnes, ale život vás občas trochu potrápí, s tím se nedá nic dělat. Rozhodl jsem se na čas Bachmana vypustit ze svých myšlenek i ze svého života a podařilo se mi to. Až když jsem potom psal román Beznaděj (samozřejmě jako Stephen King), vstoupil Richard Bachman do mého života znovu.

Pracoval jsem tehdy na jednoúčelovém textovém počítači značky Wang; vypadal jako vizifon ze starých seriálů o Flashi Gordonovi. K němu jsem měl připojenou mnohem modernější laserovou tiskárnu a čas od času, když mě náhodou něco napadlo, jsem si naškrábal nějakou větičku nebo zajímavý titul na lístek papíru a přilepil si ho kouskem lepicí pásky na bok tiskárny. Když jsem se blížil do tří čtvrtin Beznaděje, visel už mezi nimi i papírek se dvěma slovy: STRÁŽCI ZÁKONA. Dostal jsem úžasný nápad na román, který se měl točit kolem hraček, zbraní, televize a předměstí. Nevěděl jsem, jestli ho někdy napíšu - spousta těch "tiskárnových poznámek" vyšla naprázdno -, ale rozhodně to bylo zajímavé pomyšlení. Když jsem pak jednoho deštivého dne (dne jako stvořeného pro Richarda Starka) parkoval na cestě u nás před domem, napadla mě další věc. Netuším, odkud se ten nápad vzal; nijak se nevztahoval k žádné z těch prkotin, co se mi zrovna honily hlavou. Nápad spočíval v tom, že vezmu postavy z Beznaděje a vložím je do Strážců zákona. V některých případech, říkal jsem si, by mohly hrát tytéž lidi; jinde by se změnily; ale tak jako tak by dělaly jiné věci a reagovaly by jiným způsobem, protože odlišný příběh by si žádal odlišné jednání. Říkal jsem si, že budou jako členové divadelního souboru, kteří právě hrají ve dvou různých hrách.

Pak jsem dostal ještě zajímavější nápad. Když už bych použil koncepci divadelního souboru na postavy, proč ji nepoužít i na samotnou zápletku - mohl jsem do toho nového prostředí nacpat co nejvíc prvků z Beznaděje a vytvořit jakýsi zrcadlový svět. Už předem mi bylo jasné, že spousta kritiků to označí za zdvojování a eskamotérské kousky... a koneckonců budou mít pravdu. Ale usoudil jsem, že by to mohl být povedený eskamotérský kousek. Možná dokonce prospěšný eskamotérský kousek, který názorně předvede sílu a všestrannost příběhu, jeho nezbedný půvab, jeho ničím neohraničenou schopnost upravovat několik základních prvků do bezpočtu atraktivních variací.

Ty dvě knihy by ovšem nesměly znít úplně stejně a nesměly by znamenat přesně totéž, tak jako se nesmějí podobat dvě hry, jedna od Edwarda Albeeho a druhá od Williama Ingeho, přestože je dva po sobě následující večery uvádí ten samý divadelní soubor. Jak jen bych si stvořil odlišný hlas?

Nejdřív se mi zdálo, že to prostě není v mých silách a že bude nejlepší odložit tenhle nápad do šuplíku úplně na dně mé mysli - do šuplíku označeného ZAJÍMAVÉ, ALE NEUSKUTEČNITELNÉ VÝMYSLY. Pak mi najednou došlo, že odpověď leží celou dobu přede mnou: Strážce zákona přece mohl napsat Richard Bachman. Jeho hlas zněl na první poslech stejně jako ten můj, ale uvnitř byl obrovský rozdíl - stejný rozdíl jako mezi sluncem a deštěm, dá se říct. A jeho pohled na lidi se vždycky lišil od toho mého, byl zároveň zábavnější i chladnokrevnější (výborným příkladem je Bart Dawes z Srovnán se zemí, moje nejoblíbenější postava z raných bachmanovek).

Bachman už byl pochopitelně po smrti, sám jsem to oznámil, jenže smrt je pro spisovatele podružný problém - jen se zeptejte Paula Sheldona, který kvůli Annie Wilkesové oživil Misery Chastainovou, nebo Arthura Conana Doylea, který na naléhání fanoušků z celého britského impéria přivedl od Reichenbašských vodopádů Sherlocka Holmese. Já jsem Richarda Bachmana ze záhroby vlastně ani probouzet nemusel; stačilo objevit v jeho sklepe krabici s odloženými rukopisy, mezi nimiž hned nahoře leželi Strážci zákona. Pak zbývalo jen přepsat knihu, kterou už Bachman napsal.

Tohle přepisování bylo kapku obtížnější... ale zároveň mě úžasně bavilo. Byl to báječný pocit, slyšet zase Bachmanův hlas, a skutečně se stalo, v co jsem doufal: zrodilo se dvouvaječné dvojče knihy, kterou jsem napsal pod svým vlastním jménem (a práce na nich na sebe bezprostředně navazovala, jeden den skončila Kingova kniha a hned ten další začala Bachmanova). Nebyly si o nic bližší, než jsou si King s Bachmanem. Beznaděj je o Bohu; Strážci zákona jsou o televizi. Takže obě sice pojednávají o jakýchsi

vyšších silách, ale o silách velice rozdílných.

Být Bachmanem pro mě vždycky hodně znamenalo, protože jsem v jeho kůži dokázal najít správný hlas a platný úhel pohledu, jež se trochu lišily od mých vlastních. Samo sebou se nelišily úplně; nejsem zas takový schizofrenik, abych něčemu podobnému uvěřil. Ale věřím, že existují triky, pomocí nichž všichni dokážeme trochu změnit úhel pohledu a vnímání - když si oblékneme nové šaty a jinak se učešeme, taky se hned vidíme trochu jinak -, a že tyhle triky mohou být velice užitečné, neboť díky nim nacházíme cesty, jak oživit a osvěžit staré přístupy k životu, jak život sledovat a tvořit umění. Účelem tohoto komentáře v žádném případě není naznačovat, že jsem v Bachmanových knihách dokázal něco výjimečného, a rozhodně ho nepíšu proto, abych se pokoušel jakkoli zvednout jejich uměleckou hodnotu. Ale mám svou práci příliš rád na to, abych ji nechal zbytečně zatuchnout, když to není nutné. Bachman pro mě představoval jeden ze způsobů, jak trochu oživit spisovatelskou rutinu, jak se bránit přílišnému zlenivění a zpohodlnění.

Doufám, že se v těch raných dílech projevuje i jistý vývoj Bachmanovy osobnosti, a doufám, že se v nich podstata té osobnosti úspěšně odráží. Ponurý tón vyprávění, zoufalství, které proniká i skrz smích (vlastně zoufalství, které proniká především skrz smích) - ne, Richard Bachman není člověk, kterým bych toužil být napořád, i kdyby byl ještě naživu... ale bylo příjemné mít tuhle možnost, tohle druhé okno do světa, třebaže trochu polarizované. Přesto při pročítání následujících stránek nejspíš zjistíte, že Dick Bachman má jedno společné s Georgem Stárkem, alter egem Thada Beaumonta: není to dvakrát příjemný chlap.

A přemýšlím, jestli se náhodou v té krabici, kterou ovdovělá paní Bachmanova objevila ve sklepě jejich novohampshirského statku, nenacházejí ještě nějaké další rukopisy, třeba těsně před dokončením. Občas o tom přemýšlím opravdu hodně.

Stephen King

Lovell, Maine
16. dubna 1996

Pro Jima Bishopa, Buřta Hatlena a Teda Holmese.

"Pro mě byl Vesmír jediná pustina bez Života, bez Smyslu, bez Vůle, dokonce bez Nepřátelství; byl jeden obrovský, mrtvý, nezměrný Parostroj, jenž se ve své mrtvé netečnosti valí kupředu, aby mne úd po údu rozdrtil. Ó, širá, bezútěšná, osamělá Golgoto a Mlýne smrti! Proč bylo Žití zapovězeno v těch tak pustých, vědomých dálavách? Proč, jestli není Ďábla; ale kdež, leda by Ďábel byl tvůj Bůh?"
- Thomas Carlyle

"Rád bych všechny Američany povzbudil k tomu, ať co nejčastěji chodí pěšky. Je to nejen zdravé; je to zábava."
- John F. Kennedy (1962)

"Pumpa nepumpuje
Protože ti vandálové ukradli nám držadlo."
- Bob Dylan

Část první
NA STARTU

KAPITOLA 1
"Uhodněte naše tajné slovo a vyhrajte sto dolarů.
Georgi, kdo je náš první soutěžící?
Georgi...? Georgi, jsi tam?"

- Groucho Max
Vsad'te krk

To ráno zastavila na střeženém parkovišti stará modrá fordka, která vypadala jako malý, utahaný pes po namáhavém běhu. Jeden z vojáků, mladík bez výrazu, v khaki uniformě a s pistolí na opasku, požádal o modrý průkaz totožnosti. Chlapec na zadním sedadle ho podal dopředu matce. Ta ho podala vojákovi. Voják ho zastrčil do počítačového terminálu, který v tom nehybném venkovském klidu působil nezvykle a cize. Počítač schramstl kartu a na displeji se rozsvítilo:

GARRATY RAYMOND DAVIS
DR 1 POWNAL MAINE
OKRES ANDROSCOGGIN
IČ 49-801-89
OK-OK-OK

Voják stiskl další tlačítko a všechno zmizelo, displej zůstal hladký, zelený a prázdný. Voják jim pokynul, že můžou pokračovat.

"To nám ten průkaz nevrátí?" zeptala se paní Garratyová. "To nám -"

"Ne, mami," odpověděl trpělivě Garraty.

"Hm, to se mi tedy nelíbí," prohlásila a zajela na prázdné místo.

Tohle říkala už od dvou ráno, kdy se ještě za tmy vydali na cestu. Vlastně ani ne tak říkala, jako spíš kňourala.

"Nech to plavat," odpověděl nepřítomně. Plně se věnoval koukání z okna a té vnitřní směsici napětí a strachu. Ještě ani nedoznělo poslední astmatické zasípání motoru, a už byl venku z auta - vysoký, dobře stavěný kluk ve vybledlé vojenské maskáčové bundě proti chladu časného jarního rána.

I jeho matka byla vysoká, ale na rozdíl od něj hubená. Prsa skoro neměla, pouhé knoflíky bradavek. Nejistýma, trochu vyděšenýma očima bloudila sem a tam. Její tvář byla tváří invalidy. Namodralé vlasy měla pod spleť sponek, jež je měly držet na místě, celé rozčuchané. Šaty jí nehezky plandaly na těle, jako by poslední dobou hodně zhubla.

"Rayi," zašeptala mu tím spikleneckým hlasem, kterého už se pomalu začínal děsit. "Rayi, poslouchej -" Sklonil hlavu a předstíral, že si zastrkuje košili do kalhot. Jeden z vojáků jedl z plechovky armádní přídel potravin a četl si u toho komiks. Garraty sledoval, jak voják jí a čte si, a po desetitisíci ho napadlo: Je to doopravdy. A tentokrát začalo to pomyšlení konečně nabírat určitou váhu.

"Pořád máš ještě čas si to rozmyslet -"

Napětí se strachem poskočily o stupínek výš.

"Ne, na to už čas nemám," zarazil ji. "Včera byl poslední termín."

A dál tím nenáviděným spikleneckým hlasem: "Oni by to pochopili, určitě ano. Major -"

"Major by -" skočil jí do řeči Garraty a matka sebou trhla. "Dobře víš, co by Major udělal, mami."

U brány si tím malým rituálem právě prošlo další auto a zastavilo na parkovišti. Vystoupil z něj tmavovlasý kluk a po něm i jeho rodiče. Chvilí všichni tři stáli v kroužku a radili se jako ustaraní baseballisti. Stejně jako mnozí z dalších kluků měl i tenhle na zádech batůžek. Garratyho napadlo, jestli neudělal chybu, že si ho nevzal taky.

"Takže si to nerozmyslíš?"

Slyšel z toho vinu, vinu převlečenou za úzkost. Přestože mu bylo teprve šestnáct, o pocitu viny už ledacos věděl. Vyčítá si, že byla možná příliš odtazítá, příliš unavená nebo se možná nechávala příliš pohlcovat starými strastmi, takže synovo pobláznění nezarazila hned v prvopočátku - nezarazila ho dřív, než jí ho sebrala těžkopádná státní mašinérie s vojáky v khaki a počítačovými terminály, než se začal každým dnem čím dál víc uzavírat do svého necitlivého já, až do včerejška, kdy s definitivním prasknutím konečně zaklaplo víko.

Položil jí ruku na rameno. "Byl to můj nápad, mami. S tebou to nemá nic společného, vážně. Mám -" Rozhlédl se. Nikdo jim nevěnoval nejmenší pozornost. "Mám tě rád, ale takhle je to nejlepší, ať už to dopadne jakkoli."

"Ne," zavržela hlavou, teď už se slzami na krajičku, "není, Rayi. Kdyby tu byl tvůj táta, dokázal by tě přesvědčit -"

"Jenže ten tady není." Byl schválně krutý, doufal, že tím zarazí její slzy... co kdyby ji nakonec museli odvést? Prý se to už párkrát stalo. Při té představě ho zamrazilo. Mírnějším hlasem pokračoval: "Už to nerozebírej, mami, ano?" Přinutil se k úsměvu. "Dobře," odpověděl za ni.

Brada se jí ještě třásla, ale přikývla. Nesouhlasila s tím, jenže už bylo příliš pozdě. Teď už s tím nikdo nic nemohl.

V korunách borovic šuměl mírný větřík. Obloha byla čistě modrá. Silnice se táhla přímo před nimi a prostý kamenný milník označoval hranici mezi Amerikou a Kanadou. Najednou v něm napětí překonalo strach, přál si, aby už se začalo, aby se celá ta šou rozběhla.

"Upekla jsem ti pár koláčků. Smiš si je přece vzít? Nejsou moc těžké, že ne?" Podala mu koláčky zabalené vlobalu.

"No jo." Vzal si je a pak ji nemotorně objal ve snaze poskytnout jí, co potřebovala. Dal jí pusku na tvář. Plet měla jako staré hedvábí. Na okamžik mu bylo samotnému do breku. Pak si vybavil usměvavou, kníratou tvář Majora, rychle o krok ustoupil a začal si přechovávat koláčky do kapsy maskáčové bundy.

"Tak ahoj, mami."

"Ahoj, Rayi. Chovej se slušně."

Ještě chvíli tam stála a připadala mu hrozně lehká, tak lehká, že by ji i mírné závany ranního větříku mohly odfouknout jako chmýří pampelišky. Pak se vrátila do auta a nastartovala. Garraty se nehýbal z místa. Zvedla ruku a zamávala mu. Slzy už tekly proudem. Viděl je. Taky zamával, a když vyrazila pryč, zůstal stát s rukama u těla a říkal si, jak v pohodě, statečně a osaměle teď musí vypadat. Jakmile však auto vyjelo z brány, přepadla ho beznaděj a byl znovu jen šestnáctiletý kluk, co se ocitl sám na neznámém místě.

Otočil se zpátky k silnici. Ten druhý kluk, ten tmavovlasý, právě sledoval, jak jeho rodiče taky odjíždějí. Na jedné tváři měl škaredou jizvu. Garraty k němu zamířil, aby se s ním pozdravil.

Tmavovlasý kluk k němu otočil hlavu. "Čau."

"Já jsem Ray Garraty," představil se a připadal si u toho trochu jako idiot.

"Peter McVries."

"Jak ti je?" zeptal se Garraty.

McVries pokrčil rameny. "Jsem nervózní. To je na tom asi nejhorší."

Garraty přikývl.

Společně došli k silnici a ke kamennému milníku. Za jejich zády přijížděla další auta. Zničehonic se ozval ženský pláč. Garraty s McVriesem se mimoděk stáhli blíž k sobě. Před sebou měli silnici, širokou a černou.

"Ten syntetický povrch bude kolem poledne pěkně žhavěj," prohodil McVries. "Já se budu držet u krajnice."

Garraty přikývl. McVries se na něj zamyšleně podíval.

"Kolik vážíš?"

"Osmdesát."

"Já osmdesát tři. Slyšel jsem, že tlustší se dřív unavěj, ale já se cítím docela ve formě."

Garratymu připadal Peter McVries víc než jen docela ve formě -připadal mu dokonale fit. Napadlo ho, od koho to tak mohl slyšet, že tlustší se unaví dřív, skoro už se i zeptal, ale nakonec si to rozmyslel. S Pochodem se koneckonců pojila spousta apokryfů, talismanů a legend.

McVries se posadil do stínu vedle dvou dalších kluků a Garraty si po chvíli přisedl, přestože to vypadalo, že na něj McVries už úplně zapomněl. Garraty se podíval na hodinky. Bylo pět minut po osmé. Ještě pětapadesát minut. Netrpělivost a napětí se vrátily a on se ze všech sil snažil je potlačit, přesvědčoval se, ať si užije sezení, dokud může.

Všichni kluci seděli. Seděli ve skupinkách nebo o samotě; jeden si vylezl na nejnižší větev borovice nad

silnicí a dával si tam chleba s marmeládou. Byl to hubený blondák v tmavočervených kalhotách a modré košili, přes kterou měl natažený starý zelený svetr na zip a s děravými lokty. Garratyho napadlo, jestli hubení vydrží dlouho, nebo se rychle vyčerpají.

Kluci, vedle kterých se s McVriesem posadili, spolu klábosili.

"Já nehodlám nikam chvátat," říkal právě jeden z nich. "Proč bych měl? Když dostanu varování, tak co? Stačí se přizpůsobit. Přizpůsobení, to je tady klíčové slovo. Pamatuj si, kde jsi ho slyšel poprvý."

Rozhlédl se a všiml si Garratyho s McVriesem.

"Další jehňátka na porážku. Hank Olson jméno mé. Povolání chodec." Řekl to bez nejmenšího náznaku úsměvu.

Garraty se taky představil. McVries pronesl své jméno nepřítomně, s pohledem dosud upřeným na silnici.

"Art Baker," představil se tiše ten druhý kluk. Měl nepatrný jižanský přízvuk. Všichni čtyři si navzájem potřásli rukou.

Na chvíli se rozhostilo ticho, pak McVries prohodil: "Jde z toho celkem strach, co?"

Všichni přikývli, kromě Hanka Olsona, který pokrčil rameny a ušklíbl se. Garraty sledoval, jak kluk na borovici dojídá chleba, mačká voskovaný papír, do něhož byl zabalený, a háže ho na nebezpečnou krajnici. Ten se vyčerpá rychle, usoudil. Trochu mu to zvedlo náladu.

"Vidíte támhleten flek hned vedle toho milníku?" zeptal se Olson.

Všichni se tam podívali. Vánek komíhal stínovými vzory na silnici. Garraty si nebyl jistý, jestli tam něco vidí, nebo ne.

"To je z předloňského Dlouhého pochodu," vysvětlil jim Olson s pochmurným uspokojením. "Jeden kluk měl tak naděláno, že se v devět nedokázal hnout z místa."

MLčky se nad tím s hrůzou zamysleli.

"Prostě se nemohl hnout. Dostal svoje tři varování a v 9.02 šel ven. Hned tady na startu."

Garratyho napadlo, jestli jemu nepřimrzou nohy taky. Nepředpokládal to, ale takovou věc člověk těžko odhadne, dokud opravdu nepřijde ten čas, a bylo to děsivé pomyšlení. Art Baker se najednou narovnal.

"Už je tady."

U kamenného milníku zastavil šedohnědý džíp. Za ním dorazilo zvláštní polopásové, mnohem pomalejší vozidlo. Vepředu i vzadu bylo posázené maličkými satelitními talíři. Nahoře si hověli dva vojáci, a když se na ně Garraty podíval, zamrazilo ho v břiše. Oba drželi armádní pušku těžkého kalibru.

Někteří z kluků vstali, ale Garraty ne. Ani Olson, ani Baker, a McVries jen zvedl hlavu a znovu se ponořil do svých vlastních myšlenek. Hubený kluk na borovici nečinně klátil nohama.

Z džípu vystoupil Major. Byl to vysoký, vzpřímený muž s výrazným pouštním opálením, jež mu pěkně ladilo s prostou khaki uniformou. K opasku měl připnutou pistoli a na nose mu seděly zrcadlovky.

Povídalo se, že má oči velice citlivé na světlo, a na veřejnosti ho nikdo neviděl bez slunečních brýlí.

"Posaďte se, hoši," oslovil je. "Nezapomínejte na radu číslo třináct." Rada číslo třináct zněla "Šetři energii, kdykoli to jde".

Ti, co vstali, si opět sedli. Garraty se znovu podíval na hodinky. Ukazovaly 8.16, z čehož usoudil, že mu jdou o minutu napřed. Major vždycky dorazil přesně včas. Na okamžik zvažoval, že si je o tu minutu přeřídí, ale pak to pustil z hlavy.

"Nebudu vám dělat žádné proslovy," pronesl Major a přejel po nich prázdnými skly brýlí, jež mu zakrývaly oči. "Předem gratuluji vítězi a vzdávám čest odvaze poražených."

Obrátil se k džípu. Rozhostilo se napjaté ticho. Garraty zhluboka nasál jarní vzduch. Bude teplo.

Příjemný den na procházku.

Major se otočil zpátky k nim. Držel v ruce nějaké lejestro. "Až vás vyvolám jménem, vystupte prosím a pojďte si pro číslo. Pak se vraťte na místo a počkejte na zahájení. A beze zmatků, prosím vás."

"Jako doma v armádě," zašeptal s úšklebkem Olson, ale Garraty si ho nevšímal. Majora člověk prostě musel obdivovat. Než Garratyho otce odvedla Brigáda, s oblibou o Majorovi říkal, že je to ta nejvzácnější a nejnebezpečnější zrůda, jakou vůbec národ může vypěstovat, společností podporovaný sociopat. Jenže se s Majorem nikdy nesetkal osobně.

"Aaronson."

Od jednoho hloučku se klátivým krokem odpoutal menší, podsaditý farmářský synek se spáleným krkem, očividně zcela u vytržení z Majorovy přítomnosti, a došel si pro velkou umělohmotnou jedničku. Připevnil si ji sponou na košili a Major ho poplácal po zádech.

"Abraham."

Vysoký kluk s nazrzlými vlasy, v džínách a tričku. Bundu měl ovázanou kolem pasu a nespoutané se mu plácala u kolen. Olson se uchechtl.

"Baker, Arthur."

"To jsem já," ozval se Baker a vstal. Vykročil s klamnou lhovostí a Garratyho z něj přepadla nervozita. Baker bude drsná nátura. Ten vydrží dlouho.

Baker se vrátil. Na pravé kapse košile měl přicvaknutou trojku.

"Řekl ti něco?" zeptal se Garraty.

"Zeptal se mě, jestli už se tam u nás na jihu začínají dělat vedra," odpověděl Baker stydlivě. "Jo, Major... na mě promluvil."

"Teď se udělá pěkný vedro hlavně tady na severu," prohodil Olson.

"Baker, James."

Tak to pokračovalo až do 8.40 a všechno běželo jako po drátkách. Nikdo se nesnažil vycouvat. Z parkoviště se ozývalo startování motorů a spousta aut odjížděla - kluci ze seznamu náhradníků, kteří se teď vrátí domů a budou reportáže z Dlouhého pochodu sledovat v televizi. Už to začíná, blesklo hlavou Garratymu, už to vážně začíná.

Když přišel na řadu, Major mu podal číslo 47 a popřál mu: "Hodně štěstí." Takhle zblízka z něj doslova sálala mužnost a neodolatelnost.

Garraty pocítil takřka nepotlačitelnou touhu sáhnout tomu muži na nohu a ujistit se, že je skutečný.

Peter McVries byl 61. Hank Olson byl 70. Zdržel se u Majora déle než ostatní. Major se něčemu zasmál a poplácal Olsona po zádech. "Řekl jsem mu, ať si pro mě připraví pořádný balík," vysvětlil Olson, když se vrátil. "A on povídal, ať vám z toho udělám peklo. Povídal, že rád vidí někoho, kdo je tak žhavý do boje. Udělej jim z toho peklo, kamaráde, povídal."

"Dobrý," okomentoval to McVries a mrkl na Garratyho. Garraty nepochopil, co McVries tím mrknutím myslel. Dělal si z Olsona legraci?

Hubený kluk na stromě se jmenoval Stebbins. Přijal číslo se sklopenou hlavou, neřekl Majorovi ani slovo a pak se šel posadit zpátky pod svůj strom. Jeho chování Garratyho bůhvíproč fascinovalo.

Číslo 100 dostal zrzek s uhrovatou pletí. Jmenoval se Zuck. Dostal číslo a pak všichni zas jen seděli a čekali, co bude dál.

Potom tři vojáci z polopásáku rozdali široké opasky s kapsami. Kapsy byly plné tubiček s vysoce energetickými koncentrátovými pastami. Další vojáci obcházel s polními láhvemi. Všichni si připnuli opasek a zavěsili na něj polní láhev. Olson si připnul opasek nízko na boky jako pistolník, našel si čokoládovou tyčinku Waifa a pustil se do ní. "Není to špatný," usmál se. Přihnul si z polní láhve, aby čokoládu spláchl, a Garratyho napadlo, jestli se jen předvádí, nebo jestli náhodou neví něco, co Garraty ne.

Major si je přeměřil střízlivým pohledem. Garratyho hodinky ukazovaly 8.56 - jak to mohlo tak rychle utéct? Bolestivě se mu stáhl žaludek.

"Dobře, pánové, seřad'te se vedle sebe po deseti, prosím vás. Na pořádku nezáleží. Klidně zůstaňte se svými přáteli."

Garraty vstal. Připadal si otupělý a nesvůj. Jako by jeho tělo najednou patřilo někomu jinému.

"Tak jdeme na to," ozval se mu u lokte McVries. "Hodně štěstí vespolek."

"Tobě taky," zareagoval překvapeně Garraty.

"Měl bych si nechat vyšetřit hlavu," prohodil McVries. Najednou byl celý bledý a zpocený, už zdaleka nevypadal tak ve formě jako dřív. Pokusil se usmát, ale nepodařilo se mu to. Jizva mu vystupovala na tváři jako splašený vykřičník.

Stebbins se zvedl a dolou dal se do poslední řady zástupu deset krát deset lidí. Olson, Baker, McVries a Garraty stáli ve třetí řadě. Garraty měl vyschlo v puse. Napadlo ho, že se napije vody. Pak to zavrhl.

Ještě nikdy v životě si tak jasně neuvědomoval svá chodidla. Přemýšlel o tom, jestli nepřimrzne na místě

a nepůjde z kola ven hned na startu. Přemýšlel o tom, jestli se Stebbins zhroutí brzy - Stebbins s tím svým chlebem s marmeládou a tmavočervenými kalhotami. Přemýšlel o tom, jestli se jako první nezhroutí on sám. Přemýšlel, jaký by to byl pocit, kdyby - Hodinky ukazovaly 8.59.

Major sledoval kapesní chronometr z nerez oceli. Zvolna zvedl prsty a všechno zůstalo viset na jeho ruce. Stovka chlapců ji upřeně sledovala a ticho bylo děsivé a nezměrné. Ticho bylo všechno.

Na Garratyho hodinkách naskočilo 9.00, ale zvednutá ruka neklesala.

Tak dělej! Proč to neudělá? Měl chuť to vykřiknout nahlas.

Pak si vzpomněl, že mu jdou hodinky o minutu napřed - podle Majorovy dochvilnosti se daly hodinky seřizovat, ale on si je neseřídil, zapomněl na to.

Majorovy prsty klesly. "Hodně štěstí všem," zavolal. Tvář měl bezvýraznou a zrcadlovky mu zakrývaly oči. Vykročili spořádaně, bez strkání.

Garraty vykročil s nimi. Nepřimrzl na místě. Nikdo nepřimrzl. Jeho nohy minuly kamenný milník, jako na vojenské přehlídce, po levém boku McVriesa, po pravém Olsona. Připadalo mu, že hrozně dupe.

Je to tady, je to tady, je to tady.

Vtom ho přepadla náhlá touha zastavit. Jen aby viděl, jestli to opravdu myslí vážně. Rozhořčeně a trochu vyplašeně tu myšlenku zavrhl.

Vyšli ze stínu na slunce, hřejivé jamí slunce. Bylo to příjemné. Garraty se uvolnil, strčil si ruce do kapes a držel krok s McVriesem. Skupinka se začala roztahovat, každý si hledal vlastní krok a tempo.

Polopásák řinčel po nezpevněné krajnici a vířil řídký prach. Maličké radarové talíře se neposedně točily, přes složitý palubní počítač monitorovaly rychlost každého Chodce. Spodní hranice povolené rychlosti byla čtyři míle v hodině.

"Varování! Varování, osmdesát osmičko!"

Garraty sebou trhl a rozhlédl se. To bylo na Stebbinse. Stebbins byl 88. Najednou si byl jistý, že Stebbins vypadne rovnou tady, ještě na dohled od startu.

"Chytrý." To byl Olson.

"Co?" zeptal se Garraty. Dalo mu zabrat, aby vůbec rozhýbal jazyk.

"No, že si nechá dát varování, dokud je ještě čerstvej, aby zjistil, kde přesně je hranice. A hladce to zase smázne - stačí jít hodinu bez dalšího varování, a to starý se mu odečte. To snad ale víš."

"Jasně že vím," přikývl Garraty. Stálo to v brožurce s pravidly. Dostanete tři varování. A jakmile zpomalíte pod čtyři míle v hodině počtvrté, tak jste... no, jste z Pochodu venku. Ale pokud nasbíráte tři varování a pak další tři hodiny udržíte krok, máte zase čistý štít.

"Takže teď v tom má jasno," dodal Olson. "A v 10.02 je zase čistej."

Garraty šel pohodovým tempem. Cítil se příjemně. Když vystoupali do kopce a začali klesat do podlouhlého, borovicemi zarostlého údolí, ztratil se jim z dohledu startovní milník. Tu a tam bylo vidět čerstvě zorané obdélníkové políčko.

"Přej brambory," prohodil McVries.

"Nejlepší na světě," odpověděl automaticky Garraty.

"Ty jsi z Maine?" zeptal se Baker.

"Jo, z jihu." Zahleděl se před sebe. Několik kluků se odtrhlo od hlavní skupiny a šli možná tak šest mil v hodině. Dva z nich měli na sobě stejnou koženou bundu s nějakým orlem na zádech. Svádělo to přidat taky do kroku, ale Garraty se nehodlal nechat honit. "Setři energii, kdykoli to jde" - rada 13.

"Vede trasa někde kolem tvýho města?" zeptal se McVries.

"Asi sedm mil stranou. Počítám, že se na mě máma s mojí holkou přijdou podívat." Odmlčel se a opatrně dodal: "Pokud ještě budu na nohou, samozřejmě."

"Co by ne, než se dostáném na jih Maine, odpadne nás maximálně tak pětadvacet," ozval se Olson.

Nato se rozhostilo mlčení. Garraty věděl, že to tak nebude, a nepochyboval, že to Olson ví taky.

Další dva kluci dostali varování, a i přes to, co prve říkal Olson, v Garratym pokaždé hrklo. Ohlédl se na Stebbinse. Držel se vzadu a už jedl další chleba. Z kapsy otrhaného zeleného svetru mu koukal třetí.

Garratyho napadlo, jestli mu je připravila máma, a vzpomněl si na koláčky, které dostal on - které mu máma vnutila, jako by od něj měly odhánět zlé duchy.

"Proč nenechají nikoho koukat na start?" zeptal se Garraty.

"Ruší to soustředění Chodců," odpověděl mu pronikavý hlas.

Garraty otočil hlavu. Byl to menší snědý kluk s napjatým výrazem a číslem 5 na límci bundy. Garraty si nevzpomínal, jak se jmenuje. "Soustředění?" podivil se.

"Jo." Kluk se zařadil vedle Garratyho. "Major povídal, že je hrozně důležitý mít na začátku Dlouhého pochodu klid." Přemýšlivě si přitiskl palec na špičku protáhlého nosu. Měl tam sytě červený uher. "Já s ním souhlasím. Na vzrušení, davy lidí a televizi bude čas pozdějc. Ted' se potřebujeme hlavně soustředit." Upřel na Garratyho tmavohnědé oči a zopakoval poslední slovo. "Soustředit."

"Já se soustředím akorát na to, jak je zvedat a zase pěkně pokládat," prohodil Olson.

Pětka se zatvářil uraženě. "Musíš si najít svoje tempo. Musíš se soustředit sám na sebe. Musíš mít Plán. Mímo chodem, já jsem Gary Barkovitch. Z Washingtonu, D. C."

"Já jsem John Carter," opáčil Olson. "Z Barsoomu na Marsu."

Barkovitch znechuceně ohrnul nos a stáhl se dozadu.

"Na cvoka dneska vážně narazíš úplně všude," prohodil Olson.

Garratymu ale připadalo, že to má Barkovitch v hlavě celkem srovnané - přinejmenším do té doby, než jeden z vojáků asi o pět minut později vykřikl: "Varování! Varování, pětko!"

"Mám kamínek v botě!" ozval se Barkovitch podrážděně.

Voják neodpověděl. Seskočil z polopásáku a postavil se ke krajnici naproti Barkovitchovi. V ruce držel chronometr z nerez oceli, stejný, jako měl Major. Barkovitch se zastavil úplně a zul si botu. Vyndal z ní maličký kamínek. Skláněl svou snědou, trochu nažloutlou, napjatou tvář a vůbec nevěnoval pozornost vojákově, který teď zavolal: "Druhé varování, pětko." Barkovitch si v poklidu pečlivě uhladil ponožku na nártu.

"Ajaj," řekl Olson. Všichni se mezitím otočili a šli pozadu.

Stebbins, dosud na chvostu, prošel kolem Barkovitcha bez jediného pohledu. Barkovitch zůstal docela sám, kousek napravo od bílé čáry, a zavazoval si tkaničku.

"Třetí varování, pětko. Poslední varování, pětko."

Garraty měl pocit, jako by mu v břiše narostl lepkavý chomáč slizu. Nechtěl se dívat, ale nedokázal odtrhnout pohled. Touhle chůzí pozpátku sice nešetřil energii, kdykoli to šlo, ale prostě si nemohl pomoci. Takřka cítil, jak se Barkovitchovy vteřiny scvrkávají v nic.

"No ty jo," ozval se znovu Olson. "Ten pitomec si vážně koleduje."

Ale pak Barkovitch vstal. Ještě se zdržel, aby si z kalhot na kolenou ometl špínu z cesty. Pak se dal do klusu, dostihl hlavní skupinu a zpomalil zpátky do chůze. Minul Stebbinse, který se na něj znovu ani nepodíval, a zakrátko se dostal k Olsonovi.

Usmál se, hnědé oči celé rozzářené. "Viděli jste? Právě jsem si trochu odpočinul. Taky součást mého Plánu."

"Když myslíš," odsekl Olson poněkud zvýšeným hlasem. "Podle mě sis akorát vysloužil tři varování. Kvůli pitomý minutě a půl teď musíš jít celý tři hodiny. A k čemu jsi, ty vole, potřebovat odpočívat? Vždyť jsme zrovna vyrazili!"

Barkovitch se zatvářil dotčeně. Oči mu zaplály. "Uvidíme, kdo půjde ven dřív, jestli ty, nebo já," odfrkl.

"Já to mám všechno v Plánu."

"Ten tvůj Plán se podezřele podobá tomu hnědému, co mi leze ze zadku," opáčil Olson a Baker se uchechtl.

Barkovitch se s pohrdavým zavrčením vydal dál dopředu.

Olson neodolal a neodpustil si výstřel na rozloučenou. "Hlavně nezakopni, kámo. Ted' už tě varovat nebudou. Příště už..."

Barkovitch se ani neohlédl a Olson znechuceně zmlkl.

Třináct minut po deváté podle Garratyho hodinek (dal si tu práci, že si je přeřídil o minutu dozadu) vyšplhal na kopec, odkud právě zahájili sestup, Majorův džíp. Projel kolem nich po opačné krajnici, než se šinul polopásák, a Major si zvedl k ústům bateriový megafon.

"S potěšením vám tímto oznamuji, že jste před chvílí urazili první míli své cesty, chlapci. Také bych vám rád připomněl, že nejdelší vzdálenost, jakou zatím urazil plný peloton Chodců, byla sedm a tři čtvrtiny míle. Doufám, že to překonáte."

Džip vyrazil kupředu. Olson ty novinky vstřebával s překvapeným údivem, skoro vyděšeně. Ani ne celých osm mil, pomyslel si Garraty. Hádal by mnohem víc. Nečekal, že by někdo - dokonce ani Stebbins - šel z kola dřív než někdy pozdě odpoledne. Napadl ho Barkovitch. Tomu stačilo jedinkrát během následující hodiny zpomalit pod stanovenou rychlost.

"Rayi?" To byl Art Baker. Sundal si bundu a nesl ji přehozenou přes ruku. "Měl jsi nějaký konkrétní důvod, proč ses na Dlouhý pochod přihlásil?"

Garraty si sundal z opasku polní láhev a trochu si lokl vody. Byla chladivá a dobrá. Zůstaly mu po ní vlhké kapičky na horním rtu a on je olízl. Bylo to fajn, tyhle věci byly fajn.

"Ani nevím," odpověděl po pravdě.

"Já taky ne." Baker se na chvíli zamyslel. "Chodil jsi na atletiku nebo tak někde? Ve škole?"

"Ne."

"Já taky ne. Ale ono na tom stejně nesejde, co? Ted' už."

"Ne, ted' už ne," zavrtěl hlavou Garraty.

Konverzace utichla. Prošli malou vesničkou s koloniálem a pumpou. Před pumpou seděli na skládacích židličkách dva staříci a sledovali je zapadlými, plazíma stařeckými očima. Na schodech koloniálu je mladá žena ukazovala svému malému synkovi. A ze skrytu je toužebně pozorovalo i pár starších děcek, asi tak dvanáctiletých, odhadoval Garraty.

Někteří kluci se začínali dohadovat, kolik už toho ušli. Roznesla se zvěst, že dorazil druhý polopásák, aby sledoval tu šestici v předvoji, která už ted' úplně zmizela z dohledu. Někdo hádal, že jdou tak sedm mil v hodině. Někdo tvrdil, že deset. Kdosi jim zcela vážně oznámil, že jeden kluk tam vpředu už nemůže a dostal dvě varování. Garratyho napadlo, že jestli je to pravda, už by ho přece měli dohánět.

Olson dojedl čokoládovou tyčinku, kterou načal hned na hranici, a napil se trochu vody. Několik dalších už taky jedlo, ale Garraty se rozhodl, že počká, dokud opravdu nedostane hlad. Slyšel, že ty koncentráty jsou docela dobré. Dostávají je kosmonauti, když letí do vesmíru.

Krátce po desáté minuli ceduli, na níž stálo LIMESTONE 10 MIL. Garraty si vzpomněl na ten jediný Dlouhý pochod, na který ho kdy táta vzal. Odjeli do Freeportu a sledovali, jak tudy procházejí. Máma jela s nimi. Chodci byli unavení, měli prázdný pohled a sotva vnímali mávání a neustálé volání hurá, jak lidi povzbuzovali svoje favority a ty, na koho vsadili. Táta mu později řekl, že lidi lemovali silnici celou cestu až z Bangoru. Na severu státu to nebylo ještě tak zajímavé a silnici tu přísně střežili vojáci - možná proto, aby Chodci měli klid a mohli se soustředit, jak říkal Barkovitch. Ale čím byli dál, tím se to samozřejmě zlepšovalo.

Když ten rok Chodci procházeli Freeportem, měli už za sebou dvaasedmdesát hodin na silnici.

Garratymu bylo tehdy deset a všechno ho to naprosto uchvátilo. Když byli kluci ještě pět mil před městem, promluvil k davu Major. Začal se Soutěží, přešel k Patriotismu a skončil u čehosi zvaného Hrubý národní produkt - Garraty se tomu smál, protože hrubý pro něj tehdy znamenalo jenom něco jako sprostý. Snědl šest párků v rohlíku, a když spatřil Chodce přicházet, počural se do kalhot.

Jeden kluk křičel. To mu utkvělo v paměti nejjasněji. Při každém došlápnutí zařval: Nemůžu. NEMŮŽU. Nemůžu. NEMŮŽU. Ale šel dál.

Všichni šli dál a zakrátko prošel kolem obchodu L. L. Bean's poslední z nich a zmizel z dohledu.

Garratyho trochu zklamalo, že na vlastní oči neviděl nikoho vypadnout. Na další Dlouhý pochod už ho nikdy nevzali. Později večer pak Garraty slyšel, jak táta na někoho křičí do telefonu, podobně, jako křičíval, když byl opilý nebo se hádal o politice, a jak na něj máma ze zadního dvorku spiklenecky šeptá, jak ho prosí, ať přestane, ať proboha přestane, než někdo ze spolumajitelů sériové linky zvedne telefon. Garraty si dal další doušek vody a napadlo ho, jak si asi vede Barkovitch.

Procházeli právě kolem nějakých domů. Rodiny seděly venku na trávníku, usmívaly se, mávaly, popíjely kolu.

"Garraty," ozval se McVries. "Hele, koukej támhle."

Hezká, asi šestnáctiletá dívka v bílé blůzce a červeně kostkovaných kalhotách pod kolena držela velkou ceduli, kde bylo zvýrazňovačem napsáno: JEĎ JEĎ GARRATY ČÍSLO 47 Milujeme tě Rayi, Maine je s tebou.

Garraty cítil, jak se mu dme hrud'. Najednou věděl, že zvítězí. Ta neznámá dívka to potvrzovala.

Olson oplzle hvízdal a začal vrážet nataženým ukazováčkem do volně sevřené pěsti druhé ruky. Garratymu to přišlo jako vrchol nechutnosti.

K čertu s radou 13. Garraty přeběhl k okraji silnice. Neznámá se k němu vrhla a začala ho vášnivě líbat. Garraty byl rázem vzrušený. Náruživě jí líbání oplácel. Dívka mu dvakrát lahodně vklouzla jazykem do úst. Takřka mimoděk jí položil ruku na oblý zadek a jemně stiskl.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

Garraty odstoupil a usmál se. "Díky."

"Ale... ale jasně!" Oči jí jen zářily.

Snažil se vymyslet, co ještě říct, vtom však zahlédl, jak voják otevírá pusku k druhému varování. Odklusal zpátky na své místo, kapku zadýchaně, ale s úsměvem. I přesto měl kvůli radě 13 trochu výčitky.

Olson se taky usmíval. "Za tohle bych si nechal dát i tři varování."

Garraty neodpověděl, ale otočil se a šel pozadu, aby mohl dívce zamávat. Když zmizela z dohledu, otočil se zpátky a pokračoval pevně v chůzi. Bude trvat hodinu, než mu to varování smáznou. Musí si dávat pozor, aby nedostal další. Ale cítil se dobře. Cítil se při síle. Měl pocit, že by došel až na Floridu. Přidal do kroku.

"Rayi." McVries se dosud usmíval. "Kam ten spěch?"

Jo, měl pravdu. Rada 6: Zvolna a v klidu dojdeš k cíli. "Díky."

McVries se usmíval dál. "Moc mi neděkuj. Já mám taky zálsusk na vítězství."

Garraty se po něm znepokojeně ohlédl.

"No víš co, nejsme tu jak Tři mušketýři. Jseš sice fajn a je evidentní, že po tobě jedou pěkný ženský, ale až se někde složíš, já tě sbírat nepůjdu."

"Jasně." Taky se usmál, ale samotnému mu ten úsměv přišel škrobený.

"Na druhou stranu," zapojil se do rozhovoru Baker, Jsme všichni na jedny lodi, tak proč se navzájem trochu nepobavit."

McVries se usmál. "Jo, proč by ne?"

Měli před sebou stoupání, tak začali šetřit dech na chůzi. V půli kopce si Garraty sundal bundu a přehodil si ji přes rameno. Za chvíli minuli na silnici něčí odhozený svetr. Někdo bude večer hořce litovat, že ho tu nechal, pomyslel si Garraty. Kus před nimi dva z čelních Chodců pomalu ztráceli náskok.

Garraty se soustředil na zvedání a pokládání nohou. Pořád se cítil dobře. Pořád se cítil při síle.

KAPITOLA 2

"Teď tedy máte peníze, Ellen, a ty už vám zůstanou. Ledaže byste snad měla chuť vyměnit je za to, co se skrývá za plentou."

- Monty Hall

Něco za něco

"Já jsem Harkness. Číslo 49. Ty jsi Garraty, číslo 47, že jo?"

Garraty si Harknesse prohlédl. Nosil brýle a měl vlasy ostříhané na ježka. Obličej zarudlý a upocený.

"Jo."

Harkness držel v ruce zápisník. Poznamenal si Garratyho jméno a číslo. Měl zvláštní, trhavý rukopis, jak za chůze cukal rukou nahoru a dolů. Nechtěně narazil do jistého Collieho Parkera, který mu doporučil, ať kurva čumí na cestu.

"Chci si napsat jméno a číslo úplně všech," vysvětlil Harkness. Když zvedl hlavu, dopolední slunce se mu zatřpytilo na sklech brýlí a Garraty musel přimhouřit oči, aby mu viděl do tváře. Bylo 10.30, zbývalo jim 8 mil do Limestoneu a pouhé 1,75 míle k překonání rekordu rekordní vzdálenosti uražené kompletním pelotonem Dlouhého pochodu.

"Asi byste rádi věděli, proč si ty jména a čísla píšu," prohodil Harkness.

"Protože jsi od Brigády," uchechtl se přes rameno Olson.

"Ne, chystám se napsat knihu," opáčil Harkness nevzrušeně. "Až to skončí, napíšu o tom knihu."

Garraty se usmál. "Spíš pokud vyhraješ, napíšeš o tom knihu, ne?"

Harkness pokrčil rameny. "Jo, asi tak. Ale víš co, knížka o Dlouhým pochodu z pohledu člověka, co to zažil na vlastní kůži, mi vydělá hotový jmění."

McVries vyprskl smíchy. "Jestli vyhraješ, budeš snad mít slušný jmění i bez knížek, ne?"

Harkness se zamračil. "No... asi jo. Ale stejně to podle mě bude sakra zajímavá knížka."

Šli dál a Harkness sbíral jména a čísla ostatních. Většina mu je prozradila celkem ochotně a utahovala si z něj pro ten chystaný bestseller.

Už urazili šest mil. Proslýchalo se, že to s překonáním rekordu vypadá slibně. Garraty chvíli přemýšlel o tom, proč by se vůbec o překonávání nějakého rekordu měli snažit. Čím rychleji konkurence prořídne, tím větší šance pro ty zbylé. Nakonec dospěl k závěru, že to je nejspíš otázka hrdosti. Také se rozneslo, že se na odpoledne očekávají přívalové deště - někdo si s sebou patrně nesl tranzistorák. Pokud ta zvěst nelhala, pak to nebyly moc dobré zprávy. Časné květnové přívalové deště nebývají z nejteplejších.

Šli dál.

McVries držel pevný krok, hlavu vzhůru a nepatrně pohupoval rukama. Zkusil jít po krajnici, ale po chvíli zápolení s volným šterkem to vzdal. Zatím nedostal ani jedno varování, a pokud mu batoh způsoboval nějaké nepohodlí, nedával to najevo. Očima bez ustání prohledával obzor. Když míjeli hloučky lidí, mával a usmíval se tenkými rty. Zatím na něm nebyla znát žádná únava.

Baker se loudal vedle, šoural se s pokrčenými koleny a vzdálenost jako by ukusoval jen v okamžicích, kdy jste se nedívali. Lenivě si houpal bundou, usmíval se na ukazující lidi a občas si zahvízdl úryvek té či oné písničky. Garratymu připadalo, že takhle snad vydrží jít navždy.

Olson už tolik nemluvil a každou chvíli prudce ohýbal koleno. Garraty pokaždé zaslechl lupnutí kloubu. Usoudil, že Olson asi začíná tuhnout, že se na něm začíná projevovat těch šest mil chůze. Jednu polní láhev už musel mít skoro prázdnou. Brzy bude potřebovat na malou.

Barkovitch udržoval totéž rozhárané tempo, chvíli šel kus před hlavní skupinou, jako by se snažil dohnat Chodce v čele, pak se zas propadl až ke Stebbinsovi na chvostu. Odmazal si jedno ze tří varování, ale do pěti minut ho měl zpátky. Garraty dospěl k závěru, že se mu zřejmě tam na pokraji nicoty líbí.

Stebbins si dál šel podle svého a sám. Garraty ho zatím neviděl s nikým mluvit. Zajímalo by ho, jestli je Stebbins prostě jen takový samotář, nebo už je unavený. Pořád věřil, že Stebbins odpadne brzy - možná jako první -, ačkoli sám nevěděl, kde se v něm tahle jistota bere. Stebbins si sundal ten starý zelený svetr a poslední chleba si nesl v ruce. Na nikoho se nedíval. Tvář měl jako masku.

Šli.

Silnice se křížila s jinou a policisté zastavili provoz, než všichni Chodci přejdou. Každému Chodci salutovali a pár kluků na ně z bezpečí své nedotknutelnosti na oplátku udělalo dlouhý nos. To se Garratymu nelíbilo. On se na policisty usmál a kývl na pozdrav. Napadlo ho, že je policisté nejspíš mají všechny za blázný.

Auta troubila a jedna žena povykovala na syna. Zaparkovala u silnice a patrně tu čekala, aby se ujistila, že je její syn dosud mezi Chodci.

"Percy! Percy!"

Měl číslo 31. Zčervenal, nepatrně zamával a pak se skloněnou hlavou přidal do kroku. Žena se pokusila vběhnout na silnici. Vojáci na polopásáku ztuhli, ale jeden z policistů ji stačil chytit za ruku a jemně ji zadržet. Pak silnice zatáčela a křižovatka se jim ztratila z dohledu.

Přešli přes dřevěný most, pod nímž bublal potůček. Garraty šel těsně vedle zábradlí, a když se nahnul nad vodu, na kratičký okamžik v ní zahlédl rozmazaný odraz své tváře.

Minuli ceduli, na níž stálo LIMESTONE 7 MIL, a kus dál se nad silnicí třepotal transparent s nápisem LIMESTONE S HRDOSTÍ VÍTÁ ÚČASTNÍKY DLOUHÉHO POCHODU. Garraty si spočítal, že do překonání rekordu jim chybí tak míle.

Pak k nim dozadu pronikla nová zvěst, a tentokrát se týkala jistě - ho Curleyho s číslem 7. Curley dostal křeč do nohy a už si vykoledoval první varování. Garraty trochu zrychlil a srovnal se s McVriesem a 01-sonem. "Kde je?"

Olson ukázal palcem na hubeného, vytáhlého kluka v modrých džínách. Curley se zřejmě snažil pěstovat si kotlety, ale moc se mu to nedařilo. Hubenou, vážnou tvář mu teď ovládalo maximální soustředění a

upíral pohled na pravou nohu. Snažil se na ni došlapovat jen zlehka. Šel příliš pomalu a bylo mu to vidět na tváři.

"Varování! Varování, sedmičko!"

Curley se začal nutit k větší rychlosti. Byl trochu zadýchaný. Nejspíš stejným dílem strachy jako námahou, pomyslel si Garraty. Úplně přestal vnímat čas. Zapomněl na všechno kromě Curleyho. Sledoval jeho boj a jaksi vzdáleně si uvědomoval, že za hodinu nebo za den může přesně takhle bojovat i on sám.

Byla to ta nejzvláštnější podívaná, jaká se mu kdy naskytla.

Curley se pomalu propadal dozadu a i několik ostatních dostalo varování, než si celá skupina uvědomila, že se podvědomě přizpůsobuje jeho tempu. Což znamenalo, že Curley balancuje na samém okraji.

"Varování! Varování, sedmičko! Třetí varování, sedmičko!"

"Mám křeč v noze!" vykřikl Curley chraplavě. "To není fér, když má člověk křeč v noze!"

Ted' už byl skoro na úrovni Garratyho. Garraty viděl, jak mu stoupá a klesá ohryzek. Curley si zoufale masíroval nohu. A Garraty cítil, jak se od něj šíří vlny paniky, voněla jako zralý, čerstvě rozkrojený citron.

Garraty se pomalu začal dostávat před něj, když Curley náhle zvolal: "Sláva! Už to povoluje!"

Nikdo neřekl ani slovo. Garratym projelo nepřejícné zklamání. Asi to bylo podle a nesportovní, ale chtěl mít jistotu, že někdo půjde ven před ním. Kdo by si přál vypadnout jako první?

Garratyho hodinky ted' ukazovaly pět minut po jedenácté. Při čtyřech mílich v hodině krát dvě hodiny to znamenalo, že už patrně překonali rekord. Brzy budou v Limestoneu. Zahlédl, jak si Olson ohýbá nejdřív jedno, pak druhé koleno. Zvědavě to zkusil taky. Kolenní klouby mu slyšitelně zapraskaly a překvapilo ho, jak už mu stačily ztuhnout. Chodidla ho ale zatím nebolela. Aspoň něco.

Minuli mlékařský vůz zaparkovaný u odbočky na úzkou prašnou cestu. Mlékař seděl na kapotě.

Dobrosrdečně jim zamával. "Do toho, kluci!"

V Garratym se najednou zvedl vztek. Měl sto chutí se rozkřiknout: Proč radši nezvedneš tu tlustou prdel a nejdeš do toho s náma? Jenže mlékaři bylo přes osmnáct. Vlastně dost možná i přes třicet. Byl starý.

"Tak fajn, všichni, pět minut pauza," zavolal zničehonic Olson a pár kluků se zasmálo.

Mlékařský vůz už byl z dohledu. Míjeli ted' další silnice, další policisty a další troubící a mávající lidi.

Někdo na ně hodil konfety. Garraty si najednou připadal důležitě. Koneckonců "Maine je s ním".

Curley najednou vykřikl. Garraty se ohlédl přes rameno. Curley stál v předklonu, držel se za nohu a řval.

I když to vypadalo neuvěřitelně, pořád ještě šel, ale hrozně pomalu. Příliš pomalu.

V tu chvíli se zpomalilo i všechno ostatní, jako by se to chtělo srovnat s Curleyho chůzí. Vojáci na zádi pomalu jedoucího polopásáku zvedli pušky. Lidi v davu zalapali po dechu, jako by netušili, že to takhle chodí, a Chodci zalapali po dechu, jako by to netušili ani oni, a Garraty zalapal po dechu s nimi, přestože to samozřejmě věděl, všichni to věděli, bylo to tak prosté, Curley musel z kola ven.

Cvakly pojistky na puškách. Kluci kolem Curleyho se rozprchlí do stran jako křepelky. Náhle zůstal na prosluněné silnici sám.

"To není fér!" vykřikl. "To prostě není/er!"

Ostatní kluci mezitím došli do kropenatého stínu pod stromy, někteří se ohlíželi, jiní upírali pohled přímo před sebe, báli se podívat. Garraty se díval. Musel se dívat. Rozptýlené hloučky mávajících diváků ztichly, jako by je někdo jedním zmáčknutím tlačítka vypnul.

"To není -"

Čtyři pušky naráz vystřelily. Velice hlučně. Zvuk duněl do stran jako kulečnickové koule, odrazil se od kopců a valil se zpět.

Curleyho hranatá, uhrovaná hlava zmizela v jediném gejzíru krve, mozku a úlomků lebky. Zbytek těla padl dopředu na bílou čáru jako poštovní pytel.

Takže 99, pomyslel si Garraty. Devětadevadesát lahví stojí pěkně v řadě, až se jedna převrhne, bude po parádě...

Stebbins překročil mrtvé tělo. Noha mu trochu podklouzla v kaluži krve a následující krok po sobě zanechal krvavou stopu jako na fotce z kriminalistického magazínu. Ani nesklonil hlavu, aby se podíval, co z Curleyho zůstalo. Výraz v jeho tváři se nezměnil. Stebbinsi, ty svině, blesklo Garratymu hlavou, ty jsi

měl jít ven jako první, copak to nevíš? Pak odvrátil pohled. Nechtěl, aby se mu udělalo špatně. Nechtěl zvracet.

Jedna žena vedle autobusu značky Volkswagen si schovala tvář do dlaní. Z hrdla se jí ozývaly nepřírozené zvuky a Garraty si všiml, že jí vidí pod šaty až na kalhotky. Na modré kalhotky. Nepochopitelně ho to znovu vzrušilo. Jakýsi tlust'och s plešatou hlavou koukal na Curleyho a freneticky si škrábal bradavici nad uchem. Olízl si široké, tlusté rty a dál se díval a škrábal si bradavici. Vydržel to celou dobu, než k němu Garraty došel.

Šli dál. Garraty se znovu ocitl u Olsona, Bakera a McVriese. Skoro ochranářsky se drželi pořád pohromadě. Všichni se teď dívali přímo před sebe a dávali si pozor, aby se jim do tváře nepromítly žádné emoce. Ozvěna výstřelů jako by dosud visela ve vzduchu. Garraty nemohl vyhnat z hlavy obraz krvavé stopy, kterou po sobě zanechala Stebbinsova teniska. Napadlo ho, jestli po ní zůstávají stopy ještě teď, málem se otočil, aby se podíval, ale pak se napomenul, ať se nechová jako blázen. Ale stejně o tom přemýšlel. Přemýšlel o tom, jestli to Curleyho bolelo. Jestli cítil, jak ho ty kulky zasáhly, nebo byl prostě jednu vteřinu naživu a druhou mrtvý.

Ale pochopitelně, že to bolelo. Bolelo to předtím, tou nejhorší, nejsžíravější bolestí, tím vědomím, že už nebude žádné já a vesmír se tak jako tak povalí dál, nijak nepoškozený, nijak nezasažený.

Doneslo se k nim, že než šel Curley ven, urazili skoro devět mil. Majorovi to prý udělalo ohromnou radost. Garraty si v duchu říkal, jak sakra někdo může vědět, kde právě teď Major je.

Honem se ještě otočil, aby se podíval, co dělají s Curleyho tělem, jenže už mezitím zašli za další zatáčku. Curley se jim ztratil z dohledu.

"Co máš v tom batohu?" zeptal se zničehonic Baker McVriese. Snažil se o čistě konverzační tón, ale hlas měl pisklavý a rezavý.

"Čistou košili," odpověděl McVries. "A pár syrovejch hamburgerů."

"Surový burgery -" zašklebil se Olson.

"V syrovém burgeru je spousta okamžitý energie," prohlásil McVries.

"Tobě asi přeskočilo. Celej se zeblížeš."

McVries se jen usmál.

Garraty trochu zalitoval, že si taky nějaký ten syrový hamburger nevzal. O okamžitou energii toho moc nevěděl, ale syrové burgery měl rád. Víc než čokoládové tyčinky a koncentráty. Vtom si vzpomněl na své koláčky, ale teď po Curleym neměl moc hlad. Jak vůbec teď po Curleym mohl myslet na syrový hamburger?

Zpráva o tom, že jeden z Chodců už vypadl, se roznesla mezi diváky, a ti začali povzbuzovat ještě hlasitěji. Řídký potlesk praskal jako pražící se kukuřice. Garratyho napadlo, jestli je to ostuda, nechat se takhle zastřelit před lidmi, ale dospěl k závěru, že když na to dojde, je to člověku nejspíš fuk. Zato dojít si na záchod. To bude potíž. Rozhodl se, že na to radši nebude myslet.

Ručičky na hodinkách teď mířily přesně k poledni. Přešli přes rezavý železný most nad hlubokou, suchou roklí a na konci je čekala cedule: VSTUPUJETE ZA HRANICE MĚSTA LIMESTONE - VÍTEJTE, ÚČASTNÍCI DLOUHÉHO POCHODU!

Několik kluků sborově zajásalo, ale Garraty šetřil dech.

Silnice se rozšířila a Chodci se po ní pohodlně roztáhli, skupinky se trochu uvolnily. Koneckonců, Curleyho už měli tři míle za sebou.

Garraty si vyndal koláčky a chvíli otáčel alobal v ruku. Nostalgicky si zavzpomínal na mámu, pak tyhle pocity vyhnal z hlavy. Mámu i Jan uvidí ve Freeportu. Slíbil jim to. Snědl jeden koláček a hned se cítil o něco lip.

"Chceš něco říct?" oslovil ho McVries.

Garraty zavrtěl hlavou. Dal si lok z polní láhve a zamával na po-starší pár, jenž seděl u silnice s malou lepenkovou cedulí GARRATY.

"Vůbec nevím, co budu chtít, jestli vyhraju," pokračoval McVries. "Nic vlastně pořádně nepotřebuju. Víš jako, nemám doma starou nemocnou matku ani otce s umělou ledvinou nebo tak. Ani mladšího bráchu, co by pomalu umíral na leukemii!" Zasmál se a odepnul si vlastní polní láhev.

"Jo, na tom něco je," přikývl Garraty.

"Spíš naopak, ne? Celá tahle věc prostě nemá smysl."

"To nemůžeš myslet vážně," opáčil Garraty sebevědomě. "Kdyby ses měl rozhodovat znova -"

"No jo, jasně, stejně bych to udělal, ale -"

"Hele!" Kluk před nimi, Pearson, ukázal dopředu. "Chodníky!"

Opravdu, konečně vcházeli do města. Pohledné domy usazené kus od silnice na ně shlížely zpoza svažitých zelených trávníků. Trávníky zaplňovaly davy lidí, kteří mávali a povzbuzovali. Garratymu připadalo, že skoro všichni sedí. Sedí přímo na zemi, na zahradních židličkách jako ti dva staříci před pumpou, sedí na piknikových stolicích. Sedí dokonce i na houpačkách a houpacích pohovkách na verandě. Pocítil bodnutí žárlivého vzteku.

No prosím, klidně se umávejte k smrti. Ať se propadnu, jestli vám to oplatím. Rada 13. Šetři energii, kdykoli to jde.

Ale nakonec usoudil, že se chová hloupě. Lidi si řeknou, že se z něj stává nafoukanec. A Maine je přece s ním. Rozhodl se, že bude mávat všem s cedulí GARRATY. A všem hezkým holkám.

Kolem pravidelně mýjely boční a příčné ulice. Sycamore Street a Clark Avenue, Exchange Street a Juniper Lané. Prošli kolem rohového koloniálu s reklamou na pivo Narragansett v okně a kolem jednotkového obchodu olepeného podobiznami Majora.

Chodníky lemovali lidé, ale jen řidce. Celkově to tady Garratyho docela zklamalo. Věděl, že ty opravdové davy teprve přijdou, ale stejně měl pocit, jako když se před ohňostrojem zjistí, že vám zvlhly rachejtle. A chudák Curley přišel i o tohle.

Z jedné boční ulice náhle vyrazil Majorův džíp a srovnal tempo s hlavním pelotonem. Předvoj byl slušný kus vpředu.

Zvedl se mohutný jásot. Major pokýval hlavou, usmál se a zamával davu. Pak udělal hladce vlevo v bok a zasalutoval klukům. Garraty cítil, jak mu po páteři přeběhlo vzrušení. Majorovy brýle se leskly v popoledním slunci.

Major zvedl ke rtům megafon. "Jsem na vás pyšný, chlapci. Pyšný!"

Odkudsi za Garratym se ozval tichý, ale zřetelný hlas: "Leda hovno."

Garraty otočil hlavu, ale nespátl za sebou nikoho, jen čtyři nebo pět kluků, kteří Majora upřeně sledovali (jeden si v tu chvíli uvědomil, že salutuje, a bázně nechal ruku klesnout), a Stebbinse. Stebbins vypadal, že si Majora vůbec nevšímá.

Džíp odvrátil vpřed. Za okamžik už byl Major zase ten tam.

Kolem půl jedné dorazili do centra Limestoneu. Garratyho tohle město vážně zklamalo. Taková díra. Měli tu obchodák, tři prodejny ojetých aut, McDonalda, Burger Kinga, Pizza Hut, průmyslovou zónu, a to byl celý Limestone.

"Není to moc velký, co?" prohodil Baker.

Olson se zasmál.

"Mně to přijde jako příjemný místo k bydlení," zastal se města Garraty.

"Tak to ať mě Bůh ušetří všech příjemnejch míst k bydlení," ozval se McVries, ale s úsměvem.

"Jak je libo," opáčil Garraty chabě.

V jednu hodinu už byl Limestone jen vzpomínkou. Asi míli je doprovázel nafoukaný malý kluk v záplatovaných džínových lacláčích, pak si sedl na zem a sledoval, jak se mu ztrácí.

V krajině se začínalo zvedat čím dál víc kopců. Garraty cítil, jak mu poprvé za den vyrazí po těle pot. Košile se mu lepila na záda. Napravo se sbírala bouřková mračna, ale pořád byla dost daleko. Občas zafoukal lehký větřík a trochu je osvěžil.

"Co bude další větší město, Garraty?" zeptal se McVries.

"Asi Caribou." Napadlo ho, jestli už Stebbins snědl ten poslední chleba. Stebbins se mu usadil v hlavě jako úryvek popové písničky, který se vám přehrává pořád a pořád dokola, až máte dojem, že z něj zešlíte. Bylo půl druhé. Dlouhý pochod překonal osmnáctou míli.

"Jak je to daleko?" Napadlo ho, jestli se taky uvádí rekordní počet mil s jediným vyřazeným Chodcem. Osmnáct mu přišlo jako úctyhodná vzdálenost. Osmnáct mil, na to už mohl být člověk hrdý. Ušel jsem osmnáct mil. Osmnáct.

"Povídám -" začal netrpělivě McVries.

"Odsud tak třicet mil."

"Třicet," vydechl Pearson. "Proboha."

"Je to větší město než Limestone," dodal Garraty. Bůhvíproč měl pořád nutkání ta města hájit. Snad proto, že tady tolik z těchhle kluků zemře, možná všichni. Pravděpodobně všichni. Jen šest Dlouhých pochodů v dějinách skončilo za hranicí státu Nový Hampshire a jen jediný se dostal až do Massachusetts a odborníci tvrdili, že je to totéž, jako když Hank Aaron trefil sedm set třicet homerunů nebo čeho... prostě rekord, jaký se nikdy nepodaří překonat. Možná tady zemře i on. Možná ano. Ale to je něco jiného. Rodná půda. Pomyslel si, že to by se líbilo Majorovi. "Zemřel na rodné půdě."

Nahnul si z polní láhve a zjistil, že je prázdná. "Vodu!" zavolal. "Čtyřicet sedmička žádá o vodu!" Jeden voják seskočil z polopásáku a donesl mu plnou láhev. Když se otočil, Garraty se dotkl pušky, kterou měl voják přehozenou přes záda. Udělal to nenápadně, ale McVries ho viděl.

"Proč jsi to udělal?"

Garraty se zmateně usmál. "Nevím. Asi něco jako zaklepání na dřevo."

"Ty jsi zvláštní člověk, Rayi," prohodil McVries, pak přidal do kroku, aby dostihl Olsona, a Garraty, ještě zmatenější než dříve, osaměl.

Po pravé straně ho minul kluk s číslem 93 - Garraty nevěděl, jak se jmenuje. Upíral pohled pod nohy a rty se mu neslyšně pohybovaly, jak počítal kroky. Nepatrně se potácel.

"Čau," pozdravil ho Garraty.

Devadesát trojka nahrbil ramena. V očích měl prázdno, totéž prázdno, jaké se do očí vloudilo Curleymu, když prohrával svůj boj s křečím. Je unavený, blesklo Garratymu hlavou. Ví to a má strach. Najednou se mu zvedl žaludek a chvíli to trvalo, než se znovu zklidnil.

Ted' už vedle nich kráčely jejich stíny. Bylo tři čtvrtě na dvě. Devět ráno, chládek a posezení na trávě ve stínu mu připadaly asi tak měsíc v minulosti.

Krátce před druhou přišla nová zvěst. Garraty dostával z první ruky lekci z psychologie šíření drbů. Někdo někde něco zjistil a okamžitě to věděl každý. Zvěsti se nesly od úst k ústům. Vypadá to na déšť. Pravděpodobně bude pršet. Bude pršet, a poměrně brzy. Ten kluk s rádiem povídal, že tu za chvíli máme pořádnou slejvák. Bylo zvláštní, jak zřídka tyhle zvěsti lhaly. A pokud se rozneslo, že někdo zpomaluje, že má někdo potíže, nebyla to lež nikdy.

Tentokrát se rozkřiklo, že číslo 9, Ewing, si nadělal puchýře a dostal už dvě varování. Varování dostávala spousta kluků a už si na to zvykli. S Ewingem to však prý vypadalo zle.

Předal novinu Bakerovi a ten překvapeně vzhlédl. "Ten černocho?" zeptal se. "Černejo až domodra?" Garraty odpověděl, že neví, jestli je Ewing černocho, nebo bělocho. "Jo, je to černocho," přisvědčil Pearson. Ukázal na Ewingu. Garraty na jeho tmavé pleti spatřil drobné drahokamy lesklého potu. Skoro s hrůzou si všiml, že Ewing má na nohou tenisky.

Rada 3: Nenoste, opakujte, nenoste tenisky. Z ničeho nedostanete při Dlouhém pochodu puchýře tak rychle jako z tenisek. "Jel s náma," řekl Baker. "Je z Texasu."

Baker zrychlil, až se dostal k Ewingovi. Poměrně dlouho se s ním o něčem vybavoval. Pak klesl zpátky dozadu, pomalu, aby se sám vyhnul varování. V obličeji byl bledý. "Puchýře se mu nadělaly asi před dvěma mílema. V Limestoneu mu začaly prskat. Od té doby jde v tom hnisu."

Všichni mlčky poslouchali. Garraty si znovu vzpomněl na Stebbinse. Stebbins jde taky v teniskách.

Možná už teď taky zápolí s puchýři. "Varování! Varování, devítko! Tohle je třetí varování, devítko!"

Vojáci Ewinga pozorně sledovali. Stejně tak Chodci. Ewing se dostal do středu pozornosti. Žáda jeho trička, proti černé pleti nezvykle bílého, vyplňoval uprostřed zasedlý flek potu. Garraty viděl, jak se mu za chůze chvějí na zádech mohutné svaly. Svaly, že by vydržely celé dny, a přece Baker povídal, že jde v hnisu. Puchýře a křeče. Garraty se oklepal. Náhlá smrt. Ani takové svaly, ani takový trénink nedokázaly zastavit puchýře a křeče. Na co proboha Ewing myslel, když si tenisky obouval?

Připojil se k nim Barkovitch. I on sledoval Ewingu. "Puchejře!" Z jeho úst to znělo, jako by Ewingova matka byla štetka. "Co taky můžete čekat od pitomýho negra? To mi řekněte."

"Odprejskni, nebo ti jednu vrazím," řekl mu Baker nevzrušeně.

"To je proti pravidlům," odsekl Barkovitch s ušklibnutím. "Na to nezapomínej, frajere." Ale odprejsknul. Jako by s sebou odnesl obláček jedu.

Ze dvou hodin bylo půl třetí. Stíny se prodlužovaly. Stoupali do táhlého kopce a za hřebenem, v dálce v modrém oparu, viděl Garraty nízké hory. Bouřková mračna na západě o něco ztmavla a vánek zesílil, až z něj naskakovala husí kůže, když se opřel do zpoceného těla.

Bláznivě na ně povykovala skupinka chlapů sročených kolem forda pickupu s přívěsem. Byli namol. Všichni jim na oplátku zamávali, dokonce i Ewing. Byli to první diváci od toho namyšleného malého kluka v záplatovaných lacláčích.

Garraty si bez čtení etikety otevřel jednu tubu s koncentrátem a snědl ji. Chutnala tak trochu po vepřovém. Představil si McVriesovy hamburgery. Představil si veliký čokoládový dort s třešničkou. Představil si lívance. Bůhvíproč měl chuť na studené lívance namazané jablečnou marmeládou. Studený oběd, který jim máma chystala pokaždé, když s tátou v listopadu vyráželi na lov.

Asi o deset minut později to Ewing koupil.

Když naposledy zpomalil pod povolenou rychlost, držel se uprostřed hloučku kluků. Možná si myslel, že ho budou chránit. Vojáci ale odvedli dobrou práci. Vojáci byli profici. Odehnali ostatní kluky stranou. Odvlekli Ewinga ke krajnici. Ewing kladl odpor, ale nijak velký. Jeden voják mu zkroutil ruce za záda, druhý mu přiložil pušku k hlavě a zastřelil ho. Jedna noha křečovitě vykopla.

"Teče z něj stejná krev jako z kohokoli jiného," poznamenal McVri-

es. V tichosti po výstřelu zazněla jeho slova velice hlasitě. Nadskočil mu ohryzek a v krku mu mlasklo. Takže dva byli venku. Tím se neznatelně zvětšovaly šance ostatních. Rozproudil se tlumený hovor a Garratyho znovu napadlo, co asi dělají s mrtvými těly.

Moc o všem přemýšlíš! okřikl se v duchu.

A uvědomil si, že je unavený.

Část druhá
PO CESTĚ

KAPITOLA 3

"Budete mít třicet vteřin a prosím nezapomeňte, že musíte odpovědět formou otázky."

- Art Fleming
Riskuj!

Když na silnici dopadly první kapky, velké, tmavé a kulaté, byly už tři hodiny. Nebe nad hlavou bylo potřhané a černé, rozbourené a úchvatné. Kdesi nad mraky tleskal rukama hrom. Kus před nimi sklouzl k zemi modrý rozebraný blesk.

Krátce poté, co šel Ewing z kola ven, si Garraty oblékl bundu, teď si ji zapnul a zvedl si límec. Harkness, budoucí spisovatel, si pečlivě uklidil zápisník do batůžku. Barkovitch si nasadil žlutý vinylový klobouk do deště. Neuvěřitelně se mu tím proměnila celá tvář, i když by se ta proměna dala asi těžko popsat.

Vykukoval zpod klobouku jako sveřepý strážce majáku.

Ozvalo se hrozivé zahřmění. "A je to tady!" zvolal Olson.

Spustil se liják. Prvních pár okamžiků Garratymu dokonce připadalo, jako by se ocitl odříznutý za rozvlněným sprchovým závěsem. Déšť ho okamžitě promáčel až na kůži. Z vlasů měl zplihlý nasáklý hadr. S úsměvem nastavil obličej kapkám. Napadlo ho, jestli je vojáci dokážou sledovat. Jestli by se třeba nedalo -

Než však tu myšlenku stačil dokončit, první mocný nápor trochu odezněl a on znovu viděl. Ohlédl se přes rameno na Stebbinse. Stebbins šel s nahrbenými zády, ruce složené na břicho a Garratymu v první chvíli blesklo hlavou, že má žaludeční křeče. Na okamžik se ho zmocnila panika, nijak nepodobná tomu, co cítil, když to koupili Curley a Ewing. Už si nepřál, aby Stebbins vypadl takhle brzy.

Pak ovšem spatřil, že si Stebbins jen chrání poslední půlku svého chleba, a s úlevou se otočil zpátky dopředu. Usoudil, že Stebbinsova máma musí být pěkná husa, když mu ty chleby do něčeho nezabalila, aby mu nezmokly.

Ozývalo se pronikavé dunění hromů, dělostřelecké manévry v nebi. Garratymu se úžasně zvedla nálada, připadalo mu, že mu děst' smyl z těla společně s potem i trochu únavy. Pak přišel další ostrý nápor hustého lijáku, který nakonec zmínil do stejnoměrného mrholení. Vpředu se mraky začínaly trhat. Vedle něj teď šel Pearson. Popotahoval si džíny. Byly na jeho postavu trochu moc velké a pořád mu sjížděly. Na nose mu seděly brýle s obroučkami z rohoviny a čočkami jako dna láhví od koly, a teď si je sundal a začal je čistit cípem košile. Slabozrace, bezbranně u toho mžoural jako většina lidí s hodně špatným zrakem, když si sundají brýle. "Příjemná sprška, co, Garraty?"

Garraty přikývl. Vepředu McVries právě močil. Šel pozadu a v ohleduplné vzdálenosti od ostatních kropil krajnici.

Garraty se ohlédl na vojáky. Byli pochopitelně taky promáčení, ale pokud jim to vadilo, nedávali to na sobě znát. Tváře měli jako z kamene. Napadlo ho, jaké to asi je, jen tak někoho zastřelit. Jestli jim to dodává pocit moci. Vzpomněl si na tu holku s cedulí, na to, jak ho líbala, jak ji chytil za zadek. Jak pod látkou cítil hladké kalhotky. Tohle dodávalo pocit moci jemu.

"Ten týpek vzadu toho moc nenakecá, co?" ozval se najednou Baker. Ukázal palcem na Stebbinse. Stebbinsovy tmavočervené kalhoty se změnily skoro v černé, jak byly promáčené.

"Ne. To nenakecá."

McVries si vykoledoval varování, protože příliš zpomalil, když si zapínal poklopec. Dohnali ho a Baker ještě jednou zopakoval to o Stebbinsovi.

"Tak je prostě samotář, a co?" opáčil McVries a pokrčil rameny. "Podle mě -"

"Ty vole," vložil se mezi ně Olson. Už poměrně dlouho nepromluvil a hlas mu teď zněl nějak divně. "Mám takovej zvláštní pocit v nohou."

Garraty si ho pozorně prohlédl a všiml si, že se mu v očích pomalu usídluje panika. Onen chvástavý pohled byl nadobro pryč. "Jak zvláštní?" zeptal se.

"Jako kdyby mi všechny svaly tak jako... ochabovaly."

"Klid," ozval se McVries. "To jsem měl před pár hodinama taky. Za chvíli to přejde."

V Olsonových očích se objevila úleva. "Fakt?"

"Jo, fakt."

Olson už nic neodpověděl, ale rty se mu hýbaly. Garraty si chvíli myslel, že se modlí, ale pak pochopil, že jen počítá kroky.

Zničehonic zarachotily dva výstřely. Pak zasténání a třetí výstřel.

Zvedli hlavu a spatřili v kaluži na bříse ležet kluka v modrém svetru a špinavých bílých pumpkách. Zula se mu jedna bota. Garraty si všiml, že má bílé sportovní ponožky. Rada 12 je doporučovala.

Garraty překročil bezvládné tělo, snažil se nedívat po dírách. Doneslo se jim, že ten kluk zemřel na zpomalení. Žádné puchýře ani křeč, prostě jen mockrát příliš zpomalil a musel ven.

Garraty neznal jeho jméno ani číslo. Předpokládal, že i to se k němu donese, ale nedoneslo. Nejspíš to nevěděl nikdo. Asi to byl stejný samotář jako Stebbins.

Už za sebou měli pětadvacet mil Dlouhého pochodu. Scenerie se rozplizla do nekonečné nástěnné malby lesů a polí, občas přerušovaných nějakým tím domem nebo křižovatkou, kde i v polevujícím mrholení postávali lidé a mávali a povzbuzovali. Ztuhle tu stála jedna stará paní s černým deštníkem, která ani nemávala, ani nic neříkala, ani se nesmála. Jen pronikavým zrakem sledovala, jak ji míjejí. Nebyla v ní jediná známka života, vůbec se nehýbala, jen větřík si pohrával s lemlem jejích černých šatů. Na prostředníčku pravé ruky měla velký prsten s fialovým kamenem. Kolem krku jí visel zašlý medailonek. Překročili dávno nepoužívanou železniční trať - koleje byly zrezlé a ve škváře mezi pražci rostl pýr. Jeden kluk zakopl a upadl, dostal varování, ale zvedl se a s krvácejícím kolenem šel dál.

Do Caribou zbývalo pouhých devatenáct mil, ale do tmy to nestihnou. Ani chvíli oddechu hříšníkům, pomyslel si Garraty a pobavilo ho to. Zasmál se.

McVries po něm pozorně přejel očima. "Jde na tebe únava?"

"Ne," odvětil Garraty. "Unavený už jsem celkem dlouho." S jistotou nechutí se otočil k McVriesovi. "Ty snad ne?"

"Takhle spolu můžeme tančit věčně, Garraty, a já se nikdy neunavím," odpověděl McVries. "Proběhneme se spolu po hvězdách a pak se pověsíme za nohy z Měsíce."

Poslal Garratymu pusu a odešel stranou.

Garraty ho vyprovodil pohledem. Nevěděl, co si o McVriesovi myslet.

Ve tři čtvrtě na čtyři se obloha vyčistila a na západě, kde si pod zlatem lemovanými mraky hovělo slunce, se objevila duha. Šikmé paprsky pozdního odpoledne barvily čerstvě zoraná pole, kolem nichž procházeli, takže se na protáhlých, svažitých kopcích ostře, černě rýsovala každá brázda.

Vrčení polopásáku znělo tiše, skoro konejšivě. Garraty si nechal klesnout hlavu na prsa a klímal za chůze. Kdesi vepředu ho čekal Freeport. Ale ani dnes, ani zítra. Spoustu kroků. Ohromný kus cesty. Zjistil, že má pořád příliš mnoho otázek a málo odpovědí. Celý Pochod mu ze všeho nejvíc připomínal jeden obrovský otazník. Říkal si, že takováhle věc prostě musí mít nějaký hlubší význam. Rozhodně. Takováhle věc musí přece přinést odpověď na každou otázku; stačí jenom držet nohu na plynu. Kdyby jen mohl -

Šlápl do kaluže a s trhnutím se probudil. Pearson k němu vyplašeně vzhlédl a posunul si brýle na nose.

"Víš, jak ten jeden kluk před chvílí spadnul tam na kolejích a odřel se?"

"No. To byl Zuck, ne?"

"Jo. Právě jsem slyšel, že mu to pořád ještě krvácí."

"Jak daleko do Caribou, magore?" ozvalo se za nimi. Garraty se otočil. Byl to Barkovitch. Ze zadní kapsy kalhot mu obscénně plandal klobouk, který si tam nasoukal.

"Jak to mám sakra vědět?"

"Tady bydlíš, ne?"

"Je to asi sedmnáct mil," odpověděl mu McVries. "Teď se dekuj, prcku."

Barkovitch nasadil ublížený výraz a stáhl se.

"Ten si koleduje o konečnou," prohodil Garraty.

"Nenech si ho vlízt pod kůži," opáčil McVries. "Soustřed' se radši na to, jak ho zadupeš do země."

"Jasně, kouči."

McVries poplácal Garratyho po rameni. "Ty nám to vyhraješ, já ti věřím, ty kluku."

"Přijde mi, že už jdeme celou věčnost, tobě ne?"

"Jo."

Garraty si olízl rty, chtěl nějak vyjádřit svoje pocity, ale nenacházel slova. "Slyšel jsi někdy o tom, že topicímu se člověku proběhne před očima celý život?"

"Myslím, že jsem o tom jednou četl. Nebo to bylo v nějakém filmu."

"Myslíš, že se to stane i nám? Tady na Pochodu?"

McVries se předstíraně otřásl. "No potěš, doufám, že ne."

Garraty chvíli mlčel a pak řekl: "Myslíš... nebo radši nic. Nechme to plavat."

"Ne, povídej. Co jestli si myslím?"

"Myslíš, že bysme na tyhle silnici mohli prožít zbytek života? To jsem chtěl říct. Jako ten zbytek, co bysme měli, kdybysme se nepřihlásili... chápeš."

McVries zašátral v kapse a vytáhl krabičku cigaret. "Cígo?"

"Nekouřím."

"Já taky ne," pousmál se McVries a strčil si jednu cigaretu do pusy. Našel sirky s receptem na rajskou omáčku na krabičce. Zapálil si cigaretu, natáhl kouř a hned ho vykašlal. Garraty si připomněl radu 10: Šetřete dechem. Pokud běžně kouříte, snažte se během Dlouhého pochodu nekouřit.

"Říkal jsem si, že to zkusím," zachrchlal McVries vzdorovitě.

"Je to hnus, co?" prohodil smutně Garraty.

McVries k němu překvapeně obrátil hlavu, pak zahodil cigaretu. "Jo," přikývl. "Docela jo."

Ve čtyři už bylo po duze. Propadl se k nim Davidson, číslo 8. Celkem pohledný kluk, snad až na to akné na čele. "Ten Zuck se docela trápí," prohodil Davidson. Když ho Garraty viděl naposled, měl Davidson na zádech ruksak, ale už ho zahodil.

"Pořád mu teče krev?" zeptal se McVries.

"Crčí to z něj jak z píchlýho prasete." Davidson zavrtěl hlavou. "Zvláštní, jak se to někdy sejde, co? Kdyby člověk upadl kdykoli jindy, sotva by se trochu odřel. Potřeboval by to sešít." Ukázal na silnici.

"Koukejte tady."

Garraty se podíval a všiml si na schnoucím povrchu vozovky maličkých tmavých teček. "Krev?"

"No malinovka těžko," opáčil zachmuřeně Davidson.

"Má strach?" zeptal se suše Olson.

"Povídal, že je mu to fuk," odpověděl Davidson. "Ale já mám strach." Šedé oči měl vytřeštěné. "O nás o všechny."

Šli dál. Baker ukázal na další ceduli s Garratyho jménem.

"Úžasný," ucedil Garraty, ani nezvedl hlavu. Sledoval stopu Zuckovy krve jako Daniel Boone stopu nějakého raněného indiána. Klikatila se zvolna sem a tam přes bílou čáru.

"McVriesi," ozval se Olson. Hlas mu za posledních pár hodin o něco zjemněl. Garratymu byl Olson docela sympatický, i přes ty přidržené řeči. Nelíbilo se mu, že Olson dostává strach, ale nepochybně se to dělo.

"Co?" otočil se McVries.

"Nepřestává to. Ten pocit v nohou, jak jsem ti říkal. Nepřestává to."

McVries neodpověděl. Jízva na jeho tváři se v zapadajícím slunci zdála čistě bílá.

"Přijde mi, že se pode mnou nohy každou chvíli sesypou. Jak špatný základy. Ale to se nestane, že ne? Že ne?" Poslední slova Olson zapištěl.

McVries nic neříkal.

"Můžu si dát cigaretu?" zeptal se Olson velice tiše.

"Jo. Klidně si nech celou krabku."

Olson si se zkušenou nenuceností zapálil jednu mellowsku, schoval sirku do dlaně a udělal dlouhý nos na vojáky, kteří ho sledovali z polopásáku. "Poslední hodinu na mě v jednom kuse čuměj. Mají na to nákej šestej smysl." Zesílil hlas. "Baví vás to, co, chlapi? Baví vás to, že jo? Že jo, že je to tak?"

Několik Chodců se po něm otočilo, ale hned zase odvrátilo pohled. Garraty by ho rád odvrátil taky. Z Olsonova hlasu zaznívala hysterie. Vojáci ho nevzrušeně pozorovali. Garratyho napadlo, jak rychle se to o Olsonovi roznese, a nechtěně se otrásl.

V půl páté už za sebou měli třicet mil. Slunce sláblo a proměnilo se v krvavě červenou kouli na obzoru. Bouřkové mraky se přesunuly na východ a nebe nad hlavou potáhla tmavnoucí modř. Garraty začal znovu přemýšlet o tom pomyslném topícím se člověku. Vlastně ne až tak pomyslném. Nadcházející noc byla jako voda, která je všechny pohltil.

Hrdlo mu sevřela panika. Najednou si byl naprosto jistý, že vidí poslední sluneční paprsky svého života. Chtěl to co nejvíc natáhnout. Chtěl, aby to trvalo co nejdéle. Přál si, aby soumrak vydržel celé hodiny.

"Varování! Varování, stovko! Třetí varování, stovko!"

Zuck se rozhlédl. V očích měl omámený, nechápatý pohled. Pravou nohavici mu prorůstal strup zaschlé krve. A vtom se zničehonic dal do běhu. Proplétal se mezi Chodci jako hráč s míčem při americkém fotbalu. Běžel pořád s týmhž omámeným výrazem.

Polopásák zrychlil. Zuck slyšel, jak se blíží, a zrychlil taky. Byl to prazvláštní, ušouraný, kulhavý běh.

Rána na koleno se mu znovu otevřela, a když se propracoval na volné prostranství před hlavním pelotonem, Garraty zahlédl, jak mu od manžety kalhot odletují kapky čerstvé krve. Zuck vyběhl na nejbližší kopec a na chvíli se proti rudému nebi jasně rýsovala jeho silueta, galvanicky černá postava, zamrzlá na okamžik uprostřed kroku jako rozevlátý strašák. Pak byl pryč a polopásák zmizel za ním.

Vojáci, kteří z něj seskočili, s prázdným výrazem šlapali vedle kluků.

Nikdo neřekl ani slovo. Jen poslouchali. Dlouho se nic neozývalo. Neuvěřitelně dlouho. Jen nějaký pták a pár raných májových cvrčků a kdesi nad nimi vrčení letadla.

Pak jediný ostrý výstřel z pušky, chvilka ticha, a druhý.

"Pro sichr," zavrčel kdosi zhnuseně.

Když vystoupali na kopec, spatřili polopásák u krajnice asi půl míle daleko. Z dvojitého výfuku stoupal modrý dým. Po Zuckovi nikde ani stopy. Ani nejmenší stopy.

"Kde je Major?" vykřikl někdo. Z toho hlasu zněla panika. Patřil jistému Gribblovi, číslo 48, klukovi s vyholenou hlavou. "Chci vidět Majora, kurva! Kde je?"

Vojáci pochodující podél silnice neodpověděli. Nikdo neodpověděl.

"Zas má někde ty svoje proslavy?" zuřil Gribble. "Jo, zas se někde vykecává? Je to vrah\ Jo, normální

vrah to je! Já... já mu to klidně řeknu! Myslíte, že ne? Řeknu mu to přímo do očí! Přímou do očí mu to řeknu!" V tom rozvášnění zpomalil, skoro zastavil, a vojáci si ho konečně začali všimnout.

"Varování! Varování, čtyřicet osmičko!"

Gribble se potácivě zastavil, pak jeho nohy znovu nabraly rychlost. Podíval se za chůze na chodidla.

Zakrátko dorazil k místu, kde čekal polopásák. Začal se opět plazit vedle nich.

Kolem tří čtvrtě na pět si dal Garraty večeri - tubu zpracovaného tuňáka, pár sucharů Snappy Crackers se sýrovou pomazánkou a spoustu vody. Musel si připomenout, že by se měl krotit. O polní láhev jste si mohli říct kdykoli, ale nové koncentráty se budou rozdávat až zítra ráno v devět... a třeba dostane chuť na půlnoční svačinku. Třeba bude nějakou půlnoční svačinku potřebovat.

"Možná je to věc života a smrti," prohodil Baker, "ale chuť k jídlu ti to rozhodně nebere."

"O tu si nemůžu dovolit přijít," opáčil Garraty. "Nerad bych kolem druhý zejtra ráno někde omdlel."

To byla hodně nepříjemná představa. Nejspíš by vůbec nic nevěděl. Nic by necítil. Prostě by se probudil na věčnosti.

"Člověka to tady nutí k zamyšlení, co?" pokračoval tlumeným hlasem Baker.

Garraty se na něj podíval. Ve slábnoucím denním světle vypadal Bakerův obličej hebké, mladé a krásně.

"Jo. Přemýšlím o spoustě různých věcí."

"Jako třeba?"

"O něm, například," kývl Garraty ke Stebbinsovi, který se dosud držel na tomtéž místě jako na začátku.

Kalhoty na něm usychaly. Ve tváři měl stíny. Stále si šetřil tu poslední půlku chleba.

"Co je s ním?"

"Říkám si, proč tady je, proč nic neříká. A jestli přežije, nebo umře."

"Umřeme všichni, Garraty."

"Ale doufáme, že ne dneska v noci," odvětil Garraty. Snažil se o lehký tón, ale najednou se celý otrásl.

Nevěděl, jestli si toho Baker všiml. Stáhly se mu ledviny. Otočil se, rozeplnul poklopec a šel pozpátku.

"Co si myslíš o Ceně?" zeptal se Baker.

"Podle mě nemá moc smysl o ní přemýšlet," odvětil Garraty a začal močit. Skončil, zapnul zip a otočil se zpátky, celkem potěšený, že celou operaci zvládl bez toho, aby si vykoledoval varování.

"Já o ní přemýšlím," řekl Baker zasněně. "Ani ne tak o Ceně samotný jako o těch prachách. O všech těch prachách."

"Boháč nepříjde do Království nebeského," opáčil Garraty. Díval se na dolů na nohy, jediné věci, jež ho dělily od zjištění, jestli Království nebeské opravdu existuje.

"Amen," ozval se Olson. "Po mši se bude podávat občerstvení."

"Ty jsi věřící?" zeptal se Baker Garratyho.

"Ne, nijak zvlášť. Ale na prachy taky nejsem."

"Možná bys byl, kdybys vyrůstal na bramboračce a kapustě," usklíbl se Baker. "Maso jen, když si tatík mohl dovolit náboje."

"Hm, možná bych to viděl jinak," připustil Garraty, pak se odmlčel a zamyslel, jestli má ještě něco říkat.

"Ale stejně to nikdy není to nejdůležitější." Neuniklo mu, jak se na něj Baker nechápavě a trochu pohrdavě podíval.

"Teď řekneš, že si odsud stejně nic neodneseš," přidal se do rozhovoru McVries.

Garraty se po něm otočil. McVriesovi se na rtech opět usadil ten znervózňující, pokřivený úsměv. "A není to pravda?" ohradil se. "Nic jsme si na tenhle svět nepřinesli a rozhodně si taky nic neodneseme pryč."

"Jistě, ale to období mezi tím je mnohem příjemnější prožít v pohodlí, nemyslíš?" opáčil McVries.

"Jo pohodlí," odfrkl si Garraty. "Až ti jeden z těch šašků z támhlety přerostlý hračky na ovládání pošle kulku do hlavy, žádný doktor na světě už tě transfuzí dvacek nebo padesátek k životu nepřivede."

"Já nejsem mrtvej," ozval se Baker.

"Ne, ale můžeš být." Najednou připadalo Garratymu hrozně důležité, aby pochopili jeho postoj. "Co když vyhraješ? Co když příštích šest tejdnu strávíš plánováním, co provedeš s tolika prachama - Cenu teď necháme stranou -, a co když si pak poprvý vyjdeš ven něco koupit a sejme tě taxík?"

Mezitím k nim došel Harkness a zařadil se vedle Olsona. "Mě by nesejmul, kámo," vložil se mezi ně. "Já bych si ze všeho nejdřív sám koupil taxíků celou flotilu. Jestli to vyhraju, už neudělám krok pěšky."

"Ale ne, ty to nechápeš," odsekl Garraty podrážděně. "Bramboračka, nebo svíčková, vila, nebo chatrč, jakmile jsi mrtvej, tak je konec, šoupnou tě do mrazáku jako Zucka nebo Ewinga a je to. Prostě je lepší brát život v klidu, o nic víc mi nejde. Kdyby lidi brali život v klidu, byli by mnohem šťastnější."

"Hm, slušná nadílka keců," ulevil si McVries.

"Myslíš?" utrl se na něj Garraty. "Kolik sis toho naplánoval ty?"

"No, v tuhle chvíli jsem si trochu snížil laťku, to je pravda -"

"Tak vidíš," zavrčel Garraty. "A jedinej rozdíl je v tom, že nám zrovna teď všem smrt dechá na krk."

Rozhostilo se naprosté ticho. Harkness si sundal brýle a začal si je čistit. Olson vypadal ještě o odstín bledší. Garraty zalitoval, že to řekl; zašel příliš daleko.

Vtom vzadu kdosi zřetelně zvolal: "Slyšte, slyšte!" Garraty se otočil v přesvědčení, že to byl Stebbins, přestože nikdy neslyšel jeho hlas. Ale Stebbins se tvářil jakoby nic. Dál se díval před sebe na silnici.

"Asi jsem se nechal trochu unést," zamumlal Garraty, i když měl pocit, že někteří se nechali unést mnohem víc. Například Zuck. "Chce někdo koláček?"

Rozdal koláčky a zjistil, že už je pět. Slunce jako by zůstalo viset na půl cesty pod obzor. Možná se Země přestala točit. Ti tři nebo čtyři horlivci, kteří se dosud drželi před hlavním pelotonem, se postupně propadli na necelých padesát metrů náskoku před ostatními.

Garratymu připadalo, že se silnice proměnila v zákeřný sled různých stoupání bez odpovídajících klesání. Pomyslel si, že jestli je to pravda, budou za chvíli všichni potřebovat kyslíkovou masku, když vtom šlápl na čísi opasek s potravinovými koncentráty. Byl Olsonův. Ruce mu křečovitě cukaly u pasu. Tvář měl zamračenou překvapením.

"Upustil jsem ho," řekl. "Chtěl jsem něco sníst a upustil jsem ho." Zasmál se, snad aby dal najevo, jaká to byla pitomost. Pak smích rázem ut'ál. "Mám hlad," vypravil ze sebe.

Nikdo neodpověděl. Tou dobou už všichni opasek minuli a nebyla šance ho sebrat. Garraty se ohlédl a viděl ho, jak tam leží přes bílou přerušovanou čáru.

"Mám hlad," zopakoval Olson trpělivě.

Major přej rád vidí někoho, kdo je tak žhavě do boje, neříkal tohle Olson, když se od Majora vrátil s číslem? Ted' už tak žhavě nevypadal. Garraty sklopil zrak ke kapsičkám na svém vlastním opasku.

Zbývaly mu tři tuby koncentrátu, plus suchary a sýr. Ten už byl ale dost okoralý.

"Na," řekl a podal sýr Olsonovi.

Olson neřekl ani slovo, ale sýr snědl.

"Mušketýr," prohodil McVries s týmž pokřiveným úsměvem.

V půl šesté už byl vzduch prosycený soumrakem. Tu a tam jím bezcílně prolétla předčasně probuzená světluška. Ve škarpách a hlubších stružkách na poli se převalovala mléčná přízemní mlha. Vepředu se někdo zeptal, co by se stalo, kdyby se udělala taková mlha, že by člověk omylem sešel ze silnice.

"Co myslíš, pitomče?" ozval se okamžitě nezaměnitelný protivný Barkovitchův hlas.

Čtyři venku, pomyslel si Garraty. Osm a půl hodiny na cestě a teprve čtyři venku. Trochu se mu z toho stáhl žaludek. Všechny je prostě přečkat nemůžu, blesko mu hlavou. Všechny ne. Na druhou stranu, proč ne. Někomu se to podařit musí.

Společně se světlem ubylo i hovorů. Vystřídalo ho tísnivé mlčení. Rozlézající se tma, přízemní mlha soustředěná do malých, sražených kaluží... poprvé to všechno působilo naprosto skutečně, a přitom hrozně nepřírozeň a on si přál mít tu buď Jan, nebo mámu, prostě nějakou ženskou, a přemýšlel o tom, co to proboha dělá a jak se do toho proboha mohl nechat zatáhnout. Nemohl si ani namlouvat, že do toho spadl nechtěně, protože to nebyla pravda. A dokonce to neudělal sám. Momentálně se téhle přehlídky účastnilo dalších pětadevadesát cvoků.

V krku se mu znovu udělal knedlík a jen stěží se dal polknout. Uvědomil si, že vepředu někdo tiše popotahuje. Nevěděl, kdy to začalo, a nikdo ho na to neupozornil; skoro jako by se to ozývalo už od samého začátku.

Posledních deset mil do Caribou a tam budou aspoň světla. Ta představa mu trochu zvedla náladu.

Vždyť zatím je všechno v pohodě, ne? Je naživu a nemá smysl hloubat předem o době, kdy možná nebude. Jak poznamenal McVries, všechno je otázka toho, jak vysoko si dá člověk laťku.

Ve tři čtvrtě na šest se rozneslo, že jistý Travin, jeden z těch, co se hned od startu vrhli do čela, se

postupně propadá hlavním vojem. Travin měl průjem. Když to Garraty zaslechl, nechtěl tomu uvěřit, ale jakmile Travina sám zahlédl, poznal, že je to pravda. Ten kluk si za chůze neustále přidržoval kalhoty. Kdykoli si přidřep, vysloužil si varování a Garraty se otráveně podívil, proč to prostě nepustí do kalhot. Lepší se podělat než umřít.

Travin šel v předklonu, trochu jako Stebbins s chlebem, a kdykoli se otrásl, Garraty věděl, že ho mučí další žaludeční křeč. Znechucovalo ho to. Neviděl na tom nic zajímavého, nic tajupného. Prostě jen kluk s bolestmi břicha, nic víc, to v něm mohlo probudit leda tak znechucení a určitý animální strach. Jeho vlastní žaludek se neklidně převálil.

Vojáci Travina velice pozorně sledovali. Sledovali a čekali. Konečně Travin zpola přidřep, zpola upadl a vojáci ho zastřelili se staženými kalhotami. Travin se převrátil na záda a zašklebil se na nebe, škaredý a zubožený. Kdosi začal hlasitě dávat a dostal varování. Znělo to, jako by dotyčný náraz vyzvrátil celý obsah žaludku.

"Ten půjde jako další," okomentoval to věčně Harkness.

"Drž hubu," vypravil ze sebe ztěžka Garraty. "Nemůžeš chvíli držet hubu?"

Nikdo neodpověděl. Harkness se tvářil zahanbeně a začal si znovu čistit brýle. Kluk, co zvracel, zatím vyvázl bez kulky.

Minuli skupinku povzbuzujících teenagerů usazených na dece s kolou v ruce. Poznali Garratyho a vstali, aby mu zatleskali. Bylo mu z toho trapně. Jedna z dívek měla obrovská prsa. Jak tak poskakovala na místě, její kluk sledoval, jak se natrásají. Garraty usoudil, že se z něj stává sexuální maniak.

"Čumte na ty melouny," ozval se Pearson. "No to mě podrž."

Garratyho napadlo, jestli je ještě panna, jako je on panic.

Prošli kolem klidného, téměř dokonale kruhového a matně zamlženého rybníčku. Připomínal jemně orosené zrcadlo a v tajemné houštině rákosí u břehu chraplavě kvákal skokan. Ten rybníček Garratymu připadal jako jedna z nejkrásnějších věcí, jaké kdy viděl.

"Tohle je fakt nechutně velký stát," prohlásil kdesi vepředu Barkovitch.

"Ten trohl už mi vážně leze krkem," poznamenal vážným tónem McVries. "Momentálně je jediným cílem mého života, abych ho přežil."

Olson odřikával Zdravas Maria.

Garraty si ho znepokojeně prohlížel.

"Kolik varování má?" zeptal se Pearson.

"Pokud vím, tak žádný," odpověděl Baker.

"No, ale moc dobře nevypadá."

"To teď asi nikdo z nás," podotkl McVries.

Znovu se rozhostilo ticho. Garraty si poprvé uvědomil, že ho bolí chodidla. Nejen nohy, které už ho trápily nějakou dobu, ale i chodidla. Všiml si, že podvědomě našlapuje na vnější okraj, a když občas položil na zem chodidlo celé, zamžikal bolestí. Zapnul si bundu až ke krku a zvedl si límec. Vzduch ještě prosycovala vlhkost.

"Hele! Táhle!" zvolal vesele McVries.

Garraty a ostatní se podívali doleva. Procházeli kolem hřbitova rozloženého na vršku malého travnatého pahorku. Ohraničovala ho zídka z navršených kamenů a mezi nakloněnými náhrobními kameny se pozvolna rozlézala mlha. Prázdnými očima na ně zíral anděl s ulomeným křídlem. Na špičce zrezivělého, oprýskaného držáku na vlajky, který tu zůstal po nějakém vlasteneckém svátku, hřadoval brhlík a drze si je prohlížel.

"Náš první krchov," řekl McVries. "Je na tvou straně, Rayi, přišel jsi o všechny body. Znáte tu hru?"

"Moc ti to kecá," zpražil ho najednou Olson.

"Co máš proti hřbitovům, Henry? Takový příjemný místo se spoustou soukromí, jak říká básník. Pěkná vodotěsná rakev -"

"Drž hubu!"

"Ale no tak," nedal se McVries. Jizva mu ve zmírajícím denním světle bíle zasvítla. "Snad ti nevadí myslet na smrt, nebo jo, Olsons? Jak taky říká básník, nejde o smrt, jde o to, že se v hrobě leží tak proklatě dlouho. Tohle tě žere, moulo?" McVries se začal kasat. "Jen hlavu vzhůru, brácho! Čekají nás světlejší

zíť-"

"Nech ho na pokoji," skočil mu tiše do řeči Baker.

"Proč bych měl? V jednom kuse přesvědčuje v duchu sám sebe, že se na to může kdykoli vybodnout. Že když si prostě jen lehne a umře, nebude to tak hrozný, jak se všichni tvářej. A já nehodlám dopustit, aby mu to prošlo takhle snadno."

"Když neumře, umřeš ty," poznamenal Garraty.

"Jo, na to nezapomínám," přikývl McVries a věnoval Garratymu ten svůj pokřivený úsměv... jenom v něm tentokrát nebyla ani ta nejmenší špetka humoru. McVries najednou vypadal vztekale a Garraty z něj měl skoro strach. "To on na to pořád zapomíná. Tenhle srab tady."

"Mně už se nechce dál snažit," pronesl Olson tupě, "mám toho po krk."

"Žhavěj do boje," otočil se k němu McVries. "Tak jsi to povídal, ne? No tak se na to vyser. Proč si teda prostě nelehneš a nechcípneš?"

"Nech ho na pokoji," mínil ho Garraty.

"Počkej, Rayi -"

"Ne, ty počkej. Jeden Barkovitch úplně stačí. Nech ho, ať si to udělá po svém. Žádný mušketýři, jo?"

McVries se znovu usmál. "Dobře, Garraty. Vyhrál jsi."

Olson nic neříkal. Jen zvedal nohy a zase je pokládal.

Opravdová tma přišla v půl sedmé. Na obzoru bylo jako matná záře vidět Caribou, teď už jen šest mil daleko. Podél cesty do města postávalo jen pár lidí. Jako by všichni odešli na večeri. Mlha mrazila Garratyho do chodidel. Visela přes kopce jako přízračné povadlé praporce. Nad hlavou se rozsvěcovaly hvězdy, jasně zářila Venuše, Velký vůz na svém obvyklém místě. Souhvězdí mu vždycky šla. Ukázal Pearsonovi Kassiopeu, ale ten jen cosi zamručel.

Vzpomněl si na Jan, svou dívku, a pocítil bodnutí viny kvůli té holce, se kterou se ráno políbil. Už si ani nevzpomínal, jak přesně vypadala, ale vzrušila ho. Jak jí položil ruku na zadek, to ho vzrušilo -co by udělala, kdyby jí zkusil vklouznout rukou mezi nohy? Ucítil v rozkroku náhlý tlak, až sebou při chůzi trhnul.

Jan měla dlouhé vlasy, skoro až k pasu. Bylo jí šestnáct. Prsa měla menší než ta holka, co se s ní líbal. Často si s nimi hrál. Úplně z nich přicházel o rozum. Nenechala ho, aby se s ní vyspal, a nevěděl, jak ji k tomu přemluvit. Sama to chtěla, ale nedovolila. Garraty věděl, že někteří kluci to dovedou, dovedou k tomu holku ukecat, ale on asi neměl dostatečně silnou osobnost - nebo možná dostatečně silnou vůli -, aby ji přesvědčil. Napadlo ho, kolik z ostatních kluků jsou tady panici. Gribble nařkl Majora, že je vrah. Zajímalo by ho, jestli je Gribble panic. Usoudil, že nejspíš je.

Vstoupili za hranice města Caribou. Čekal je tam veliký dav a zpravodajský vůz jednoho televizního kanálu. Baterie reflektorů zalévala silnici teplou bílou září. Jako by najednou vstoupili do hřejivé laguny slunečního světla, přebrodili se na druhou stranu a zase vylezli ven.

Chvilí vedle nich klusal tlustý reportér v trojdílném obleku a natahoval mikrofon k jednotlivým Chodcům. Za ním dva technici spěšně odmotávali z cívky elektrický kabel.

"Jak se cítíte?"

"V pohodě. Docela v pohodě."

"Jste unavený?"

"No, jo, asi jo. Ale pořád je to v pohodě."

"Jaké myslíte, že teď máte šance?"

"Nevím... asi celkem slušný. Pořád mám docela dost sil."

Pak se jednoho hromotluka, Scramma, zeptal, co si myslí o Dlouhém pochodu. Scramm se usmál, prohlásil, že to podle je něj největší nářez, co zažil, ty vole, a reportér hned na ty dva techniky zastříhal prsty. Jeden z nich unaveně přikývl.

Krátce poté se dostal na konec kabelu, začal se proplétat zpátky ke svému mobilnímu štábu a pokud možno se přitom vyhýbat zauzlovaným chomáčům kabelu. Dav, přitahovaný stejnou měrou televizním štábem jako účastníky Pochodu, nadšeně povykoval. Ve vzduchu se rytmicky komíhaly plakáty Majora na dřevěných tyčích tak čerstvých, že ještě ronily smůlu. Když po divácích přejížděla kamera, povzbuzovali ještě horečněji než dřív a mávali tetičce Betty a strejdovi Fredovi.

Obešli zatačku a minuli krámk, před nímž si majitel, drobný mužik ve flekatém bílém obleku, postavil chladicí box s nealkoholickými nápoji a k tomu ceduli: PRO CHODCE NA ÚČET PODNIKU!! POZORNOST EVERETTOVA OBCHODU! Kousek vedle parkovalo policejní auto a dva policisté trpělivě vysvětlovali Everettovi, jako nepochybně každý rok, že je proti pravidlům, aby diváci nabízeli Chod-

cům jakoukoli pomoc nebo podporu - včetně nealkoholických nápojů.

Prošli kolem Papíren Caribou, a. s., ohromné, od sazí začazené budovy na špinavé řece. Podél drátěného plotu stáli dělníci, dobrosrdečně povzbuzovali a mávali. Jakmile kolem prošel poslední z Chodců - Stebbins -, ozvalo se písknutí, a když se Garraty ohlédl, viděl je pochodovat zpátky do továrny.

"Ptal se tě?" otázal se vedle Garratyho pronikavý hlas. Garraty se nesmírně otráveně otočil na Garyho Barkovitche.

"Kdo se mě na co ptal?"

"Ten reportér, pitomče. Ptal se tě, jak se cejtíš?"

"Ne, nedostal se ke mně." Přál si, aby Barkovitch zmizel. Přál si, aby zmizela ta pulzující bolest na spodku chodidel.

"Mě se ptal," pochlubil se Barkovitch. "Víš, co jsem mu na to řekl?"

"Mm."

"Řekl jsem mu, že se cejtím skvěle," spustil svárlivým tónem Barkovitch. Ze zadní kapsy kalhot mu dosud plácal klobouk do deště. "Že jsem pořád plnej energie. Že jsem připravený jít až na konec světa. A víš, co ještě jsem mu řekl?"

"Prosím tě, sklapni," ozval se Pearson.

"Tebe se nikdo neptal, velkej, zlej a ošklivej," odsekl Barkovitch.

"Vypadni," otočil se na něj McVries. "Začíná mě z tebe bolet hlava."

Barkovitch se opět uraženě sebral a vydal se kus dopředu, kde chytil za loket Collieho Parkera. "Ptal se tě, co -"

"Dekuj se odsud, nebo ti vyškubnu rypák a nechám tě ho sežrat," zavrčel Collie Parker. Barkovitch honem pokračoval dál. O Colliem Parkerovi už se rozneslo, že je to pěkně podlá zmijs.

"Ten blbec mi fakt hejbe žlučí," ulevil si Pearson.

"To by ho potěšilo," podotkl McVries. "Baví ho to. Taký tomu reportérovi povídal, že si hodlá zatancovat na spoustě hrobů. A myslí to naprosto vážně. To mu dodává sílu."

"Až se tu zas ukáže, asi mu podrazím nohy," ozval se Olson. Hlas mu zněl otupěle a vyčerpaně.

"No no," obrátil se k němu McVries. "Pravidlo 8: Žádné střety s ostatními Chodci."

"Víš, kam si můžeš strčit pravidlo 8," usmál se unaveně Olson. "Pozor na tebe," ušklíbl se McVries, "zdá se mi, že začínáš chytat druhé dech."

Kolem sedmé se tempo, jež se do té chvíle vleklo těsně nad minimální hranicí, začalo trochu zrychlovat. Bylo chladno, a když šel člověk rychleji, zahřál se. Prošli pod dálničním nadjezdem a z prosklené kavárny u výjezdové rampy na ně pokřikovalo několik lidí s pusou plnou koblih.

"Někde se máme na tu dálnici napojit, že jo?" zeptal se Baker.

"V Oldtownu," odpověděl Garraty. "Zhruba za sto dvacet mil."

Harkness hvízdal mezi zuby.

Nedlouho poté vešli do centra Caribou. Byli čtyřiačtyřicet mil od startu.

KAPITOLA 4

"Vrcholem televizní zábavy bude taková soutěž, při níž prohrávající přijde o život."

- Chuck Barris

Tvůrce televizních soutěží

Moderátor Gongu

Caribou všechny zklamalo.

Bylo úplně stejné jako Limestone.

Sešly se tu větší davy lidí, ale jinak to bylo jen další jednotvárné město s hrstkou obchodů a pump, jedním nákupním střediskem, kde se, podle všudypřítomných plakátů, právě konal NÁŠ KAŽDOROČNÍ POCHODOVÝ VÝPRODEJ!, a parkem s památníkem války. Malá, úděsně falešná středoškolská kapela spustila státní hymnu, pak přidala směsku Soušových pochodů a nakonec ještě Marching to Pretoria, v tak příšerném podání, až z toho šla hrůza.

Znovu se objevila ta ženská, co nadělala takový povyk na té teď už tolik vzdálené křižovatce. Znovu hledala Percyho. Tentokrát se jí podařilo prorazit policejním kordonem až na silnici. Šátrala mezi kluky, nechťc jednoho dokonce porazila. Povykovala na Percyho, ať jde okamžitě domů. Vojáci sáhli po puškách a na okamžik to vypadalo, že to Percyho máma za zasahování do soutěže koupí. Pak ji jeden policista chytil do kravaty a odvedl ji pryč. Malý kluk usazený na popelnici s nápisem AŤ NÁM MAINE ZŮSTANE ČISTÉ s hotdogem v ruce sledoval, jak ji policisté cpou do auta. Percyho máma byla nejzajímavější zážitek z celého Caribou.

"Co přijde po Oldtownu, Rayi?" zeptal se McVries.

"Nejsem chodící autoatlas," odsekl Garraty podrážděně. "Asi Bangor. Pak Augusta. Pak Kittery a státní hranice, zhruba tři sta třicet mil odsud. Plus minus. Spokojenej? Víc ti neřeknu."

Někdo hvízdnul. "Tři sta třicet mil."

"To je neuvěřitelný," zamručel stísněně Harkness.

"Celej tenhle podnik je neuvěřitelněj," řekl McVries. "Zajímalo by mě, kde je Major."

"Zalezlej na noc v Auguste," prohodil Olson.

Všichni se usmáli a Garraty zauvažoval o tom, jak je to zvláštní, že během nějakých deseti hodin kvůli vidině výhry nadobro přestali vidět v Majorovi boha.

Zbývalo jich pětadevadesát. Ale to už na tom nebylo to nejhorší. Nejhorší teď byla představa, že to koupí McVries nebo Baker. Nebo Harkness s tím svým praštěným nápadem na knížku. Vyhnal ty myšlenky z hlavy.

Jakmile měli Caribou za sebou, silnice zpustla. Přecházeli přes venkovské křižovatky s jedinou lampou vysoko nad hlavou, takže si pod ní připadali jako v záři jevištního reflektoru a od nohou se jim táhly ostré černé stíny. Kdesi v dálce zahoukal vlak. Měsíc nejasně osvětloval přízemní mlhu, takže se v polích jen měňavě, perleťově leskla.

Garraty se napil vody.

"Varování! Varování, dvanáctko! To je poslední varování, dvanáctko!"

Číslo 12 měl jistý Fenter, kluk v tričku s nápisem JEL JSEM ZUBATKOU NA MT. WASHINGTON. Fenter si olizoval rty. Prosílhalo se, že mu příšerně ztuhla noha. Když ho o deset minut později zastřelili, Garraty to přijal lhostejně. Byl příliš unavený. Prostě Fentera obešel. Když k němu sklopil zrak, všiml si, že se Fenterovi cosi třpytí v dlani. Přívěšek se svatým Kryštofem.

"Víte, co udělám, jestli se z toho dostanu?" promluvil zničehonic McVries.

"Co?" zajímal se Baker.

"Budu smilnit, dokud mi pták nezmodrá. V životě jsem nebyl tak nadrženej jako právě v tuhle minutu, ve tři čtvrtě na osm prvního května."

"To myslíš vážně?" zeptal se Garraty.

"Jo," potvrdil McVries. "Jsem tak nadrženej, že bych vyjel i po tobě, Rayi, kdybys nebyl tak zarostlej."

Garraty se zasmál.

"Jsem krásnej princ z pohádky," pokračoval McVries. Zvedl ruku a přejel si prsty po jizvě na tváři. "Teď už potřebuju jen Šípkovou Růženku. Probudil bych ji jedním mlaskavým hubanem a společně bysme odjeli do západu slunce. Přinejmenším k nejbližšímu motelu."

"Odešli," hlesl chabě Olson.

"Co?"

"Odešli do západu slunce."

"No dobře, odešli do západu slunce," opravil se McVries. "Pravá láska v každém směru. Věříš v pravou lásku, brouku?"

"Já věřím v dobrou věc," odpověděl Olson a Art Baker vyprskl smíchy.

"Já věřím v pravou lásku," ozval se Garraty a okamžitě toho litoval. Znělo to naivně.

"Chceš vědět, proč já ne?" obrátil se na něj Olson a vycenil zuby do odporného, falešného úsměvu.

"Zeptej se Fentera. Zeptej se Zucka. Ti to vědí."

"To je fakt přístup," ohmul nos Pearson. Vynořil se před chvílí ze tmy a šel znovu s nimi. Kulhal, nijak zle, ale bylo to na první pohled vidět.

"Mně přijde rozumnější," zastal se ho McVries a po chvíli tajuplně dodal: "Do mršiny se nikdo nezamiluje."

"No, takovej Edgar Allan Poe," namítl Baker. "Dělal jsem o něm ve škole referát a našel jsem, že měl ne to... nekro... prostě sklony-"

"Nekrofilní," napověděl mu Garraty.

"Jo, přesně tak."

"Co to znamená?" zeptal se Pearson.

"Že máš chuť spát s mrtvou ženskou," vysvětlil mu Baker. "Nebo s mrtvým chlapem, pokud jsi ženská."

"Nebo buzna," dodal McVries.

"Jak jsme se k tomu probouha dostali?" zaskřehotal Olson. "Jak se taky sakra můžeme bavit o šukání mrtvých lidí? Takovej humus."

"A proč ne?" ozval se hluboký, pochmurný hlas. To byl Abraham, číslo 2. Vysoký kolohnát, který při chůzi věčně šoupal nohama po zemi. "Snad bysme mohli věnovat chvilku zamyšlení tomu, jaký milostný život nás čeká na onom světě."

"Já si podám Marilyn Monroe," prohlásil McVries. "K tobě by se hodila Eleanor Rooseveltová, Abe." Abraham mu ukázal zvednutý prostředník. Vepředu jeden voják monotónně zadrmolil varování.

"Jděte s tím do háje. Jděte s těmahle kecama do háje, fakt." Olson mluvil pomalu, jako by měl obrovské potíže se vyjádřit. "Už se bavíte úplně o něčem jiném. Jste mimo."

"Metafyzická povaha lásky, přednáška věhlasného filozofa a samohonce Henryho Olsona," zvolal McVries. "Autora pojednání Není broskvička jako broskvička a dalších děl o -"

"Počkej!" okřikl ho Olson. Hlas měl ostrý jako skleněný střep. "Dej mi kurva aspoň vteřinu! Lásky je podfuk! Není to nic! Je to jeden velký švindl! Copak to nechápete?"

Nikdo neodpověděl. Garraty se zahleděl před sebe, kde se temné uhlové kopce stýkaly s hvězdnatou černotou nebe. Zpozorněl, protože měl pocit, že v nártu levého chodidla možná ucítil první matné cukání křeče. Chci si sednout, pomyslel si podrážděně. Kašlu na všechno, chci si sednout.

"Láska je podvod!" vyřvával Olson. "Na světě jsou tři skvělé věci, a to dobře se nažrat, dobře si zapíchat a dobře se vysrat, a to je všechno! A až skončíte jako Fenter a Zuck -"

"Drž už hubu," ozval se znuděný hlas a Garraty věděl, že to byl Stebbins. Když se ale otočil, Stebbins jen upíral pohled na silnici a šel podél levé krajnice.

Nad hlavou jim přeletěl tryskáč, táhl za sebou rachot svých motorů a kreslil přes noční nebe nadýchanou čáru. Letěl tak nízko, že viděli jeho zeleně a žlutě blikající světla. Baker už si znovu pohvizdoval.

Garraty nechal víčka klesnout skoro až na doraz. Nohy už šlapaly samy od sebe.

Polospící mysl začala unikat do jiného světa. Hlavou se mu lenivě jedna za druhou proháněly nespojitě myšlenky. Vzpomněl si, jak mu máma zpívala jednu irskou ukolébavku, když byl malý... něco o srdcovkách a slávkách, ještě živé, ještě živé. A její tvář, tak obrovská a krásná, jako tvář herečky na filmovém plátně. Chtěl ji políbit a milovat ji už navždy. Až vyroste, určitě šiji vezme.

Pak se vynořila Janina dobrosrdečná polská tvář s tmavými vlasy, jež se jí táhly skoro až k pasu. Měla na sobě dvoudílné plavky a přes ně krátký plážový kabátek, protože jeli na Reid Beach. Garraty měl na sobě otrhané džínové kraťasy a na nohou Vietnamky.

Jan zmizela. Její tvář se proměnila v tvář Jimmyho Owense, co bydlel kus vedle v ulici. Bylo mu pět a Jimmymu bylo taky pět a Jimmyho máma je přistihla, jak si na pískovišti za Jimmyho domem hrajou na doktora. Oba měli stojáka. Tak tomu tehdy říkali - stoják. Jimmyho máma zavolala jeho mámě a jeho máma si ho odvedla domů a posadila u sebe v pokoji a zeptala se ho, jak by se mu líbilo, kdyby ho poslala ven a nechala ho dojít až na konec ulice bez oblečení. Garratyho dřímající tělo se celé stáhlo tou děsivou, obrovskou ostudou. Brečel a žadonil, ať ho nenutí chodit po ulici bez oblečení... a ať to neříká tátovi.

Pak mu bylo sedm. Nakukovali spolu s Jimmym Owensem zašpiněným oknem kanceláře Burrových stavebnin na kalendář s nahotinkami, věděli, na co se dívají, i když ne tak docela, cítili takové zvláštní, nemravné, vzrušující mrazení. Mrazení čehosi. Byla tam jedna blondýna s kusem modrého hedvábí zavěšeným přes boky a oni na ni dlouho, dlouho zírali. Dohadovali se, co tam dole pod tím hadříkem může být. Jimmy tvrdil, že viděl svou mámu nahou. Jimmy tvrdil, že to ví. Jimmy tvrdil, že je to chlupaté a rozřízlé. Odmítal Jimmymu uvěřit, protože mu to připadalo nechutné.

Přesto si byl jistý, že jsou ženské tam dole jiné než chlapi, a probírali to celý dlouhý nachový letní večer, plácali u toho komáry a sledovali amatérský baseballový zápas na dvoře stěhovácké firmy přes ulici naproti Burrovi. Ještě teď, v tom polosnu, Garraty cítil, ano, skutečně cítil tvrdý obrubník pod zadkem. Následující rok praštil Jimmyho do pusy hlavní vzduchovky, když si hráli na vojáky, a Jimmymu museli sešít horní ret čtyřmi stehy. Rok nato se odstěhovali. Nechtěl Jimmyho praštit do pusy. Byla to nehoda. Tím si byl poměrně jistý, přestože tou dobou už věděl, že měl Jimmy pravdu, protože i on už zahlédl mámu nahou (nijak ji nešpehoval -zahlédl ji náhodou). Byly tam dole chlupaté. Chlupaté a rozřízlé. Ššššš, to není tygr, zlatíčko, jenom tvůj medvídek, vidíš? ...Srdcovky a slávky, ještě živé, ještě živé... Maminka tě má moc ráda... Ššššš... A teď spinkej...

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

Dostal hrubý dloubanec loktem do žeber. "To jsi ty, kámo. Vstávat a cvičit." McVries se na něj usmíval.

"Kolik je?" zeptal se Garraty ospale.

"Osm třicet pět."

"Ale vždyť jsem -"

"- spal bůhvíkolik hodin," dokončil McVries. "Znám ten pocit."

"No, fakt mi to tak připadalo."

"To jenom tvůj mozek používá starý dobrý únikový cesty," vysvětlil mu McVries. "Kéž by je mohly použít i nohy, co?"

"Já používám mýdlo Dial," zadeklamoval Pearson se slabomyslným výrazem v tváři. "Používejte ho i vy." Garratyho napadlo, že vzpomínky jsou jako čára nakreslená do písku. Čím dál po ní jdete, tím je rozmazanější a hůř znatelná. Až nakonec nezůstane nic než hladký písek a ta černá díra nicoty, ze které jste vzešli. Vzpomínky jsou vždycky tak trochu jako tahle silnice. Tady je skutečná, pevná a hmatatelná. Ale ta počáteční silnice, silnice z deváté ráno, ta už je hluboko vzadu a bezvýznamná.

Pochod už skoro překonal hranici padesáti mil. Rozneslo se, že až skutečně dojdou na padesátou míli, dorazí Major v džípu a přednese krátkou řeč. Garraty soudil, že to jsou nejspíš kecy.

Stoupali do dlouhého, strmého kopce a Garraty měl nutkání sundat si bundu. Neudělal to. Ale rozeplnul si ji a pak šel asi minutu pozadu. Pomžikávala na něj světla Caribou a on si vzpomněl na Lotovu ženu, která se otočila a proměnila se v solný sloup.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko. Druhé varování, čtyřicet sedmičko!"

Garratymu chvíli trvalo, než si uvědomil, že jde o něj. Druhé varování během deseti minut. Znovu dostal strach. Vzpomněl si na toho neznámého kluka, co zemřel, protože příliš často zpomaloval. Stane se snad jemu totéž?

Rozhlédl se. McVries, Harkness, Baker i Olson na něj všichni koukali. Olson se tvářil obzvlášť spokojeně. I přes tu tmou v jeho obličejí jasně rozeznával dychtivý výraz. Olson už jich přežil šest. Přál si, aby se z Garratyho stala šťastná sedmička. Přál si, aby Garraty zemřel.

"Myslíš, že jsem takovej blb?" obořil se na něj Garraty podrážděně.

"Ne," uhnul Olson očima. "Jasně že ne."

Garraty teď kráčet s novým odhodláním, agresivně houpal rukama. Bylo za dvacet minut devět. Za dvacet minut jedenáct - o osm mil dál - bude zase volný. Pocítil hysterické nutkání říct nahlas, že to zvládne, že o něm nemusejí roznášet žádné zvěsti, že tady nikdo neuvidí, jak to on koupí... aspoň zatím ne.

Přes silnici se v tenkých stužkách, jako kouř, táhla přízemní mlha. Klučící postavy jí proplouvaly jako temné ostrůvky, které se bůhvíjak odtrhly na širé moře. Na padesáté míli Pochodu minuli zavřenou autodílnu s prorezlým benzinovým čerpadlem. Jak se tak naklánělo v té mlze, působilo víc než výhružně. Jediné světlo vycházelo z telefonní budky, kde svítila jasná zářivka. Major nepřišel. Nikdo nepřišel.

Silnice se zvolna sklonila do zatačky a pak se před nimi vynořila žlutá dopravní značka. Než se k nim doneslo, co na ní stojí, dokázal to Garraty přečíst sám:

OSTRÉ STOUPÁNÍ KAMIONY ZAŘAĎTE NIŽŠÍ STUPEŇ

Vzdychání a skuhrání. Odkudsi zepředu se ozval veselý hlas Barkovitch: "Šlápněte do pedálů, pánové! Kdo si to se mnou rozdá o vrchařskou prémie?"

"Drž kurva hubu, ty magore," odpověděl mu kdosi tiše.

"Tak mě k tomu přinuť, pitomče," zaječel pronikavě Barkovitch. "Pojď sem a přinuť mě k tomu!"

"Už mu povolujou nervy," okomentoval to Baker.

"Kdepak," zavrtěl hlavou McVries. "Jen si honí triko. Lidi jako on si pořád potřebují něco dokazovat." Vtom zazněl Olsonův mrtvolně tichý hlas. "Myslím, že na ten kopec nevylezu. Při čtyřech mílech za hodinu rozhodně ne."

Kopec už se tyčil přímo před nimi. Byli skoro pod ním. Kvůli mlze neviděli vrcholek. Třeba se táhne až do nebe, pomyslel si Garraty.

Začali stoupat.

Garraty zjistil, že když se člověk kouká při chůzi na nohy a trochu se předkloní, není to tak zlé. Když jste upřeně zírali na ten kousek silnice mezi nohama, měli jste pocit, že jdete po rovině. Pochopitelně jste si těžko mohli nalhávat, že se vám nezahřívají plíce a dech v krku, protože se zahřívaly.

Přesto k nim začaly zepředu proudit zvěsti - leckdo měl evidentně ještě dechu nazbyt. Povídalo se, že ten kopec je tři čtvrtě míle dlouhý. Povídalo se, že je dvě míle dlouhý. Povídalo se, že to na tom kopci ještě nikdy žádný Chodec nekoupil. Povídalo se, že zrovna loni tady vypadli tři kluci. Pak se povídat přestalo.

"Nezvládnou to," opakoval monotónně Olson. "Já už prostě nemůžu." Oddychoval jako pes. Ale šel dál a s ním i všichni ostatní. Kolem bylo slyšet tiché funění a hluboké oddechování. Kromě toho jen Olsonovo zařikávání, šoupání spousty nohou a hrkavé skřípání motoru polopásáku, jenž si to bafal vedle nich.

Garraty cítil, jak ten ohromený strach v jeho žaludku roste. Klidně tu mohl umřít. Ani by se nenadal.

Zbytečně to zblblnul a už měl na krku dvě varování. A teď určitě nešel moc přes limit. Stačilo, aby jednou trochu vypadl z tempa, a bude mít číslo tři - poslední varování. A pak...

"Varování! Varování, sedmdesátko!"

"Hrajou ti do kroku, Olsons," vyrazil McVries mezi oddechováním.

"Zvedej trochu nohy. Koukej do toho kopce vytancovat jako Fred Astaire."

"Co ty se o mě staráš?" obořil se na něj Olson.

McVries neodpověděl. Olson v sobě našel ještě trochu sil a podařilo se mu zrychlit. Garratyho morbidně napadlo, jestli tahle trocha sil už nebyla poslední rezerva. Taky si vzpomněl na Stebbinse, tam vzadu na chvostu pelotonu. Jak se ti vede, Stebbinsi? Přichází únava?

Vepředu se Larson, kluk s číslem 60, najednou posadil na silnici. Dostal varování. Ostatní se rozestoupili a obcházeli ho, jako Rudé moře kolem Děti Izraele.

"Jenom si na chvilku odpočinu, jo?" obracel se na ně Larson s důvěřivým, otupělým úsměvem. "Už prostě nemůžu jít dál." Úsměv se ještě o něco roztáhl a Larson ho otočil k vojákově, který s připravenou puškou a nerezovým chronometrem v ruce seskočil z polopásáku.

"Varování, šedesátko," řekl voják. "Druhé varování."

"Klid, já se zase zvednu," ujišťoval ho honem Larson. "Jenom odpočívám. Člověk přece nemůže furt jít. Furt prostě ne. Co, lidi?" Olson cestou kolem Larsena tiše zasténal a odtáhl se, když ho Larson zkusil chytit za manžetu kalhot.

Garraty cítil, jak mu na spáncích hřejivě tepe pulz. Larson dostal třetí varování... teď se probere, říkal si Garraty, teď se zvedne a zkusí se vybičovat.

A nakonec se Larson patrně opravdu probral. Do hlavy ho plnou silou udeřila realita. "Hej!" zavolal jim za zády. Hlas měl pisklavý a vyplašený. "Ne, jenom vteřinu, nedělejte to, já se zvednu. Ne, počkejte! N-"

Výstřel. Šli dál do kopce.

"A třiadevadesát lahví stojí pěkně v řadě," komentoval to tiše McVries.

Garraty neodpověděl. Upíral pohled na nohy a šel, soustředil veškerou pozornost na to, aby se dostal na vrchol bez toho třetího varování. Ten příšerný kopec přece už musí každou chvíli končit. Určitě musí. Vepředu kdosi přískrceně, dušeně vykřikl a pak sborově třeskle pušky.

"Barkovitch," zachraptěl Baker. "To byl Barkovitch, stoprocentně."

"Omyl, senochrupe!" zahlekal ze tmy Barkovitch. "Jseš úplně naprosto totálně vedle!"

Toho kluka, co to koupil po Larsonovi, vůbec neviděli. Patřil k předvoji a odtáhli ho ze silnice dřív, než se tam oni stačili dostat. Garraty se odvážil zvednout oči od vozovky a okamžitě toho litoval. Zhlédl vrcholek kopce - ale stěží. Pořád před sebou měli délku celého fotbalového hřiště. Připadalo mu to jako sto mil. Nikdo už nic neříkal. Všichni se stáhli do svého vnitřního světa bolesti a námahy. Vteřiny se roztahovaly na hodiny.

Těsně pod vrcholkem se od hlavního tahu oddělovala polní cesta s hlubokými vyjetými koleje a na ní stál farmář s rodinou. Sledovali, jak Chodci procházejí kolem - stařík s hluboce zbrázděným čelem, žena s protáhlou tváří, v rozměrném plátěném kabátu, a tři děti přes deset let, všechny s trochu přitroublým výrazem.

"Tomu už chyběj... akorát vidle," řekl McVries zadýchaně Garratymu. Po tváři mu stékaly stružky potu.

"A"- Grant Wood... aby ho namaloval."

"Zdravíčko, tat'ko!" zavolal někdo.

Farmář ani farmářova žena, ani farmářovy děti nic neříkali. Hou, hou, krávy jdou, napadlo Garratyho potřeštěně. Jó, hou, hou, krávy jdou. Farmář ani jeho rodina se neusmívali. Nemračili se. Nedrželi žádné cedule. Nemávali. Dívali se. Garratymu se vybavily westerny, které jako malý sledoval každé sobotní odpoledne v televizi. Hrdinu vždycky nechali napospas osudu v poušti a přiletěli supi a kroužili mu nad hlavou. Pak je nechali za zády a Garraty za to byl vděčný. Předpokládal, že farmář se ženou a třemi přitroublými děckami tu budou kolem deváté večer stát i příštího prvního května... a toho dalšího taky... a pak zas. Kolik kluků jim tu už zastřelili před očima? Deset? Dvacet? Radši na to nechtěl myslet. Lokl si z polní láhve, propláchl si vodou pus, pokusil se smýt zaschlé sliny. Pak vodu vyplivl.

Kopec pokračoval. Vepředu omdlel Toland, došel k němu voják, udělil jeho bezvládnému tělu tři varování a pak ho zastřelil. Garratymu připadalo, že do toho kopce šplhají už aspoň měsíc. Jo, musí už to být aspoň měsíc, a to je ještě hodně mírný odhad, protože celkově už jdou minimálně tři roky. Uchechtl se, znovu si nabral do pusy vodu, propláchl si s ní zuby a pak ji polkl. Žádné křeče. Křeč by ho teď odrovnala. Ale ta může přijít kdykoliv. Může přijít kdykoliv, protože když se nedíval, namočil mu někdo boty do tekutého olova.

Devět venku a na kopci už to schytl třetí. Major řekl ráno Olsonovi, ať jim z toho udělá peklo, a jestli tohle nebylo peklo, tak to k němu rozhodně nemělo daleko. Rozhodně to -

Proboha -

Garratymu se najednou zamotala hlava, jako by měl sám omdlít. Zvedl ruku a dal si facku, nejdřív dlaní tam a pak hřbetem ruky zpátky.

"Co ti je?" zeptal se McVries.

"Málem jsem omdlel."

"Nalij si...", rychlé, sípavé oddechování, "...vodu na hlavu."

Garraty to udělal. Tímto tě křtím na Raymonda Davise Garratyho, pax vobiscum. Voda byla hodně studená. Ale přestalo mu být na omdlení. Trocha vody mu v mrazivých čůrcích zatekla pod košili. "Vodu! Čtyřicet sedmička!" zavolal. Úsilí nutné k výkřiku z něj znovu vysálo veškerou energii. Zalitoval, že chvíli nepočkal.

Doklusal k němu jeden z vojáků a podal mu plnou polní láhev. Garraty cítil, jak si ho vojákovsky bezvýrazné mramorové oči přeměřují. "Vypadni," utrl se na něj hrubě, když si láhev vzal. "Platěj tě, abys po mně střílel, ne abys na mě čuměl."

Voják bez mrknutí oka odešel. Garraty se přinutil trochu přidat do kroku.

Stoupali dál a nikdo další už to nekoupil a pak se konečně ocitli nahoře. Bylo devět. Měli za sebou celých dvanáct hodin na cestě. Nic to neznamenal. Ze všeho nejdůležitější byl teď ten chladný větřík, který foukal na vrcholu kopce. A zpěv ptáka. A dotek promáčené košile na kůži. A vzpomínky v hlavě. Na tom teď záleželo a Garraty se těch věcí se zoufalým vědomím držel. Byly jeho a on se jich nesměl

vzdát. "Pete?"

"No?"

"Ty jo, jsem fakt rád, že jsem naživu." McVries neodpověděl. Začali klesat. Šlo se lehce. "Dám do toho všechno, abych vydržel naživu i dál," pokračoval Garraty skoro omluvně.

Silnice se cestou dolů trochu stáčela. Do Oldtownu a k poměrně rovné dálnici jim pořád zbývalo sto patnáct mil.

"O to přece jde, ne?" ozval se konečně McVries. Hlas mu zněl chraplavě a zastřeně, jako by vycházel z nějakého zaprášeného sklepení.

Potom chvíli nikdo nic neříkal. Všichni mlčeli. Baker se vytrvale šoural vedle nich - ještě nedostal ani jedno varování -, ruce měl vražené v kapsách a nepatrně pokyvoval hlavou do pleskavého rytmu svých kroků. Olson se vrátil ke Zdrávasu. Jeho obličej vypadal ve tmě jako bílá kaňka. Harkness jedl.

"Garraty," promluvil McVries. "Na příjmu."

"Viděl jsi někdy konec Dlouhého pochodu?"

"Ne, ty?"

"Taky ne. Jen jsem říkal, když to máš tak blízko, víš -"

"Táta je nesnášel. Jen jednou mě tam vzal, aby mi udělal takovou jako názornou lekci. Ale víckrát už ne."

"Já ho viděl."

Garraty sebou při zvuku toho hlasu trhl. Stebbins. Skoro je mezitím dohnal, hlavu dosud držel skloněnou, blondáté vlasy mu povlávaly kolem uší jako nanicovatá svatozář.

"Jaký to bylo?" zeptal se McVries. Hlas jako by mu omládl. "To radši nechtěj vědět."

"Chci, proto se snad ptám, ne?"

Stebbins neodpověděl a Garratyho zvědavost ohledně jeho osoby tím ještě vzrostla. Stebbins se nezhroutil. Ani trochu na něm nebylo znát, že by se hroutil. Šel bez jediného slova stížnosti a od startu nedostal ani jedno varování.

"Jo, jaký to bylo?" zaslechl Garraty svůj vlastní hlas.

"Viděl jsem konec před čtyřma lety," odpověděl Stebbins. "Bylo mi třináct. Skončilo to asi šestnáct mil za hranicí Novýho Hampshiru. Státní policii tam vypomáhala Národní garda a šestnáct Federálních brigád. Bylo to třeba. Lidi se tam mačkali jak sardinky po obou stranách silnice dobře padesát mil. Než to skončilo, ušlapali tam dvacet lidí k smrti. Spousta se jich totiž snažila jít společně s Chodcema, chtěli vidět, jak to dopadne. Já měl místo v první řadě. Táta mi ho sehnal."

"Co dělá tvůj táta?" zeptal se Garraty.

"Je u Brigád. A spočítal to nachlup přesně. Nemusel jsem udělat ani krok. Pochod skončil prakticky přímo přede mnou."

"Jak se to stalo?" zeptal se tiše Olson.

"Slyšel jsem je přicházet dávno předtím, než jsem je uviděl. Všichni jsme je slyšeli. Bylo to jako obrovská zvuková vlna, která se blížila čím dál víc a víc. Trvalo přitom ještě celou hodinu, než se dostali na dohled. Už zbyli poslední dva a ani jeden se nekoukal po davu. Skoro jako kdyby ani nevímali, že tam ti lidi jsou. Koukali jen na silnici. Oba už se sotva belhali. Jak kdyby je ukřižovali a pak sundali z kříže a nechali šlapat ještě s hřebíkama v chodidlech."

To už Stebbinse poslouchali všichni. Zděšené ticho se na ně sneslo jako gumová příkrývka.

"Lidi na ně povykovali, jako kdyby ti dva ještě byli schopný poslouchat. Někdo hulákal jméno toho jednoho, někdo zas toho druhého, ale stejně z toho přeřvávání bylo pořádně slyšet akorát sborový Jdi... Jdi... Jdi... Ten dav se mnou mlátil jak v pračce. Chlap vedle mě se buď pochoval, nebo se udělal do kalhot, nedalo se poznat, co z toho."

Prošli přímo kolem mě. Jeden byl vysoko blondák s rozepnutou košilí. Na jedny botě se mu odlepila podrážka, nebo rozešla, nebo co já vím, a plácala sebou. Ten druhý už boty neměl. Šel jen v ponožkách. Ale ty mu končily někde u kotníků. Zbytek... no, prostě si je prošoupal. Chodidla měl celý fialový. Byly na nich vidět popraskaný žilky. Myslím, že už ani nic necejtíl. Možná mu pak s těma nohama zvládli ještě něco udělat, to nevím. Možná že jo."

"Stačí. Už proboha přestaň." To byl McVries. Evidentně se mu dělalo zle.

"Chtěl jsi to přece vědět," opáčil Stebbins takřka boдрým tónem. "Nebo snad ne?"

Žádná odpověď. U krajnice vrněl a chrastil polopásák a kdesi vpředu někdo dostal varování.

"Nakonec prohrál ten vysoký blondák. Viděl jsem to na vlastní oči. Byli jen kousek za mnou. Zvednul obě ruce do vzduchu, jak kdyby si hrál na Supermana. Ale místo aby někam odletěl, plácnul sebou na břicho a po třiceti vteřinách to koupil, protože šel se třema. Oba šli se třema.

Lidi začali aplaudovat. Hulákali a hulákali a pak si všimli, že ten kluk, co vyhrál, chce něco říct. Tak zmlkli. Padnul na kolena, jak kdyby se chtěl pomodlit nebo tak něco, ale jen se rozbrečel. Pak se doplazil k tomu blondákovi a položil si hlavu na jeho košili. Potom začal povídat, co měl na srdci, ale nikdo ho neslyšel. Povídal to tomu mrtvému klukovi do košile. Povídal to jemu. Nakonec k němu doběhli vojáci a řekli mu, že vyhrál Cenu, a zeptali se ho, čím chce začít."

"Co on na to?" zajímal se Garraty. Připadalo mu, že tou otázkou na sebe prozradil celý svůj život.

"Neřekl jim nic, aspoň v tu chvíli ne," odpověděl Stebbins. "Mluvil k tomu mrtvému klukovi. Něco mu říkal, ale my jsme to nikdo neslyšeli."

"Co se dělo pak?" zeptal se Pearson.

"To už si nepamatuju," uzavřel odtazitě Stebbins.

Nikdo nic neříkal. Garratyho přepadla zvláštní panika, jako kdyby byl uvězněn v nějaké podzemní rouře příliš malé na to, aby z ní mohl ven. Vpředu padlo třetí varování a jeden kluk tak zoufale zakrákal, jako umírající vrána. Ach Bože, pomyslel si Garraty, jenom ať teď nikoho nezastřelej. Jestli teď uslyším pušky, tak se zblázním. Bože, prosím.

Po pár minutách vyštěkly pušky do noci své ocelově smrtonosné zaburácení. Tentokrát to odnesl menší kluk ve volném červenobílém fotbalovém dresu. Garraty si chvíli myslel, že Percyho máma už má nadobro po starostech, ale nebyl to Percy - tenhle kluk se jmenoval Quincy nebo Quentin nebo tak nějak.

Garraty se nezbláznil. Otočil se, aby řekl něco ostrého Stebbinsovi - možná aby se ho zeptal, jaké to bylo, zkazit někomu posledních pár minut života takovým děsem -, ale Stebbins se mezitím propadl zpátky na svou obvyklou pozici a Garraty zůstal opět sám.

Šli dál, všech devadesát.

KAPITOLA 5

"Nemluvil jste pravdu, takže teď budete muset nést následky."

- Bob Barker

Hra na pravdu

Dvacet minut před desátou večer toho nekonečného prvního května si Garraty smazal jedno ze dvou varování. Po tom klukovi ve fotbalovém dresu to koupili ještě další dva. Garraty to takřka nepostřehl. Zabýval se důkladnou inventurou sebe sama.

Jedna hlava, trochu pomatená a vystresovaná, ale jinak v pořádku. Dvě oči, ospalé. Jeden krk, celkem ztuhlý. Dvě ruce, bez problémů. Jeden trup, v pořádku, až na ten svíravý pocit v žaludku, od kterého mu žádné koncentráty nemohly pomoci. Dvě příšerně unavené nohy. Bolavé svaly. Napadlo ho, jak daleko ho ty nohy donesou jen o své vlastní vůli - jak dlouho bude trvat, než nad nimi převezme otěže mozek a začne je trestat, hnát je až k rozumné hranici výdrže, jen aby kulky neroztřístily jeho kostěnou skořápku. Jak dlouho bude trvat, než nohy začnou škobrtat a pak se zamotávat, než začnou protestovat a nakonec se zadrhnou a zastaví.

Ano, nohy měl unavené, ale pokud mohl soudit, zatím relativně v pořádku.

A dvě chodidla. Bolavá. Je to citlivá část těla, nač to popírat. A on už byl kus chlapa. Na těch chodidlech se přesouvalo osmdesát kilo. Plosky ho pálily. Občas z nich vystřelovala nezvyklá bolest. Levý palec mu vylézal z ponožky (vzpomněl si na Stebbinsovo vyprávění a přeběhl mu z toho mráz po zádech) a začínal se nepříjemně třít o botu. Ale i tak chodidla fungovala, neměl na nich puchýře a říkal si, že jsou vlastně taky celkem v pořádku.

Garraty, povzbuzoval se v duchu, jsi pořád ve formě. Dvanáct kluků po smrti, možná dvakrát tolik už

nadobro rozlámaných, ale ty jsi v pohodě. Vedeš si dobře. Vedeš si skvěle. Jsi naživu.

Hovor, který po Stebbinsově vyprávění naráz utichl, se pozvolna začal znovu rozbíhat. Protože živí lidé spolu mluví. Yannick, 98, hlasitě probíral s Wymanem, 97, předky vojáků na polopásáku. Oba se shodovali na tom, že původ vojáků je smíšený, pestrý, neupravený a zparchantělý.

Vtom se na Garratyho zničehonic obrátil Pearson s otázkou: "Dostal jsi někdy klystýr?"

"Klystýr?" zopakoval Garraty. Zamyslel se nad tím. "Ne. Myslím, že ne."

"A někdo z vás, kluci?" zeptal se Pearson. "Ale po pravdě."

"Já jo," přiznal Harkness a uchechtl se. "Máma mi ho jednou dala po Halloweenu, když jsem byl malej. Sežral jsem skoro celou nákupní tašku bonbonů."

"Líbilo se ti to?" vyzvídal Pearson.

"Vůbec! Komu by se proboha mohlo líbit dostat litr teplý mejdlový vody do -"

"Mýmu mladšímu bráchovi," skočil mu smutně do řeči Pearson. "Zeptal jsem se toho smrkáče, jestli mu je líto, že jde pryč, a on povídá, že ne, protože mu máma slíbila, že když bude hodnej a nebude brečet, dostane klystýr. On je zbožňuje."

"To je nechutný," okomentoval to nahlas Harkness. Pearson se tvářil zachmuřeně. "Mně to taky přišlo."

Krátce nato se ke skupině připojil Davidson a začal jim vyprávět, jak se jednou na pouti ve Steubenvillu opil a vlezl do ženského převlíkačského stanu a dostal pěští herdu do hlavy od takový tlustý matrony, která na sobě neměla nic než tanga. Když jí Davidson řekl (jak aspoň tvrdil), že je opilý a že si myslel, že leze do tetovacího salonu, ta rozpálená tlustá matrona ho nechala, ať jí chvíli osahává prsa (jak aspoň tvrdil). Nakecal jí, že si chce nechat na pupek vytetovat hvězdy a pruhy.

Art Baker jim potom vyprávěl, jak jednou u nich soutěžili, kdo zapálí největší prd, a jeden starší kluk s chlupatým zadkem, jistý Davey Popham, si spálil všechny chlupy nejen na prdeli, ale i dole na zádech. Smrděl, jako když se vypalují meze, vyprávěl Baker. Harknesse to rozesmálo tak, že si vykoledoval varování.

Tím začaly závody. Jedna prášilská historka následovala druhou, dokud se celá jejich vratká konstrukce nesesypala. Ještě jeden kluk dostal varování a nedlouho poté to koupil ten druhý Baker (James). Dobrá nálada skupinku pomalu opustila. Někteří se rozpovídali o svých dívkách a hovor začal pokulhávat a váznout. Garraty o Jan mlčel, ale jak se unavená desátá hodina valila kupředu jako černý pytel potřísněný mléčnou přízemní mlhou, připadalo mu, že je to ten nejskvělejší člověk, jakého v životě poznal.

Prošli pod krátkým řetězem pouličních lamp, uzavřeným a zabedněným městečkem, kde všichni ubrali na hlasitosti a jen tiše šeptali. Před samoobsluhou skoro na konci toho Zapadákova spal vsedě na lavičce na chodníku mladý pár s hlavami přitisknutými k sobě. Mezi sebou drželi ceduli, která se nedala přečíst.

Dívka byla velice mladá -nevypadala na víc než na čtrnáct - a její přítel na sobě měl sportovní košili, tak opranou, že nejspíš už nikdy neměla znovu vypadat sportovně. Jejich stíny na silnici se snoubily v jediný a Chodci jím tiše procházeli.

Garraty se ohlédl přes rameno, protože si říkal, že rachot polopásáku je musí probudit. Ale ti dva spali dál a vůbec netušili, že ta velká událost už je minula. Napadlo ho, jestli to ta holka neschytlá doma od táty. Vypadala hrozně mladá. A taky ho napadlo, jestli na té ceduli stálo Do toho, Garraty, Maine je s tebou. Bůhvíproč doufal, že ne. Bůhvíproč mu ta představa byla protivná.

Snědl poslední koncentráty a hned se cítil o něco líp. Nezbylo mu nic, co by od něj Olson mohl zkoušet vyžebrot. Stejně to s Olsonem bylo zvláštní. Garraty by se býval už před šesti hodinami vsadil, že je Olson úplně na dně. A přece pořád šel a teď dokonce bez varování. Garraty usoudil, že když jde člověku o krk, dokáže ze sebe dostat opravdu hodně. Měli za sebou už padesát čtyři mil.

Zbytky hovoru utichly s příchodem do bezejmenného města. Pochodovali mlčky asi hodinu a do Garratyho se znovu začala dávat zima. Snědl poslední z máminých koláčků, zmačkal alobal do kuličky a hodil ho do křoví u silnice. Jen další vandalská mandelinka na té vzrostlé bramborové nati života.

McVries si z batůžku nečekaně vytáhl kartáček a nasucho si s ním čistil zuby. Všechno to pokračuje, blesklo Garratymu udiveně hlavou. Když si krknete, tak se omluvíte. Zamáváte lidem, co mávají na vás, protože je to slušnost. Nikdo se s nikým moc nehádá (kromě Barkovitcha), protože to je taky slušnost. Všechno to pokračuje.

Ale opravdu? Vzpomněl si, jak McVries štkl na Stebbinse, ať drží hubu. Jak si od něj Olson s pokorou

zpráskaného psa bral sýr. Všechno jako by to prožívali mnohem intenzivněji, ostřejší kontrasty barev, ostřejší kontrasty mezi světlem a stínem.

V jedenáct se přihodilo takřka najednou hned několik věcí. Doneslo se jim, že prudká odpolední bouře vepředu strhla nějaký dřevěný můstek, a Pochod se kvůli tomu bude muset dočasně zastavit.

Nepravidelnými řadami proběhlo slabé zajásání a Olson velice tiše zašeptal: "Díkybohu."

O chvílku později začal Barkovitch chrlit proud nadávek na kluka vedle sebe, podsaditého, nehezkého prcka jménem Rank. Rank se po něm ohnal pěstí - což pravidla samozřejmě výslovně zakazovala - a vysloužil si za to varování. Barkovitch ani nezpomalil krok. Prostě jen sklonil hlavu, uhnul úderu a nadával dál.

"Jen šlapej, ty magore! Zatancuju si na tvém hrobě! Dělej, pitomče, zvedej nohy! Nezlehčuj mi to zbytečně!"

Rank se po něm ohnal podruhé. Barkovitch hbitě uhnul do strany, ale zakopl o kluka, který šel vedle něj. Oba dostali varování. Vojáci sledovali vývoj událostí pozorně, i když bez nejmenší stopy emocí - jako by se dívali na dva mravence, kteří se tahají o drobek chleba, pomyslel si trpce Garraty.

Rank přidal do kroku, po Barkovitchovi už se neohlížel. Barkovitche ovšem vytočilo, že varování dostal i on (kluk, o kterého zakopl, byl Gribble, ten, co chtěl Majorovi říct, že je vrah), a zaječel na něj: "Tvoje matka dělá šlapku na Čtyřicátý druhý ulici, Ranku!"

Po těch slovech se Rank znenadání otočil a vrhl se na Barkovitcha.

Vzduch naplnily výkřiky jako "Nechtě toho!" a "Vyserte se na to!", ale Rank si jich nevšímal. Se skloněnou hlavou a řevem se řítíl na Barkovitcha.

Barkovitch v poslední chvíli uhnul stranou. Rank zaškobrtl, zamotal se na krajnici, podklouzl na písku a s roztaženými nohama se posadil na zem. Dostal třetí varování.

"Dělej, pitomče!" popíchl ho Barkovitch. "Vstávej!"

Rank vstal, jenže mu to nějak znovu uklouzlo a svalil se na záda. Vypadal otupěle a zesláble.

Třetí událostí jedenácté hodiny byla Rankova smrt. Když si pušky našly cíl, rozhostilo se na okamžik ticho, které přerušil jen Bakerův hlasitý a zřetelně slyšitelný výkřik: "No, Barkovitchi, teď už nejsi jenom otravná svině. Teď jsi vrah."

Pušky zahřměly. Rankovo tělo pod nárazem kulek vyskočilo do vzduchu. Pak zůstalo nehybně ležet s jednou rukou na silnici.

"Může si za to sám!" zaječel Barkovitch. "Všichni jste viděli, že po mně vyrazil jako první. Pravidlo osm! Pravidlo osm!"

Nikdo nic neříkal. "Jděte se vysrat! Všichni!"

"Vrat' se a zatancuj si na něm trochu, Barkovitchi," ozval se nevzrušeně McVries. "Pobav nás. Zatancuj nám buggy-vuggy."

"Tvoje matka šlape na tý Čtyřicátý druhý taky, ty ksichtě zjizvenej," odsekl Barkovitch chraplavě.

"Už se nemůžu dočkat, až uvidím tvůj mozek na silnici," opáčil McVries tiše. Ruka mu vylétla k jizvě a začala ji třít a třít. "A až se to stane, s chutí zatleskám, ty svinskej malej vrahu."

Barkovitch si cosi zamručel pod vousy. Ostatní se od něj odtáhli, jako by měl mor, takže teď šel úplně sám.

Zhruba dvacet minut po jedenácté překonali hranici šedesáti mil a po žádném mostu stále nikde ani stopy. Garraty už si začínal myslet, že se zvěst mýlila, ale pak vystoupali na nevysoký pahorek, a když shlédli dolů, spatřili kaluž světla, v níž se hemžil houf uspěchaných, čínorodých lidí.

Světlo pocházelo z reflektorů na několika nákladních autech a dopadalo na jednoduchý prkenný most přes zurčící potok. "Tak tenhle most mi fakt udělal radost," vydechl Olson a vytáhl si jednu z McVriesových cigaret. "Fakt že jo."

Když se ale o něco přiblížili, Olson si několikrát dušené, nechutně odchrchlal a zahodil cigaretu do trávy. Voda strhla jednu vzpěru a dva těžké trámy, ale nasazená Brigáda tu horlivě pracovala. Do dna potoka zapustili uřízly telegrafní sloup a ukotvili ho v jakési obří betonové zátce. Neměli čas nahradit trámy, a tak na jejich místo položili zadní dvířka jednoho z nákladňáků. Bylo to provizorní řešení, ale stačilo.

"Most přes řeku Kwai," prohodil Abraham. "Možná kdyby někdo vepředu trochu zadupal, tak to znovu spadne."

"Těžko," opáčil Pearson a pak roztřeseným, ufnukaným hlasem dodal: "Do prdele!"

Přední voj, už jen tři nebo čtyři kluci, právě přecházel přes most. Ozývalo se duté dunění kroků. Pak byli na druhé straně a bez ohlednutí pochodovali dál. Polopásák zastavil. Vyskočili z něj dva vojáci a drželi se vedle Chodců. Na druhé straně mostu se jiní dva připojili k přednímu voji. Prkna už teď duněla pravidelně.

O velký nákladňák s fleky od asfaltu a nápisem ÚDRŽBA DÁLNIC se opírali dva muži v manšestrových kabátech. Oba kouřili. Na nohou měli gumové holínky. Sledovali míjející Chodce. Když kolem v neuspořádaném hloučku procházeli Davidson, McVries, Olson, Pearson, Harkness, Baker a Garraty, jeden z nich odcvrknul nedopalek do potoka a prohodil: "To je on. To je Garraty."

"Drž se, kluku!" zavolal ten druhý. "Vsadil jsem na tebe deset babek, dvacet ku jedny!"

Garraty si na korbě nákladňáku všiml kusu telegrafního sloupu, celého od pilin. Tatže tihle dva se postarali o to, aby šlapal dál, ať se mu chtělo, nebo ne. Mávl na ně a pokračoval přes most. Zadní dvířka nákladňáku položená místo trámů mu zavržala pod nohama a most byl za ním. Pak se silnice stočila do zatáčky a jedinou připomínkou odpočinku, kterého se málem dočkali, zůstal klínový pás světla na stromech u silnice. Brzy zmizel i ten.

"Museli Dlouhej pochod někdy kvůli něčemu zastavit?" zeptal se Harkness.

"Myslím, že ne," odpověděl Garraty. "Další materiál pro knížku?"

"Ne," zavrtěl hlavou Harkness. "Jen mě to zajímalo."

"Každý rok se zastaví," ozval se zezadu Stebbins. "Jednou."

Na to nikdo nereagoval.

Asi o půl hodiny později se vedle Garratyho zařadil McVries a šel chvíli mlčky po jeho boku. Pak se velice tiše zeptal: "Myslíš, že vyhraješ, Rayi?"

Garraty o tom dlouho, dlouho přemýšlel.

"Ne," řekl nakonec. "Ne, myslím... ne."

To holé připuštění skutečnosti ho vyděsilo. Znovu si představil, jak to koupí, jak se do něj zavrtají kulky, ta poslední zamrzlá půlvtěrina naprostého uvědomění, pohled do bezedných hlubin, jež se otáčejí směrem k němu. Zkamenělé nohy. Sevřený žaludek. Svaly, genitálie, mozek, všechno se krčí jediný tep srdce před zapomněním.

Nasucho polkl. "Co ty?"

"Asi taky ne," připustil McVries. "Někdy kolem devátý večer jsem si přestal dělat naděje. Víš, já..."

Odkáslal si. "Nevím, jak to pořádně říct, ale... Já věděl, do čeho jdu, chápeš?" Rozhodil rukama na kluky kolem sebe. "Spousta ostatních ne. Věděl jsem, jaký mám šance. Ale vůbec jsem nemyslel na Židi. A nejspíš jsem si ani pořádně neuvědomoval, jaký to všechno doopravdy bude. Tak trochu jsem si představoval, že až bude první z nás úplně na dně a už nebude moct dál, že na něj namířej pušky a zmáčknu spoušť a z hlavní vyskočej takový ty malý vlaječky se slovem PRÁSK a... a... a Major řekne Apríl a všichni půjdeme domů. Rozumíš mi?"

Garraty si připomněl svůj vlastní šok, když šel Curley ve spršce krve k zemi, bílá čára a na silnici mozek jak ovesná kaše. "Jo," řekl. "Rozumím ti."

"Chvíli mi trvalo, než jsem si to srovnal v hlavě, ale když jsem překonal ten vnitřní blok, tak už šlo všechno lip. Šlapej, nebo umřeš, to je jediný ponaučení tohoto příběhu. Nic složitýho. Nepřežije ten tělesně nejzdatnější, jak jsem si naivně myslel, když jsem se do toho hlásil. Kdyby jo, tak mám pořád celkem slušnou naději. Ale najdou se i slabý chlapi, co zvednou auto, když pod ním leží jejich manželka. Mozek, Garraty." McVriesův hlas klesl do chraplavého šepotu. "Tady nehraje roli člověk ani Bůh. Je to něco... v mozku."

Ze tmy se ozvalo zahoukání sýčka. Přízemní mlha se zvedala.

"Některý z nás určitě vydrží mnohem dýl, než by podle zákonů biochemie a tabulek výkonnosti měli. Loni přece dostal jeden kluk najednou křeč do obou nohou a celý dvě míle se plazil, nevzpomínáš si na to? Koukej na Olsona, je úplně na dně, ale jde dál. Ten idiot Barkovitch jede na vysokooktanovou nenávist a šlape dál a je pořád svěží jako sedmikráska. Myslím, že já tohle nedokážu. Zatím nejsem unavený - aspoň nijak moc. Ale přijde to na mě." Když se zadíval před sebe do tmy, znovu mu na vyčerpané tváři vystoupila jizva. "A mám pocit... že až se fakt unavím... že si prostě dřepnu na zem."

Garraty mlčel, ale uvnitř ho to znepokojilo. Hodně znepokojilo.

"Ale vydržím dýl než Barkovitch," prohlásil McVries, spíš sám pro sebe. "To rozhodně dokážu."

Garraty koukl na hodinky a zjistil, že je půl dvanácté. Prošli přes opuštěnou křižovatku, kde parkoval ospalý policejní strážník. Případný provoz, který tu měl zastavovat, se nedostavil. Prošli kolem něj a ven z jasného kruhu světla pod jedinou pouliční lampou. Tma je znovu pohltila jako pytel na uhlí.

"Kdybysme teď vklouzli do lesa, nikdo by si toho nevšimnul," prohodil Garraty zamyšleně.

"Zkus to," vybídl ho Olson. "Maj infračervený dalekohledy a asi čtyřicet dalších detekčních zařízení včetně vysoce citlivých mikrofónů. Slyšej všechno, co si tu říkáme. Skoro můžou na dálku sledovat tep tvého srdce. A viděj tě jak za bílýho dne, Rayi."

Jakoby na zdůraznění těch slov dostal kluk za nimi v tu chvíli druhé varování.

"Užij si života, dokud můžeš," ozval se tiše Baker. Jeho nepatrný jižanský přízvuk zněl Garratyho uším nepřírozně a cize.

McVries poodešel stranou. Tma jako by je všechny izolovala a Garraty pocítil osten tíživé osamělosti.

Kdykoli v blízkém lese něco za-

praskalo, ozvalo se mumlání a tiché lapání po dechu a Garraty si s jistým pobavením uvědomil, že noční procházka mainskými hvozdy není pro městské kluky v pelotonu asi dvakrát velké povyražení. Kdesi nalevo tajemně zahoukala sova. Na druhé straně něco zašustilo, ztichlo, znovu zašustilo, ztichlo a pak se to s praskáním rozběhlo do nějaké méně zalidněné oblasti. Ozvalo se další nervózní "Co to bylo?"

Nad hlavou se přes oblohu hnaly rozmarňné jarní mraky jako štiky pod hladinou a slibovaly další déšť.

Garraty si zvedl límec a zaposlouchal se do pleskání svých chodidel o vozovku. Nebyla žádná hračka se na ně soustředit, člověk jim musel přivyknout stejně, jako si oči nejprve potřebují přivyknout tmě, aby v ní lépe viděly. Ráno se mu vlastní kroky ztrácely. Ztrácely se mu v pleskání dalších devětadevadesátí párů nohou, o vrčení polopásáku ani nemluvě. Teď je však rozeznával bez potíží. To osobité tempo, to, jak levá noha čas od času zašoupe o vozovku. Připadalo mu, že každé došlápnutí slyší v uších stejně hlasitě, jako v nich slyšel vlastní tep. Osudový zvuk, zvuk života a smrti.

Oči měl ospalé, uvězněné v důlcích. Těžká víčka. Energie z něj někudy vytékala jako voda z dřezu. S monotónní pravidelností se ozývala varování, ale výstřely nepadaly. Barkovitch zmlkl. Stebbins už se zase nesl ve tmě za všemi ostatními jako přízrak.

Ručičky na hodinkách ukazovaly 11.40.

Kupředu k hodině duchů, pomyslel si. Kdy se hroby otevírají dokořán a vydávají světu své plesnivé mrtvé. Kdy všichni hodní malí kluci končí v pytli. Kdy se manželky a milenky pro tu noc vzdávají dalších milostných polštářových bitev. Kdy cestující v dálkovém autobuse do New Yorku neklidně pospávají. Kdy v rádiu nerušené vyhrává Glenn Miller a barmani už myslí na to, jak zvednou židličky na stoly a - V mysli se mu vynořila tvář Jan. Vzpomněl si, jak ji o Vánocích, skoro před půl rokem, políbil pod umělým jmelím, které máma vždycky věší na velký lustr v kuchyni. Taková dětinská pitomost. Hele, kde stojíš. Její rty byly poddajné a překvapené, ale nebránily se. Krásný polibek. Přesně takový, o jakém snil. První opravdový polibek. Když ji doprovázel domů, políbil ji ještě jednou. Stáli u nich před domem, v tiché šedi vánoční chumelenice. A tentokrát to bylo víc než jen hezký polibek. Jeho ruce kolem jejího pasu. Její ruce kolem jeho krku, pevně zaklesnuté, její oči zavřené (potají se díval), jemný tlak jejích prsou - zachumlaných pod bundou, samozřejmě - na jeho hrudi. Skoro jí tehdy vyznal lásku, ale ne... to by bylo příliš brzo.

Potom jeden druhého učili. Ona ho naučila, že některé knížky se mají prostě jen přečíst a odložit, není třeba je studovat (on nad vším zbytečně moc hloubal, a Jan se mu proto smála, ale i když ho její pobavení zpočátku štvalo, časem se začal sám sobě smát taky). On ji naučil plést. Docela legrace. Sám se naučil plést od táty, věrte tomu nebo ne... než ho odvedla Brigáda. A Garratyho tátu to zase naučil jeho táta. Byla to v Garratyovic klanu taková mužská tradice. Jan fascinovaly vzory hladce a obrace a brzy ho v pletení nechala daleko za sebou, přeskočila od jeho lopotně uštrikovaných šál a palčáků na svetry, na řetízkový steh a nakonec k háčkování a dokonce krajkovým ubrouskům, ale ty pak s mávnutím ruky nechala zase plavat, jakmile jejich výrobu dokonale zvládla.

Také ji naučil tancovat rumbu a čaču, které sám znal z nekonečných sobotních dopolední ve Škole moderního tance Amelie Dorgensové... tam ho i přes jeho mohutné protesty přihlásila máma. Máma mu v

ničem neustoupila ani o krok, díkybohu.

Vybavil si vzor světla a stínu na jejím takřka dokonale oválném obličejí, její chůzi, intonaci hlasu, nenucené, vyzývavé pohazování jedním bokem a s hrůzou ho napadlo, co tady na téhle temné silnici vlastně dělá. Chtěl ji hned teď. Chtěl to prožít celé znovu, ale jinak. Když si představil Majorovu opálenou tvář, šedobílý knírek, zrcadlovky, jímalo ho tak mocný strach, že mu z toho měkly a gumovatěly nohy. Proč tady jsem? ptal se zoufale sám sebe, a protože nepřicházela žádná odpověď, pokládal si tu otázku znovu: Proč tady -

Ve tmě práskly pušky a následovalo nezaměnitelné žuchnutí bezvládného těla, jako když plný poštovní pytel dopadne na beton. Strach ho neopouštěl, palčivý strach, který mu stahoval hrdlo a ponoukal ho, ať se dá slepě na útěk, ať se vrhne do křoví a běží a běží, dokud nenajde Jan a bezpečí. McVriese poháněl kupředu Barkovitch. On se soustředil na Jan. Půjde k Jan. Příbuzní a blízcí Chodců měli rezervovaná místa v prvních řadách. Uvidí ji.

Vzpomněl si, jak ráno políbil tu cizí holku, a zastyděl se.

Kde bereš jistotu, že to dokážeš? Křeče... puchýře... odřenina nebo třeba jen krev z nosu, která nepřestane téct... kopec, který bude příliš vysoký a příliš dlouhý. Kde bereš jistotu, že to dokážeš? Dokážu to, dokážu to.

"Gratuluju," ozval se mu vedle ramene McVries a on sebou vylekaně trhl.

"Co?"

"Je půlnoc. Dožili jsme se dalšího dne, Garraty."

"A spousta dalších taky," dodal Abraham. "To je pro mě podstatnější. Ne že bych ti chtěl kazit radost, samozřejmě."

"Sto pět mil do Oldtownu, pokud vás to zajímá," vložil se mezi ně unaveně Olson.

"Kdo se kurva stará o Oldtown?" odsekl McVries. "Byls tam někdy, Garraty?"

"Ne."

"A v Augustě? Já vždycky myslel, že ta je v Georgii."

"Jo, v Auguste jsem byl. Je to naše hlavní město -"

"Oblastní," doplnil Abraham.

"Sídlí tam guvernér, je tam pár kruhovejch objezdů, pár kin -"

"To taky v Maine máte, jo?" zeptal se McVries.

"No, tak je to malý hlavní město, to zas jo," usmál se Garraty.

"Počkejte, až dorazíme do Bostonu," na to McVries.

Ozvalo se několikéré zasténání.

Pak k nim zepředu dolehlo povykování, křik a pískání. Garraty si poplašeně uvědomil, že slyší svoje jméno. Asi půl míle před nimi stál zchátralý statek, opuštěný a polorozpadlý. Přesto tam někdo někam zapojil silný reflektor a na čelní stěně domu sestavil z borových větví nápis:

GARRATY JE NÁŠ ČLOVĚK

Rodičovské sdružení okresu Aroostook

"Hej, Garraty, kde máš rodiče?" křikl někdo. "Dělej doma děti," odpověděl Garraty rozpačitě. Jistě, Maine je jeho stát, ale všechny ty cedule a povzbuzování a narážky ostatních ho trochu ponižovaly. Během uplynulých patnácti hodin zjistil -kromě jiného -, že ho příliš netěší být středem pozornosti. Pomýšlení na ten milion lidí po celém státě, kteří mu fandí a sázejí na něj (dvacet ku jedny, povídal ten silničář... byl to dobrý kurz, nebo špatný?), ho trochu děsilo.

"Člověk by čekal, že tady pár baculatejch, vypasenejch rodičů někam narafičeje," prohodil Davidson.

"Tebe vzrušuje SRPŠ, nebo co?" obrátil se k němu Abraham. Popichování bylo jen vlažné a netrvalo dlouho. Silnice většinu popichování velice rychle ubíjela. Přešli další most, tentokrát betonový přes poměrně širokou řeku. Voda se pod nimi vlnila jako černé hedvábí. Tu a tam opatrně zacvrkal cvrček a kolem čtvrt na jednu začal padat řídký, chladný déšť.

Vpředu začal někdo hrát na harmoniku. Dlouho mu to nevydrželo (rada 10: Šetřte dechem), ale dokud hrál, bylo to příjemné. Zní to jako Starej černocho Joe, pomyslel si Garraty. V našem kukuřičném poli,

smutnej nářek vítr nese. Všecky černý spolem truchlej, Ewing skončil tuhej v dece.

Ne, nebyl to Starej černocho Joe, byla to jiná černošská klasika od Stephena Fostera. Starej dobrej Stephen Foster. Uchlastal se k smrti. Stejně jako údajně Poe. Nekrofil Poe, co se oženil se svou čtrnáctiletou sestřenicí. Takže byl zároveň i pedofil. Pěkně zvrhlá cháska, tihle dva s Fosterem. Kdyby se jenom dožili Dlouhýho pochodu, pomyslel si Garraty. Mohli společně napsat první světověj Morbidní muzikál. Chodec skončil tuhej v dece nebo Zrádné tempo nebo -

Vpředu začal někdo křičet a Garratymu ztuhla krev v žilách. Byl to velice mladý hlas. Nekřičel nic konkrétního. Jen křičel. Od skupiny se oddělila tmavá postava, přesprintovala před polopásákem přes krajnici (Garraty vůbec nezaregistroval, kdy se polopásák za tím opraveným mostem zase připojil k pochodu) a vrhla se do lesa. Zahřměly pušky. Následovalo zapraskání, jak se mrtvá váha hroutila skrz jalovcové keře a podrost k zemi. Jeden z vojáků seskočil z polopásáku a vytáhl nehybnou postavu za ruce ven. Garraty apaticky přihlížel a přemýšlel o tom, že i hrůza člověku časem zevšední. I smrti se člověk přesyť.

Harmonikář spustil parodii na vojenskou večerku a kdosi - podle hlasu patrně Collie Parker - ho našťavaně okřikl, ať kurva zmlkne. Stebbins se zasmál. Garraty na něj najednou dostal vztek a měl chuť se k němu otočit a zeptat se ho, jak by se mu líbilo, kdyby se někdo smál jeho smrti. To by člověk čekal leda tak od Barkovitcha. Barkovitch prohlašoval, že si zatancuje na spoustě hrobů, a už jich měl k dispozici šestnáct.

Pochybuju, že má chodidla ještě v takovém stavu, aby mohl tancovat, pomyslel si Garraty. Pravým nártem mu projela ostrá bolest. Svaly v tom místě na okamžik ztuhly, pak se znovu uvolnily. Garraty se srdcem v krku čekal, jestli se to bude opakovat. A bude to ještě horší. Promění mu to chodidlo v neužitečný dřevěný špalek. Ale nevrátilo se to.

"Už daleko nedoжду," zaskřehotal Olson. Jeho obličej byl bílá šmouha ve tmě. Nikdo mu neodpověděl. Tma. Ta zatracená tma. Garratymu připadalo, že jsou v ní všichni pohřbení zaživa. Do úsvitu zbývalo ještě celé století. Mnozí z nich už ho nespátří. Ani slunce. Tma na nich ležela jako hlína. Chybělo už jen monotónní prozpěvování kněze, jehož hlas čerstvě navršená tma sice zastírá, ale přece jen ho netlumí úplně. A truchlíci si vůbec neuvědomují, že oni jsou tady, že jsou naživu, že křičí a škrábou a rozdírají nehty víko rakve temnoty, vzduch se odlupuje a odírá jako rez, mění se v jedovatý plyn, naděje odumírá, až je sama jen tmou, a nad tím vším hlas kněze jako rozkývaný kostelní zvon a netrpělivé šoupání nohou truchlících, kteří by už rádi do teplého květnového slunce. A pak tohle všechno přehluší syčivý, šustivý sbor brouků a červů, kteří si razí cestu hlínou a chystají se na hody.

Ještě se tu zblázním, pomyslel si Garraty. Ještě mi tady z toho vážně začne hrabat.

Borovicemi zašuměl mírný vánek.

Garraty se otočil a vymočil se. Stebbins se mezitím o něco přiblížil a Harkness co chvíli zakašlal nebo možná zachrápal. Šel v polospánku.

Garraty začal najednou ostře vnímat všechny nepatrné zvuky života: někdo si odchrchlal a odplivl, někdo další kýchl, někdo vpředu po levé straně hlučně přežvykoval. Někdo se někoho jiného tiše zeptal, jak mu je. Ozvala se zamumlaná odpověď. Yannick si pro sebe prozpěvoval, šeptem a hodně falešně.

Vědomí. Všechno to byla činnost vědomí. Jenže to nebude fungovat věčně.

"Proč jsem do toho šel?" zeptal se zničehonic beznadějně Olson, jako ozvěna Garratyho několik minut starých myšlenek. "Proč jsem se do toho nechal navězt?"

Nikdo mu neodpověděl. Už poměrně dlouho mu nikdo na nic neodpovídal. Garratymu připadalo, jako by byl Olson mrtvý už teď.

Pokropila je další mírná přehánka. Minuli další prastarý hřbitov, vedle kostel, průčelí malé prodejny a pak vstoupili do nevelké novoanglické osady malých, upravených domků. Silnice křížovala miniaturní obchodní čtvrť, kde se sešla asi desítka místních, aby se na ně podívali. Povzbuzovali je voláním, ale jen tlumeným, jako by se báli, že probudí sousedy. Garratymu neuniklo, že mezi nimi nejsou žádní mladí. Nejmladší byl asi pětaticetiletý muž s upřeným pohledem. Na nose měl brýle bez obrouček a na sobě ošuntělou sportovní bundu přitaženou těsně k tělu, aby ho chránila před chladem. Vzadu na hlavě mu trčely vlasy a Garraty si s pobavením všiml, že má napůl rozepnutý poklopec.

"Jen dál! Bravo! Jen dál! Jen dál! Bravo!" pokřikoval na ně tiše. Nepřetržitě mával masitou rukou a oči

jako by mu nad každým procházejícím Chodcem zaplály.

Na konci vesnice zdržoval ospalý policista vrčící nákladák, dokud všichni neprošli. Pak ještě čtyři pouliční lampy, opuštěný, poloroz-

padlý dům s nápisem EUREKA GRANGE 81 na velkých dvojitých dveřích, a pak byla vesnice za nimi.

Garraty měl bůhvíproč pocit, jako by právě prošel nějakou povídkou Shirley Jacksonové.

McVries ho šťouchl loktem. "Koukni na toho typa."

"Ten typ" byl vytáhlý kluk v zeleném lodenovém trenčkotu, který se mu plácal kolem kolen. Šel s rukama složenýma kolem hlavy jako s obrovským obkladem. Nejistě se kolíbal dopředu a dozadu. Garraty si ho bedlivě, s jakýmsi akademickým zájmem prohlížel. Nevzpomínal si, že by si ho mezi Chodci už předtím všiml... ale tma samo sebou každému trochu změnil tvář.

Kluk klopýl o vlastní nohu a málem upadl. Ale šel dál. Garraty a McVries ho fascinovaně mlčky sledovali asi deset minut, při jeho zápolení dočista zapomněli na své vlastní bolesti a únavu. Kluk v trenčkotu nevydal za celou dobu ani hlásku, vůbec nesténal ani si nenaříkal.

Nakonec upadl a dostal varování. Garraty nečekal, že se kluk ještě zvedne, ale zvedl se. Ted' šel takřka na úrovni Garratyho a ostatních kolem. Byl extrémně ošklivý a na trenčkotu měl číslo 45.

"Co je s tebou?" zašeptal Olson, ale kluk jako by ho neslyšel. Garraty si uvědomil, že není první takový. Absolutně se uzavřel před vším a všemi kolem sebe. Před vším kromě silnice. Sledovali silnici s hrůzně upřeným pohledem, jako by to bylo natažené lano, po němž musejí přejít přes nekonečnou, bezednou propast.

"Jak se jmenuješ?" zeptal se kluka, ale nedočkal se odpovědi. A najednou zjistil, že na něj tu otázku prská pořád dokola, jako nějakou imbecilní litanii, která ho snad může ochránit před osudem, jenž na něj čeká jako černá expresní loď ve tmě. "Jak se jmenuješ, he? Jak se jmenuješ, jak se jmenuješ, jak -"

"Rayi." McVries ho tahal za rukáv.

"Nechce mi to říct, Pete, ať mi to řekne, ať mi řekne, jak se jmenuje -"

"Nech ho na pokoji," zarazil ho McVries. "Umírá, tak ho nech na pokoji."

Kluk s pětačtyřicítkou na trenčkotu znovu upadl, tentokrát na obličej. Když vstal, měl na čele škrábance, které se pomalu plnily krví. Byl už za Garratyho skupinkou, ale jasně slyšeli, jak dostal poslední varování. Prošli dutinou hlubší tmy, kterou tvořil tunel pod železničním nadjezdem. Odněkud se ozýval déšť, v tomhle kamenném hrdle zněl dutě a tajemně. Bylo hodně mokro. Pak byli znovu venku a Garraty s povděkem zaznamenal, že se před nimi táhne dlouhá rovina.

Pětačtyřicítko znovu upadl. Kroky se zrychlily, jak se kluci rozprchávali do stran. Krátce nato zahřměly pušky. Garraty dospěl k závěru, že klukovo jméno stejně nebylo důležité.

KAPITOLA 6

„A teď jsou naši soutěžící v oddělených kabinkách.“

- Jack Barry

Jednadvacet

Půl čtvrté ráno.

Rayi Garratymu to připadalo jako nejdelší minuta celého jeho života. Byl odliv, pokles vody, čas, kdy moře ustupuje a nechává za sebou kluzké nánosy bahna pokryté roztroušenými řasami, zrezlými plechovkami od piva, zetlelými pánskými ochrannými prostředky, rozbitými lahvemi, potopenými plováky a kostrami v potrahaných plavkách porostlými zeleným mechem. Byl odliv.

Po klukovi v trenčkotu už to koupilo sedm dalších. Někdy kolem druhé ráno šli k zemi tři téměř současně, jako mandele obilí v prvním ostrém podzimním větru. Už urazili sedmdesát pět mil a bylo jich o čtyřicet méně.

Ale na ničem z toho nezáleželo. Záleželo jen na odlivu. Půl čtvrté a odliv. Ozvalo se další varování a zanedlouho opět zapráskaly pušky. Tentokrát to byla známá tvář. Osmička, Davidson, který tvrdil, že se jednou na steubenvillské pouti vplížil do dámského převlékacího stanu.

Garraty jen na kratičký okamžik pohlédl na Davidsonův bílý, krví potřísněný obličej, pak obrátil zrak zpět k silnici. Trávil teď sledováním silnice poměrně dost času. Chvilí byla bílá čára plná, chvíli přerušovaná, a chvíli dokonce dvojité jako tramvajové koleje. Napadlo ho, jak můžou lidi po téhle silnici celý zbytek roku jezdit a nevidět v té bílé barvě vzor života a smrti. Nebo že by ho tam přece jen viděli? Silnice ho fascinovala. Jak příjemné a snadné by bylo se na ni posadit. Začali byste tím, že byste si sedli do dřepu, a ztuhlé kolenní klouby by vám zapraskaly jako dětská kapslíkovka. Pak byste se napjatýma rukama zapřeli o chladný kamínkový povrch a pomalu položili zadek, cítili byste, jak ten děsivý tlak osmdesáti kilo opouští vaše chodidla... a pak byste si lehli, prostě byste padli na záda a zůstali tam ležet s rozhozenýma rukama, cítili byste, jak se vám unavená páteř napíná... vzhlíželi byste ke korunám stromů a majestátnímu kolu hvězd... neslyšeli byste varování, jen byste hleděli na nebe a čekali... čekali...

Jo.

Slyšel by cupitání kroků, jak by Chodci uhýbali z dostřelu, nechali by ho tu o samotě jako nějakou rituální oběť. Slyšel by jejich šepot. To je Garraty, hej, Garraty jde ven! Možná by ještě stačil zaslechnout, jak se Barkovitch směje a zase si obouvá ty své pomyslné taneční střevíce. Zhoupnutí hlavní hledajících cíl a pak -

Násilím odtrhl zrak od silnice a zamžoural na pohyblivé stíny kolem sebe, pak zvedl oči k obzoru a zapátral po prvních stopách úsvitu. Žádné samozřejmě nespátril. Noc byla pořád temná.

Prošli dvěma třemi menšími městečky, setmělými a uzavřenými. Od půlnoci minuli možná tak třicet ospalých diváků, takový ten otrlý typ, co každého 31. prosince zachmuřeně, děj se co děj, čeká na Nový rok. Zbytek uplynulých tří a půl hodin nevyplňovalo nic než fotomontáž snů, nespavcova polobdělá noční můra.

Garraty si pozorněji prohlédl tváře kolem sebe, ale žádnou nepoznával. Zachvátila ho absurdní panika. Poklepal na rameno Chodci před sebou. "Pete? Pete, jsi to ty?"

Postava se od něj s podrážděným zamručením odtáhla a ani se neohlédla. Po levé ruce měl vždycky Olsona, po pravé Bakera, jenže vlevo teď nešel vůbec nikdo a kluk vpravo byl mnohem podsaditější než Art Baker.

Nějak zřejmě sešel z cesty a zapadl mezi skupinku skautíků na nočním výletě. Budou ho hledat. Budou ho pronásledovat. Pušky a psi a Brigády s radarem a termovizí a -

Pak se mu ulevilo. Táhle je Abraham, kousek vpředu vpravo. Stačilo trochu otočit hlavu. Jeho klátivá postava se těžko dala splést.

"Abrahame!" zašeptal hlasitě. "Abrahame, jsi vzhůru?"

Abraham něco zamumlal.

"Hej, povídám, jsi vzhůru?"

"No jo, sakra, dej mi pokoj, Garraty."

Aspoň ten že tu pořád je. Pocit naprosté dezorientace pominul.

Někdo vpředu dostal třetí varování a Garratymu blesklo hlavou: Já nemám žádné! Mohl bych si na minutu, na minutu a půl sednout. Mohl bych -

Jenže to už by nevstal.

Ale vstal, přesvědčoval se v duchu. Jasně že vstal. Akorát bych -

Akorát bych umřel. Vzpomněl si na svůj slib mámě, že se s ní a s Jan uvidí ve Freeportu. Slíbil jí to s lehkým srdcem, skoro bezstarostně. Včera v devět hodin ráno mu připadalo jako hotová věc, že do Freeportu dojde. Jenže teď už to nebyla hra, teď to byla trojrozměrná realita, a najednou mu přišlo až děsivě pravděpodobné, že do Freeportu dorazí na pouhých zakrvácených pahýlech.

Zastřelili někoho dalšího... tentokrát za ním. Špatně mířili, nebožák ještě příšerně dlouho chraplavě sténal, než ho další kulka natrvalo připravila o hlas. Garraty si najednou úplně bezdůvodně vzpomněl na slaninu a do pusy se mu vehnaly těžké, kyselé sliny, ze kterých se mu až zvedal žaludek. Napadlo ho, jestli je šestadvacet padlých na pětasedmdesátou míli Dlouhého pochodu neobvykle hodně, nebo neobvykle málo.

Hlava se mu volně klímbala mezi rameny a nohy ho o své vlastní vůli nesly dál. Vybavil se mu jeden pohřeb, kterého se jako kluk musel zúčastnit. Byl to pohřeb Pidloočky D'Allessia. Ne že by se doopravdy jmenoval Pidloočka, ale všechny děti ze sousedství mu tak říkaly, protože měl každé oko

trochu jiné...

Vzpomínal si, jak Pidloočka vždycky čekal, kdo si ho při baseballu vybere do družstva, jeho nesouměrné oči s nadějí přeskakovaly z jednoho kapitána na druhého jako při tenise, ale nakonec pokaždé zůstal jako poslední. Vždycky ho stavěli doprostřed pole, kam moc míčů nedopadalo, a kde tedy nemohl nadělat moc škody; najedno oko byl skoro slepý, takže špatně odhadoval vzdálenost a nedokázal chytit žádný míč, který na něj letěl. Jednou se dostal přímo pod něj a máchl rukavicí do prázdna, zatímco mu míč přistál na čele s jasně slyšitelným bonk!, jako když rukojetí kuchyňského nože klepnete do melounu. Stehy míče se mu na celý týden otiskly doprostřed čela jako cejch.

Pidloočku porazilo auto na dálnici č. 1 kousek za Freeportem. Jeden z Garratyho kamarádů, Eddie Klipstein, to viděl na vlastní oči. Děsil tou historkou všechny děti aspoň šest týdnů, tehle Eddie Klipstein, pořád dokola všem vyprávěl, jak auto narazilo do Pidloočkova kola a Pidloočka D'Allessio přeletěl přes řídítka, jak ho ten náraz doslova vykopnul z bot, nohy mu ochromeně zaplácaly za tělem, a to absolvovalo krátký, bezkřídý let ze sedadla jeho Schwinna do kamenné zídky, kde Pidloočka přistál a hlava se mu na kamenech rozprskla jako hrouda mokrého lepidla.

Vypravil se na Pidloočkův pohřeb, a než tam došli, málem vyklopil oběd, protože si představoval, jak uvidí v rakvi Pidloočkovu hlavu rozprsknutou jako chuchvalec lepidla, ale Pidloočka byl celý pěkně načančaný, ve sportovním saku a kravatě se skautským špendlíkem a vypadal, že vyskočí z rakve, sotva někdo řekne baseball. Oči, které k sobě tak docela nepasovaly, měl zavřené a Garratymu se při pohledu na něj celkově dost ulevilo.

To byla jediná mrtvola, kterou viděl před tímhle vším, a byla to hezky čistá, upravená mrtvola. Ne jako Ewing nebo ten kluk v lodenovém trenčkotu nebo Davidson s krví na sinalém, unaveném obličejí.

Je to nechutnost, pomyslel si Garraty tísnivě. Fakt nechutnost.

Ve tři čtvrtě na čtyři dostal první varování a hned si dal radši dvě facky, aby se probral. Tělo měl skrz naskrz prokřehlé. Tížily ho ledviny, ale přitom neměl pocit, že by potřeboval na malou. Možná se mu to jen zdálo, ale hvězdy na východě už vypadaly o něco bledší. S nefalšovaným údivem si uvědomil, že včera touhle dobou spal na zadním sedadle auta, které mířilo ke kamennému milníku na hranici. Skoro se v duchu viděl natažený na zádech, jak se tam válí, ani se nehýbe. Pocítil mocnou touhu se tam vrátit.

Jenom vrátit zpátky včerejší ráno. Za deset čtyři.

Rozhlédl se kolem sebe a prostoupilo ho jisté povýšené, osamělé uspokojení, že patří k těm několika málo, kdo jsou plně vzhůru a při vědomí. Už rozhodně začínalo svítat, rozeznával základní rysy ve tvářích pochoduujících postav. Kus před ním šel Baker - poznal ho podle plandavé červeně pruhované košile - a za ním McVries. Nalevo spatřil Olsona, jak drží krok s polopásákem. Překvapilo ho to. Byl by přísahal, že Olson patří mezi těch pár, co v časných ranních hodinách vypadli, dokonce si vzpomínal, jak se mu ulevilo, že se nemusel dívat, jak to Hank schytal. Ještě pořád panovala příliš velká tma, aby viděl, jak Olson vypadá, ale hlava mu v rytmu kroků poskakovala jako hadrové loutce.

Percy, jehož matka už se několikrát ukázala u silnice, se propadl až ke Stebbinsovi. Šel nakloněný k jedné straně, trochu jako námořník první den na pevnině. Pak zahlédl i Gribbla, Harknesse, Wymana a Collieho Parkera. Většina jeho známých se ještě držela.

Ve čtyři už se podél obzoru táhl jasnoucí pás a Garratymu se zvedala nálada. S nefalšovanou hrůzou se ohlédl do toho dlouhého tunelu noci a podivil se, jak jen jím dokázal projít.

Trochu zpomalil a přiblížil se k McVriesovi, který šel s bradou na prsou a očima sice polootevřenýma, ale zamlženými a nepřítomnými, spíš ve spánku než bdělý. Z koutku úst mu visel tenounký provázek slin, na němž se s úžasné jemnou, perleťovou věrností zachycovaly první rozechvělé náznaky úsvitu.

Garraty si ten zvláštní úkaz fascinovaně prohlížel. Nechtěl McVriese budit. Pro tuhle chvíli mu stačilo být poblíž někoho sympatického, někoho dalšího, kdo přestál noc.

Minuli kamenitou, strmě svažitou loučku, kde u plotu z oloupané kulatiny vážně postávalo pět krav, zíraly na Chodce a zamyšleně přežvykovaly. Ze statku se vyřítil malý psík a rozštěkal se na ně jako řehtačka.

Vojáci na polopásáku zvedli pušky, aby zvíře okamžitě odstřelili, kdyby začalo některému Chodci překážet, ale psík se jen proháněl sem a tam podél krajnice a z bezpečné vzdálenosti statečně dával najevo svůj vzdor a připravenost bránit si teritorium. Někdo na něj unaveně křikl, ať drží hubu, kurva. Garratyho přímo hypnotizoval probouzející se úsvit. Sledoval, jak se nebe i země postupně prosvětlují.

Sledoval, jak se bílý pruh na obzoru prohlubuje do jemně růžové, pak do červené, pak do zlaté. Než noc nadobro zmizela, zahřměly pušky ještě jednou, ale Garraty jim takřka nevěnoval pozornost. Nad obzor vykoukl první červený oblouček slunce, schoval se za chmýřitý obláček, pak se v jediném okamžiku celý vynořil znovu. Vypadalo to na krásný den a Garraty ho přivítal trochu nelogickou myšlenkou: Díkybohu, že můžu umřít za denního světla.

Kdesi ospale zapípal pták. Prošli kolem dalšího statku, kde muž s plnovousem postavil na zem kolečko s motýčkami, hráběmi a sazenicemi, aby jim mohl zamávat.

V šerém lese chraplavě zakrákala vrána. Garratyho se na tváři dotklo první teplo dne a on je radostně uvítal. Usmál se a hlasitě si zavolal o vodu.

McVries najednou škubl hlavou jako pes vyrušený ze sna o pronásledování koček a rozhlédl se ospalýma očima. "Ty blaho, ono už je světlo. Je světlo, Garraty. Kolik je?"

Garraty se podíval na hodinky a s překvapením zjistil, že je tři čtvrtě na pět. Ukázal McVriesovi ciferník. "Kolik mil? Máš představu?"

"Kolem osmdesáti, podle mě. A sedmadvacet kluků venku. Máme za sebou čtvrtku cesty domů, Pete."

"Jo." McVries se usmál. "To je přesný."

"Jo, to je."

"Cejtíš se lip?" zeptal se Garraty.

"Asi o tisíc procent."

"Já taky. To bude tím světlem."

"Panečku, dneska nejspíš uvidíme pěkného lidu. Četl jsi ten článek, co o Dlouhým pochodu vyšel ve World's Weeku?"

"Zběžně jsem ho prolítnul," odpověděl Garraty. "Hlavně abych tam viděl napsaný svoje jméno."

"Psali tam, že se každý rok na Dlouhej pochod vsadí přes dvě miliardy dolarů. Dvě miliardy!"

Mezitím se z dřímoty probral Baker a připojil se k nim. "U nás na střední jsme dávali dohromady bank," řekl. "Každý vsadil čtvrták a pak si vytáhnul z klobouku trojciferný číslo. Ten, kdo měl číslo nejbliž poslední míli Dlouhého pochodu, vyhrál všechny peníze."

"Olson!" zavolal McVries zvesela. "Jen si představ, kolik prachů se na tobě veze, chlape! Představ si všechny ty lidi, co vsadili balík na tvůj krk!"

Olson mu unaveným, bezbarvým hlasem odpověděl, že lidi, kteří na jeho krk vsadili balík, můžou provést dvě obscénní věci, přičemž ta druhá přímo navazuje na tu první. McVries, Baker a Garraty se zasmáli.

"Dneska bude kolem silnice spousta pěckejch holek," prohodil Baker a šibalsky mrkl na Garratyho.

"S tím já už jsem skončil," opáčil Garraty. "Na mě tam vepředu čeká ta moje. Odted'ka jsem hodnej kluk."

"Počestný v myšlence, slovu i činu," pronesl duchaplně McVries.

Garraty pokrčil rameny. "Když myslíš."

"Pravděpodobnost, že jí ještě někdy budeš moct víc než jen zamávat, je sto ku jedny," pronesl McVries bezvýrazně.

"Už jen sedmdesát tři ku jedny."

"To je pořád dost."

Ale Garratyho dobrá nálada byla neochvějná. "Mám pocit, že takhle vydržím jít navěky," odpověděl dobromyslně. Několik Chodců kolem se ušklíblo.

Prošli kolem nonstop pumpy a její majitel jim vyšel ven zamávat. Skoro všichni mu to oplatili. Majitel povzbuzoval především Waynea, číslo 94.

"Garraty," ozval se McVries.

"Co?"

"Nevzpomínám si, kdo všechno to v noci koupil. Ty jo?"

"Ne."

"Barkovitch?"

"Ne. Je vepředu. Před Scrammem. Vidiš ho?"

McVries se podíval. "Aha. jo, asi jo."

"A Stebbins je pořád vzadu."

"To mě nepřekvapuje. Zvláštní typ, co?"

"Jo."

Pak se mezi nimi rozhostilo ticho. McVries si zhluboka povzdechl, sundal si z ramene batoh a vytáhl pár vdolků. Nabídl jeden Garratymu a ten si vzal. "Kéž už bych to měl za sebou," prohodil. "Ať tak nebo onak."

Mlčky jedli vdolky.

"Už jsme tak na půl cesty do Oldtownu, co?" zeptal se McVries. Sto třicet za náma, sto třicet před náma?"

"Asi tak," přikývl Garraty.

"Takže se tam dostaneme nejdřív někdy v noci."

Ze zmínky o noci naskočila Garratymu husí kůže. "To jo." Pak vyhrkl: "Od čeho máš tu jizvu, Pete?"

McVries mimoděk zvedl ruku ke zjizvené tváři. "To je na dlouhý vyprávění," odvětil krátce.

Garraty si ho prohlédl pozorněji. Vlasy měl rozčuchané a slepené prachem a potem. Oblečení zplhlé a pomačkané. V obličeji byl bledý a pod zapadlými očima měl tmavé kruhy.

"Vypadáš příšerně," zhodnotil ho a zničehonic vyprskl smíchy.

McVries se usmál. "No ty taky nevypadáš zrovna jak z reklamy na deodorant, Rayi."

Pak se oba hystericky rozesmáli, opírali se jeden druhému o rameno a zároveň se snažili jít dál. Byl to nejlepší způsob, jak definitivně zakončit tuhle noc. Vydrželi to tak dlouho, dokud oba nedostali varování. Pak se přestali smát, přestali i mluvit a věnovali se náplni dne.

Přemýšlení, pomyslel si Garraty. To je náplň dne. Přemýšlení. Přemýšlení a osamělost, protože vůbec nesejde na tom, jestli ten den strávíte s někým nebo ne; nakonec jste vždycky sami. Připadalo mu, že v hlavě urazil stejný počet mil jako nohama. Myšlenky přicházely a nedalo se jim nijak bránit. Člověka to přimělo k zamyšlení, co se asi prohnalo hlavou Sokratovi, když do sebe kopnul ten koktejl z bolehlavu. Krátce po páté minuli první hlouček bezelstných diváků, čtyři malé kluky usazené se zkříženýma nohama jako indiáni před turistickým stanem na oroseném poli. Jeden byl ještě zachumlaný ve spacáku, vážný jako eskymák. Kývali rukama sem a tam jako načasované metronomy. Ani jeden z nich se neusmál. Brzy nato se silnice napojovala na jinou, širší. Nová silnice byla hladká, široká asfaltka se třemi pruhy. Prošli kolem motorestu, kde všichni hvízdali a mávali na tři mladé servírky usazené na schodech, jen aby ukázali, jak jsou pořád ve formě. Jediný, kdo to bral do jisté míry vážně, byl Collie Parker.

"Pátek večer," zahalekal. "Počítejte s tím. Vy a já, pátek večer."

Garraty si říkal, že se všichni chovají jako pubertáci, ale zdvořile zamával taky a nezdálo se, že by to servírkám nějak vadilo. Chodci se probouzeli do slunečného rána 2. května a roztahovali se po širší silnici. Garraty znovu zahlédl Barkovitcha a napadlo ho, jestli z nich nakonec Barkovitch není nejchytřejší. Bez přátel se nemusí pro nikoho trápit.

Pár minut nato se jim donesl vtip. Bruče Pastor, který šel v tu chvíli přímo před Garratym, se otočil a povídá: "Ťuk, ťuk, Garraty."

"Kdo tam?"

"Major."

"Kterej Major?"

"Major, co před snídaní mrdá svoji matku," odpověděl Bruče Pastor a bouřlivě se rozchechtal. Garraty se usmál a předal vtip McVriesovi, který ho předal Olsonovi. Když se k nim vtip vrátil, Major před snídaní mrdal svoji bábu. Podruhé mrdal Sheilu, toho bedlingtonteriéra, co ho doprovázel na tolik tiskových konferencí.

Garraty se téhle variaci ještě smál, když si všiml, že McVriesův smích pozvolna povadá, až utichl docela. Se zvláštní nehybností upřel zrak na vojáky s kamennými tvářemi na polopásáku. Netečně jeho pohled opětovali.

"Připadá vám to k smíchu?" rozkřikl se najednou. Jeho hlas čistě prořízl okolní smích a zadusil ho.

McVriesův obličej se zaléval ruměncem. Jizva vystupovala v čistě bílém kontrastu jako vysekly vykřičník a Garraty si na děsivý okamžik pomyslel, že McVries dostal infarkt. "Major mrdá sám sebe, abyste věděli!" křikl McVries chraplavě. "A vy se nejspíš mrdáte navzájem. K smíchu, co? Fakt k smíchu, co, vy buzeranti? Fakt úžasně K SMÍCHU, nebo ne?"

Ostatní Chodci se po McVriesovi neklidně ohlíželi a odtahovali se stranou.

McVries se najednou rozběhl k polopásáku. Dva ze tří vojáků zvedli pušky a připravili se ke střelbě, ale McVries se zarazil, zastavil se na místě a zvedl k nim pěsti, hrozil jimi nad hlavou jako pomatený dirigent. "Slezte dolů! Zahod'te ty flinty a slezte dolů! Já vám ukážu, co je tady k smíchu!"

"Varování," pronesl jeden z vojáků dokonale nevzrušeným hlasem. "Varování, šedesát jedničko. Druhé varování."

Proboha, pomyslel si Garraty tupě. Koupí to a je tak blízko... tak blízko u nich... odletí vzduchem přesně jako Pidloočka D'Allessio.

McVries se dal do běhu, dostihl polopásák, zastavil se a plivl mu na bok. Slina na jeho zaprášeném povrchu nakreslila čistou čáru.

"Tak pojď'te!" zařval McVries. "Slezte dolů! Jeden po druhým, nebo všichni najednou, mně je to u prdele!"

"Varování! Třetí varování, šedesát jedničko, poslední varování."

"Seru vám na varování!"

Garraty se bez rozmyšlení otočil a rozběhl se zpátky, čímž si sám vykoledoval varování. Ale nebral ho na vědomí. Vojáci mířili na McVriese. Garraty ho popadl za ruku. "Pojď'."

"Vypadni odsud, Rayi, já si to s nima rozdám!"

Garraty chytil McVriese oběma rukama a pořádně, hrubě s ním zatřásl. "Vždyť tě zastřelej, ty idiote." Prošel kolem nich Stebbins.

McVries se podíval na Garratyho, jako by ho teprve teď poznával. Vteřinku nato dostal Garraty třetí varování a věděl, že McVriese dělí od kulky možná už jen pár sekund.

"Dej mi pokoj," odsekl McVries zastřeným, bezvýrazným hlasem. Znovu se rozešel.

Garraty šel vedle něj. "Já měl akorát strach, že to koupíš," hájil se.

"Ale nekoupil, díky mušketýrovi," opáčil rozmrzele McVries. Zvedl si ruku k jizvě. "Do prdele, časem to koupíme všichni."

"Někdo vyhraje. Může to být jeden z nás."

"Je to podvod," vypravil ze sebe McVries roztřeseným hlasem. "Neexistuje žádný vítěz, žádná Cena. Toho posledního odtáhnou někam za stodolu a odprásknou ho taky."

"Meleš kraviny!" rozkřikl se na něj vztekle Garraty. "Nemáš vůbec představu, o čem to mlu-"

"Všichni prohrajou," pokračoval McVries. Oči mu vykukovaly z temných jeskyní důlků jako krvelačná zvěř. Šli o samotě. Ostatní Chodci si od nich udržovali odstup, aspoň pro teď. McVries byl poznamenaný a Garraty svým způsobem taky - když se pro McVriese vrátil, jednal v rozporu se svým nejlepším zájmem. Pravděpodobně zachránil McVriese před tím, aby se z něj stalo číslo dvacet osm.

"Všichni prohrajou," zopakoval McVries. "Tomu věř."

Přešli přes železniční trať. Prošli pod betonovým mostem. Na druhé straně minuli mléčný bar obložený prkny a s cedulí, jež hlásala: NA SEZÓNU OTEVÍRÁME 5. ČERVNA.

Olson dostal varování.

Garraty ucítil, že mu někdo klepe na rameno, a otočil se. Byl to Stebbins. Nevypadal o nic lip ani hůř než včera večer. "Tvůj kámoš je dost nasranej na Majora," řekl.

McVries nedal nijak najevo, že ho slyší.

"Asi docela jo," přikývl Garraty. "Já už mám taky daleko k tomu, abych ho zval domů na čaj."

"Ohlídni se."

Garraty se ohlédl. Blížil se k nim druhý polopásák a vzadu se na vedlejší silnici právě objevil třetí.

"Major se na nás jede podívat," prohlásil Stebbins, "a všichni mu budou provolávat slávu." Usmál se, ale byl to divný úsměv, takový ještěřčí. "Zatím to ještě není opravdová nenávist. Zatím ne. To si jen myslej. Myslej si, že si prošli peklem. Ale počkej dneska v noci. Počkej zejtra."

Garraty se ke Stebbinsovi nervózně otočil. "Co když začnou pískat a bučet a házet po něm láhve?"

"Ty budeš pískat a bučet a házet láhve?"

"Ne."

"Tak nebude ani nikdo jinej. Uvidíš."

"Stebbinsi?"

Stebbins nadzdvihl obočí.

"Ty si myslíš, že vyhraješ, vid'?"

"Jo," odpověděl Stebbins klidně. "Jsem si tím poměrně jistě." A vrátil se zpátky na svou obvyklou pozici. V 5.25 šel ven Yannick. A v půl šesté, přesně jak Stebbins předpověděl, přijel Major.

Nejdřív zaslechli táhlé, hřmotné zavrčení, jak se jeho džíp vyhoupl přes vrcholek kopce za jejich zády. Pak už po krajnici vrčel kolem nich. Stejně jako dřív jim s očima upřenýma přímo před sebe nehnutě salutoval. Garraty pocítil na prsou zvláštní mrazivou pýchu.

Zdaleka ne všichni mu provolávali slávu. Collie Parker si odplívl. Barkovitch udělal dlouhý nos. A McVries se jen díval a nehlasně pohyboval rty. Olson jako by Majorův průjezd vůbec nezaregistroval; už se zas jen upřeně koukal na nohy.

Garraty slávu provolával. Stejně tak Percy Bůhvíjaksemenuje a Harkness, budoucí spisovatel, a Wyman a Art Baker a Abraham a Sledge, který právě dostal druhé varování.

Pak byl Major pryč, ujížděl rychle dopředu. Garraty se za sebe trochu zastyděl. Koneckonců zbytečně plýtvat energií.

Krátce nato je silnice vedla kolem parkoviště prodejny s ojetými auty, odkud je pozdravilo jedenadvacet klaksonů. Hlas z tlampače rozléhající se nad dvojitou řadou třepotavých různobarevných vlaječek sdělil Chodcům - i divákům -, že nic nepředčí dodge od McLarena. Garratymu to všechno kapku zkazilo náladu.

"Už je ti lip?" zeptal se váhavě McVries.

"Jistě," odpověděl McVries. "Skvěle. Prostě půjdu pořád dál a budu koukat, jak všichni kolem mě padají. Úžasná zábava. Právě jsem si to v hlavě všechno propočítal - matematika mě ve škole vždycky bavila - a vyšlo mi, že při tomhle tempu bysme měli urazit zhruba tři sta dvacet mil. To není ani rekord."

"Víš co, jdi s těmahle kecama někam, Pete," ozval se Baker. Poprvé za celou dobu vypadal podrážděně.

"Jasně, mami," opáčil McVries, ale zmlkl.

Den se rozjasnil. Garraty si rozeplnul maskáčovou bundu. Přehodil šiji přes rameno. Cesta tu vedla po rovině. Lemovaly ji obytné domy, malé firmy, občas nějaký statek. Borovice, které silnici provázely celou noc, ustoupily mléčným barům a pumpám a malým venkovským usedlostem. Značný počet usedlostí byl NA PRODEJ. Ve dvou oknech Garraty spatřil známé cedule: NÁŠ SYN POLOŽIL ŽIVOT PŘI SLUŽBĚ V BRIGÁDÁCH.

"Kde je oceán?" zeptal se Garratyho Collie Parker. "Přijde mi, jak kdybych byl zpátky v Illynoji."

"Jen šlapej," odpověděl Garraty. Už zase myslel na Jan a na Freeport. Freeport byl u oceánu. "Je před náma. Asi sto osm mil jižně."

"Do prdele," ulevil si Collie Parker. "To je debilní stát, tohle."

Parker byl svalnatý blondák v polokošili. V očích měl drzý pohled, který z nich nedokázala vyhnat ani noc na silnici. "Všude ty debilní stromy! Máte tu někde aspoň jedno normální město?"

"To víš, my jsme tady divný," odvětil Garraty. "Myslíme si, že je zdravý dech čistější vzduch místo smogu."

"V Jolietu žádnéj smog není," odsekl vztekle Collie Parker. "Co mi to cpeš?"

"Smog ne, ale příšerný vedro," opáčil Garraty. Už taky dostával vztek.

"Kdybysme byli u nás, nakopal bych ti za tohle prdel."

"Ale ale, pánové," vložil se mezi ně McVries. Už se stačil probrat a vrátit se ke svému starému cynickému já. "Proč to neurovnáte jako džentlmeni? Kdo si první nechá ustřelit hlavu, platí tomu druhému pivo."

"Pivo nesnáším," ohradil se Garraty automaticky.

Parker se uchechtnul. "Seš fakt vidlák," prohlásil a odešel.

"Je nákej podrážděnej," prohodil McVries. "Všichni jsou dneska ráno podrážděný. I já. Přitom je tak krásnej den. Co říkáš, Olsons?"

Olson neřekl nic.

"Vidíš, Olson taky," obrátil se McVries na Garratyho. "Olsons! Hej, Hanku!"

"Proč ho nenecháš na pokoji?" zeptal se Baker.

"Hej, Hanku!" křikl McVries, jako by Bakera neslyšel. "Nevyrazíme si na procházku?"

"Jdi se vycpat," zamručel Olson.

"Cóó?" zvolal McVries vesele a přiložil ruku k uchu. "Co jsi povídáál?"

"Jdi se vycpat!" zaječel Olson. "Vycpat!"

"Jo, tohle." McVries chápavě pokýval hlavou.

Olson sklopil zrak zpátky k nohám a McVriese unavilo dál ho popichovat... pokud mu vůbec o popichování šlo.

Garraty se zamyslel nad tím, co mu řekl Parker. Parker je vůl. Parker je leda hospodské povaleč a víkendovej rváč. Parker je velkej frajer v kožený bundě. Co ten tak může vědět o Maine? On žije v Maine od narození, v Porterville, malém městečku kousek západně od Freeportu. 970 obyvatel a ani jeden semafor, ale co je sakra tak zvláštního zrovna na Joiletu v Illynoji?

Garratyho táta říkával, že Porterville je jediné město v celém státě, kde je víc hřbitovů než lidí. Ale bylo tam hezky. Měli vysokou nezaměstnanost, zrezlá auta a všude seděla spousta špíny, ale bylo tam hezky. Jedinou zábavu představovalo středeční bingo na farmě (posledně se hrálo o desetikilového krocana a desetidolarovku), ale bylo tam hezky. A klid. Co je na tom špatného?

Naštvaně se ohlédl na Collieho Parkera. Tohle jsi netrefil, kamaráde. Vezmi si ten svůj Joliet a kámoše z cukrárny a všechny fabriky a strč si je, víš kam. Jo, strč si je tam naštorc, jestli se vejdou.

Znovu si vzpomněl na Jan. Potřeboval ji. Miluju tě, Jan, pomyslel si. Nebyl trouba a věděl, že se pro něj stala něčím víc, než ve skutečnosti byla. Stal se z ní symbol života. Štít proti náhlé smrti, jež přicházela z polopásáku. Chtěl ji čím dál víc, protože pro něj symbolizovala dobu, kdy mohl mít ženskou - svoji vlastní.

Bylo tři čtvrtě na šest. Koukal na skupinku povzbuzujících paniček shromážděných u křižovatky, nevelkého nervového centra neznámé vesnice. Jedna na sobě měla těsné domácí kalhoty a ještě těsnější svetr. Nebyla namalovaná. Na pravém zápěstí měla tři zlaté náramky, které jí při mávání cinkaly. Garraty je slyšel. Taký zamával, skoro bezmyšlenkovitě. Myslel na Jan, která se přistěhovala z Connecticutu a připadala mu tak příjemná a sebevědomá. Měla dlouhé tmavé vlasy, a protože byla tak vysoká, nosila nízké boty bez podpatků. Seznámil se s ní ve škole. Šlo to pomalu, ale nakonec to klaplo. A jak, panečku.

"Garraty?"

"Hm?"

Byl to Harkness. Tvářil se ustaraně. "Mám v chodidle křeč. Nevím, jestli na tom vydržím jít."

Harknessovy oči vypadaly, jako by Garratyho prosily, ať něco udělá.

Garraty nevěděl, co na to říct. Janin hlas, její smích, žlutohnědý karamelový svetřík a červené kalhoty, tehdy, jak táhli jeho brášku na saních a nakonec společně stavěli sněhuláka (než mu hodila sníh za krk)... tyhle věci byly život. Harkness byl smrt. Garraty to z něj cítil.

"Já ti s tím nepomůžu," odpověděl. "Musíš sám."

Harkness na něj pohlédl v panickém ohromení, pak se zachmuřil a přikývl. Zastavil se, klekl si a neobratně si zul mokasínu.

"Varování! Varování, čtyřicet devítka!"

Masíroval si chodidlo. Garraty se otočil a šel pozadu, aby ho mohl sledovat. Od okraje silnice ho s otevřenou pusou sledovali i dva malí kluci v tričkách žákovské baseballové ligy a s baseballovými rukavicemi zavěšenými na řídítkách.

"Varování! Druhé varování, čtyřicet devítka!"

Harkness vstal a začal kulhat jenom tak v ponožce, zdravá noha mu pod tou váhou navíc podklesávala. Bota mu vypadla z ruky, hrábl po ní, zachytil ji dvěma prsty, ale převrátila se, znovu mu vyklouzla a dopadla na zem. Zastavil, aby ji sebral, a dostal třetí varování.

Harknessův jinak zdravě růžový obličej byl teď červený jako hasičské auto. Ústa měl otevřená do vlhkého, neforemného O. Garraty si najednou uvědomil, že Harknesse v duchu hecuje. Pojd', říkal si, pojd', máš na to. To dáš, Harknessi.

Harkness kulhal rychleji. Kluci v basebalistických tričkách začali na kolech šlapat podél silnice a nespouštěli ho z očí. Garraty se otočil zpátky dopředu, aby už Harknesse neviděl. Díval se upřeně před

sebe a snažil se rozpomenout, jaké to bylo líbat Jan, cítit její obláňadra.

Napravo se pomalu vynořovala shellka. Na asfaltu parkoval zaprášený pickup s vyspravovaným nárazníkem a v zadních dveřích seděli dva chlapi v červenočerných kostkovaných loveckých košilích a popíjeli pivo. Na konci nezpevněné příjezdové cesty s vyježděnými kolejiemi stála poštovní schránka s postranním víkem otevřeným jako zející ústa. Někde mimo dohled donekonečna chraplavě štěkal pes. Pušky zvednuté k rameni zvolna klesaly a hledaly si Harknesse.

Následovala dlouhá, děsivá chvíle ticha, načež se pušky zase zvedly, všechno podle pravidel, všechno podle návodu. Pak znovu klesly. Garraty slyšel Harknessovo uspěchané, vlhké oddechování.

Pušky se znovu zvedly, klesly, pak se opět pomalu zvedly.

Ti dva baseballisti s nimi pořád ještě drželi krok. "Vypadněte odsud!" křikl na ně najednou ochraptěle Baker. "Tohle nebude nic pro vás. Zmizte!"

Zvědavě si Bakera přeměřili a pokračovali dál. Prohlíželi si ho jako nějakého podivína. Jeden z nich, ten menší, s kulatou hlavou, kratičkým sestřihem a velikýma vykulenýma očima, zatůtal na klakson připevněný na řídítkách a usmál se. Měl rovnátka, a tak se mu v puse kovově odrážely sluneční paprsky. Pušky znovu klesly. Působilo to skoro jako nějaká taneční kreace, nějaký rituál. Harkness se potácel na hraně. Četl jsi v poslední době nějakou dobrou knížku? napadlo Garratyho nesmyslně. Tentokrát tě zastřeje. Ještě jeden moc pomalej krok -

Věčnost.

Všechno zamrzlé na místě.

Pak se pušky znovu zvedly.

Garraty se podíval na hodinky. Vteřinová ručička oběhla jednou, dvakrát, třikrát dokola. Harkness ho dohonil a prošel kolem něj. Obličej měl strnulý a nehybný. Oči upřené přímo před sebe. Zorničky stažené do maličkých teček. Rty dostaly namodralý nádech a rozpálená pleť zchladla do smetanového odstínu, vyjma dvou křiklavě červených fleků na tvářích. Ale bolavé noze už nijak neulevoval. Křeč povolila. Chodidlo v ponožce rytmičky pleskalo o asfalt. Jak dlouho se dá jít bez bot? zamyslel se Garraty.

Přesto cítil, jak mu spadl nepříjemný tlak z prsou, a zaslechl, že i Baker si oddechl. Byla hloupost takhle přemýšlet. Čím dřív zastaví Harkness, tím dřív bude moci zastavit i on sám. Jednoduchá a prostá pravda. Logika Dlouhého pochodu. Ale cosi přece jen pronikalo hlouběji - čistší, děsivější logika. Harkness patřil ke skupince, k níž patřil i Garraty, byl příslušník klanu. Příslušník magického kruhu. A jestli se dala zlomit jedna část toho kruhu, pak se dala zlomit i kterákoli jiná.

Malí baseballisti je na kolech doprovázeli ještě další dvě míle, než je to přestalo bavit a otočili to nazpátek. Je to tak lepší, říkal si v duchu Garraty. A ne proto, že celou dobu okukovali Bakera jako něco v zoo. Pro ně samotné bylo lepší, že se nakonec nedočkali žádné smrti. Sledoval je, jak mizejí z dohledu.

Harkness mezitím vytvořil nový, jednočlenný předvoj, šel velice rychle, skoro běžel. Neohlížel se doprava ani doleva. Garratyho by docela zajímalo, o čem přemýšlí.

KAPITOLA 7

"Myslím si, že dokážu působit jako docela podmanivý chlap. Leckdo, kdo se se mnou seznámí, mě má za schizofrenika, protože jsem prostě úplně jiný v civilu než takhle před kamerami..."

- Nicholas Pearsons

Prodej století

(britská verze)

Scramm, číslo 85, nefascinoval Garratyho svou pronikavou inteligencí, protože nijak pronikavě inteligentní nebyl. Nefascinoval Garratyho svou kulatou tvář, sestřihem na ježka ani postavou, která připomínala losa. Fascinoval Garratyho tím, že byl ženatý.

"Fakt jo?" ptal se ho Garraty už potřetí. Pořád tak úplně nevěřil, že si z něj Scramm neutahuje. "Fakt jsi

ženatej?"

"Jo." Scramm s opravdovým potěšením vzhlížel k časnému rannímu slunci. "Ve čtrnácti jsem nechal školy. Nemělo smysl se tam trápit, aspoň ne pro mě. Nebyl jsem žádnéj průšvihář, akorát jsem měl vždycky blbý známky. A dějepisárka nám jednou četla článek o tom, jak jsou školy přelidněný. Tak jsem si řekl, že tam to místo nechám někomu, komu to učení půjde lip, a začnu víst opravdovej život. Cathy jsem si chtěl vzít tak jako tak."

"Kolik ti bylo?" zajímal se Garraty, ještě užaslejší než prve. Procházeli právě dalším nevelkým městečkem, chodníky byly plné lidí a cedulí, ale on jim skoro nevěnoval pozornost. Diváci pro něj byli v jiném světě, s nímž už neměl nic společného. Jako kdyby všichni stáli za tlustým sklem.

"Patnáct," odpověděl Scramm. Poškrábal se na bradě, zmodralé kratičkým strništěm.

"A nikdo ti to nerozmlouval?"

"No tak měli jsme ve škole studijního poradce, kterej měl spoustu keců o tom, jak se mám držet učení a ne někde dělat kopáče, ale i ten měl důležitější věci na práci než snažit se mě udržet na škole. Myslím, že to nakonec proběhlo i docela hladce. Navíc, někdo přece ty příkopy kopat musí, ne?"

Nadšeně zamával na skupinku malých holek, které se nemotorně pokoušely napodobovat cvičení roztleskávaček, odřená kolena a plisované sukně jen létaly.

"Stejně jsem nikdy žádný příkopy nekopal. Za celej život ani jeden. Šel jsem dělat do jedny textilky na prostěradla ve Phoenixu, tři dolary na hodinu." Scramm se usmál. "Občas jsme takhle doma koukali na telku a Cath mě chytla a povídá: „My jsme šťastný lidi, že jo, miláčku?“ Je sladká."

"Máte děti?" zeptal se Garraty, přestože mu tahle debata připadala čím dál šílenější.

"No, Cathy je právě teď těhotná. Říkala, že bysme měli počkat, až budeme mít v bance dost, abysme mohli zaplatit porod. A když jsme našetřili sedm stovek, tak povídá, že jdeme do toho, a tak jsme šli. Byla v tom, než bys řekl švec." Scramm vrhl po Garratym přísný pohled. "Moje dítě půjde na vejšku. Říká se, že hloupý lidi jako já nemůžou mít chytrý děti, ale Cathy je chytrá za nás za oba. Cathy si dodělala střední. Dokopal jsem ji k tomu. Pak si ještě udělala čtyři kurzy večerní školy. Moje děcko si udělá tolik vejšek, kolik bude chtít."

Na to Garraty nic neříkal. Nenapadalo ho, co říct. McVries šel kus stranou, zabraný do hovoru s Olsonem. Baker s Abrahamem hráli slovní fotbal. Hlavou mu blesklo, kde už je asi Harkness. Každopádně někde mimo, daleko z dohledu. Totéž Scramm. Hodně mimo. Hele, Scramme, myslím, žeš udělal hodně pitomou chybu. Tvoje žena je těhotná, Scramme, jenže to ti tady žádnou zvláštní milost nevynese. Sedm stovek v bance? Těhotná se nepíše se třema nulama na konci, Scramme. A účastníka Dlouhýho pochodu se žádná pojišťovna na světě ani nedotkne.

Garraty nepřítomně zíral na chlapa v kostkované bundě, který jim jako u vytržení mával slamákem s pocuchanou krempou.

"Co se stane, jestli to koupíš, Scramme?" zeptal se opatrně.

Scramm se mírně usmál. "Kdepak. Já mám pořád pocit, že dojdu až na konec světa. Víš, chtěl jsem se na Dlouhej pochod dostat už od chvíle, kdy jsem byl dost starej na to, abych mohl něco chtít. Ještě před čtrnácti dnama jsem ušel osmdesát mil, ani jsem se nezapotil."

"Ak přece, co kdyby se něco stalo -"

Scramm se jen uchechtl.

"Kolik je Cathy?"

"Je asi o rok starší než já. Skoro osmnáct. Ve Phoenixu jsou teď s ní její rodiče."

Garratymu to vyznělo, jako by rodiče Cathy Scrammové věděli něco, co Scramm neví.

"Musíš ji mít hodně rád," prohodil trochu melancholicky.

Scramm se usmál. "Od svatby jsem se na žádnou jinou ani nepodíval. Cathy je zlatíčko."

"A ty jsi tady."

Scramm se zasmál. "Vždyť je to sranda, ne?"

"Harknessovi to nejspíš nepříjde," odvětil zatrpkle Garraty. "Jen se ho dojdi zeptat, jestli mu to připadá jako sranda."

"Vůbec nepřemejšliš o následcích," vložil se mezi Garratyho a Scramma Pearson. "Klidně můžeš prohrát. Musíš si připustit, že můžeš prohrát."

"Podle sázek ve Vegas jsem byl těsně před začátkem Pochodu hlavní favorit," opáčil Scramm. "Měl jsem největší šanci na vítězství."

"Jistě," pokýval Pearson zasmušile hlavou. "A jsi ve formě, to na tobě každé vidí." Pearson sám vypadal po dlouhé noci na silnici bledý a seschlý. Bez zájmu hleděl na dav shromážděný na parkovišti před supermarketem, který právě míjeli. "Všichni, co nebyli ve formě, už jsou teď mrtví nebo skoro mrtví. Ale pořád nás zbejvá dvaasedmdesát."

"Jo, jenže..." Scrammův široký kulatý obličej se zamyšleně zamračil. Garraty skoro slyšel, jak se mu tam uvnitř točí ozubená kolečka: pomalu, hřmotně, ale nakonec stejně jistě jako sama smrt a stejně nevyhnutelně jako daně. Šla z toho málem hrůza.

"Já vás nechci naštvat," pokračoval Scramm. "Jste fajn kluci. Ale nepřihlásili jste se sem proto, abyste vyhráli a dostali Cenu. Většina z těch kluků tady kolem ani neví, proč do toho vlastně šla. Koukněte na Barkovitche. Ten tady není kvůli Ceně. Jde s náma jen proto, aby viděl lidi umírat. Žije z toho. Kdykoli to někdo koupí, dodá mu to novou sílu. Ale to nestačí. Časem uschne jako list na stromě."

"A já?" zeptal se Garraty.

Scramm se zatvářil rozpačitě. "Hm, víš co..."

"Ne, jen pokračuj."

"No, ty podle mě taky nevíš, proč ses do toho dal. Je to totéž. Jdeš, protože máš strach, ale... to nestačí. To se vyčerpá." Scramm sklopil oči k silnici a oťel si dlaně o sebe. „A až se to vyčerpá, půjdeš nejspíš ven jako všichni ostatní, Rayi."

Garraty si vzpomněl, co říkal McVries: Až se unavím... fakt unavím... tak si nejspíš prostě dřepnu na zem.

"Budeš muset jít pěkně dlouho, abys mě uchodil," prohlásil Garraty, ale Scrammovo prosté zhodnocení situace mu nahnalo pořádný strach.

"To jo, já jsem připravený jít hodně dlouho," opáčil Scramm.

Jejich nohy se zvedaly a klesaly na asfalt, nesly je kupředu, do zatačky, dolů do dolíku, pak přes železniční trať, ty kovové drážky v silnici. Prošli kolem zavřeného stánku s pečenými škeblemi. Byli znovu na venkově.

"Myslím, že chápu, jaký to je umřít," vyhrkl najednou Pearson. "Aspoň teda teď už jo. Smrti jako takový, tý pořád ještě nerozumím. Ale umírání jo. Když se zastavím, tak jsem prostě došel na konec."

Polkl a v krku mu mlasklo. "Stejně jak elpíčko, když dohraje." Podíval se na Scramma. "Možná je to tak, jak říkáš. Možná to nestačí. Ale... já nechci umřít."

Scramm se k němu otočil skoro pohrdavě. "Myslíš, že tě před smrtí může zachránit jen to, že chápeš umírání?"

Pearson se tak divně, křivě usmál, jako byznysmen, co si vyrazil na výlet lodí a teď se snaží udržet oběd v žaludku. "V tuhle chvíli mě drží na nohou vážně asi jenom tohle." A Garraty pocítil obrovský vděk, protože jeho obranné mechanismy byly přece jen bohatší. Aspoň zatím.

Vepředu zničeně, skoro jako na dokreslení tématu, o němž se právě bavili, dostal jeden kluk v černém roláku záchvat. Skácel se na silnici a začal sebou divoce škubat a plácát se jako ryba na suchu. Údy sebou trhaly a cukaly. Z hrdla mu vycházel komický klokotavý zvuk, ééé-ééé-ééé, jako naprosto bezmyšlenkovité bečení ovce. Když Garraty chvátal kolem, jedna z třepotajících se dlaní ho udeřila do boty a jemu z toho projela tělem vlna znechucení. Klukovi byla z očí vidět jen bělma. Rty a bradu měl potřísněné skvrnami slin. Dostal druhé varování, ale pochopitelně ho neslyšel, a když jeho dvě minuty doběhly, odstřelili ho jako psa.

Nedlouho poté došli na vršek mírného kopečku a zahleděli se do zelené, neobydlené krajiny před sebou. Garraty vděčně přivítal chladný ranní větřík, který mu přeběhl po zpoceném těle.

"Tomu říkám výhled," pochvaloval si Scramm.

Viděli před sebou dobrých dvanáct mil silnice. Klouzala dolů po pozvolném svahu a dál se plazila cik-cak mezi lesy, jako šedočerná čára uhlím na zeleném krepovém papíru. Daleko vpředu znovu stoupala a ztrácela se v narůžovělém oparu časného rána.

"Tohle by mohly být Hainesvillské lesy," řekl nejistě Garraty. "Hřbitov kamionáků. V zimě je to tady přej peklo."

"Nic podobného jsem v životě neviděl," vydechl s úctou Scramm. "Tolik stromů není v celý Arizoně dohromady."

"Vychutnej si to, dokud můžeš," doporučil mu Baker, který se ke skupince právě připojil. "Za chvíli se budem pěkně péct. Už teď je horko, a to je teprve půl sedmý."

"Já myslel, že ty na to budeš tam od vás zvyklej," ozval se jedovatě Pearson.

"Na to se zvyknout nedá," odvětil Baker a přehodil si svou lehkou bundu přes ruku. "Jen se s tím prostě naučíš žít."

"Tady bych si jednou rád postavil barák," prohlásil Scramm. Mocně si kýchl a ještě jednou, znělo to trochu, jako když frká ve vedru býk. "Postavil bych ho vlastníma rukama přímo tady a každý ráno bych se kochal tím výhledem. Já a Cathy. Možná to jednou udělám, až budu mít tohle za sebou."

Nikdo to nekomentoval.

V 6.45 byl hřeben za nimi, větřík víceméně ustal a už se jich znovu drželo horko. Garraty si taky sundal bundu, sroloval ji a pevně si ji uvázal kolem pasu. Silnice skrz lesy už nebyla opuštěná. Tu a tam parkovala u cesty auta a ranní nedočkavci postávali nebo posedávali v hloučcích okolo, povzbuzovali, mávali a drželi cedule.

Na dně jednoho dolíku stály vedle otlučeného MG dvě dívky. Měly na sobě přiléhavé letní šortky, námořnické blůzy a sandály. Mezi kluky se ozvalo halekání a pískání. Dívky měly rozpálené tváře, celé zrudlé a vzrušené čímsi hlubokým, hříšným a, přinejmenším pro Garratyho, smyslným až k zbláznění. Cítil, jak se v něm zvedá animální touha, tak agresivně živá, že mu celé tělo zachvátila třesavka.

Gribble, radikál v jejich řadách, se nakonec neudržel a rozběhl se k nim, jen se za ním na krajnici zvedaly obláčky prachu. Jedna z dívek se opřela o kapotu MG, nepatrně roztáhla nohy a nadzvedla pánev.

Gribble jí položil dlaně na prsa. Nijak se mu nebránila. Dostal varování, zaváhal, ale pak se na ni vrhl, vmáčkl se jí mezi stehna, přitiskl se k ní, zoufalá, vzteklá, vyděšená postava v propocené bílé košili a manšestrákách. Dívka mu zahákla kotníky kolem lýtek a zlehka mu položila ruce kolem krku. Políbili se. Gribble dostal druhé varování, pak třetí, a když mu zbývalo možná těch posledních patnáct vteřin slávy, odklopýtal od dívky a dal se do splašeného, šouravého běhu. Upadl, zvedl se, chytil se za rozkrok a vrávoral zpátky na silnici. Obličej měl rozpálený doruda.

"Nešlo to," popotahoval. "Bylo málo času a ona to po mně chtěla a mně to nešlo... nešlo..." Brečel a klopýtal, ruce si tiskl k rozkroku. Jeho slova byla jen o málo víc než neurčité kňourání.

"Tak ses jim postaral o menší povyražení," ozval se Barkovitch. "Aspoň budou mít zejtra o čem vykládat kamarádkám."

"Drž hubu!" zaječel Gribble. Pořád se držel za rozkrok. "Bolí to, mám křeč -"

"Spíš nateklý koule," utrousil Pearson.

Gribble na něj pohlédl přes dlouhou ofinu splených černých vlasů, která mu spadla přes oči. Vypadal jako omráčená lasička. "Bolí to," vydechl znovu. Pomalu klesl na kolena, ruce přitisknuté k podbříšku, hlavu svěšenou, záda nahrbená. Klepal se a posmrkával a Garraty si všiml, jak se mu na krku perlí kapičky potu, některé lapené na jemných chloupkách pod týlem - kterým Garratyho táta vždycky říkal chmýříště.

Pár okamžiků nato byl mrtvý.

Garraty se ohlédl zpátky na dívky, ale ty už se mezitím vrátily do svého MG. Viděl z nich jen nezřetelné stíny.

Pokusil se je vytlačit z mysli, ale vždycky se přikradly zpět. Jaké to muselo být, nasucho přirážet k tomu rozehrátému, poddajnému tělu? Stehna se jí zachvěla, ano, zachvěla se, v jakési křeči, orgasmu, bože, ta neovladatelná touha tisknout a hladit... a hlavně ten žár... ten žár.

Ucítil vyvrcholení. Ten teplý, tryskající proud pocitů. Hřál ho. Mácel ho. Proboha, co když prosákne přes kalhoty a někdo si toho všimne. Všimne si toho a ukáže na něj prstem a zeptá se ho, jak by se mu líbilo obejít celou ulici bez oblečení, jít nahý, jít... a jít... a jít...

Ach, Jan, miluju tě, vážně tě miluju, pomyslel si, ale byla to zmatená myšlenka, smíšená ještě s něčím jiným.

Převázal si bundu zpátky kolem pasu a pak šel dál jako dřív a ta vzpomínka velice rychle bledla a hnědla jako negativ polaroidu nechaný na slunci.

Tempo se zrychlilo. Šli ze strmého svahu a těžko se dalo jít pomalu. Svaly pracovaly, zabíraly jako písky a mačkaly se jeden na druhý. Pot se nespoutané řinul. Bylo to k neuvěření, ale Garraty si přál, aby už byla zase noc. Zvědavě se ohlédl na Olsona, aby zjistil, jak je na tom.

Olson si zíral na nohy. Na krku se mu jasně rýsovaly zaťaté šlachy. Zuby měl vyceněné ve zkameněném úsměvu.

"Už to má skoro za sebou," vylekal ho McVries, který mu najednou promluvil u ramene. "Jakmile začnou napul doufat, že je někdo zastřelí, aby si konečně odpočinuli, tak už jim chybí jen kousek."

"Vážně?" otočil se na něj Garraty podrážděně. "Jak to, že o tom tady všichni víte o tolik víc než já?"

"Protože jsi takovej sladkej naivka," odpověděl McVries přátelsky, pak přidal, nechal nohy využít svahu a odpoutal se od Garratyho.

Stebbins. Už dost dlouho si na něj nevzpomněl. Otočil hlavu. Stebbins tam byl. Peloton se cestou z dlouhého kopce roztáhl a Stebbins zůstal asi čtvrt míle vzadu, ale ty tmavočervené kalhoty a ta modrá pracovní košile se nedaly s ničím splést. Stebbins se pořád držel na chvostu jako nějaký pohublý sup, který jen čeká, až všichni popadají -

V Garratym se vzednul vztek. Najednou měl sto chutí se rozběhnout dozadu a Stebbinse zaškrtnout. Sám nechápal, kde se to v něm bere, ale stejně se musel hodně krotit, aby to nutkání udržel na uzdě.

Než sešli až pod kopec, měl už Garraty nohy celé gumové a rozklepané. Stav otupělé únavy, jemuž jeho svaly víceméně přivykly, teď narušovaly nečekané jehly bolesti, jež mu projížděly od chodidel vzhůru, takže hrozilo, že se mu svaly každou chvílí zauzlí nebo do nich dostane křeč. A kdo by se tomu divil? Byli na cestě už dvaadvacet hodin. Dvaadvacet hodin chůze bez jediné přestávky, neuvěřitelné.

"Jak ti je teď?" zeptal se Scramma, jako by mu tuhle otázku pokládal naposled někdy před půl dnem.

"Naprosto fit," odpověděl Scramm. Hřbetem ruky si otřel nos, popotáhl a odplivl si. "Víc fit ani bejt nemůžu."

"Neleze na tebe rýma?"

"Ne, to je pyl. Mám to každý jaro. Alergie. Dostávám to i v Arizoně. Ale rýmu jsem nikdy neměl."

Garraty otevřel pusku, aby něco řekl, když vtom k nim zepředu ozvěnou dolehlo vzdálené pum-pum.

Střelba z pušek. Brzy se jim doneslo, o co šlo. Harkness dohořel.

Když Garraty tu zvěst předával dál, měl v žaludku takový zvláštní pocit, asi jako by se s ním právě rozjížděl výtah. Magický kruh byl porušen. Harkness tu svou knížku o Dlouhém pochodu už nikdy nenapiše. Odtáhli ho tam vepředu ze silnice jako pytel se zrním nebo ho hodili do nákladáku a pečlivě zabalili do plátěného pytle na mrtvoly. Pro Harknesse Dlouhý pochod skončil.

"Harkness," prohodil McVries. "Starej dobrej Harkness to koupil a už se veze na výlet."

"Proč mu nenapišeš epitaf?" ozval se zepředu Barkovitch. "Sklapni, vrahu," odpověděl nepřítomně McVries. Zakroutil hlavou. "Tak Harkness, ty vole."

"Nejsem vrah!" zahalekal Barkovitch. "Zatancuju si na tvém hrobě, ty zjizvenej ksichtě! Počkej -"

Sbor rozhněvaných výkřiků ho umlčel. Barkovitch ještě chvíli s mrmláním pokukoval po McVriesovi. Pak trochu přidal do kroku a přestal se ohlížet.

"Víte, kde dělal můj strejda?" zeptal se bez souvislosti Baker. Procházeli právě stinným tunelem pod košatými stromy a Garraty se snažil zapomenout na Harknesse a Gribbla a myslet jen na chládek.

"Kde?" chytil se toho Abraham. "V pohřebním ústavu," odpověděl Baker. "Hm, dobrej džob," prohodil bez zájmu Abraham. "Když jsem byl malej, každou chvíli jsem o tom přemýšlel," pokračoval Baker neurčitě, jako by na chvíli ztratil nit myšlenek. Pak se podíval na Garratyho a usmál se. Takovým zvláštním úsměvem. "Kdo nabalzamuje jeho, chápete. Jako si člověk říká, kdo stříhá holiče nebo kdo operuje žlučový kameny doktorům."

"Jo, dělat doktora, to je hodně žlučovitý zaměstnání," podotkl vážným tónem McVries.

"Ale chápete, jak to myslím, ne?"

"No a na koho to teda padlo, když přišel jeho čas?" zeptal se Abraham.

"Jo," přidal se Scramm. "Kdo to udělal?"

Baker zvedl oči k propleteným, těžkým větvím, pod nimiž procházeli, a Garraty si znovu všiml, jak vypadá vyčerpaně. Ne že by teď někdo z nás vypadal jinak, dodal pro sebe v duchu.

"No tak," pobídl Bakera McVries. "Nenapínej nás. Kdo ho pohřbil?"

"Tohle je ten nejstarší vtíp na světě," ozval se Abraham. "Baker teď řekne, jak jsme přišli na to, že už je mrtvej."

"Ale je," opáčil Baker. "Rakovina plic. Před šesti lety."

"Kouřil?" zeptal se Abraham a zamával na čtyřčlennou rodinku s kočkou. Měli ji na vodítku. Byla to perská kočka a vypadala hodně zákeřně a nakrknutě.

"Ne, ani dýmku," odpověděl Baker. "Bál se, že by z toho dostal rakovinu."

"Ty vole už," začal se rozčilovat McVries. "Kdo ho pohřbil? Už nám to řekni, ať mužem začít rozebírat světový problémy nebo baseball nebo antikoncepci nebo prostě něco jinýho."

"Podle mě je antikoncepce vážně světověj problém," reagoval na to zcela vážně Garraty. "Moje holka je katolička a -"

"No tak!" rozkřikl se McVries. "Kdo kurva toho tvýho dědu pohřbil, Bakere?"

"Strejdu. Mluvím o strejdovi. Děda byl právník v Shreveportu. Měl -"

"Mně je to u prdele," skočil mu do řeči McVries. "Je mi u prdele, jestli měl ten dědek třeba tři péra, já chci jenom vědět, kdo ho pohřbil, abysme se mohli pohnout dál."

"No, on ho nakonec nepohřbil nikdo. Chtěl se nechat zpopelnit."

"Pro Kristovy rány," zasténal Abraham a pak se krátce zasmál.

"Teta má jeho popel v keramický váze. Doma v Baton Rouge. Snažila se ten podnik vést dál - jako to pohřebnictví -, ale nikdo moc nestál o to nechat se pohřbít od ženský."

"Pochybuju, že to je tím," zavrtil hlavou McVries.

"Ne?"

"Ne. Myslím, že ji tvůj strejda pěkně podrazil."

"Podrazil? Jak jako?" zajímal se Baker.

"No, musíš uznat, že to nebyla pro podnik zrovna nejlepší reklama."

"Co, že umřel?"

"Ne, že se nechal zpopelnit."

Scramm se dusivě uchechtl přes ucpaný nos. "Ten vás vypek, starouš."

"Možná jo," připustil Baker. Společně s McVriesem se na sebe zaculili.

"Tvůj strejda už mě nudí k smrti," prohodil otráveně Abraham. "A rád bych taky dodal, že -"

V té chvíli začal Olson prosit jednoho z vojáků, ať ho nechá odpočinout.

Nezastavil se ani nezpomalil natolik, aby si vykoledoval varování, ale jeho žadonivý, škemravý a zbabělý hlas monotónně klesal a stoupal, až se za něj Garraty sám styděl. Konverzace vázla. Diváci sledovali Olsona se zděšeným úžasem. Garraty si přál, aby Olson ztichl a přestal všem ostatním dělat ostudu. Ani on netoužil umřít, ale kdyby na to přišlo, rozhodně by nechtěl, aby ho lidi měli za zbabělce. Vojáci zírali přes Olsona, skrz něj, kolem něj, s kamennou tváří, hluší a němí. I když tu a tam dají někomu varování, takže němí rozhodně nejsou, pomyslel si Garraty.

Bylo tři čtvrtě na osm a doneslo se jim, že už jim chybí jen šest mil do stovky. Garraty si vzpomněl, jak někde četl, že prvních sto mil Dlouhého pochodu zatím překonalo maximálně šedesát tři účastníků. Takže tenhle rekord určitě překonají taky; pořád jich bylo šedesát devět. Tedy ne že by na tom nějak záleželo. Olsonovo škemrání přešlo po Garratyho levici do vytrvalé, zkomolené litanie, při níž den působil ještě parněji a nepříjemněji než dřív. Několik kluků se pokoušelo Olsona okřiknout, ale buď je neslyšel, nebo mu byli ukradení.

Přešli přes krytý dřevěný most, prkna jim duněla a skřípala pod nohama. Garraty slyšel tajnůstkářské pleskání křídel vlaštovek, které si postavily hnízda mezi trámy. Panoval tu osvěžující chládek, a když pak na druhé straně vyšli ven, opřelo se do nich slunce o to silněji. Jestli si myslíš, že tohle je vedro, tak si ještě počkej, kamaráde, říkal si v duchu Garraty. Počkej, až vyjdeme do otevřený krajiny. To teprve bude.

Zavolal si o vodu a hned k němu přiklusal voják s polní lahví. Beze slova ji Garratymu podal a odklusal zpátky. Navíc Garratymu začínalo kručet v žaludku. V devět hodin, připomněl si. Musím vydržet do devíti. Ať se propadnu, jestli jim tady umřu hladu.

Najednou kolem něj proběhl Baker, rozhlédl se po divácích, a když žádné neviděl, stáhl si kalhoty a přidřepl. Dostal varování. Garraty prošel kolem něj, ale slyšel, jak ho voják varuje podruhé. Asi dvacet

vteřin nato Baker znovu dohonil Garratyho s McVriesem, sotva popadal dech. Zapínal si pásek na kalhotách.

"Takhle rychle jsem se snad v životě nevysral!" zasípal.

"Měl sis s sebou vzít něco na čtení," prohodil McVries.

"Já nikdy nevydržel dlouho bez srání," začal vysvětlovat Baker. "Znám lidi, co jdou na velkou třeba jednou za tejdén. Já musím denně. Když se mi ani jednou za den nechce na velkou, беру si projímadlo."

"Projímadlem si leda zničíš střeva," podotkl Pearson.

"No to je fakt hrozný," ušklíbl posměšně Baker.

Abraham otočil hlavu, aby se taky zapojil do rozhovoru. "Můj děda si nevzal projímadlo ani jednou v životě a dožil se -"

"To sis jako vedl záznamy, předpokládám," skočil mu do řeči Pearson.

"Chceš snad zpochybňovat čestný slovo mého dědy?"

"Chraň Bůh." Pearson zvedl oči k obloze.

"Dobře. Takže můj děda -"

"Koukejte," přerušil ho Garraty. Protože ho nezajímala ani jedna strana hádky o projímadlech, sledoval mezitím znuděně Percyho Bůhví jak se jmenuje. Ted' ovšem zbystřil pozornost, nechtělo se mu věřit, co právě vidí. Percy se postupně stácel čím dál blíž k okraji silnice. Ted' už šel po písčité krajnici. Co chvíli nervózně, vystrašeně mrkl po vojácích na polopásáku, pak otočil hlavu doprava k husté cloně stromů necelé dva metry daleko.

"Asi chce prásknout do bot," prohodil Garraty.

"Bez debat ho oddělaj," ztišil Baker hlas do šepotu.

"Nezdá se, že by po něm někdo koukal," namítl Pearson.

"Proboha, tak ho neprozrad'te!" zavrčel na ně vztekle McVries. "Vy jste přece banda idiotů!"

Následujících deset minut neřekl nikdo z nich nic rozumného. Předstírali hovor a sledovali, jak Percy sleduje vojáky a v duchu přeměřuje kratičkou vzdálenost do hustého lesa.

"Nemá na to kuráž," zamumlal nakonec Pearson, a než kdokoli z nich stačil odpovědět, vykročil Percy, zvolna a beze spěchu, k lesu. Dva kroky, pak tři. Ještě jeden, nejvýš dva a byl by tam. Nohy v džínách kráčely v poklidu. Sluncem vyšisované blond vlasy nepatrně čechral lehounký vánek. Klidně to být mohl skautík na ornitologické výpravě.

Nedostal žádné varování. Práva na varování se vzdal v okamžiku, kdy jeho pravá noha překročila krajnici. Percy sešel z cesty a vojáci od začátku věděli, že se to stane. Chudák Percy Bůhvíjaksejmenuje nikoho neošálil. Ozval se jediný ostrý, jasný výstřel a Garraty trhl očima z Percyho k vojákovu vzpřímeném vzadu na polopásáku. Voják vypadal jako socha čistých, hranatých linií, pušku opřenou o rameno, hlavu skloněnou k pažbě.

Pak otočil hlavu zpátky k Percymu. Tam bylo přece hlavní jeviště, ne? Percy ted' už stál oběma nohama na travnatém okraji borového lesa. Stál přimrzlý na místě stejně jako muž, který ho zastřelil. Oba by mohli posloužit jako skvělý model pro Michelangela, napadlo Garratyho. Percy stál pod modrým jarním nebem naprosto nehybně. Jednu ruku si držel na prsou jako básník, který se chystá recitovat. Oči měl doširoka otevřené, skoro jako u vytržení.

Mezi prsty mu vyvěral pramínek číré krve, leskl se na slunci. Starej dobrej Percy Bůhvíjaksejmenuje. Hej, Percy, máma tě volá. Hej, Percy, ví tvoje máti, že jsi venku? Hej, Percy, co je to vůbec za pitomý teploušský jméno, Percy, Percy, no nejsi ty roztomilej kluk? Percy se v kontrastu s primitivním lovcem v šedohnědé uniformě proměnil v zářícího, sluncem zalitého Adonise. A na zaprášené černé boty mu dopadly jedna, dvě, tři kaňky krve velké jako mince, a to všechno se udalo v rozmezí pouhých tří vteřin. Garraty nestačil udělat ani celé dva kroky a nedostal varování, a božínku, Percy, co na to ta tvoje máma řekne? Pověz mi, upřímně mi pověz, to máš vážně tu drzost jí umřít?

Měl ji. Padl dopředu, narazil do nízkého, křivého stromku, převrá-

til se na stranu a dopadl tváří k nebi. Všechnen půvab i ta nehybná symetrie byly pryč. Percy byl prostě jen mrtvý.

"Nechť tato zem oseta jest solí," začal najednou drmolit McVries. "Aby z ní ani stébko kukuřice, ani stébko obilné nikdy nevzešlo. Prokleta buďte dítka této země a prokleta buď i jejich símě. Prokletý buďte

i jejich kýty a kolena. Zdravas Maria milostiplná, necht' tato zem navěky skoná."

McVries se rozesmál.

"Sklapni," utrl se na něj chraplavě Abraham. "Nech si tyhle kecy."

"Celej svět je Bůh," hihňal se hystericky McVries. "Chodíme po Hospodinovi a támhle za náma po Hospodinovi lezou mouchy, vlastně i ty mouchy jsou Bůh, takže požehnán buď plod života tvého, Percy. Amen, halelujá a k tomu trochu burákového másla. Otče náš, jenž jsi ve staniolu, posvět' se jméno tvé."

"Já ti jednu vrazím!" pohrozil mu Abraham. Tvář měl bílou jako papír. "Myslím to vážně, Pete!"

"Já se akorát modlím, ty vole!" poškleboval se McVries. "Ó, vy mé údy skleslé! Ó, moje nejsvětější čepice!"

"Já ti fakt jednu vrazím, jestli nezmlkneš!" zavrčel Abraham.

"Nechtě toho," vložil se mezi ně poplašeně Garraty. "Neperte se, prosím vás. Buďte... na sebe hodný."

"Nechcete nákou pozornost od hostitele?" zeptal se nesmyslně Baker.

"Ptal se tě někdo na něco, ty pitoměj vidláku?"

"Byl na tenhle pochod děsně mladej," prohlásil Baker smutně. "Jestli mu bylo čtrnáct, tak s úsměvem políbím prase na čumák."

"Byl rozmazlenej," dodal Abraham roztřeseným hlasem. "To bylo vidět." Ohlédl se prosebně na Garratyho s Pearsonem. "No bylo to vidět, ne?"

"Teď už ho máma rozmazlovat nebude," řekl McVries.

Olson najednou začal znovu drmolit na vojáky. Ten, co zastřelil Percyho, teď seděl a jedl plněnou bagetu. Minula osmá hodina. Prošli kolem prosluněné pumpy, kde mechanik v mastných montérkách kropil hadicí asfalt.

"Kdyby tak trochu stříknul i na nás," ozval se Scramm. "Jsem rozpálenej jak pohrabáč."

"Všichni jsme rozpálený," ujistil ho Garraty.

"Myslel jsem, že v Maine vedro nebejvá," řekl Pearson. Vypadal unavenější než kdy dřív. "Myslel jsem, že v Maine má bejt zima."

"No tak teď aspoň víš, že to tak není," opáčil stručně Garraty.

"Jsi fakt vtipnej, Garraty," otočil se k němu Pearson. "Už ti to někdo řekl? Jo, jsi fakt vtipnej. A já jsem děsně rád, že jsem tě poznal."

McVries se zasmál.

"Chceš něco vědět?" zeptal se Garraty.

"Co?"

"Máš prošoupaný trenky," řekl Garraty. Nic vtipnějšího ho takhle spatra nenapadlo.

Prošli kolem dalšího odpočívadla. Stály tu dva tři kamiony, odtážené z dálnice nepochybně proto, aby udělaly místo účastníkům Dlouhého pochodu. Jeden z řidičů netrpělivě postával u svého návěsu, velkého mrazicího boxu, a držel na něm dlaň. Zkoušel, jak z něj v ranním slunci uniká chlad. Pak Chodce začalo povzbuzovat několik servírek a řidič u mrazicího boxu se otočil a ukázal jim zdvižený prostředník. Byl to ramenatý pořez, kterému ze špinavého trička vyčnívala zarudlá býčí šíje.

"Proč je na nás takovej?" zvolal Scramm. "Proč to nebere sportovně?"

McVries se zasmál. "To je první upřímněj občan, kterýho jsme od začátku tohohle mejdanu potkali, Scramme. Mně přijde fakt sympatickej!"

"Nejspíš veze něco, co se rychle kazí, třeba z Bostonu až někam do Montrealu," prohodil Garraty.

"Donutili jsme ho sjet z cesty. Teď má asi strach, že přijde o práci - možná i o kamion, jestli je to soukromník."

"No to je fakt svinárna, co?" zavřískl Collie Parker. "Fakt hnusná svinárna! Vždyť lidem vykládaj, kudy ta trasa povede, teprve celý dva měsíce, možná i dýl. Je to normální venkovskej vůl, nic víc!"

"Zdá se, že o tom docela dost víš," obrátil se na Garratyho Abraham.

"Trochu," připustil Garraty s pohledem upřeným na Parkera. "Můj táta taky jezdil s kamionem, než ho... než odešel. Není to zrovna snadný živobytí. Možná si ten chlápek myslel, že stihne dojet na nejbližší odbočku. Určitě by nejel tudy, kdyby si mohl vybrat kratší cestu."

"Ale nemusel na nás ukazovat fákáče," trval si na svém Scramm. "To nemusel. Jemu jde maximálně o shnilý rajčata, to není otázka života a smrti jako tohle."

"Tvůj táta utekl od rodiny?" zeptal se Garratyho McVries.

"Mýho tátu odvedly Brigády," odsekl Garraty. V duchu vyzýval Parkera - nebo kohokoli jiného -, at' se odváží jen ceknout, ale nikdo nic neřekl.

Stebbins šel pořád na konci. Sotva minul odpočívadlo, ramenatý řidič už nalézal do kabiny svého tiráku. Vepředu vyštěkly pušky jediné slovo ze svého slovníku. Tělo jednoho Chodce se protočilo, zhroutilo se na zem a zůstalo nehybně ležet. Dva vojáci ho odtáhli na kraj silnice. Třetí jim z polopásáku shodil pytel na mrtvoly.

"Já měl strejdu, kterýho odvedly Brigády," ozval se váhavě Wyman. Garraty si všiml, že Wymanovi vylezl na levé botě jazyk zpod tkaniček a nechutně sebou plácá.

"Od Brigády se může nechat odvést jen naprostej pitomec," pronesl zřetelně Collie Parker.

Garraty se na něj zahleděl a přál si pocítit vztek, ale pak jen sklopil hlavu a zakoukal se do silnice. Jeho táta pitomec byl, pravda. Násoska, co nedokázal udržet dva centy pohromadě, at' zkoušel štěstí v čemkoli, člověk, který si neuměl nechat svoje politické názory pro sebe. Garraty si najednou připadal starý a nešťastný.

"Zavři tu hubu nevymáchanou," pronesl chladně McVries.

"Jen pojď a zkus mě k tomu p-"

"Ne, nikam nepůjdu a nebudu tě k tomu nutit. Prostě ji zavři, ty debile."

Collie Parker zpomalil a zapadl mezi Garratyho a McVriesa. Pearson s Abrahamem poodešli stranou. I vojáci se napřímili a čekali, co vypukne. Parker si dlouho prohlížel Garratyho. Měl široký obličej, na němž se mu perlil pot, a oči se mu vzdorovitě leskly. Pak Garratyho lehce poplácal po rameni.

"Občas mi to ujede. Nemyslel jsem to nijak zle. V pořádku?" Garraty unaveně přikývl a Parker obrátil pohled k McVriesovi. "A ty mi polib, kámo," prohlásil a zamířil zpátky do předvoje.

"To je přece parchant," ulevil si zatrpkle McVries.

"Není horší než Barkovitch," zastal se ho Abraham. "Spíš trochu lepší."

"Krom toho," dodal Pearson, "co se s člověkem stane, když ho odvedou Brigády? Je to tisíckrát horší než obyčejná smrt, že jo?"

"Jak to můžeš vědět?" zeptal se Garraty. "Jak by to kdokoli z nás mohl vědět?"

Jeho táta býval obr s pískovými vlasy, hřmotným hlasem a řičivým smíchem, který Garratyho dětským uším zněl, jako když se otevírají hory. Když přišel o svůj vlastní kamion, jezdil z Brunswicku pro vládní společnost. Bývalo by to dobré živobytí, jen kdyby si Jim Garraty dokázal nechat své politické názory pro sebe. A kdo pracuje pro Vládu, musí počítat s tím, že si ho Vláda všimá dvojnásob a je dvojnásob připravená povolát Brigády, jakmile se jí něco nepozdává. A Jim Garraty nebyl právě nadšený fanoušek Dlouhého pochodu. Tak jeden den dostal telegram a hned další den jim na dveře zaklepali dva vojáci a Jim Garraty s nimi celý zrudlý odešel a jeho manželka pak dveře zavřela a sama byla v obličejí bílá jako mléko, a když se jí pak Garraty zeptal, kam táta s těmi pány v uniformách jde, tak mu vlepila facku, až mu ze rtu tekla krev, a ječela na něj, at' zavře pusu. Od té doby už Garraty tátu neviděl. To znamená jedenáct let. A bylo to tehdy hladké odklizení. Bez zápachu, dezinfikované, pasterizované, sanforizované a bez lupů.

"Já měl bráchu, kterej měl taky problémy se zákonem," řekl Baker. "Ne s Vládou, jen se zákonem."

Ukradl nějaký auto a ujel s ním od nás až do Hattiesburghu v Mississippi. Dostal dva roky podmíněně. Ted' už je po smrti."

"Po smrti?" Ten hlas byl jako vyschlá slupka, jako pouhý stín hlasu. To se k nim připojil Olson. K smrti unavená tvář jako by mu vyčnívala míli před tělo.

"Měl infarkt," vysvětlil Baker. "Byl jen o tři roky starší než já. Máma pořád říkala, že je s ním kříž, ale do vážnejch problémů se dostal jen tehdy jednou. To já byl horší. Celý tři roky jsem vyváděl s takovou partičkou nočních vandalů."

Garraty se k němu otočil. Bakerovi se v unavené tváři zračil stud, ale taky určitá důstojnost, zvýrazněná zšeřelými sloupci světla pronikajícího korunami stromů.

"Mohly za to po nás jít Brigády, ale mně to bylo fuk. Bylo mi teprve dvanáct, když jsem do toho spadnul. Dneska se do takovejch pitomostí pouštěj fakt už jen děti. Starší hlavy jsou moudřejší. Pobízeli nás a

plácali nás po zádech, ale sami by v žádném případě neriskovali, že je Brigády dostanou, oni ne. Skončil jsem s tím, když jsme jednomu černochovi spálili na zahradě kříž. Byl jsem podělanej strachy. A taky jsem se za to styděl. K čemu je vůbec dobrý pálit nějakému černochovi na zahradě kříž? Tyhle věci už jsou snad dávno za náma, ne? Jasně že jsou." Baker bezvýrazně zakroutil hlavou. "Nebylo to správný." V tom okamžiku znovu spustily pušky.

"A je venku další," podotkl k tomu Scramm. Hlas mu zněl ucpaně, huhňavě a hned si hřbetem pravé ruky otřel nos.

"Třicet čtyři," oznámil Pearson. Vyndal z jedné kapsy cent a dal si ho do druhé. "Vzal jsem si s sebou devadesát devět centů. Vždycky když to někdo koupí, přendám si jeden z jedny kapsy do druhé. A až -"

"To je nechutný!" odfrkl si Olson. Zapadlé oči zlověstně upíral na Pearsona. "Nádobíčko na vúdú s sebou máš taky?"

Pearson mlčel. S nervózními rozpaky si prohlížel rozorané pole, které právě míjeli. Nakonec zamumlal:

"Nechtěl jsem o tom nikomu nic říkat. Mám to prostě pro štěstí."

"Je to odporný," zaskřehotal Olson. "Je to hnusný. Je to -"

"Bože, dej pokoj," umlčel ho Abraham. "Už mi s tím lezeš na nervy."

Garraty se podíval na hodinky. Bylo osm dvacet. Čtyřicet minut do jídla. Pomyslel si, jaká by to byla paráda zajít si do jedné z těch levných restaurací, co se tu a tam objevovaly u silnice, zabořit zadek do polstrované stoličky u baru, položit si nohy na zábradlíčko (božínku, ta úleva už jen tady z toho!) a objednat si steak a smaženou cibuli a hranolky a jako dezert velký pohár vanilkové zmrzliny s jahodovou polevou. Nebo talíř špaget s masovými kuličkami a bílý chleba a hrášek politý rozpuštěným máslem. A mléko. Celý džbán mléka. K čertu s koncentráty a destilovanou vodou v polních lahvích. Pěkně mléko a pořádné jídlo a místo, kde se dá sednout a v klidu se najíst. Nebyla by to paráda?

Přímo před nimi seděla pod košatým jilmem pětičlenná rodinka - matka, otec, syn, dcera a bělovlasá babička - a dávala si k snídani obložené chleby a patrně horké kakao. Vesele na Chodce mávali.

"Mrchy," zabručel Garraty.

"Cože?" otočil se k němu McVries.

"Zrovna si říkám, jak rád bych si sednul a dal si něco k jídlu. A koukni na ty lidi. Krměj se tu jak prasata."

"Ty bys dělal totéž," opáčil McVries. Zamával jim a usmál se, nejvýrazněji a nejzářivěji na babičku, která taky mávala a přezvykovala u toho - i když nejspíš jen holými dásněmi - nějaký sendvič s vaječným salátem.

"To určitě. Sedět tady a žrát, zatímco kolem prochází houf vyhladovělejších -"

"Vyhladovělejších těžko, Rayi. To ti jen tak připadá."

"No tak hladovějších -"

"Duch nad hmotou," deklamoval McVries. "Duch nad hmotou, můj mladý příteli." Jeho kázání se změnilo v ne právě příjemnou napodobeninu W. C. Fieldse.

"Jdi se bodnout. Akorát si to nechceš připustit. Ty lidi jsou zvířata. Chtěj vidět mozek rozprsklej na silnici, proto sem přijeli. A nebude to dlouho trvat a uviděj tvůj."

"O to nejde," odvětil McVries nevzrušeně. "Neříkal jsi náhodou, že jako kluk ses byl na Dlouhej pochod taky jednou podívat?"

"Jistě, když jsem z toho ještě neměl rozum!"

"Aha, takže tím pádem je to v pořádku, jo?" McVries se krátce, nepříjemně uchechl. "Jistěže jsou to zvířata. Myslíš, že to je něco nového pod sluncem? Občas si říkám, jak naivní vážnější. Ve Francii urozený pánové a dámy skoukli popravu gilotinou a šli na grupáč. Starý Říman si to rozdávali přímo při gladiátorských zápasech. To je zábava, Garraty. Není to nic nového." Znovu se zasmál. Garraty na něj fascinovaně koukal.

"Pokračuj," ozval se něčí hlas. "Jsi na druhý metě, McVriesi. Chceš se zkusit dostat na třetí?"

Garraty se ani nemusel otáčet. Byl to samozřejmě Stebbins. Hubený Buddha Stebbins. Nohy ho automaticky nesly dál, ale matně si uvědomoval, jak jsou nateklé a kluzké, jako by se plnily hnísem.

"Smrt báječně podporuje chuť," pokračoval McVries. "Co třeba ty dvě holky s Gribblem? Chtěly si

prostě zkusit, jaký to je s mrtvým chlapem. A pozor, přichází velký překvapení. Nevím, jak moc si to užil Gribble, ale ty dvě si to rozhodně užily dost. A tak je to s každým. Nesejde na tom, jestli žerou, chlastají nebo jen sedej na zadku. Líbí se jim to víc a chutná jim to lip, protože u toho sledují mrtvoly.

Ale ani to není pointa tohoto malého výletu, Garraty. Pointa je, že oni jsou ty chytrý. Oni se nenechávají předhazovat lvům. Oni se tady nepotácejí na silnici a nedoufají, že se jim nezačne chtít na velkou, zrovna když budou mít na krku dvě varování. A ty jsi ten hloupej, Garraty. Ty a já a Pearson a Barkovitch a Stebbins, my všichni jsme hloupí. Scramm je hloupej, protože si myslí, že tomu rozumí, a přitom nerozumí ničemu. Olson je hloupej, protože porozuměl příliš mnoha věcem až moc pozdě. Jsou to zvířata, jasně. Ale kde sakra bereš jistotu, že my jsme díky tomu lidi?"

Odmíchl se, protože mu začal docházet dech.

"Tak," dodal po chvíli. "Moc pěkně jsem se kvůli tobě rozkecal. Kázáníčko číslo 342 z řady šesti tisíc dalších a tak dále a tak dále. Nejspíš jsem si tím zkrátil život aspoň o pět hodin, možná i o víc."

"Tak proč to děláš?" zeptal se ho Garraty. "Když toho tolik víš a když jseš si tak jistej, proč to děláš?"

"Ze stejného důvodu jako všichni ostatní," odpověděl za něj Stebbins. Příjemně, skoro něžně se usmál. Měl od slunce trochu okoralé rty; jinak zůstávala jeho tvář hladká a působila nezdolně. "Toužíme po smrti, proto to děláme. Proč jinak, Garraty? Proč jinak?"

KAPITOLA 8

"Tři-šest-devět, opil se rumem medvěd,
Opice si doutník dala, když jeli na vejlet,
Lod' se s nima potopila,
Opice se udusila
A do nebe zamířila..."
- dětská říkanka

Ray Garraty si utáhl pás s koncentráty těsně kolem boků a svatosvatě si slíbil, že z něj přinejmenším do půl desáté vůbec nic nesní. Předem věděl, že nebude snadné tohle tvrdé předsevzetí dodržet. V žaludku mu trýznivě kručelo. Všude kolem něj Chodci nutkavě oslavovali konec prvních čtyřiaadvaceti hodin na silnici.

Scramm se na Garratyho usmál s plnou pusou sýrové pomazánky a řekl cosi milého, ale nesrozumitelného. Baker měl skleničku oliv -pravých oliv- a se strojovou pravidelností si je házel do pusy. Pearson si do pusy pěchoval suchary s tlustou vrstvou tuňákové pomazánky a McVries zvolna přežvykoval kuřecí pastu. Měl přivřené oči a mohl se nacházet stejně tak ve stavu krutých bolestí jako vrcholného požitku.

Mezi půl devátou a devátou to koupili další dva; jedním z nich byl ten Wayne, kterého před drahnou dobou povzbuzoval onen pumpař. Ale urazili devadesát devět mil s pouhými šestatřiceti padlými. No není to paráda? pomyslel si Garraty. Zároveň cítil, jak se mu v puse sbíhají sliny, protože McVries si právě vymáčkl zbytek kuřecího koncentrátu a zahodil prázdnou tubu. Jo, paráda. Doufám, že teď všichni padnou na místě mrtví.

Výrostek v džínách se spoustou cvočků předběhl paničku ve středním věku a ukořistil McVriesovu prázdnou tubu, která ztratila veškerou užitečnost a zahájila novou kariéru coby suvenýr. Panička sice stála blíž, ale kluk byl rychlejší a předstihl ji o půl délky. "Dík!" zahalekal za McVriesem a zvedl zmačkanou a pokroucenou tubu do vzduchu. Potom odpelášil zpátky ke svým kamarádům. Panička ho vyprovodila zatrpklým pohledem.

"Ty si nedáš nic k jídlu?" zeptal se McVries.

"Ještě čekám."

"Na co?"

"Na půl desátou."

McVries si ho zamyšleně prohlížel. "Jako bobřík sebeovládání, jo?"

Garraty pokrčil rameny a už se připravoval na výbuch sarkasmu, ale McVries si ho jen dál prohlížel.

"Něco ti povím," řekl nakonec.

"Co?"

"Kdybych měl dolar... jedinej dolar... asi bych ho vsadil na tebe, Garraty. Myslím, že máš velkou šanci tuhle věc vyhrát."

Garraty se rozpačitě zasmál. "Zkoušíš mě zaklít?"

"Co?"

"Jestli mě zkoušíš zaklít. Jako třeba když nadhazovačovi řekneš, že jde na pátku někdo úplně levej, co nic netrefí."

"Možná," pokýval hlavou McVries. Natáhl před sebe ruce. Nepatrně se klepaly. McVries se na ně nepřítomně zamračil. Vypadal v tu chvíli trochu jako šílenec. "Doufám, že to Barkovitch dostane brzo," řekl.

"Pete?"

"No?"

"Kdyby ses mohl vrátit na začátek... kdybys věděl, že se dostaneš až takhle daleko a budeš pořád na nohou... šel bys do toho?"

McVries spustil ruce a otočil se ke Garratymu. "Děláš si srandu? Děláš, vid'?"

"Ne, myslím to vážně."

"Rayi, znovu už bych do toho nešel, ani kdyby mi Major držel pistoli u prdele. Je to úplně jasná sebevražda, jen s tím rozdílem, že normální sebevražda je rychlejší."

"Pravda," přitakal Olson. "Svatá pravda." Rty se mu roztáhly do prázdného úsměvu zajatce z koncentračního tábora, při němž se Garratymu málem zvedl žaludek.

O deset minut později prošli pod obrovským červenobílým transparentem, který hlásal: 100 MIL!!

BLAHOPŘEJE VÁM OBCHODNÍ KOMORA MĚSTA JEFFERSON! BLAHOPŘEJEME LETOŠNÍM "STOVKAŘŮM" MEZI ÚČASTNÍKY DLOUHÉHO POCHODU!!

"Já bych jim řekl, kam si můžou ty svoje Stovkaře strčit," ozval se Collie Parker. "Je to tam dlouhý a hnědý a slunce tam nikdy nesvítí."

Najednou se nepravdělný porost mladých borovic a smrků, který až dosud v řídkých trsech lemoval silnici, ztratil za prvním opravdovým davem, jaký potkali. Rozlehl se mohutný jásot a po něm následoval další a další. Jako příboj narážející do skal. Práskání oslepujících fotoblesků. Mnohočetné řady lidí zadržovala na místě státní policie a podél nezpevněné krajnice se táhla zářivě oranžová nylonová lana. Jeden policista zápasil s malým uřvaným klukem. Kluk měl špinavý obličej a usoplený nos. V jedné ruce mával maličkou maketou kluzáku a v druhé památníčkem.

"Ty vole!" vyjekl Baker. "Ty vole, čumte na ně, no čumte, kolik jich tady je!"

Collie Parker mával a usmíval se, a teprve když se k němu Garraty trochu přiblížil, poznal, že svým plochým středozápadáckým akcentem volá: "Rád vás vidim, vy bando idiotů!" Úsměv a zamávání.

"Nazdárek, matko, ty stará štětka. Skoro ti nerozeznám ksicht od prdele. Nazdárek, nazdárek!"

Garraty si připlácí ruku na pusku a hystericky se rozchechtal. Jeden chlap v první řadě, který mával cedulí s nedbale načmáraným Scrammovým jménem, měl rozepnutý poklopec. V řadě za ním utlačovali tři vysokoškoláci s plechovkami piva v ruce tlustou ženskou v komických žlutých opalovačkách. Bachyně mezi mlýnskýma kamenama, napadlo Garratyho a rozesmál se ještě víc.

Proboha, začínáš mít hysterický záchvaty, dej pozor, ať tě to nedostane, vzpomeň si na Gribbla... dej pozor... pozor, ať... pozor...

Ale už to bylo tady. Smích se z něj valil, až ho bolelo břicho a braly ho křeče a musel jít s pokrčenýma nohama a někdo na něj volal, křičel na něj přes ryk davu. Byl to McVries. "Rayi! Rayi! Co je s tebou? Jsi v pořádku?"

"Jsou hrozně směšný!" To už smíchy skoro brečel. "Pete, Pete, jsou tak směšný, že... že... to je prostě ksmíchu!"

Na zemi tu seděla malá holčička ve špinavých šatečkách, měla nafouklou pusku a mračila se. Když procházeli kolem ní, děšivě se na ně zašklebila. Garraty se málem skácel smíchy a vykoledoval si varování. Bylo to zvláštní - i přes všechen hluk to varování slyšel naprosto zřetelně.

Já tady snad umřu, blesklo mu hlavou. Umřu tady smíchy, no nebyl by to fůr?

Collie se dosud mile usmíval a mával a bez obalu nadával divákům i novinářům, a to bylo nejvtipnější ze všeho. Garraty padl na kolena a dostal další varování. A dál ze sebe tlačil krátké, štekavé dávky smíchu, protože ničeho víc už jeho namáhané plíce prostě nebyly schopny.

"Bude zvracet!" vykřikl někdo v nadšené extázi. "Koukej, Alice, bude zvracet!"

"Garraty! Proboha, Garraty!" ječel na něj McVries. Chytil ho kolem ramen a zahákl mu ruku do podpaží. Nějak se mu podařilo vytáhnout ho na nohy a Garraty se rozklopýtal kupředu.

"Bože můj," vydechl. "Kriste pane, ty lidi mě odrovňaj... Já... já nemůžu..." Znovu se nespoutané, trhaně rozesmál. Podlomila se pod ním kolena. McVries ho znovu vytáhl na nohy. Garratymu se odtrhl límec. Oba si vysloužili varování. To je moje poslední, pomyslel si Garraty pochmurně. Už jsem na cestě do toho dlouhého tunelu. Promiň, Jan...

"Šlapej, ty srabe, dlouho už tě neutáhnu!" sykl McVries.

"Já nemůžu," lapal Garraty po dechu. "Nemůžu dejchat -"

McVries ho svižně propleskl, forehandem přes pravou tvář, backhandem přes levou. Pak bez ohlížení zamířil pryč.

Smích Garratyho nadobro přešel, ale břicho měl jako z rosolu, plíce prázdné a podle všeho neschopné se znovu naplnit. Opile klopýtal vpřed, potácel se, snažil se popadnout dech. Před očima mu tančily černé tečky a kdesi hluboko v hlavě si uvědomoval, jak blízko má k omdlení. Zavadil jednou nohou o druhou, škobrtl, skoro spadl, ale nějak se mu podařilo udržet rovnováhu.

Jestli spadnu, tak umřu. Už bych nikdy nevstal.

Sledovali ho. Dav ho sledoval. Povzbuzování přešlo v tlumené, takřka obscénní mumlání. Čekali, až upadne.

Šel dál, soustředil se výhradně na to, jak pokládat jednu nohu před druhou. V osmé třídě četl povídku od nějakého Raye Bradburyho, povídku o davech lidí, kteří se shromažďovali na místech smrtelných nehod, o tom, jak se v těch davech objevovaly stále tytéž tváře, a o tom, jak ten dav jako by předem věděl, jestli raněný přežije, nebo zemře. Já ještě chvíli přežiju, řekl jim Garraty. Já přežiju. Přežiju ještě pěkně dlouhou dobu.

Pobízel v myšlenkách nohy, ať se v pravidelném rytmu zvedají a zase klesají. Všechno ostatní z myšlenek vytěsnil, i Jan. Zapomněl na hlavu, na Colliho Parkera i na Pidloočku D'Allessia. Neuvědomoval si ani tu vytrvalou, tupou bolest v chodidlech, ani tu kamennou ztuhlost podkolenních šlach. V hlavě mu jako obrovské tympány duněla jediná věta. Jako tep srdce. Ještě chvíli přežiju. Ještě chvíli přežiju. Ještě chvíli přežiju.

Probralo ho teprve třesknutí pušek.

V klidu ztichlého davu zazněl ten výstřel děsivě nahlas a on zaslechl někoho vykřiknout. Tak je to tady, pomyslel si, přežil jsi dost dlouho na to, abys zaslechl pušky, dost dlouho na to, abych zaslechl sám sebe vykřiknout -

Pak kopl palcem do nevelkého kamínku, ucítil bolest a pochopil, že ne, nekoupil to on, koupilo to číslo 64, příjemný, usměvavý kluk jménem Frank Morgan. A už ho táhli ze silnice, Franka Morgana. Brýle se mu šoupaly po vozovce, poskakovaly, dosud tvrdohlavě zaháknuté za jedním uchem. Levou čočku měly rozbitou.

"Nejsem po smrti," řekl omámeně Garraty. Šok ho zasáhl jako teplá modrá vlna a hrozilo, že mu znovu promění nohy ve vodu.

"Ne, ale měl bys být," ozval se McVries.

"Zachránils mu život," obořil se na něj Olson takovým tónem, jako by to byla nadávka. "Proč jsi to udělal? Proč jsi to udělal?" Oči měl lesklé a prázdné jako naleštěné knoflíky na dveřích. "Kdybych směl, zakroutil bych ti krkem. Nenávídím tě. Umřeš, McVriesi. Počkej a uvidíš. Bůh na tebe tady za to sešle smrt. Chcípneš tu jak pes." Hlas měl prázdný a bezvýrazný. Garraty už na sobě skoro cítil pach pohřebního rubáše. Přikryl si pusu dlaní a zasténal. Ačkoli, po pravdě řečeno, pach rubáše cítil i ze všech ostatních.

"Polib mi prdel," odvětil nevzrušeně McVries. "Jenom splácím dluhy." Obrátil se ke Garratymu. "Jsme si kvít, kámo. A s tímhle končíme, jasný?" Pak beze spěchu zamířil dopředu a za chvíli už byl jen jednou z

několika barevných košil asi dvacet metrů daleko.

Garratymu se vracel dech, i když dost pomalu, a ještě pěkně dlouho ho píchalo v boku... ale i to nakonec odeznělo. McVries mu zachránil život. Dostal hysterický záchvat smíchu a McVries ho zachránil před kulkou. Jsme si kvit, kámo. A s tímhle končíme, jasný? Jasný.

"Bůh ho potrestá," vytruboval s lhostejnou, nadlidskou jistotou Hank Olson. "Bůh ho srazí k zemi."

"Drž hubu, nebo já srazím k zemi tebe," okřikl ho Abraham.

Dělalo se čím dál větší horko a drobné, hašteřivé hádky propukaly jako lesní požáry. Jakmile unikli z dosahu televizních kamer a mikrofonů, obrovský dav se trochu ztenčil, ale ani na okamžik se neztratil docela, dokonce se ani nerozpadl na izolované skupinky diváků. Dav zabral své místo a nehodlal ho jen tak opustit. Lidé, kteří ho tvořili, se rozpili v jednu anonymní Tvář mas, prázdný, dychtivý obličej, který se opakoval míli za mílí. Zalidňoval schody přede dveřmi, trávníky, příjezdové cesty, odpočívadla, asfalt u benzinových pump (kde si podnikaví majitelé nechávali platit za vstup) a v dalším městečku, jímž procházeli, obě strany ulice i parkoviště před místním supermarketem. Tvář mas dělala grimasy, mlela páté přes deváté a povzbuzovala, ale jinak zůstávala v podstatě pořád stejná. Nenasytně přihlížela, jak Wyman přidřep, aby si vyprázdnil střeva. Ať patřila muži, ženě či dítěti, byla Tvář mas vždycky tatáž a Garratyho začala brzy unavovat.

Chtěl poděkovat McVriesovi, ale tak nějak pochyboval, že by o to McVries stál. Viděl ho tam vpředu, jak jde za Barkovitchem. Soustředěně upíral pohled Barkovitchovi na krk.

Minulo půl desáté. Dav jako by ještě umocňoval vedro a Garraty si rozepnul košili až dolů ke kalhotům. Napadlo ho, jestli Pidloočka D'Allessio před smrtí věděl, že se nachýlil jeho čas. Ačkoli i kdyby to věděl, nejspíš by to u něj tak jako tak nic nezměnilo.

Silnice se vzepjala ke strmému stoupání a dav se na chvíli stáhl. Šlapali vzhůru a překročili čtvrtý koleje východozápadní železniční trati, jež se rozpáleně leskly ve škvárovém lůžku. Když pak na vrcholu přecházeli přes dřevěný most, Garraty vpředu spatřil další pás lesů a po stranách onu zastavěnou, takřka příměstskou oblast, kterou právě minuli.

Po zpoceně kůži mu přeběhl chladný vánek, až se celý otřásl. Scramm třikrát za sebou ostře kýchl.

"Na mě fakt leze rýma," oznámil znechuceně.

"To je pěkná svině," ozval se Pearson. "Vysaje z tebe všechnu energii."

"Tak holt budu muset víc zabrat," odvětil Scramm.

"To bys musel bejt z ocele," namítl Pearson. "Kdybych já dostal rýmu, nejspíš se rovnou svalím na zem a umřu. Já už nemám energii skoro žádnou."

"Tak se sval na zem a umři hned!" křikl na něj zepředu Barkovitch. „Aspoň si tu energii ušetříš!"

"Drž hubu a šlapej, vrahu," usadil ho okamžitě McVries.

Barkovitch se ohlédl. "Co se mi furt držíš v patách, McVriesi? Jdi si někde jinde."

"Tohle je svobodná silnice. Půjdu si tam, kde se mi zrovna líbí."

Barkovitch si odchrchlal, odplivl a otočil se zpátky.

Garraty si otevřel jednu potravinovou krabičku a začal jíst suchary se sýrovou pomazánkou. Při prvním soustu mu nevlídně zakručel žaludek a musel se hodně přemáhat, aby do sebe naráz nenaházel všechno, co má. Začal si do pusy vymačkávat koncentrát z hovězího masa a stejnoměrně polykal. Spláchl ho vodou a pak se přinutil přestat.

Procházeli kolem skladu dřeva, kde jim mávali muži rozestavení na haldách prken jako temné siluety indiánů na pozadí nebe. Pak znovu vstoupili do lesa a rázem je pohltilo ticho. Ne úplné ticho, samozřejmě; Chodci se spolu bavili, polopásák mechanicky vrčel, tuhle si někdo pšouknul, tam se někdo zasmál, za Garratym kdosi tiše, zoufale zasténal. Silnici dosud po obou stranách lemovali diváci, ale ten ohromný "stovkařský" dav už zmizel a v porovnání s ním teď panoval klid. Ve vysokých korunách stromů zpívali ptáci, nenápadný větřík občas na krátkou chvíli zamaskoval vedro a zaskučel mezi stromy jako nějaká ztracená duše. Vysoko na větvi zkameněla hnědá veverka, ocas zvednutý, černá očka pozorně upřená dolů, v předních, jakoby krysích tlapkách chycený oříšek. Così na ně zašvitořila, pak odpelášila kus výš a zmizela jim z očí. V dálce vrčelo letadlo jako nějaká obří moucha.

Garratymu připadalo, že ho teď všichni záměrně trestají mlčením. McVries se stále ještě držel za zády Barkovitchovi. Pearson s Bakerem se bavili o šáchách. Abraham se hlučně ládoval a otíral si ruce do

košile. Scramm si odtrhl kus trička a smrkal do něj jako do kapesníku. Collie Parker s Wymanem probírali holky. A Olson... ale na Olsona se radši ani nechtěl dívat, protože ten se tvářil, že až půjde ke dnu, chtěl by stáhnout všechny ostatní s sebou.

A tak se začal propadat dozadu, velice opatrně, jen kousek po kousku (neustále měl na paměti svá tři varování), až nakonec srovnal krok se Stebbinsem. Tmavočervené kalhoty už byly celé zaprášené.

Podpaží modré košile zdobila tmavá kola od potu. Ať byl jinak Stebbins kdokoli, rozhodně nebyl Superman. Na okamžik ke Garratymu tázvě zvedl svůj úzký obličej, pak sklopil zrak zpátky k silnici.

Vzadu na krku mu výrazně vystupoval hrbolek páteře.

"Čím to, že tu není víc lidí?" prohodil váhavě Garraty. "Jako se na nás podívat."

Chvíli si myslel, že mu Stebbins vůbec neodpoví. Ale ten nakonec přece jen znovu zvedl hlavu, odhrnul si vlasy z čela a odvětil: "Však oni budou. Jen chvíli počkej. Budou sedět ve třech řadách na každý střeše, aby se na tebe podívali."

"Ale někdo povídal, že se na nás prosázej miliardy. Člověk by čekal, že budou stát ve třech řadách od začátku do konce. A že to bude televize přenášet v přímém přenosu -"

"To je zakázaný."

"Proč?"

"Proč se ptáš mě?"

"Protože to víš," rozčilil se Garraty.

"Kde bereš tu jistotu?"

"Ty vole, ty mi občas připomínáš Houseňáka z Alenky v Říši divů," prohlásil Garraty. "Copak ty se nikdy s nikým jen tak nebavíš?"

"Jak dlouho bys vydržel, kdyby na tebe v jednom kuse z obou stran ječeli lidi? Už jenom z toho smradu by ses za chvíli zbláznil. Bylo by to, jako kdybys šel na Silvestra tři sta mil po Times Square."

"Ale nechávaj je přece koukat, ne? Někdo povídal, že od Oldtownu je to jeden velkej zástup."

"A mimochodem, nejsem Houseňák," prohlásil Stebbins s nepatrným, trochu tajuplným úsměvem. "Jsem spíš jako bílej králík, nemyslíš? Až na to, že zlatý hodinky jsem nechal doma a nikdo mě nepozval na svačinu. Teda aspoň pokud vím, tak nikdo. Možná právě o to si řeknu, když vyhraju. Až se mě zeptaj, jakou chci cenu, odpovím: „No, rád bych, abyste mě pozvali domů na svačinu.“"

"Jdi se bodnout!"

Stebbins se usmál o trochu víc, ale pořád to bylo spíš jen takové cvičení v roztahování rtů. "Jo, od Oldtownu nebo tam někde už to do nás budou prát horem dolem. Tam už nikdo o tak přízemních věcech, jako je tělesnej pach, nepřemejšlí. A od Augusty běží nepřetržitěj příměj přenos. Dlouhej pochod je koneckonců celostátní kratochvíle."

"Tak proč ne už tady?"

"Moc brzo," zavrtil hlavou Stebbins. "Moc brzo."

Ze zatačky se ozvalo další zahřmění pušek a vylekalo bažanta, který se splašeným plácáním křídel vyletěl z podrostu. Než Garraty se Stebbinsem do zatačky došli, měli už pytel na mrtvolu zapnutý. Blesková práce. Ani nezahlédli, kdo to byl.

"Časem člověk dosáhne stavu," pokračoval Stebbins, "kdy mu lidi začnou bejt ukradený, už je nevnímá jako podnět ani jako překážku. Přestanou pro něj existovat. Začneš to brát jako někde na jevišti.

Zahrabeš se před nima."

"Asi rozumím," přikývl Garraty nesměle.

"Kdybys tomu rozuměl, nedostal bys před chvílí ten záchvat a tvůj kámoš ti nemusel zachraňovat krk. Ale porozumíš tomu."

"Docela by mě zajímalo, jak hluboko až se člověk zahrabe."

"A jak hluboko už jsi?"

"Nevím."

"No, tak to je další věc, kterou budeš muset teprve zjistit. Probádat neprobádaný hlubiny Garratyho. To zní skoro jak nějaká reklama od cestovky, co? Zahrabeš se tak hluboko, až narazíš na podloží. Pak se zahrabeš i do podloží. Až se nakonec dostaneš na dno. A pak to koupíš. Tak to vidím já. Co ty na to?" Garraty nic neřikal. V tuhle chvíli to neviděl vůbec nijak.

Pochod pokračoval. Vedro pokračovalo. Slunce viselo těsně nad korunami stromů, mezi nimiž se táhla silnice. Jejich stíny byly jen zakrslí trpaslíci. Kolem desáté zmizel jeden z vojáků v zadním průlezu polopásáku a po chvíli se vynořil s dlouhou tyčí, obalenou ze dvou třetin látkou. Zavřel za sebou poklop a zasadil tyč do otvoru v kovu. Pak sáhl pod látku a něco tam dělal... s něčím se tam mořil, patrně s nějakým knoflíkem. Vzápětí se na tyči rozevřel ohromný, šedohnědý slunečník. Zastínil většinu kovového povrchu polopásáku. Voják se společně s dalšími dvěma kolegy, kteří měli momentálně službu, usadil se zkříženýma nohama do stínu.

"Vy svině zasaný!" křikl na ně někdo. "Jako Cenu vás nechám veřejně vykastrovat."

Vojáci nevypadali, že by jim to pomyšlení nahánělo bůhvíjakou hrůzu. Dál přejížděli po Chodcích prázdnýma očima a občas mrkli na počítačový displej.

"Vsadím se, že si pak všichni zchladěj žáhu doma na manželce," prohodil Garraty. "Když je po všem."

"To nepochybně," zasmál se Stebbins.

Garraty už neměl chuť se dál se Stebbinsem vybavovat, v tuhle chvíli ne. Byl z něj celý nesvůj. Dokázal Stebbinse užívat jen po malých dávkách. Přidal do kroku a zanechal ho opět o samotě. 10.02. Za dvacet tři minut se mu odečte varování, ale zatím šel pořád se třemi. Neděsilo ho to ani zdaleka tak, jak očekával. Pořád neotřesitelně, slepě věřil, že tenhle organismus, Ray Garraty, nemůže umřít. Ostatní ano, ostatní umřít můžou, to jsou jen vedlejší postavy ve filmu jeho života, ale Ray Garraty, hvězda celovečerního thráku Příběh Raye Garratyho, ten rozhodně ne. Možná nakonec jak citově, tak rozumově pochopí, jak nepravdivá tahle představa je... možná to bude dno té hlubiny, o níž mluvil Stebbins.

Nepříjemné pomyšlení, až mu z něj běhal mráz po zádech.

Nevědomky se propracoval třemi čtvrtinami pelotonu. Znovu se ocitl za McVriesem. Šli teď za sebou tři jako k smrti unavení tanečníci conga: vepředu Barkovitch, který se pořád snažil tvářit drze, ale už mu to nešlo tak bezchybně jako na začátku; McVries se skloněnou hlavou, rukama napůl sevřenýma v pěst a nepatrným napadáním na pravou nohu; a trojici uzavírala sama hvězda Příběhu Raye Garratyho. Jak asi vypadám já? napadlo ho.

Přejel si dlaní po tváři a zaposlouchal se, jak drhne o kratičké strniště. Nejspíš už taky na pohled nijak zvlášť nesršel energií.

Znovu trochu přidal do kroku, až šel těsně vedle McVriesa, který se po něm jen zběžně ohlédl a obrátil se zpátky k Barkovitchovi. Oči měl temné a nedalo se z nich nic vyčíst.

Vystoupali do krátkého, strmého a příšerně rozpáleného svahu a pak přešli přes další můstek. Uplynulo patnáct minut, pak dvacet. McVries nic neříkal. Garraty si dvakrát odkašlal, ale ani on nic neřekl.

Napadlo ho, že čím déle jde člověk mlčky, tím hůř se pak to ticho přerušuje. Možná je na něj McVries našťavaný, že tentokrát musel zachraňovat krk on jemu. Nejspíš toho lituje. Garratymu se při tom pomyšlení naprázdno sevřel žaludek. Celý tenhle podnik byl bezna-

dějný, hloupý a nesmyslný, přinejmenším většina z něj, tak příšerně hloupý, až to bylo k pláči. Otevřel pusku, že to řekne McVriesovi, ale než se k tomu dostal, McVries promluvil sám.

"Všechno v pohodě." Barkovitch sebou při zvuku jeho hlasu trhl a McVries dodal: "Pro tebe ne, vrahu. Pro tebe už nikdy nic v pohodě nebude. Koukej šlapat."

"Dej mi svátek," zavrčel Barkovitch.

"Asi jsem ti nadělal trochu problémů," pronesl Garraty tlumeným hlasem.

"Jak říkám, je to jedna jedna, jsme si kvit a tím to pro mě končí," opáčil McVries nevzrušeně. "Podruhý už to neudělám. To si zapiš za UŠI."

"Chápu," přikývl Garraty. "Akorát -"

"Neubližujte mi!" zaječel někdo. "Neubližujte mi, prosím vás!"

Byl to zrzek v kostkované košili uvázané kolem pasu. Zastavil se uprostřed silnice a dal se do breku.

Dostal první varování. Pak se rozběhl k polopásáku, slzy si razily cestičky zapoceným prachem na tváři, zrzavé vlasy plály na slunci jako oheň. "Ne... nemůžu... prosím vás... moje máma... nemůžu... ne... už to nejde... bolí to..." Pokoušel se vyškrábat na bok polopásáku a jeden z vojáků mu přirazil prsty pažbou pušky. Kluk vykřikl a zhroutil se na zem.

Znovu zaječel, tak neuvěřitelně vysokým tónem, že by při něm snad praskalo sklo, a ječel jen dvě slova:

"To bolí!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! -

"Ty vole," zabručel Garraty. "Proč nezmlkne?" Jekot pokračoval dál.

"Pochybuj, že může," prohodil nezaujatě McVries. "Zadní pásy mu přejely nohy."

Garraty se ohlédl a okamžitě se mu zvedl žaludek. Byla to pravda. Žádný div, že zrzek ječel, jak ho to bolí. Měl z nohou jen mastný flek.

"Varování! Varování, třicet osmičko!"

"- - - - -"

"Já chci domů," promluvil tiše někdo za Garratym. "Bože můj, jak já chci domů."

Okamžik nato ustřelili zrzkovi kus hlavy.

"Ve Freeportu na mě čeká moje holka," vychrlil ze sebe Garraty. "A já nebudu mít na kontě žádný varování a budu se s ní moct políbit, hrozně mi chybí, ty vole, viděls ty jeho nohy? A dál mu dávali varování, Pete, jak kdyby si mysleli, že vstane a půjde -"

"A další z nás se dal na cestu, vzhůru k tomu Stříbrnému městu," zadeklamoval Barkovitch.

"Drž hubu, vrahu," okřikl ho nepřítomně McVries. "Je hezká, Rayi? Ta tvoje holka?"

"Je nádherná. Jsem do ní zamilovanej."

McVries se usmál. "A oženíš se s ní?"

"Jo," žvanil dál Garraty. "Budou z nás pan a paní Průměrný, čtyři děti a kolie, ty nohy, vždyť neměl nohy, přejeli mu je, přece nemůžou přejet člověka, to není v pravidlech, někdo by to měl nahlásit, někdo -"

"Jo, dva kluky a dvě holky budete mít?"

"Jo, jo, je nádherná, proč já blb jsem se -"

"A první děcko bude Ray junior a kolie bude mít misku se svým jménem, jo?"

Garraty pomalu zvedl hlavu jako zmlácený zápasník. "Děláš si ze mě srandu? Nebo co?"

"Ne!" zvolal Barkovitch. "Sere na tebe, kamaráde! To si dobře zapamatuj. Ale já si za tebe zatancuju na jeho hrobě, buď v klidu." Krátce se uchechtnul.

"Drž hubu, vrahu," opáčil McVries. "Nedělám si z tebe srandu, Rayi. Pojd' někam dál od toho vraha."

"Polib mi prdel!" vyprovodil je Barkovitch.

"A ona tě miluje? Ta tvoje holka? Jan?"

"Jo, myslím, že jo," odpověděl Garraty.

McVries pomalu zakroutil hlavou. "Víš, všechny ty romantický nesmysly... jsou pravda. Aspoň pro určitý lidi na určitou dobu. Já si to zažil. Byl jsem na tom stejně jako ty." Podíval se na Garratyho. "Ještě chceš slyšet o tý jizvě?"

Za zatačkou na ně pištěl a mával plný kempinkový vůz dětí.

"Jo," přikývl Garraty.

"Proč?" Dál se díval na Garratyho, ale těma najednou nahýma očima jako by si prohlížel spíš sám sebe.

"Chci ti pomoci," řekl Garraty.

McVries sklopil zrak k levé noze. "Bolí mě. Už pořádně nemůžu pohnout prstama. Mám ztuhlej krk a taky mě bolejí ledviny. Z mé holky se nakonec vyklubala pěkná mrcha, Garraty. Přihlásil jsem se na Dlouhý pochod asi ze stejnejch důvodů, jako se dřív chlapi hlásili k Cizinecký legii. Řečeno slovy velkého rokenrolového básníka: Já dal jsem jí srdce své, vrátila ho zlomený a všem je to ukradený." Garraty nic neříkal. Bylo 10.30. Do Freeportu ještě daleko.

"Jmenovala se Priscilla," pokračoval McVries. "Myslíš, že jsi zaláskovanej? Kamaráde, měl bys vidět, jak vysoko v oblacích jsem tehdy nosil hlavu já. Líbal jsem ji na konečky prstů. Dokonce jsem ji vzadu za barákem předčítal Keatse, když byl ten správný vítr. Její otec choval krávy a vůně takovýho kravskýho hnoje, pokud to mám říct aspoň trochu taktně, do jistý míry s dílem Johna Keatse souzní. Možná že za špatnýho větru jsem jí měl číst Swinburna," zasmál se McVries.

"Zlehčuješ, co jsi tehdy cítil," namítl Garraty.

"Kdepak, to ty si něco namlouváš, Rayi, ale na tom nezáleží. Vzpomínáš si jen na tu Lásku nebeskou a zapomínáš na všechny ty časy, kdy jsi po nekonečném šeptání milostnejch slovíček do jejího růžovoučkýho ucha dorazil domů a šel sis vyhonit brko."

"Fajn, tak si každéj budem namlouvat to svoje."

McVries jako by ho neslyšel. "Tyhle věci, ani se o nich nedá normálně bavit," pokračoval. "J. D. Salinger... John Knowles... i James Kirkwood a ten... Don Bredes... úplně nám zničili pubertu, Garraty."

Člověku je šestnáct a nemůže si o bolestech pubertální lásky ani normálně promluvit. Jakmile s tím začne, hned vypadá jak nadrženej Ron Howard."

McVries se trochu hystericky uchechtnul. Garraty nechápal, co mu to McVries vykládá. On se ve své lásce k Jan cítil bezpečný, nepřipadal si ani trochu rozpačitě. Jejich chodidla pleskala do silnice. Garraty cítil, že se mu viklá pravý podpatek. Brzy cvoky povolí úplně a pak podpatek potáhne za botou jako odumřelou kůži. Scramm za nimi právě dostal záchvat kašle. Garratymu dělal starosti především Pochod, ne tyhle nesmysly o romantické lásce.

"Ale to nemá s tou historkou v podstatě nic společného," navázal McVries, jako by mu četl myšlenky. "S tou historkou o jizvě. To bylo loni v létě. Oba jsme chtěli vypadnout z baráku, od rodičů, od smradu toho jejich kravína, aby naše Nebeská láska mohla konečně doopravdy vykvést. Tak jsme si sehnali práci v jedny textilce na pyžama v New Jersey. To zní dobře, ne, Garraty? Pyžamárna v New Jersey. V Newarku jsme se ubytovali každéj někde jinde. Skvělý město, Newark, když se vyvede den, cejtíš tam kravskej hnůj z celýho New Jersey. Naši rodiče proti tomu trochu remcali, ale když jsme měli každéj svoje bydlení a slušnou letní brigádu, nemohli remcat moc. Já bydlel se dvěma dalšíma klukama a u Pris byly další tři holky. Vyrazili jsme třetího června mým autem a kolem třetí odpoledne jsme zastavili v jednom motelu a nadobro se zbavili problémů s panenstvím. Připadal jsem si jako pěkněj grázl. Ona se se mnou nijak zvlášť vyspat netoužila, ale chtěla mi udělat radost. Ten motel byl jenom takovej levnej blešinec. Když bylo po všem, spláchnul jsem šprcku do motelovýho záchoda a vypláchnul si pusku z motelovýho papírovýho kelímku. Bylo to celý děsně romantický, děsně éterický.

Pak jsme dorazili do Newarku, a sice jsme pořád cejtili hnůj, ale aspoň jsme měli jistotu, že to je jinej hnůj. Vysadil jsem ji u jejího bytu a odjel k sobě. V pondělí jsme potom nastoupili v textilce na noční oděvy značky Plymouth. Nebylo to moc jako ve filmu, Garraty. Smrdělo to tam hrubou látkou a můj předák byl pěkná svině a o polední přestávce jsme mezi pytlema s látkou vybíjeli krysy. Ale mně to bylo všechno fuk, protože jsem byl zamilovanej. Chápeš? Zamilovanej."

Nasucho si odplivl do prachu, napil se z polní láhve a zavolal si o novou. Stoupali do dlouhého kopce se spoustou zatáček a McVries namáhavě vyřázel slova mezi lapáním po dechu.

"Pris dělala v přízemí, přímo na očích všem idiotským turistům, který nemaj nic lepšího na práci než chodit na exkurzi do textilky, kde se šijou jejich pyžamka. Ale měli to tam dole pěkný. Příjemný pastelový stěny, moderní mašiny a klimatizace. Pris od sedmi do tří přišívala knoflíky. Jen si to představ, po celejch Státech choděj chlapi v pyžamech s Priscillinýma knoflíkárna. Taková představa rozhodně zahřeje u srdce.

Já dělal ve čtvrtým patře. Byl jsem pytlovač. Prostě dole ve sklepě barvili hrubou látku a takovejma rourama s teplým vzduchem to posílali nahoru do čtvrtýho patra. Když měli hotovou celou dávku, zazvonili na zvonek, já otevřel svůj koš a měl jsem ho plnej hadříků ve všech barvách duhy. Nabíral jsem je vidlema, ládoval je do stokilovejch pytlů a pytle posílal na velkou hromadu, odkud je tahal jeřáb. Pak je třídili, sešivali na šicích strojích a další lidi to stříhali, dělali z toho pyžama a dole v tom příjemně pastelovým přízemí na ně Pris našívala knoflíky před pitomejma turistama, který na ni čuměli přes sklo... úplně stejně, jako tady lidi očumujou dneska nás. Posloucháš mě vůbec, Garraty?"

"A co ta jizva?" připomněl mu Garraty.

"Pořád se k tomu nějak nemůžu dostat, co?" McVries si otřel čelo, a než vystoupali na vrcholek kopce, rozeplnul si košili. Vlny lesů se před nimi táhly až k obzoru osázenému horami. Sbíhaly se s oblohou jako protilehlé zuby na pile. Asi deset mil daleko, skoro ztracená v mírném oparu, čněla ze zeleně požární věž. Silnice se proplétala mezi stromy jako šedý had.

"Ze začátku to byl ráj na zemi úplně jak okopírovaněj z toho Keatse. Rozdali jsme si to spolu ještě třikrát, vždycky někde na odpočívadle, okýnkem se nám k tomu do auta pěkně linula vůně domova z nejbližšího pole. A ty nitě jsem z vlasů nemohl dostat, ať jsem si myl hlavu, kolikrát jsem chtěl. Ale nejhorší bylo, že jsem ji začínal ztrácet, že mi začínala unikat; miloval jsem ji, vážně jo, věděl jsem to, ale už jsem jí to nedokázal říct lip, aby mi porozuměla. Nedokázal jsem to do ní ani nabušit. Pořád to všude smrdělo hnojem.

Problém byl v tom, že nás fabrika platila od kusu. Takže jsme dostávali mizernou základní mzdu, ale k tomu procenta ze všeho, co jsme udělali nad určitý minimum. Já nebyl zrovna nejlepší pytlovač.

Zvládal jsem tak třiadvacet pytlů denně, ale norma byla něco kolem třiceti. A to mi nevynášelo zrovna největší sympatie u ostatních kluků, protože jsem jim to kazil. Harlan dole v barvíně nemohl dělat přes normu, protože mi do plnýho koše nemohl nic posílat. Ralph u jeřábu nemohl dělat přes normu, protože jsem mu nedodával dost pytlů. Nebylo to příjemný. Postarali se, aby to nebylo příjemný. Rozumíš?" "Jo," přikývl Garraty. Přejel si hřbetem ruky přes krk a pak si ji otřel do kalhot. Zůstala tam po ní tmavá šmouha.

"Pris dole v knoflíkárně měla mezitím plný ruce práce. Některý večery vydržela celý hodiny vykládat o svehch kamarádkách, a obyčejně kvůli jedny jediný věci. Kolik si vydělává tahleta. Kolik si vydělává támhleta. A především, kolik si vydělává ona sama. A vydělávala si hodně slušně. Tak jsem zjistil, jaký to je soutěžit v něčem s holkou, kterou si chce člověk vzít. Na konci tejdne jsem přišel domů s šekem na šedesát čtyři dolary a čtyřicet centů a musel jsem si natírat pucejře hojivou vodičkou. Ona vydělávala kolem devadesáti, a jak mohla, běžela s nima do banky. A když jsem navrhnul, že bysme si za naše peníze mohli někam vyrazit, zatvářila se, jako kdybych mluvil o rituální vraždě.

Po čase jsme spolu přestali spát. Nebo spát asi není úplně přesný, protože v posteli jsme spolu byli jen jednou v tom motelu. K sobě do bytu jsem si ji vzít nemohl, protože tam v jednom kuse bylo nakýblovaných aspoň šestnáct kluků a chlastali tam pivo, a u ní byla zase spousta jinejch lidí - nebo to aspoň tvrdila - a motel už jsem si znovu nemohl dovolit a rozhodně jsem nehodlal navrhnout, abysme společně zacvakali tohle, takže nám nezbylo než si to rozdávat na zadním sedadle někde na odpočívadle. A bylo na ní vidět, že se jí začínám znechucovat. A jelikož jsem to věděl a jelikož jsem ji za to začínal trochu nenávidět, přestože jsem ji pořád miloval, navrhnul jsem jí, ať se vezmeme. Takhle na rovinu. Začala se vytáčet, zkoušela to nějak zamluvit, ale já na ni tlačil, aby se vyslovila jasně, jo, nebo ne." "A bylo to ne."

"Samo sebou, že to bylo ne. Nemůžeme si to dovolit, Pete. Co by na to řekla moje máma. Musíme počkat, Pete." Pete tohle a Pete tamto, a přitom celou dobu byly hlavní problém její prachy, prachy, který si vydělávala našíváním knoflíků."

"No, ono to od tebe nebylo moc fěr, takhle s tím na ni vyrukovat."

"Jistěže to nebylo fěr!" odsekl vztekle McVries. "Já to věděl. Chtěl jsem, aby si připadala jako škudlivá, sebestředná mrcha, když mi takhle dávala najevo, jaká jsem pro ni nula."

Mimoděk zvedl ruku k jizvě.

"I když mi to nijak zvlášť dávat najevo ani nemusela, já to cejtil sám, že jsem nula. Nebylo na mně nic zvláštního, snad kromě toho ptáka, kterýho jsem do ní mohl strčit, a když mi odepřela i tohle, už jsem se ani necejtil jako chlap."

Za zády jim zahřměly pušky.

"Olson?" zeptal se McVries.

"Ne. Ten je pořád támhle."

"Hm..."

"Co ta jizva?" připomněl mu Garraty.

"Proč ti furt tak leží v hlavě, sakra?"

"Zachránil jsi mi život."

"Polib mi."

"Co ta jizva?"

"Porval jsem se," odpověděl nakonec McVries po dlouhé odmlce. "S Ralphem, s tím klukem od jeřábu. Udělal mi monokla pod oběma očima a řekl mi, ať se radši zdekuj, nebo mi zpřeláme obě ruce.

Dosloužil jsem směnu a večer jsem oznámil Pris, že končím. Sama viděla, jak vypadám. Chápala to.

Řekla, že to tak asi bude nejlepší. Prohlásil jsem, že se vrátím domů, a zeptal se jí, jestli nechce odjet se mnou. Řekla, že nemůže. Na to jsem jí já řekl, že se z ní stal obyčejnej otrok těch pitomejch knoflíků a že bych ji radši bejval nikdy nepoznal. Měl jsem v sobě tolik jedu, že si to ani nedokážes představit, Garraty. Řekl jsem jí, že je husa a bezcitná mrcha, která nevidí dál než do tý svý vkladní knížky, kterou neustále tahala s sebou v kabelce. Nebylo to ode mě fěr, ale... myslím, že jsem měl i trochu pravdu. Víc než trochu. To jsme byli v jejím bytě. Bylo to prvně, kdy jsme tam byli sami bez jejich spolubydlících. Šly někam do kina. Zkusil jsem ji dotáhnout do postele, a ona mě řízla na tváři nožem na otvírání dopisů.

Nějaká kamarádka jí ho poslala z Anglie jako suvenýr. Byl na něm paddingtonskéj medvěd. Pořezala mě, jak kdybych ji chtěl znásilnit nebo co. Jak kdybych měl náhou infekci a mohl ji nakazit. Tak co, už jsi v obraze, Rayi?"

"Jo, myslím, že jsem," přisvědčil Garraty. Kus před nimi stála u silnice bílá dodávka s černým nápisem WHGH NEWSMOBILE na boku. Když přišli blíž, začal je jakýsi plešoun cvakat velkým novinářským foťákem. Pearson, Abraham a Jensen se všichni levou rukou chytili za rozkrok a pravou udělali dlouhý nos. Podařilo se jim demonstrovat svůj vzdor s tak synchronizovanou přesností, až to Garratyho zarazilo. "Brečel jsem," ujal se znovu slova McVries. "Brečel jsem jako malej kluk. Padnul jsem na kolena a držel ji za sukni a škemral, ať mi odpustí, a všechna krev kapala na podlahu, no fakt hodně nechutná scéna, Garraty. Udělalo se jí špatně od žaludku a odběhla do koupelny. Zvracela. Slyšel jsem, jak tam zvrací. Když vyšla ven, nesla mi ručník. Řekla mi, že už mě nikdy nechce vidět. Taký brečela. Ptala se mě, proč jsem jí to musel udělat, proč jí musím takhle ubližovat. Říkala, že na to nemám žádný právo. Jen si to vem, Rayi, já tam stojím s pořezaným ksichtem a ona se mě ptá, proč já jí ubližuju."

"Jo."

"Odešel jsem i s tím ručníkem. Dali mi tam dvanáct stehů a to je celá historka o můj úžasný jizvě, spokojenej?"

"Viděl jsi ji ještě pak někdy?"

"Ne," zavrtěl hlavou McVries. "A nemám ani chuť. Připadá mi už hodně vzdálená, taková nepatrná. V tuhle chvíli je pro mě Pris jen taková tečička na obzoru. Byla vážně vyšinutá, Rayi. Kvůli něčemu... nejspíš kvůli matce, ta byla v jednom kuse nalitá... kvůli něčemu byla prostě hrozně fixovaná na peníze. Byla hrozně škrt. Říká se, že vzdálenost mění perspektivu. Včera ráno pro mě Pris pořád ještě znamenala dost. Teď neznámá nic. A ta historka, co jsem ti právě vyprávěl... myslel jsem, že mi to půjde jen ztěžka. Ale nešlo. Navíc pochybuju, že celá ta kravina vážně má něco společného s tím, proč tady jsem. Jen to pro mě na chvíli byla příhodná záminka."

"Jak to myslíš?"

"Proč jsi tady ty, Garraty?"

"Nevím." Odpověděl mechanicky jako robot. Pidloočka D'Allessio tenkrát ten blížící se míč neviděl - měl špatné oči, nedokázal správně odhadnout vzdálenost -, míč ho trefil do čela a obtisknul mu tam stehy. A později (nebo možná dřív... celá minulost už se mu v hlavě motala) on sám praštil svého kamaráda do pusy hlavní vzduchovky. Možná má dneska jizvu jako McVries. Jimmy. S Jimmym si hrávali na doktora.

"Nevíš," pokýval hlavou McVries. "Umíráš a nevíš proč."

"Po smrti už na tom stejně nesejde."

"To asi ne," připustil McVries, "ale jednu věc bys přece jen vědět měl, Rayi, aby to všechno mělo aspoň nějaký smysl."

"Jakou?"

"No, že tě někdo dostal. Nebo jsi vážně nevěděl ani tohle, Rayi? Vážně ne?"

KAPITOLA 9

"Výborně, je to severozápad, a teď vás čeká ta zapeklitá otázka za deset bodů."

- Allen Ludden

Studentská olympiáda

V jednu hodinu se Garraty znovu pustil do inventury.

Sto patnáct mil za sebou. Byli pětáctýřicet mil severně od Oldtownu, sto dvacet pět mil severně od Augusty, hlavního města Maine, sto padesát od Freeportu (nebo ještě víc... měl děsivý pocit, že Augustu a Freeport dělí víc než pětadvacet mil), zhruba dvě stě třicet od hranice Nového Hampshiru. A proslýchalo se, že tenhle Pochod určitě dospěje minimálně tak daleko.

Už dlouho - skoro hodinu a půl - to nikdo nekoupil. Šli, na půl ucha poslouchali jásot z hlediště a před očima jim běžela jedna míle monotónního borového lesa za druhou. Garraty zjistil, že k pravidelnému,

zdřevěnělému pulzování v obou nohou a tlumeným mukám, jež podstupovala jeho chodidla, se přidala čerstvá bodavá bolest v levém lýtku.

Potom, kolem poledne, když denní vedro vystoupalo ke svému zenitu, o sobě pušky znovu začaly dávat vědět. Jistého Tesslera s číslem 92 sklátil úpal a zastřelili ho v bezvědomí na zemi. Další kluk dostal záchvat a koupil to, zatímco sebou zmítal na silnici a nechutně chroptěl přes zapadlý jazyk. Aaronsona, číslo 1, chytily křeče do obou nohou a zastřelili ho na bílé čáře, kde stál jako socha, obličej s maximálním soustředěním obrácený ke slunci. A pět minut před jednou dostal úpal další kluk, kterého Garraty neznal. A já došel až sem, pomyslel si Garraty, jak tak procházel kolem té cukající se, nesrozumitelně mumlající postavy na silnici, na kterou teď mířily všechny pušky, na vlastní oči vidím drahokamy potu ve vlasech vyčerpaného kluka, co už je jednou nohou na onom světě. Já došel až sem, nemohl už bych domů? Pušky zahřměly a hlouček středoškoláků usazených ve skrovném stínu pod kempinkovým vozem krátce zatleskal.

"Kéž by se tu zase ukázal Major," ozval se Baker nedůtklivě. "Já chci vidět Majora."

"Proč?" zeptal se mechanicky Abraham. Posledních pár hodin působil čím dál vychrtleji. Oči mu zapadly hlouběji do důlků. Obličej mu zdobil namodralý stín plnovousu.

"Abych mu moh nachcat do ksichtu," odpověděl Baker.

"Klid," otočil se k němu Garraty. "Uklidni se." Všechna tři varování už měl z krku.

"Ty se uklidni," odsekl Baker. "Uvidíme, jak dopadneš."

"Nemáš právo Majora nenávidět. Do ničeho tě nenutil."

"Nenutil mě? NENUTIL mě? To je fakt, akorát mě ZABÍJÍ!"

"To neznamená -"

"Sklapni," zarazil ho Baker stroze a Garraty sklapl. Krátce si promnul vzadu krk a vzhlédl k modrobílému nebi. Jeho stín byl jen pokroucený zákrsek přímo pod nohama. Vytáhl už třetí polní láhev toho dne a obrátil ji do sebe.

"Hele, promiň," začal se mu omlouvat Baker. "Fakt jsem na tebe nechtěl křičet. Akorát -"

"V pohodě," odvětil Garraty.

"Pomalu nás to takhle mění všechny," pokračoval Baker. "Chvílema si říkám, že to je na tom všem možná nejhorší."

Garraty zavřel oči. Byl hrozně ospalý.

"Víte, co bych já chtěl?" ozval se Pearson. Šel mezi Garratym a Bakerem.

"Nachcat Majorovi do ksichtu," odpověděl Garraty. "Každej by tu chtěl nachcat Majorovi do ksichtu."

Až se tady zase ukáže, vrhneme se na něj a stáhneme ho na zem a všichni rozepnem zip a utopíme ho v -"

"Ne, tohle nechci." Pearson kráčel jako člověk v té poslední fázi opilosti, kdy je ještě při vědomí. Hlava se mu bimbala na krku sem a tam. Oční víčka mu skákala nahoru a dolů jako křečovitě rolety. "Nemá to nic společného s Majorem. Chtěl bych prostě jen vlízt na nejbližší pole, lehnout si a zavřít oči. Prostě tam ležet na zádech v pšenici -"

"V Maine se pšenice nepěstuje," opravil ho Garraty. "Jen tráva na seno."

"- tak v travě. A složil bych si báseň. Před usnutím."

Garraty zašátral ve svém novém potravinovém pásu a ve většině kapsiček už nic nenašel. Nakonec narazil na slané sušenky a začal je splachovat vodou. "Připadám si jak síto," prohodil. "Napiju se a za dvě minuty mi to všechno vyskočí na kůži."

Znovu zapráskaly pušky a další postava se nemotorně zhroutila, jako unavený čertík z krabičky.

"Čtyřicet pět," připojil se ke skupince Scramm. "Byslib, že při tobdle tempu dedojdeb ani do Portlandu."

"Teda tu rýmu máš slušnou," otočil se k němu Pearson a z hlasu mu možná zazněl náznak opatrného optimismu.

"Báb šděsdí, že báb tak dobrou fyziku," usmál se Scramm. "Byslim, že báb už i horečku."

"Ty vole, jak se ještě můžeš držet na nohou?" zeptal se Abraham s takřka posvátnou hrůzou.

"Já? Bluvíš o bdě?" podivil se Scramm. "Koukdi se da ději Jak ten se drží da dohou? To byseb rád věděl!" A ukázal palcem na Olsona.

Olson už dvě hodiny nepromluvil. Ani se nenapil čerstvé vody. Dychtivé pohledy provázely jeho také takřka netknutý potravinový pás. Obsidiánové tmavé oči upíral přímo před sebe. Tvář měl kropenatou dvoudenním vousem, který mu dodával nehezky liščí výraz. I vlasy, vzadu rozčuchané a ve předu spadlé do čela, přispívaly k celkovému ďábelskému vzezření. Rty měl vyprahlé a popraskané. Jazyk mu visel přes spodní ret jako mrtvý had u vchodu jeskyně. Zdravá růžová barva z něj nadobro vyprchala. Ted' byl špinavě šedý. Lepil se na něj prach z cesty.

Už je tam, pomyslel si Garraty, stoprocentně je. Tam, kam se podle Stebbinse dostaneme všichni, pokud se udržíme dostatečně dlouho. Jak hluboko uvnitř v sobě je? Sáhy? Míle? Světelné roky? Jak hluboko a v jaké tmě? A hlavou mu bleskla odpověď: tak hluboko, že už nevidí ven. Krčí se tam dole ve tmě a je tak hluboko, že už nevidí ven.

"Olson?" oslovil ho přátelským tónem. "Olson?"

Olson neodpověděl. Nehýbal ničím kromě nohou.

"Kdyby aspoň zatahnul ten jazyk," zašeptal nervózně Pearson.

Pochod pokračoval.

Les ustoupil a procházeli přes další otevřené prostranství. Chodníky lemovali jásající diváci. Cedule s Garratyho jménem převládaly. Pak se les znovu zavřel. Ale ani ten už ted' nemohl diváky zastavit.

Začínali lemovat i nebezpečné krajnice. Hezké holky v šortkách a horním dílu plavek. Kluci v basketbalových trenýrkách a tílkách.

Příjemný prázdniny, pomyslel si Garraty.

Už si ani nedokázal přát být někde jinde; byl příliš unavený a otupělý na úvahy o minulosti. Co se stalo, stalo se. Nic na světě to nezmění. Předpokládal, že brzy ho začne příliš vyčerpávat i hovor s ostatními. Kéž by se mohl schovat ve svém nitru jako malý kluk zabalený do ručníku a o nic už se nestarat.

Všechno by se hned mnohem zjednodušilo.

Hodně přemýšlel o tom, co mu řekl McVries. Všichni se nechali napálit, podvést. Ale to nemůže být pravda, přesvědčoval se umíněně. Jeden z nich se napálit nenechal. Jeden z nich napálí všechny ostatní... anebo ne?

Olízl si rty a trochu se napil.

Minuli malou zelenou značku, která jim oznamovala, že k dálnici zbývá posledních čtyřicet čtyři mil.

"A je to tady," prohodil jen tak do vzduchu. "Čtyřiačtyřicet mil do Oldtownu."

Nikdo nereagoval a Garraty zrovna začal zvažovat, že se znovu vrátí k McVriesovi, když dorazili na další křižovatku a ozval se křik nějaké ženy. Před auty bylo natažené lano a dav se dychtivě mačkal na nevysoké dřevěné zátarasy i na policisty kolem. Mávali rukama, cedulemi i lahvičkami s opalovacím krémem.

Uječená žena byla rozložitá a rudá v obličeji. Vrhla se najeden ze zátarasů, povalila ho a s ním strhla i pořádný kus jasně žluté pásky. Pak se začala bít s policisty, kteří ji zadrželi, škrábala a ječela. Policisté funěli námahou.

Já ji přece znám, pomyslel si Garraty. Nebo neznám?

Ten modrý šátek. Ty bojovně zářící oči. I ten námořnický oblek s křivým lemem. Všechno mu to bylo povědomé. Ženinu křiku přestávalo být rozumět. Rozmáchlá ruka vyryla jednomu z policistů, kteří ji drželi - snažili se ji držet -, krvavé šrámy přes obličej.

Garraty prošel necelé tři metry od ní. A když ji míjel, vzpomněl si, kde už ji viděl - samozřejmě, byla to Percyho máma. Toho Percyho, co se snažil odplížit do lesa, a místo toho skončil na onom světě.

"Chci svého kluka!" vyřvávala. "Chci svého kluka!"

Dav ji nadšeně a nestranně povzbuzoval. Jeden malý kluk jí plivnul na nohu a rychle utíkal pryč.

Jan, říkal si v duchu Garraty. Jdu za tebou, Jan, na všechno ostatní kašlu, přísahám Bohu, jdu za tebou. Ale McVries měl pravdu. Jan nechtěla, aby chodil. Plakala. Prosila ho, ať si to rozmyslí. Můžou přece počkat, nechtěla ho ztratit, prosím tě, Rayi, nebuď hlupák, Dlouhý pochod je vyložená sebevražda - Seděli na lavičce u pódia. Bylo to před měsícem, v dubnu, a on ji rukou držel kolem ramen. Voněla parfémem, který jí dal k narozeninám. Jako by z ní uvolňoval skrytou dívčí vůni, tajemnou, smyslnou a opojnou. Já musím jít, řekl jí. Musím, copak to nechápeš, já musím.

Rayi, to ty sám nechápeš, co děláš. Rayi, nechod', prosím tě. Miluju tě.

No, pomyslel si teď, tady na silnici, tak v tom měla pravdu. Vážně jsem nechápal, co dělám. A nechápu to ani teď. To je na tom ten průšvih. Ten naprostý a největší průšvih.

"Garraty?"

Leknutím trhl hlavou. Kráčel jako v polosnu. Byl to McVries, šel hned vedle něj.

"Jak jsi na tom?"

"Jak jsem na tom?" zopakoval Garraty opatrně. "Docela dobře. Asi docela dobře."

"Barkovitch už se hroutí," zašeptal McVries vesele. "Určitě. Povídá si sám se sebou. A kulhá."

"Ty taky kulháš," namítl Garraty. "I Pearson. A já taky."

"No jo, akorát mě trochu bolí chodidlo. Ale Barkovitch... pořád si masíruje nohu. Myslím, že má natažené sval."

"Proč ho tak nenávidíš? Proč ne třeba Collieho Parkera? Nebo Olsona? Nebo nás všechny?"

"Protože Barkovitch ví, co dělá."

"Snaží se vyhrát, to máš na mysli?"

"Ty tomu nerozumíš, Rayi."

"Pochybuju, že ty jo," opáčil Garraty. "Je to hajzl, jasně. Ale třeba člověk musí bejt hajzl, aby vyhrál."

"Myslíš, že dobrý člověk až do konce nevydrží?"

"Jak to mám sakra vědět?"

Procházeli kolem dřevěné jednotřídky. Z hřiště jim mávaly děti. Pár kluků si vylezlo na prolézačky a stáli tam jako stráže a Garratymu se vybavili ti chlapi ve skladu dříví před tak dávnou dobou.

"Garraty!" zavolal jeden z nich. "Ray Garraty! Ga-ra-tyy!" Malý kluk s rozčuchanou kšticí poskakoval na vršku prolézaček a mával oběma rukama. Garraty mu vlažně zamával na oplátku. Kluk se převrátil dozadu, zůstal viset za nohy a mával dál. Garratymu se poměrně ulevilo, když on i celý školní dvůr zmizeli z dohledu. Ten dvůr působil tak nějak příliš aktivně na to, aby se dal snášet delší dobu.

Připojil se k nim Pearson. "Jsem tak přemejšlel -"

"Radši šetři síly," zarazil ho McVries.

"Ty jsi ubohej. Fakt ubohej."

"O čem jsi přemejšlel?" zeptal se Garraty.

"Jak těžký to asi bude skončit předposlední."

"Proč by to mělo bejt tak těžký?" podivil se McVries.

"No..." Pearson si promnul oči, pak zamžoural na borovici, kterou před nějakou dobou rozčísł blesk.

"Chápeš, vydržet dýl než všichni ostatní, absolutně všichni kromě toho jednoho posledního. Myslím, že by měli udělovat i druhou cenu, podle mě."

"Jakou?" zeptal se McVries bez zájmu.

"Nevím."

"Co třeba život?" navrhl Garraty.

"A kdo by kvůli tomu šel?"

"Před začátkem Pochodu nikdo. Ale v tuhle chvíli už bych s tím byl poměrně spokojenej, k čertu s Cenou, k čertu se splněním tajnejch přání. Vy ne?"

Pearson o tom dlouho přemýšlel. "Já prostě nechápu, co by to mělo za smysl," prohlásil nakonec omluvně.

"Vysvětlí mu to, Pete," řekl Garraty.

"Co mu mám vysvětlit? Má pravdu. Buď všechno, nebo nic."

"Jste cvoci," prohlásil Garraty, ale nepřesvědčivě. Bylo mu hrozně horko a byl hrozně unavený a vzadu za očima začínal cítit první náznaky bolesti hlavy. Možná takhle začíná úpal, napadlo ho. A možná to tak pro mě bude nejlepší. Prostě se v blouznivém, zpomaleném polovědomí sesunout k zemi a probudit se mrtvý.

"Jistě," přisvědčil McVries přívětivě. "Všichni jsme cvoci, jinak bysme tu nebyli. Myslel jsem, že tohle už jsme si dávno vyjasnili. Toužíme umřít, Rayi. Copak ti to v tý tvý dutý palici ještě nedošlo? Podívej se na Olsona. Lebka přidělaná na tyči. Nepovídej mi, že tenhle člověk nechce umřít. Vždyť je to evidentní.

Druhý místo? Už jeden z nás přijde o to, po čem ve skutečnosti touží, a to je samo o sobě dost hrozný."

"Já tyhle tvý pitomý psychohistorii vůbec nerozumím," ozval se po chvíli Pearson. "Já si akorát myslím, že by z toho nikdo neměl vyváznout jako druhej."

Garraty se rozesmál. "Jste cvoci."

McVries se taky zasmál. "Konečně to začínáš vidět stejně jako já. Dej si ještě trochu sluníčka, ještě si trochu povař mozek, a nakonec přistoupíš na naši víru, uvidíš."

Pochod pokračoval.

Slunce si pohodlně hovělo na střeše světa. Rtut' vystoupala na dvacet šest stupňů (jeden kluk měl kapesní teploměr) a na pár žhavých minut dokonce povyskočila až na dvacet šest a půl. Šestadvacet, pomyslel si Garraty. Šestadvacet. To není zas tak horko. V červenci bývá přes třicet. Šestadvacet. Akorát tak sednout si někde na zahradu pod jilm a dát si kuřecí salát. Taková paráda. Skočit si někde placáka do Royal River, panečku, to by byla slast. U hladiny bývá voda teplá, ale u nohou už dost studená a člověk cítí, jak ho pomalu unáší proud, a u kamenů bývají pijavice, ale ty se dají odtrhnout, když člověk není srab. Všechna ta voda, co vám omývá kůži, vlasy, rozkrok. Rozpálené tělo se tou představou celé zachvělo. Šestadvacet. Akorát tak svléknout se do plavek a natáhnout se na zahradě do houpací sítě s nějakou dobrou knížkou. A třeba si i chvíli zdřímnout. Jednou k sobě do sítě stáhl Jan a leželi tam spolu, houpali se a muchlali, až mu stál a tlačil ho do podbřišku jako rozpálený kámen.

Nevypadala, že by jí to nějak vadilo. Šestadvacet. Kristovy rány, šestadvacet stupňů.

Šestadvacet. Šestadvacetšestadvacetšestadvacet. Vyžeň už si ten nesmysl z hlavy.

"V životě biš sad debylo takový vedro," řekl Scramm s ucpaným nosem. Širokou tvář měl celou rudou a orosenou potem. Svlekl si košili a odhalil svůj chlupatý hrudník. Pot po něm stékal jako drobné potůčky při jarním tání.

"Radši si tu košili zase oblíkni," radil mu Baker. "Až začne slunce zapadat, dostaneš zimnici. To pak budeš mít teprve velkej problém."

"Ta pitobá ryba," zaklel Scramm. "Úplně vevnitř hořím."

"Ono zaprší," uklidňoval ho Baker. Očima prohledával vymetené nebe. "Musí zapršet."

"Nemusí vůbec nic," ozval se Collie Parker. "V životě jsem neviděl takhle debilní stát."

"Když se ti tu nelíbí, tak proč nejdeš domů?" prohodil Garraty a přihloupě se zahihňal.

"Polib mi prdel."

Garraty si přihnul z polní láhve, ale povolil si jen pár doušků.

Kdyby toho vypil moc, mohl by dostat křeče. A takhle by vypadnout rozhodně nechtěl. Zažil takové křeče už jednou a úplně mu to stačilo. Pomáhal tehdy sousedům Ewellovým skládat seno. V seníku Ewellovic stodoly byl příšerný hic a oni stáli v řadě za sebou a házeli si velké pětaticetakilové žoky. Garraty pak udělal tu taktickou chybu, že vypil plné tři naběračky ledové vody, kterou jim donesla paní Ewellová. Okamžitě ho zasáhla otupující bolest na prsou, v břiše i v hlavě, uklouzl na chomáči vypadlého sena a bezvládně spadl ze seníku na vůz. Pan Ewell ho pak svýma mozolnatýma rukama přidržoval v pase a on zvracel přes bok valníku, zesláblý bolestí a hanbou. Poslali ho domů, kluka, který propadl u jedné z prvních zkoušek dospělosti, s vyrážkou na rukou a plevami ve vlasech. Cestou mu slunce bušilo do spáleného krku jako pětakilové kladivo.

Křečovitě se zachvěl a po těle mu přeběhl třas z horka. Za očima mu nepříjemně pulzovala bolest hlavy... jak jen by bylo snadné pustit se lana.

Ohlédl se po Olsonovi. Olson se pořád držel. Jazyk už mu začínal černat. Obličej měl zaprášený. Oči upíral slepě před sebe. Nejsem jako on. Díkybohu, nejsem jako on. Prosím, ať nedopadnu jako Olson. "Tohle z nás vysaje spoustu energie," podotkl Baker zasmušile. "Do Novýho Hampshiru rozhodně nedojdeme. To se klidně vsadím."

"Před dvěma lety jim padal déšť se sněhem," ozval se Abraham. "A za hranici se dostali. Teda jen čtyři, ale dostali."

"To jo, ale vedro je horší," namítl Jensen. "Když je ti zima, můžeš jít rychlejc a zahřát se. Když je ti horko, můžeš jít pomalejc... a nechat se poslat k ledu. Jinak nezmůžeš nic."

"Je to nespravedlivý," zavrčel vztekle Collie Parker. "Proč ten pitoměj Pochod nemůžou pořádat v Illinois, kde je samá rovina?"

"Bdě se Baide líbí," opáčil Scramm. "A proč furt tak dadáváš, Pargere?"

"A proč tobě furt tečou nudle z nosu?" odsekl Parker. "Protože jsem prostě takovej. Nějaký námitky?"

Garraty se podíval na hodinky, ale zastavily se mu na 10.16. Zapomněl je natáhnout. "Ví někdo, kolik je

hodin?" zeptal se.

"Já se kouknu." Pearson zamžoural na hodinky. "Přesně tři prasečí a dva svinský, Garraty."

Všichni se zasmáli. "No tak," otočil se k němu Garraty. "Mně se zastavily."

Pearson se. podíval ještě jednou. "Dvě a dvě minuty." Pak vzhlédl k nebi. "Takže to slunce ještě hodně dlouho nezapadne."

Slunce škodolibě trůnilo nad hranou lesa. Paprsky zatím nesvíraly dost ostrý úhel na to, aby se silnice ponořila do stínu, na to si měli ještě tak hodinku dvě počkat. V dálce na jihu Garraty spatřil nachové šmouhy, což mohly být bouřkové mraky, anebo taky jen zbožné přání.

Abraham s Colliem Parkerem unyle diskutovali o výhodách čtyřkomorových karburátorů. Nikdo další nevypadal, že by mu bylo nějak zvlášť do řeči, a tak Garraty sám zamířil na druhou stranu silnice, cestou tu a tam někomu zamával, ale rozhodně z toho nedělal pravidlo.

Chodci už nešli tak roztažení jako dřív. Předvoj měl Garraty na dohled: dva vysocí, opálení kluci s černými koženými bundami ovázanými kolem pasu. Povídalo se, že jsou oba buzny a chodí spolu, ale Garraty tomu věřil asi stejně, jako věřil, že měsíc je kus rokfóru. Nevypadali nijak zženštilé a působili jako docela fajn kluci... ačkoli ne že by zrovna tohle vylučovalo, že nemůžou být buzny. A ne že by jemu do toho něco bylo, i kdyby byli. Ale přece...

Za koženými kluky šel Barkovitch a za ním McVries s pohledem upřeným na Barkovitchův zátylek. Barkovitchovi ze zadní kapsy pořád ještě plandal ten žlutý klobouk do deště a Garratymu vůbec nepřipadalo, že by se hroutil. S bolestivým píchnutím u srdce si naopak pomyslel, že pokud někdo vypadá odrovnaný, tak je to McVries.

Za McVriesem a Barkovitchem se držela neuspořádaná skupinka sedmi nebo osmi kluků, jeden z těch ledabyle stmelených svazků, jež se v průběhu Pochodu tvořily a rozpadávaly hned tady a hned zase tam a každou chvíli se k nim přidávali noví i starší členové a po čase si zase šli po svém. Za nimi šla o něco menší skupinka a za ní potom Scramm, Pearson, Baker, Abraham, Parker a Jensen. Jeho parta.

Krátce po startu k nim patřili ještě další, ale teď už si sotva vybavoval, jak se jmenovali.

Za jeho partou šly ještě dvě a po celé délce toho různorodého pelotonu šlapali roztroušení samotáři. Pár z nich, jako Olson, bylo stnulých a uzavřených do sebe. Jiní, jako Stebbins, vypadali, že upřímně dávají přednost jen své vlastní společnosti. A bezmála všichni měli na tváři nalepený ten odhodlaný, trochu vystrašený výraz. Garraty už ho za tu dobu poznával na první pohled.

Vtom se sklonily pušky a zacílily na jednoho ze samotářů, kterého shodou okolností právě sledoval, menšího, podsaditého kluka v onošené zelené hedvábné vestě. Garraty měl pocit, že poslední varování dostal někdy před půl hodinou. Dotyčný vrhl krátký, vyplašený pohled na pušky a přidal do kroku.

Pušky o něj ztratily svůj krvežíznivý zájem, přinejmenším na nějakou dobu.

Garratymu se najednou z nepochopitelného důvodu zvedla nálada. Do Oldtownu a civilizace už jim chybělo maximálně čtyřicet mil -pokud se tedy městu s jednou papírnou, továrnou na boty a na kánoe dá říkat civilizace. Dorazí tam někdy dneska během noci a napojí se na dálnici. Po dálnici to bude v porovnání s tímhle hladká jízda. Na dálnici se dá klidně jít naboso po travnatém pásu uprostřed.

Vychutnávat si chladivou rosu. Panečku, to bude paráda. Otřel si hřbetem ruky čelo. Možná nakonec přece jen nebude tak zle. Ty nachové šmouhy už připluly trochu blíž a rozhodně to byla bouřková mračna.

Třeskly pušky a on se ani nelekl. Koupil to ten kluk v zelené hedvábné vestě a zíral teď nahoru do slunce. Možná ani smrt nakonec není tak hrozná. Dříve či později se jí musejí postavit všichni, i sám Major. Takže když se to vezme kolem a kolem, kdo vlastně koho dostal? Poznamenal si, že až bude příště mluvit s McVriesem, musí se mu o tom zmínit.

Přidal trochu do kroku a v duchu se rozhodl, že zamává první pěkné holce, kterou potkají. Ale než se stačila objevit pěkná holka, objevil se ten malý Talián.

Byla to hotová karikatura Itala, prcek s pomačkaným plstěným kloboukem a černým knírem zatočeným na obou koncích vzhůru.

Stál vedle starého stejšnu s otevřenými zadními dveřmi. Mával a usmíval se na ně neuvěřitelně bílými, neuvěřitelně pravidelnými zuby.

Na podlaze nákladového prostoru stejšnu ležela izolační fólie. Na fólii se vršila hromada drceného ledu a

z ní na desítkách míst jako široké růžové pepermintové úsměvy vykukovaly nakrájené půlměsíce melounu. Garraty cítil, jak se mu žaludek v břiše dvakrát převalil, úplně jako akrobatický skokan do vody. Cedula na střeše stejnu hlásala: DOM L'ANTIO MILUJE VŠECHNY ÚČASTNÍKY DLOUHÉHO POCHODU - MELOUNY ZDARMA!!!

Několik Chodců, mezi jinými i Abraham a Collie Parker, zamířilo poklusem ke krajnici. Všichni dostali varování. Šli sice rychleji než čtyři míle v hodině, jenže špatným směrem. Dom L'Antio je spatřil přicházet a rozesmál se - měl velice čirý, veselý, ničím nezatížený smích. Zatleskal, zanořil ruce do ledu a vyndal plnou hrst růžových usměvavých kusů melounu. Garraty cítil, jak se mu v ústech hromadí sliny. Jenže oni to nepovolí, blesko mu hlavou. Tak jako nepovolili tomu prodávači rozdávat limonády. A potom: ty vole, ale chutnalo by to božsky. Copak by jim to tolik udělalo, kdyby projednou trochu přimhouřili oko? Kde vůbec v tuhle roční dobu seženete meloun?

Chodci se rojili podél ochranného lana, nevelký dav kolem Doma šlel nadšením, padala druhá varování a jako mávnutím kouzelné hůlky se najednou objevili tři příslušníci státní policie a obstoupili Doma, který silným a zřetelným hlasem vykřikoval:

"Cože? Proč by já nemohl? To byly moje melouny, ty tupěj policajt! Já chci dát, tak já dám, ne? Co vy si myslíte? Nechtě mě na pokoji, drzouni!"

Jeden z policistů popadl melouny, které Dom držel v dlaních. Druhý se protáhl kolem něj a přibouchl zadní dveře stejnu.

"Vy svině!" křikl na ně Garraty z plných plic. Jeho výkřik proťal jasný den jako skleněné kopí a jeden z policistů se ohlédl, vylekaně a... no, skoro ušlápnutě.

"Smradlavý hajzlové!" ječel Garraty dál. "Kéž by vás vaše matky potratily, vy zkurvysyni!"

"Jen jim to nandej, Garraty!" křikl kdosi další, a byl to Barkovitch, zubil se, jako kdyby měl plnou pusou hřebíků, a hrozil policistům oběma pěstmi. "Jen jim to -"

Ale to už na ně povykovali všichni, a policisté rozhodně nebyli ze stejného těsta jako vojáci z Národních brigád speciálně vybraní pro Dlouhý pochod. Celí zrudli a byly na nich vidět rozpaky, ale přesto spěšně strkali Doma i s těmi plnými hrstmi chlazených růžových úsměvů od postranní čáry.

Domovi buď došla zásoba anglických slov, nebo na ni rezignoval. Spustil šťavnatou italštinou. Dav začal na policisty pískat. Žena ve schlíplém slamáku hodila po jednom z nich tranzistorové rádio. Praštilo ho do hlavy a srazilo mu čepici. Garratymu bylo policisty líto, ale nadával dál. Prostě si nemohl pomoci. Měl pocit, že je snad první člověk kromě literárních hrdinů, který kdy použil slovo "zkurvysyn".

Když už to vypadalo, že jim Dom L'Antio nadobro zmizí z očí, malý Ital se policistům vysmekl a vrhl se zpátky k silnici. Dav se před ním jako zázrakem rozestupoval a před policií zase uzavíral - nebo se aspoň snažil. Jeden z policistů po něm skočil, chytil ho kolem kolenou a srazil ho na břicho. V posledním okamžiku, než Dom ztratil rovnováhu, vyhodil své překrásné růžové úsměvy širokým obloukem do vzduchu.

"DOM I/ANTIO MILUJE VÁS VŠECKY!" zvolal.

Dav hystericky zajásal. Dom přistál na zemi a vmžiku měl ruce spoutané za zády. Kusy melounu pluly čirým vzduchem, rotovaly a Garraty se nahlas rozesmál, zvedl obě ruce k nebi a vítězoslavně zatřásl pěstmi, když spatřil, jak Abraham jeden z nich s nenucenou zručností zachytil.

Ostatní si vykoledovali třetí varování za to, že se zastavili, aby posbírali úlomky roztržených melounů ze země, ale překvapivě nikdo neschytil kulkou a pět - ne, šest, opravil se Garraty - kluků ukořistilo větší kus melounu. Zbytek buď provolával slávu těm, kterým se podařilo něco získat, nebo nadával vojákům s kamennými tvářemi, v jejichž výrazech si teď Chodci k vlastní spokojenosti mohli najít drobné zklamání. "Miluju vás všechny!" zahulákal Abraham. Po rozesmáté tváři mu stékaly čůrky růžové melounové šťávy. Vyplivl do vzduchu tři semínka.

"To je nářez," zvolal Collie Parker vesele. "To je nářez, lidi, to jsem neviděl." Zabořil obličej do melounu, chvíli hladově hltal, pak svůj kus rozlomil na dva a hodil jednu půlku Garratymu, který ji překvapením málem nechytí. "Tumáš, vidláku!" zavolal Collie. "A neříkej, že jsem ti nikdy nic nedal, ty dacane venkovskej!"

Garraty se zasmál. "Polib mi prdel," odpověděl. Meloun byl chladný, báječně chladný. Trocha šťávy se mu dostala do nosu, něco mu steklo po bradě, ale většina, ó, nebesa, většina mu proudila do krku.

Povolil si sníst jen půlku. "Pete!" zavolal a hodil mu zbylý kus.

McVries ho chytil okázalým backhendem, za jaký by se nemusel stydět žádný vysokoškolský a dost možná ani ligový baseballista. Usmál se na Garratyho a meloun spolykal.

Garraty se rozhlédl a cítil, jak mu tělem proudí bláznivá radost, pumpuje mu srdcem, probouzí v něm touhu běhat po rukou dokolečka. Téměř nikdo nakonec neodešel s prázdnou, i kdyby ukořistil jen ždíbec růžové dužiny zachycený na semínku.

Výjimkou byl, jako obvykle, snad jedině Stebbins. Upíral pohled na silnici. V rukou nic nedržel, neusmíval se.

Ať se jde bodnout, pomyslel si Garraty. Ale trocha té euforie ho přece jen opustila. Chodidla mu znovu ztěžkla. Nešlo totiž o to, že by na Stebbinse ani kousek melounu nezbyl. Ani o to, že by Stebbins nechtěl. Stebbins ho nepotřeboval.

14.30. Urazili sto dvacet mil. Bouřková mračna plula po nebi blíž a blíž. Zvedl se chladivý větřík, na Garratyho rozpálené kůži skoro až mrazil. Bude zase pršet, blesklo mu hlavou. Fajn.

Lidi po stranách silnice skládali deky, chytali poletující papírky, uklízeli věci zpátky do piknikových košíků. Bouře se sice snášela lenivě, ale i tak teplota značehonic klesla a udělalo se jako na podzim. Garraty si honem zapnul košili.

"Už je to tady," obrátil se na Scramma. "Radši se zase oblíkni."

"Děláš si legraci?" usmál se Scramm. "Za celej ded jseb se decejtil lip!"

"Bude to pěkná buřina!" zvolal zvesela Parker.

Šli právě po vrcholku mírně svažité pláně a viděli, jak se k nim pod nachovými mračky blíží opona deště bičující lesy před nimi. Nebe přímo nad hlavou dostalo nezdravě žlutou barvu. To vypadá skoro na tornádo, pomyslel si Garraty. To by byla, panečku, smrt zaživa. Co by asi dělali, kdyby se na ně na silnici vážně sneslo tornádo a odneslo je všechny ve vířícím oblaku hlíny, pleskajících žraloků na botách a melounových semínek do země Oz?

Zasmál se. Vítr mu oderval smích od úst.

"McVriesi!"

McVries k němu hned vykročil. Nakláněl se proti větru, oblečení měl vpředu připlácle na tělo a vzadu rozevláté. Díky černým vlasům a bílé jizvě vyleptané do opálené tváře vypadal jako větrem ošlehaný, trochu podivínský námořní kapitán na můstku své lodi.

"Co?" zavolal.

"Je v pravidlech nějaký ustanovení ohledně zásahu božího?"

McVries se nad tím zamyslel. "Ne, myslím, že ne." Začal si zapínat bundu.

"Co se stane, když nás zasáhne blesk?"

McVries zaklonil hlavu a zachechtal se. "Budeme tuhý!"

Garraty si odfrkl a zamířil pryč. Někteří z kluků nervózně vzhlíželi k obloze. Tohle nebude slejváček jako ten, co je zchladil po včerejším vedru. Jak to říkal Parker? Buřina. No, možná i to bylo ještě slabé slovo. Mezi nohama mu proběhla poskakující baseballová čepice, Garraty se ohlédl přes rameno a spatřil, jak po ní toužebně kouká jeden malý kluk. Scramm ji zachytil a pokusil seji klukovi hodit, ale uchvátil ji vítr a velkým obloukem ji přišpendlil na divoce se klátící strom.

Zaduněl hrom. Do obzoru se zabodl hrot bíločerveného blesku. Konejšivé šumění větru v borovicích se proměnilo ve sto šílených skučících duchů.

Zapraskaly pušky, vedle hromu a větru zněly jako obvyčné kapslíkovky. Garraty trhl hlavou v neblahé předtuše, že si kulky nakonec našly Olsona. Ale Olson se stále ještě držel na nohou, pleskající šaty odhalovaly, jak neuvěřitelně rychle z něj odtává tělesná váha. Krom toho někde ztratil bundu; ruce, které mu vykukovaly z krátkých rukávů košile, byly kostnaté a tenké jako tužka.

Odtahovali někoho jiného. Pod rozevlátou hřívou vlasů se ukrývala malá, vyčerpaná a nadobro mrtvá tvář.

"Kdyby se nám ten vítr opíral do zad, tak jsme do půl pátý v Oldtownu!" prohodil rozjařeně Barkovitch. Klobouk do deště měl naražený přes uši, ostře řezanou tvář plnou bláznivého veselí. Garraty najednou pochopil. Připomněl si, že to musí říct McVriesovi. Barkovitch je blázen.

Pár minut nato vítr najednou ustal. Hromy ztichly do mumlavého bručení. Znovu je pohltilo vedro, po

chladiivých nápořech větru lepkavé a takřka nesnesitelné.

"Co je s tím?" zapřotestoval Collie Parker. "Garraty! To tenhle pitoměj stát nezná ani pořádný bouřky?" "Já myslím, že dostaneš, co chceš," odpověděl Garraty. "Ale nejsem si úplně jistej, jak moc o to potom budeš stát."

"Úúúhů! Raymonde! Raymonde Garraty!" Garraty trhl hlavou. Na kratičký okamžik se zděsil, že je to jeho máma, a v hlavě se mu roztančily představy Percyho. Ale byla to jen nějaká postarší paní s milým obličejem, jež na něj vykukovala zpod magazínu Vogue, který si držela nad hlavou jako kapuci. "Stará bréca," zamručel mu u loktu Art Baker. "Mně přijde celkem sympatická. Ty ji znáš?"

"Znám ten typ," odvětil Baker zlověstně. "Vypadá přesně jak moje tetička Hattie. Děsně ráda chodila na pohřby a přesně s tímhle úsměvem tam poslouchala to bulení a kvílení a ty pohřební kecy. Jela po funusech jak slepice po flusu."

"Třeba je to Majorova matka," prohodil Garraty. Měl to být vtíp, ale neuchytil se. Bakerova tvář vypadala ve zbytcích světla pod uhánějícím nebem bledá a napjatá.

"Teta Hattie měla devět dětí. Devět, Garraty. Čtyři z nich pochovala přesně s tímhle pohledem. Svoje vlastní děti. Některý lidi prostě rádi viděj ostatní umírat. Já to nechápu, ty jo?"

"Ne," zavrtěl hlavou Garraty. Baker ho přiváděl do rozpaků. Hrom už znovu začal posunovat po nebi svoje těžké vagóny. "A ta tvoje tet, je už taky mrtvá?"

"Ne." Baker vzhlédl k obloze. "Je doma. Nejspíš zrovna sedí v houpacím křesle na verandě. Už nemůže moc chodit. Jenom sedí a houpe se a poslouchá zprávy v rádiu. A usměje se pokaždý, když se dozví nový počty." Baker si dlaněmi promnul lokty. "Viděls někdy, jak kočka žere svoje mladý, Garraty?" Garraty neodpověděl. Vzduch byl nabitý elektřinou, nad hlavou jim visela nejen bouře, ale i něco dalšího. Garraty však netušil co. Když zamrkal, měl pocit, jako by se na něj ze tmy upíraly nesouměrné oči Pidloočky D'Allessia.

Nakonec Bakerovi řekl: "To se každej ve vaší rodině zabejvá smrtí?"

Baker se chabě usmál. "No, před pár lety jsem zvažoval, že bych šel časem taky dělat do pohřebního ústavu. Je to dobrá práce. Máš svoje jistý i při hospodářský krizi."

"Já vždycky plánoval, že se uchytím ve výrobě pánskejch mušlí," řekl Garraty. "Budu mít smlouvy s kinama a bowlingovejma hernama a podobně. Taky sázka na jistotu. Kolik továren na pánský mušle tak u nás může bejt?"

"Dneska už bych asi do pohřebního ústavu dělat nešel," mlel si dál svoje Baker. "Ale na tom nezáleží." Oblohu rozerval ohromný blesk. Po něm následovalo ohlušující zahřmění. Znovu se začal trhaně zvedat vítr. Mraky uháněly po nebi jako splašené korzářské lodi po ebenovém moři z nočních mŕ.

"Už se to blíží," podotkl Garraty. "Už se to blíží, Arte."

"Někdo tvrdí, že je mu to fuk," pokračoval Baker. "Až já půjdu na onen svět, tak chci jenom něco jednoduchýho, Done.' To mu povídali. Mýmu strejdovi. Ale většinou kolem toho hodně nadělaj. Vždycky mi o tom vyprávěl. Nejdřív začnou: 'Obyčejná rakev z borovýho dřeva mi úplně postačí.' Ale nakonec si poručej velkou... a s olověným pláštěm, pokud si to můžou dovolit. Spousta si dokonce napíše číslo modelu do poslední vůle."

"Proč?" zeptal se Garraty.

"U nás se většina lidí nechává pochovat v mauzoleu. Nad zemí. Nechtěj jít pod zem, protože tam u nás máme hodně vysokou hladinu podzemní vody. V tom vlhku všechno hrozně rychle tleje. Zas ale když se necháš pochovat nad zemí, tak aby sis dělal hlavu s krysama. Velkejma louisianskejma bahenníma krysama. Hřbitovníma krysama. Borovou rakví se ti prohryžou jako nic."

Vítr do nich tlačil neviditelnýma rukama. Garraty si přál, aby už přišla ta bouřka. Připadal si jako na šíleném kolotoči. Ať se dal člověk do řeči s kýmkoli, vždycky to skončilo u tohohle tématu.

"Tak na to já bych se z vysoka vysral," prohlásil Garraty. "Vysázet patnáct set dolarů nebo kolik jenom za to, aby na mě po smrti nemohly krysy."

"Já asi ne," opáčil Baker. Ospale mhouřil oči. "Trochu mě děsí, že jdou hlavně po těch měkkejch částech. Úplně vidím, jak mi dělaj do tý rakve díru, jak ji zvětšujou a nakonec se procnou dovnitř. A hned mi jdou po očích, jak kdyby to bylo žužu. Kdyby mi sežraly oči, tak bych se sám stal součástí tý krysy. No ne?"

"Já nevím," odvětil Garraty znechuceně.

"Díky, ale nemám zájem. Já si vezmu tu rakev s olověným pláštěm. V každém případě."

"Až na to, zeji budeš potřebovat jen v jednom případě," uchechtl se Garraty s mírným zamračením v zádech.

"Taky pravda," přisvědčil vážně Baker.

Nebe znovu protřhl rozeklaný, skoro růžový blesk, po němž zůstal ve vzduchu pach ozónu. Chvilí nato je bouře zasáhla naplno. Ale tentokrát to nebyl déšť. Padaly kroupy.

Během pěti vteřin se ocitli pod palbou krup velkých jako oblázky. Několik kluků vykřiklo bolestí a Garraty si jednou rukou chránil oči. Vítr se zvedl do skučivého nářku. Kroupy se tříštily o silnici, odrážely se od ní, od tváří, od těl.

Jensen v panice pobíhal ve velikém, bezcílném kruhu, škobrtal nohama o sebe. Nakonec se vypotácel mimo krajnici a vojáci do něj z polopásáku rozvlněným závojem krupobití museli napumpovat aspoň deset ran, než měli opravdu jistotu. Sbohem, Jensene, pomyslel si Garraty. Mrzí mě to.

Mezi kroupami začal padat i déšť, valil se proudem po kopci, do něhož stoupali, rozpouštěl kroupy roztroušené u jejich nohou. Pak je zasáhla další vlna krup, znovu déšť, opět náraz krupobití a potom už jen nerušené šňůry deště, protkávané hlasitým burácením hromu.

"Do prdele!" zavolal Parker, který právě kráčel vedle Garratyho. Obličej mu pokrývaly červené fleky a vypadal jako utopená vodní krysa. "Garraty, tohle je bez debat -"

"-jo, ten nejpodělanější stát ze všech jedenapadesáti," dopověděl za něj Garraty. "Tak si zchlad' hlavu."

Parker hlavu zaklonil, otevřel pusku a nechal si dovnitř pleskat chladné kapky. "To přece právě dělám, ne?"

Garraty se sklonil proti větru a dohonil McVriese. "Jak se ti líbí tohle?" zeptal se.

McVries si objal ramena a rozklepal se. "Člověk si nevybere. Teď bych si přál, aby svítilo sluníčko."

"Za chvíli se to přezene," snažil se ho uklidnit Garraty, ale mylil se. Ve čtyři hodiny šli pořád deštěm.

KAPITOLA 10

"Víte, proč mi říkají Hrabě?"

Protože mám rád hrabě! Ha-ha-ha."

- Hrabě

Sezame, otevři se

Do druhého večera na cestě vstoupili bez západu slunce. Bouřka přešla kolem půl páté v lehké, mrazivé mrholení. Mrholení pokračovalo skoro až do osmi. Pak se mraky začaly trhat a mezi nimi vykoukly jasné, chladně poblikávající hvězdy.

Garraty se co nejvíc zachumlal do vlhkých šatů a opravdu nepotřeboval meteorologa, aby věděl, odkud fouká vítr. Vrtkavé jaro jim to mírné teplo, které je provázelo až sem, podtrhlo pod nohama jako starý koberec.

Trochu tepla jim poskytovaly leda tak davy. Tělesného tepla nebo tak něčeho. Silnici lemovalo čím dál víc lidí. Tiskli se k sobě, aby se zahřáli, ale chovali se zdrženlivě. Podívali se, jak Chodci procházejí kolem, a pak odjeli domů nebo pospíchali na další místo, které slibovalo dobrý výhled. Pokud dav toužil po krvi, pak si na své moc nepřišel. Po Jensenovi ztratili jen dva další kluky, oba mladší, kteří prostě omdleli a už se nezvedli. Čili byli přesně v polovině. Ne... vlastně už za polovinou. Padesát ze hry, devětačtyřicet zbývá.

Garraty šel o samotě. Byla mu příliš velká zima na to, aby ho zmáhal spánek. Pevně svíral rty, aby se mu netřásl. Olson se pořád držel; proběhla taková vlažná sázková akce, zda Olson bude padesátý, kdo to koupí, zda právě on bude ten předělový. Ale nebyl. Tato mimořádná

čest připadla číslu 13, Rogeru Fenumovi. Klasická smolná třináctka. Garraty začínal mít dojem, že Olson vydrží šlapat donekonečna. Snad až do naprostého vyhladovění. Uzavřel se do bezpečí na místo, kde neexistovala bolest. Svým způsobem by to byla ideální spravedlnost, kdyby Olson zvítězil. Už viděl

ty titulky: DLOUHÝ POCHOD VYHRÁLA MRTVOLA.

Garratymu znecitlivěly prsty na nohou. Zkoušel s nimi třít o rozedraný vnitřek bot a nic necítil. Ta pravá bolest se teď přesunula z prstů do nártů. Ostrá, vlezlá bolest, která mu při každém kroku vystřelovala do lýtek. Připomnělo mu to jednu pohádku, kterou mu máma četla, když byl malý. Byla o mořské víle, která si přála stát se obyčejnou ženou. Měla sice rybí ocas, ale nějaká dobrá čarodějka nebo kdo jí pověděla, že když bude hodně chtít, může místo něj mít nohy. Každý krok, který udělá na suché zemi, bude jako chůze po jehlách, ale pokud opravdu chce, může je mít. A mořská panna řekla fajn, platí, a byl z toho Dlouhý pochod. V kostce -

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

"Já vás slyším," odsekl Garraty rozmrzele a přidal do kroku.

Les řídł. Tu skutečnou severní část státu už měli za sebou. Prošli dvěma tichými sídelními městy. Silnice je protínala po celé délce a na chodnících se mačkali lidi, kteří pod pouličními lampami zacloněnými mrholením vypadali jen jako stíny. Nikdo moc nepovzbuzoval. Asi na to byla příliš velká zima. Příliš velká zima a příliš velká tma a do háje, má na krku další varování, kterého se musí zbavit, a jestli tohle není ten největší opruz na světě, pak už nic.

Nohy mu znovu začaly zpomalovat a on se přinutil trochu je pobídnout. Kdesi poměrně daleko vpředu právě něco povídal Barkovitch a doprovodil to krátkým výbuchem svého nepříjemného smíchu. Jasně zaslechl McVriesovu reakci: "Drž hubu, vrahu." Barkovitch řekl McVriesovi, ať se jde vycpat, a vypadalo to, že už mu jde McVries vážně na nervy. Garraty se ve tmě unaveně usmál.

Propadl se skoro až na chvost pelotonu a s nelibostí si uvědomil, že ho to znovu táhne ke Stebbinsovi. Stebbins ho něčím fascinoval. Ale vlastně ho ani nijak zvlášť nezajímalo čím. Bylo načase přestat si dělat hlavu s tolika věcmi. Stejně z toho nemohl nic mít. Byl to jen další opruz.

Vepředu ve tmě svítila obrovská luminescentní šipka. Zářila jako zlý duch. Nějaká dechovka spustila zničehonic pochod. Podle zvuku slušně velká kapela. Ozývalo se hlasitější jásání. Vzduch se zaplnil poletujícími kousky čehosi a Garraty měl na okamžik nesmyslný pocit, že sněží. Ale nebyl to sníh. Byly to konfety. Přecházeli na novou silnici. Ta stará se s ní stýkala v pravém úhlu a další dálniční ukazatel oznamoval, že do Oldtownu už zbývá pouhých šestnáct mil. Garratymu projel tělem váhavý pocit vzrušení, možná dokonce pýchy. Po Oldtownu už cestu znal. Dokázal by si ji nakreslit na dlaň.

"Možná je to tvoje velká výhoda. Já tomu sice moc nevěřím, ale možná je."

Garraty sebou trhl. Skoro jako by mu Stebbins odklopil pokličku myšlenek a zvědavě nakoukl dovnitř. "Co?"

"No že je to tvůj kraj, ne?"

"Tady na severu ne. Já byl v životě nejdál v Greenbushi, pokud teda nepočítám teď tu cestu na hranici. A tak daleko jsme ještě nedošli." Dechovku už nechali za sebou, tuby a klarinety se matně leskly ve vlhké noci.

"Ale míříme do tvého rodného města, ne?"

"Ne úplně, ale blízko něj."

Stebbins zamručel. Garraty sklopil zrak k jeho nohám a s překvapením zjistil, že si Stebbins zul tenisky a jde teď v měkkých mokasínách. Tenisky měl zastrčené do modré košile.

"Tenisky si šetřím," vysvětlil, "tak pro sichr. Ale myslím, že už v těch mokasínách dojdou."

"Hm."

Minuli vysílač, který stál v prázdném poli jako kostlivec. Na vršku mu s pravidelností srdečního tepu pulzovalo červené světlo.

"Těšíš se, že uvidíš svoje nejbližší?"

"Jo, těším," přikývl Garraty. "A co bude dál?"

"Dál?" Garraty pokrčil rameny. "Asi prostě půjdem dál po silnici. Leda bys byl tak ohleduplnější, že by ses pak rozhodnul vypadnout ze hry."

"Tak to asi ne," pousmál se mdle Stebbins. "A jsi si jistě, že pak ještě vydržíš pokračovat? Po tom, co je uvidíš?"

"Já si nejsem jistě vůbec ničím, kamaráde," odvětil Garraty. "Už na startu jsem toho moc nevěděl a teď toho vím ještě méně."

"Myslíš, že máš šanci vyhrát?"

"Ani to nevím. Vlastně ani nevím, proč se vůbec obtěžuju se s tebou bavit. Je to, jak kdybych mluvil do vzduchu."

Daleko vpředu se do večera rozječely a rozhudrovaly policejní sirény.

"Někdo tam asi proniknul na silnici, policie tam ještě nemá tolik sil," komentoval to Stebbins.

"Domorodci jsou čím dál neklidnější, Garraty. Jen si představ všechny ty lidi, co ti vpředu pilně připravují cestu."

"Tobě taky."

"Mně taky," přisvědčil Stebbins a pak se na dlouhou dobu odmlčel. Límec modré pracovní košile mu nečinně plácal do krku. "Je úžasný, jak mozek ovládá tělo," pronesl nakonec. "Je úžasný, jak dokáže převzít otežce a diktovat tělu, co má dělat. Průměrná žena v domácnosti urazí denně až šestnáct mil, od ledničky k žehlicímu prknu a odtud ke šňůram na prádlo. Na konci dne si ráda hodí nohy na stůl, ale není vyčerpaná. Podomní prodavač urazí dvacet. Středoškolák, kterej trénuje ve fotbalovém mužstvu, urazí něco mezi pětadvaceti a osmadvaceti... a to zajeden den od rána do večera, kdy jde spát. Všichni jsou večer unavený, ale nikdo vyloženě vyčerpanej."

"Hm."

"Ale představ si, že bys ty ženský v domácnosti řekl: dneska musíš ujít šestnáct mil, jinak nedostaneš večeři."

Garraty přikývl. "Byla by vyčerpaná místo unavená."

Stebbins nic neříkal. Garraty měl zarytý dojem, že ho teď zklamal.

"No... nebo nebyla?"

"Nemyslíš, že by měla těch šestnáct mil ujitých do oběda, takže by mohla skopnout boty a strávit odpoledne u televizních seriálů? Já teda jo. Jsí unavenej, Garraty?"

"Jo," přisvědčil Garraty krátce. "Jsem."

"Vyčerpanej?"

"No, nemám k tomu daleko."

"Kdepak, vyčerpanej ještě nejsi, Garraty." Ukázal palcem na Olsonovu siluetu. "Tohle znamená vyčerpanej. Už je skoro na dně."

Garraty se fascinovaně zahleděl na Olsona, skoro jako by čekal, že po Stebbinsových slovech padne na zem. "A jaká je pointa?"

"Zeptej se toho svýho kámoše se sucharama, Arta Bakera. Mezek nerad oře. Ale má rád mrkev. Tak mu pověsíš mrkev před oči. Mezek bez mrkve se vyčerpá. Mezek s mrkví vydrží bejt hodně dlouho unavenej. Chápeš?"

"Ne."

Stebbins se znovu usmál. "Ale pochopíš. Sleduj Olsona. Ten už ztratil chuť na mrkev. Zatím to ještě sám neví, ale ztratil. Sleduj Olsona, Garraty. Od Olsona se můžeš hodně naučit."

Garraty si Stebbinse pozorně prohlížel, nebyl si jistý, jak vážně ho má brát. Stebbins se rozesmál. Měl pronikavý a hutný smích - ostatní Chodci při něm vyplašeně otáčeli hlavu. "Jen běž. Běž si s ním promluvit, Garraty. A když se s tebou nebude bavit, tak jdi aspoň vedle něj a dobře si ho prohlídni. Nikdy není pozdě se něco přiučit."

Garraty polkl. "Je to podle tebe hodně důležitá lekce?"

Stebbins se přestal smát. Pevně chytil Garratyho za zápěstí. "Možná ta nejdůležitější, jakou ještě kdy dostaneš. Tajemství života nad smrtí. Vyřeš tu rovnici a budeš si moct dovolit umřít, Garraty. A zbytek života pro tebe bude jako jeden velkej flám."

Stebbins mu pustil ruku. Garraty si začal pomalu masírovat zápěstí. Zdálo se, že ho Stebbins opět přestal vnímat. Garraty od něj nervózně zamířil k Olsonovi.

Jako by ho k sobě Olson přitahoval na nějakém neviditelném lanu. Zavěsil se kousek vpravo za něj. Pokoušel se zkoumat jeho tvář.

Kdysi, hodně dávno, nemohl celou noc usnout strachy po zhlédnutí jednoho filmu s - kým? Že by s Robertem Mitchumem? Hrál tam nesmiřitelného jižanského pastora oddaného duchovní obrodě a zároveň člověka s neodolatelným puzením vraždit. Olson se mu celkem podobal. Jak vážil mín a mín,

jako by se mu postava protahovala. Kůže se mu začínala loupat dehydratací. Oči měl zapadlé hluboko v důlcích. Vlasy mu na hlavě bezcílně vlály jako větrem čechrané vousy kukuřice.

Stal se z něj robot, jo, nic než obyčejnej automat. Může tam někde uvnitř pořád ještě bejt Olson? Ne. Je pryč. Jsem si poměrně jistej, že ten Olson, co seděl na trávě a vtipkoval a vyprávěl o tom klukovi, co zatuhnul na startovní čáře a schytal to přímo tam, že tenhle Olson je pryč. Tohle je jen mrtvej hliněnej automat.

"Olsone?" zašeptal.

Olson šel dál. Byl to chodící, ušouraný dům hrůzy. Olson se podělal. Smrděl.

"Olsone, můžeš mluvit?"

Olson se vlekl kupředu. Tvář měl obrácenou do tmy a pohnul se, ano, pohnul se. Něco se v něm dělo, něco uvnitř pořád ještě tikalo, ale -

Něco, ano, něco tam bylo, ale co?

Stoupali do dalšího kopce. Dech v Garratyho plicích se krátil a krátil, až oddechoval jako pes. Z mokrých šatů mu stoupala řid'ounká pára. Pod sebou měli řeku, ležela ve tmě jako stříbrný had.

Stillwater, napadlo ho. Stillwater tekł nedaleko Oldtownu. Ozval se chabý jásot, ale nic moc. Kus dál, na druhé straně zákrutu řeky (možná to nakonec byl Penobscot), zářilo hnízdo světla. O něco menší hnízdo na opačném břehu mohl být Milford a Bradley. Oldtown. Došli do Oldtownu.

"Olsone," řekl. "To je Oldtown. Táhlety světla jsou Oldtown. Už jsme skoro tam, kámo."

Olson neodpověděl. A vtom si Garraty vzpomněl na to, co mu celou dobu unikalo, a ukázalo se, že to vlastně není nic zásadního. Jen že mu Olson připomínal Bludného Holanďana, který se plaví dál a dál i poté, co celá posádka zmizela.

Svižným krokem sešli z dlouhého svahu, minuli dvojitou zatačku a přešli přes most, který se, alespoň podle cedule, klenul nad poto-

kem Meadow Brook. Na konci mostu je čekala další značka **OSTRÉ STOUPÁNÍ KAMIONY ZAŘADTE NIŽŠÍ STUPEŇ**. Několik Chodců zasténalo.

Bylo to skutečně ostré stoupání. Kopec se před nimi zvedal jako klouzačka toboganu. Nebyl vysoký; i v té tmě rozeznávali vršek. Ale byl strmý. Hodně strmý.

Pustili se do stoupání.

Garraty se naklonil proti svahu a téměř okamžitě ucítil, že se mu čím dál hůř dýchá. Nahoře budu funět jak lokomotiva, pomyslel si... pokud se nahoru vůbec dostanu. Obě nohy začaly protestovat. Začalo to ve stehnech a postupovalo to dolů. Nohy na něj ječely, že tyhle nesmysly už vážně dlouho dělat nebudou. Ale budete, usadil je Garraty. Budete, nebo chcípnete.

To je nám fuk, odsekly nohy. Je nám fuk, jestli chcípnem, chcípnem, chcípnem.

Svaly jako by mu měkly, rozbředávaly jako želé zapomenuté na sluníčku. Bezmocně se třásly. Cukaly sebou jako špatně vedené loutky.

Zleva i zprava pršela varování a Garraty tušil, že každou chvíli si nějaké vykoleduje i on sám. Upíral oči na Olsona, nutil se držet s ním krok. Společně to zvládnou, vylezou na ten zabijácky kopec a nahoře Olsona donutí, aby mu prozradil svoje tajemství. A pak bude všechno v pohodě a nebude si muset dělat hlavu se Stebbinsem nebo McVriesem, ani s Jan nebo se svým tátou, ne, dokonce ani s Pidloočkou D'Allessiem, kterému se rozprskla hlava o kamennou zeď u dálnice číslo 1 jako hrouda mokrého lepidla. Kolik ještě zbývalo, sto metrů? Padesát? Co?

Už funěl.

Zapráskaly první výstřely. Ozval se hlasitý, štekavý výkřik, který se ihned utopil v dalších výstřelech. A těsně pod vrcholkem kopce to schytal ještě jeden. Garraty ve tmě nic neviděl. Ve spáncích mu duněl týraný pulz. Bylo mu úplně fuk, kdo to koupil tentokrát. Nebylo to důležité. Důležitá byla jen ta děsivá bolest v nohou a plicích.

Kopec se zakulatil, zarovnal a pak znovu zakulatil do klesání. Opačný svah byl pozvolný, ideální pro sbírající se vítr. Ale ten roso-

lovatý pocit ve svalech ho nepřecházel. Povolí pode mnou nohy, pomyslel si Garraty nevzrušeně. Do Freeportu už mě nedonesou. Nejspíš nedojdu ani do toho Oldtownu. Myslím, že umírám.

V té chvíli začal nocí dunět nový zvuk, divoký a orgiastický. Byl to hlas, byla to spousta hlasů, a

opakovaly jednu věc pořád a pořád dokola.

Garraty! Garraty! GARRATY! GARRATY! GARRATY!

Byl to Bůh nebo jeho otec, připravený podrazit mu nohy dřív, než odhalí tajemství, tajemství, tajemství - Jako hromobití: GARRATY! GARRATY! GARRATY!

Nebyl to jeho otec a nebyl to Bůh. Bylo to patrně veškeré studentstvo oldtownské střední školy, které unisono skandovalo jeho jméno. Když spatřili jeho bledou, unavenou a napjatou tvář, pravidelné skandování se rozplynulo v nespoutaný jásot. Roztleskávačky třepaly bambulkami. Kluci na silnici pronikavě hvízdali a rozdávali holkám pusy. Garraty mával, usmíval se, přikyvoval a lživě se kradl k Olsonovi.

"Olsone," zašeptal. "Olsone."

Olsonovi se možná nepatrně zachvěla víčka. Jiskra života jako při otočení startérem ve starém autě.

"Prozrad' mi jak, Olsone," šeptal dál. "Řekni mi, co mám udělat."

Středoškolačky a středoškoláci (chodil jsem kdysi taky na střední? napadlo Garratyho, nebyl to jen sen?) už byli za nimi, ale stále nadšeně povzbuzovali.

Olsonovi trhaně poskakovaly oči v důlcích, jako by dávno zrezly a potřebovaly promazat. S takřka slyšitelným lupnutím mu spadla brada.

"To je ono," šeptal dychtivě Garraty. "Mluv. Mluv se mnou, Olsone. Mluv. Povědej."

"A," vypravil ze sebe Olson. "A. A."

Garraty se natáhl blíž. Položil Olsonovi ruku na rameno a naklonil se do té nechutné aureoly potu, zápachu z úst a moči.

"Prosím tě. Snaž se."

"Zo. Za. Zahrada. Zahrada boží -"

"Zahrada boží," zopakoval Garraty pochybovačně. "Co je se zahradou boží, Olsone?"

"Je. Plná. Plevle," vydechl smutně Olson. Brada mu narazila do prsou. "Já."

Garraty nic neříkal. Nemohl. Stoupali do dalšího kopce a už byl zase zadýchaný. Zdálo se, že Olson nemá s dechem nejmenší problémy.

"Já. Nechci. Umřít," dopověděl Olson.

Garraty měl oči přiletované k zastíněným troskám, jež byly Olsonovou tváří. Olson se k němu vrzavě otočil.

"A?" Pomalu zvedl klimbající se hlavu. "Ga. Ga. Garraty."

"Jo, to jsem já."

"Kolik je?"

Garraty si před časem nastavil a znovu natáhl hodinky. Čert ví proč. "Tři čtvrtě na devět."

"Tep. Teprv. Tolik?" Po Olsonově roztrášené stařecké tváři se přelil mímý údiv.

"Olsone -" Zlehka mu zatřásl ramenem a Olsonovi se rozklepalo celé tělo, jako osika v silném větru. "V čem to všechno je?" Garraty se zničehonic bláznivě zachechtal. "V čem to všechno je, Alfiku?"

Olson na něj pohlédl s vykalkulovanou mazaností.

"Garraty," zašeptal. Dech mu páchl jako stoka.

"Co?"

"Kolik je?"

"Bože!" rozkřikl se Garraty. Rychle otočil hlavu, ale Stebbins upíral zrak na silnici. Pokud se Garratymu smál, nebylo to v té tmě vidět.

"Garraty?"

"Co?"

"Je. Ježíš tě spasí."

Olson napřímil hlavu. Zamířil ven ze silnice. Zamířil k polopásáku.

"Varování. Varování, sedmdesátka!"

Olson ani na okamžik nezpomalil. Měl v sobě jakousi zhoubnou důstojnost. Štěbetání davu se utišilo. S vyvalenýma očima ho sledovali.

Olson ani na okamžik nezaváhal. Došel k nezpevněné krajnici.

Položil ruce na bok polopásáku. Namáhavě se začal škrábat vzhůru.

"Olson!" vykřikl vyplašeně Abraham. "Hele, to je Hank Olson!"

Vojáci v dokonalé čtyřčlenné harmonii zvedli pušky. Olson popadl hlavěň té nejbližší a vytrhl ji z rukou, jež ji držely lehce jako dřívko nanuku. Zarachotila do davu. Lidi se od ní s křikem odtahovali, jako by to byla živá zmije.

Pak jedna ze tří zbylých pušek vypálila. Garraty jasně spatřil záblesk na konci hlavně. Zahlédl, jak se Olsonovi trhaně zavlnila košile, když kulka pronikla do břicha a na druhé straně vyletěla ven.

Olsona to nezastavilo. Vylezl na kapotu polopásáku a popadl hlavěň pušky, která po něm právě vystřelila. Než stačila spustit podruhé, zvedl ji do vzduchu.

"Dej jim to!" pokřikoval zepředu zuřivě McVries. "Dej jim to, 01-son! Zabje! Zabje!"

Poslední dvě pušky zahřměly unisono a náraz kulek velké ráže smetl Olsona z polopásáku. Dopadl s rozhozenýma rukama na záda, jako člověk přibitý na kříž. Z poloviny břicha měl jen zčernalé a rozsekané trosky. Napumpovali do něj ještě tři další kulky. Voják, kterého Olson odzbrojil, si z polopásáku vytáhl (nenuceně) novou zbraň.

Olson se posadil. Položil si ruce na břicho a nevzrušeně se zahleděl na vojáky rozestavené na plošině nízkého vozidla. Vojáci jeho pohled opětovali.

"Vy svině!" vzlykl McVries. "Vy hnusný svině!"

Olson se začal zvedat. Další salva ho přibila zpátky k zemi.

Najednou se Garratymu cosi ozvalo za zády. Nemusel ani otáčet hlavu, aby věděl, že to je Stebbins. Stebbins se tiše smál.

Olson se znovu posadil. Pušky na něj dosud mířily, ale vojáci nestříleli. Z jejich postoje na polopásáku vyzářovala téměř zvědavost.

Olson se pomalu, přemítavě, s rukama položenýma na břicho zvedl na nohy. Jako by zavěštil ve vzduchu správný směr Pochodu a začal se plahočit dál.

"Tak ho přece dodělejte!" ozval se chraplavě zděšený hlas. "Tak ho proboha dodělejte!"

Olsonovi mezi prsty pozvolna proklouzávali modří hadi střev.

Jako vinná klobása mu visely až k rozkroku a obscénně se tam klimbaly. Zastavil se, sklonil se, jako by si je chtěl zasoukat zpátky (zasoukat zpátky, pomyslel si Garraty takřka v extázi údivu a hrůzy), a vydával obrovský koláč krve a žluči. Pak se v předklonu znovu rozešel. Tvář měl andělsky klidnou.

"Ty vole," vydechl Abraham a s dlaní před ústy se otočil ke Garratymu. Obličej měl bledý a voskový. Oči mu vylézaly z důlků. Těkaly mu hrůzou sem a tam. "Ty vole, Rayi, to je ale nechutný, ty krávo!" A začal zvracet. Trávenina mu lezla mezi prsty.

Chudák Abe nám blinká, pomyslel si Garraty zdrženlivě. To ale silně odporuje radě 13, Abe.

"Střelili ho do břicha," ozval se za Garratym Stebbins. "To oni dělaj. Schválně. Chtěj tím odradit ostatní, aby si z toho Útoku lehký brigády nebrali příklad."

"Zmiz ode mě," zasyčel Garraty. "Nebo ti urazím palici!"

Stebbins se rychle stáhl.

"Varování! Varování, osmdesát osmičko!"

Stebbinsův smích se k němu tiše nesl nocí.

Olson padl na kolena. Hlava mu visela mezi rukama, kterýma se opíral o vozovku.

Jedna z pušek zahřměla, kulka pleskla do asfaltu u Olsonovy levé ruky a odbzučela pryč. Začal opět pomalu, unaveně vstávat. Hrajou si s ním, blesko Garratymu hlavou. Ono to celé pro ně musí být ukrutná nuda, tak si teď hrajou s Olsonem. Je to velká zábava, kluci? Bavíte se dobře?

Garraty se rozbrečel. Doběhl k Olsonovi, kleknul si vedle něj a opřel si tu unavenou, horečně rozehřátou tvář o prsa. Vzlykal do suchých, nevábně páchnoucích vlasů.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

"Varování! Varování, šedesát jedničko!"

McVries ho tahal za košili. Zase McVries. "Vstávej, Garraty, vstávej, tomu už nepomůžeš, tak sakra vstávej!"

"To není/er!" brečel Garraty. Na tváři mu zůstala lepkavá šmouha Olsonovy krve. "To prostě není fér!"

"Já vím. Pojd'. Jdeme."

Garraty vstal. Společně s McVriesem se začali pozpátku vzdalovat a nespouštěli oči z klečícího Olsona.

Olson se zvedl na nohy. Stál obkročmo nad bílou čarou. Zvedl obě ruce k nebi. Dav tiše vzdechl.

"UDĚLAL JSEM TO ŠPATNĚ!" zvolal Olson roztřeseně a pak padl mrtvý na zem.

Vojáci do něj z polopásáku napumpovali ještě dvě kulky a pak ho spěšně odtáhli ze silnice.

"Tak, a je to."

Asi deset minut šli mlčky, Garraty čerpal tichou útěchu čistě jen z McVriesovy přítomnosti. "Začínám v tom něco vidět, Pete," promluvil nakonec. "Je v tom systém. Není to úplně beze smyslu."

"Jo? Tak s tím nepočítej."

"Mluvil se mnou, Pete. Nebyl mrtvej, dokud ho nezastřelili. On žil." Právě tohle mu teď na celé té události s Olsonem připadalo nejdůležitější. Zopakoval to. "Žil."

"To na ničem nic nemění," odvětil McVries s unaveným povzdechnutím. "Je to jen číslo. Jen další mrtvola v pořadí. Číslo padesát tři. Znamená to, že jsme zas o trochu blíž, ale nic víc."

"To přece nemůžeš myslet vážně."

"Neříkej mi, co si můžu myslet a co ne!" odsekl McVries podrážděně. "Nech to plavat, jo?"

"Myslím, že jsme tak třináct mil před Oldtownem," prohodil Garraty.

"No, fakt skvělý!"

"Nevíš, jak je na tom Scramm?"

"Nejsem jeho soukromej doktor. A dej mi už svátek."

"Co tě žere, sakra?"

McVries se rozesmál. "Slapem tu po tyhle silnici a ty chceš vědět, co mě žere! Dělá mi starosti, jaká bude napřesrok daň z příjmů, to mě žere. Dělá mi starosti cena obilí v Jižní Dakotě, to mě žere. Olson, ty jeho vyhrězlý střeva, Garraty, šel nakonec s úplně vyhrězlejma střevama, a to mě žere, to mě fakt žere -" Zarazil se a Garraty sledoval, jak zápasí se žaludkem. Pak McVries najednou vyhrkl: "Scramm je na tom blbě."

"Vážně?"

"Collie Parker mu zkoušel šáhnout na čelo a povídal, že úplně hoří. Plácá nesmysly. O své ženě, o Phoenixu, Flagstaffu, divný věci o Hopiích a Navahách a nějakých indiánskejších loutkách... čert aby se v tom vyznal."

"Jak dlouho ještě vydrží na nohou?"

"Těžko říct. Třeba nás nakonec přežije všechny. Je stavěnej jak buvol a dává ze sebe všechno. Ty vole, já už jsem utahanej."

"A co Barkovitch?"

"Přišel trochu k rozumu. Ví, že spousta z nás by ho ráda viděla na onom světě. Vzal si do hlavy, že vydrží dýl než já, zmetek jeden. Štve ho, jak do něj pořád rejů. Nic příjemného, já vím." McVries se znovu krátce zasmál. Garratymu se jeho smích ani za mák nelíbil. "Ale má strach. Už dává pohov plícím a soustředí se na nohy."

"To my všichni."

"Jo. Oldtown se blíží. Třináct mil?"

"Přesně tak."

"Můžu ti něco říct, Garraty?"

"Jasně. Vezmu si to s sebou do hrobu."

"Jo, to nejspíš jo."

Někdo v předních řadách davu odpálil petardu a Garraty s McVriesem sebou oba trhli. Několik žen vypísklo. Rozložitý muž v první řadě vyprskl s pusou plnou popcornu: "Do prdele!"

"Tohle všechno je tak hrozný," začal McVries, "především proto, že to je ve své podstatě tak banální. Chápeš? Zaprodali jsme se a vyměnili svoje duše za banality. Olson byl banální. Jistě, na konci byl taky hodně velkolepej, ale tyhle dvě věci se nutně nemusej vylučovat. Byl velkolepej a banální. Ať tak či onak, umřel jak brouk pod mikroskopem."

"Jsi stejnej jak Stebbins," řekl otráveně Garraty.

"Kéž by mě byla Priscilla zabila," pokračoval McVries. "Aspoň bych nedopadl tak -"

"Banálně," dopověděl Garraty. "Jo. Myslím si -"

"Hele, já bych si rád zkusil na chvílku zdřímnout. Nevadí?"

"Ne. Promiň," odpověděl McVries upjatě a uraženě.

"Ty promiň," opáčil Garraty. "Neber si to osobně, je to fakt -"

"Banální," doplnil McVries. Potřetí se zasmál tím svým smíchem a odešel pryč. Garraty zalitoval - ne poprvé -, že se na Dlouhém pochodu vůbec s někým spřátelil. Bude to o to těžší. Vlastně už to těžší bylo.

Cítil, jak se mu v břiše líně melou střeva. Brzy budou potřebovat vyprázdnit. Při tom pomyšlení zaskřípal v duchu zuby. Lidi si na něj budou ukazovat a smát se. Vykadí se na silnici jako nějaký podvrat'ák a někdo si to pak sebere do ubrousku a uloží si to do láhve jako suvenýr. Připadalo mu nemožné, že by někdo mohl něco takového udělat, ale věděl, že se to stává.

Olson s vyhrzlými střevy.

McVries a Priscilla a textilka na pyžama.

Scramm rozpálený horečkou.

Abraham... co dáte za vysoký cylindr, velevážení?

Garratymu klesla hlava. Dřímá. Pochod pokračoval.

Přes kopce, přes doly, přes rokle, přes hory. Přes hřebeny a pod most, udělat mý milý holce radost. Garraty se v setmělých hlubinách svého mozku zahihňal. Chodidla pleskala o asfalt a uvolněná pata sebou plácala čím dál víc, jako stará okenice na opuštěném domě.

Myslím, tedy jsem. Hodina latiny v prvním ročníku. Starý písničky v mrtvém jazyce. Ententýky dva špalíky, čert vyletěl z elektřiky.

Existuji, tedy jsem.

Vybuchla další petarda. Ozval se povyk a jásot. Polopásak vrzal a rachotil a Garraty špicoval uši jen po svém čísle a varování a propadal se do stále hlubší dřimoty.

Táti, nebyl jsem rád, že jsi musel odejít, ale vlastně jsi mi za celou tu dobu nijak zvlášť nechyběl. Promiň. Ale kvůli tomu tady nejsem. Nemám v sobě žádnou podvědomou touhu spáchat sebevraždu, je mi líto, Stebbinsi. Vážně mě to mrzí, ale -

Zase pušky, probraly ho k vědomí, pak to důvěrně známé zuchnutí poštovního pytle, jak se další kluk vypravil tam nahoru. Dav ječel hrůzou a halekal nadšením.

"Garraty!" zavřeštěla nějaká ženská. "Rayi Garraty! Měla pronikavý a nepříjemný hlas. "Jsme s tebou, chlapče! Jsme s tebou, Rayi!"

Její hlas prořízl dav a hlavy se otáčely, krky natahovaly, aby si všichni lépe prohlédli mainského favorita. V sílícím jásotu tu a tam zaznělo utopené hvízdání.

Dav začal znovu skandovat. Garraty poslouchal své jméno, dokud se nerozpadlo na směs nesmyslných slabik, které s ním už neměly nic společného.

Krátce zamával a znovu usnul.

KAPITOLA 11

"Dělejte, všiváci! To chcete žít věčně?"

- Neznámý rotmistr

v 1. světové válce

Do Oldtownu dorazili kolem půlnoci. Přes dvě vedlejší silnice se napojili na státní silnici č. 2 a přešli přes centrum.

Pro Raye Garratyho byl celý průchod městem jedna rozmazaná, ospalá noční můra. Jásot sílil a mohutněl do takových rozměrů, až se zdálo, že už s ním prostě nemůže být spojená žádná myšlenka nebo důvod.

Sodíkové lampy se zvláštním naoranžovělým světlem proměnily noc v zářící den beze stínů. V tom oranžovém světle i ta nejpřátelštější tvář vypadala, jako by se právě vyhrabala odněkud z krypty. Z oken ve druhém a třetím patře se sypaly a vylétaly konfety, stránky novin, natrhané kousíčky telefonních seznamů a dlouhé pásy toaletního papíru. Hotový slavnostní průvod ulicemi New Yorku v miniaturní verzi USA.

V Oldtownu nikdo nezemřel. Jak postupovali korytem časných ranních hodin podél řeky Stillwater, oranžových obloukových lamp postupně ubývalo a dav řídl. Bylo 3. května. Zasáhl je hutný pach z papíren. Šťavnatá směska chemikálií, kouře z páleného dřeva, nečištěné řeky a číhající rakoviny žaludku. Byly tu kuželovité hromady pilin vyšší než budovy v centru města. Navršené kupy buničiny se tyčily k nebi jako monolity. Garraty klímal a snil si své přízračné sny o úlevě a vykoupení a po celé věčnosti ucítil, jak ho někdo dloube do žeber. Byl to McVries.

"Co je?"

"Už budem na dálnici," oznámil mu McVries vzrušeně. "Ted' se mi to doneslo. Na nájezdový rampě má přej bejt celá čestná stráž. Budou nás zdravít salvou ze čtyř set pušek!"

"Na smrtelný let, vyjelo jich do čtyř set," zamručel Garraty, zatímco si vytíral ospalky z očí. "Dneska v noci už jsem slyšel nějaký ty třípuškový salvy a úplně mi to stačí. Je mi to ukradený. Nech mě spát."

"O to nejde. Až oni pozdravěj nás, tak my zase uděláme salvu pro ně."

"Jo?"

"Jo. Šestačtyřicetinasobný zaprdění."

Garraty se pousmál. Rty mu připadaly ztuhlé a nejisté. "Až takhle?"

„Jasně. No... přinejmenším čtyřicetinasobný zaprdění. Pár kluků už moc nevnímá."

Garratymu se na okamžik promítl v hlavě Olson, jejich Bludný Holanďan.

"Dobře, můžeš se mnou taky počítat," přikývl.

"Tak pojd' tam blíž k nám."

Garraty přidal do kroku. Společně s McVriesem se připojili k Pearsonovi, Abrahamovi, Bakerovi a Scrammovi. Kožení kluci v předvoji byli zas o kus blíž.

"Co Barkovitch, jde do toho taky?"

McVries si odfrkl. "Pokládá to za nejlepší nápad od vynálezu placených záchodků."

Garraty si rukama těsně objal prochladlé tělo a vážným tónem se uchechtl. "Vsadím se, že ten si na nich zgustne."

Ted' už šli rovnoběžně s dálnicí. Garraty po pravé ruce viděl strmý svah a nad ním rozmazanou záři dalších sodíkových lamp - tentokrát jasně bílých. Kus vepředu, asi tak půl míle daleko, se silnice větvila a stoupala z ní nájezdová rampa.

"Tak už jsme tady," podotkl McVries.

"Cathy!" zvolal zničehonic Scramm, až sebou Garraty trhnul leknutím. "Já to ještě nevzdal, Cathy!"

Obrátil své prázdné, horečkou rozpálené oči na Garratyho. Nezdálo se, že by ho poznával. Tváře měl červené, rty popraskané a plné puchýřů.

"Moc dobře nevypadá," prohodil Baker omluvně, jako by za to mohl on. "Každou chvíli mu dáváme napít a taky mu občas polejváme hlavu. Ale už má skoro prázdnou láhev, a když bude chtít další, musí si o ni zavolat sám. To jsou pravidla."

"Scramme," oslovil ho Garraty.

"Kdo je to?" Scramm divoce zakoulel očima.

"Já. Garraty."

"Aha. Neviděls Cathy?"

"Ne," odpověděl Garraty trochu nesvůj. "Já -"

"Už jsme tady," zopakoval McVries. Jásot davu opět nabral na síle a ze tmy se vynořila přízračně zelená značka: DÁL NICE 95 AUGUSTA PORTLAND PORTSMOUTH DÁL JIH.

"To jsme my," zašeptal Abraham. "Bůh s náma a dál na jih."

Pod nohama se jim začala zvedat nájezdová rampa. Vstoupili do první kaluže světla ze sodíkových lamp. Nový asfalt byl hladší než předešlý a Garraty pocítil důvěrně známý nárůst a pokles vzrušení.

Dav podél stoupající spirály nájezdové rampy nahradili vojáci čestné stráže. Mlčky pozvedli pušky.

Uniformy se jim oslnivě leskly; jejich vlastní vojáci na zaprášeném polopásáku vypadali v porovnání s nimi ošuntělé.

Jako by stoupali z obrovského, nepokojného moře hluku na klidný vzduch. Slyšeli už jen své kroky a uspěchaný rytmus vlastního dechu. Nájezdová rampa jako by se táhla donekonečna a stále ji lemovali vojáci v tmavočervených uniformách s puškami zvednutými k pozdravu.

A pak se odněkud ze tmy ozval Majorův elektronicky zesílený hlas: "K pocteee zbraň!"

Pušky zapleskaly o kůži.

"Namiř!"

Pušky na ramena, brána z oceli zvednutá k nebi. Všichni se instinktivně přikrčili před hřměním, které znamenalo smrt - už se z toho pro ně stal podmíněný reflex.

"Pal!"

Čtyři sta pušek vypálilo do noci, děsivý randál, který rval uši. Garraty přemáhal nutkání zakrýt si je rukama.

"Pal!"

Znovu pach střelného prachu, štiplavý, ztěžklý korditem. Ve které knížce to střileli nad vodou, aby dostali tělo utonulého na hladinu?

"Moje hlava," zasténal Scramm. "Prokrista, mě tak bolí hlava."

"Pal!"

Pušky zahřměly potřetí a naposledy.

McVries se okamžitě otočil, šel pozadu a na tváři mu naskákaly červené fleky, jak sbíral energii k výkřiku. "K pocteee zbraň!"

Čtyřicet jazyků se zapřelo o čtyřicaterý rty.

"Namiř!"

Garraty zhluboka nasál vzduch do plic a snažil se ho tam zadržet.

"Pal!"

Bylo to ubohé, vážně. Trapné, nevýrazné zašumění vzdoru uprostřed temnoty. Neměli ani chuť ho zopakovat. Kamenné tváře vojáků čestné stráže se ani nepohnuly, ale ve všech jako by se zračila mírná výčitka.

"É, kašlem na to," prohlásil McVries. Otočil se zpátky dopředu a se skloněnou hlavou pokračoval v chůzi.

Vozovka se vyrovnala. Byli na dálnici. Na krátký okamžik zahlédli Majorův džíp uhánět k jihu, záblesk chladného fluorescentního světla na slunečních brýlích, a pak je znovu obklopil dav, ale teď už z větší dálky, protože dálnice měla čtyři pruhy, vlastně pět, pokud se počítá i pás trávníku uprostřed.

Garraty k němu rychle zamířil. Kráčel po nakrátko sestřiženém pažitě a cítil, jak mu rozpraskanými botami prosakuje rosa a jak mu chladí kotníky. Někdo dostal varování. Dálnice se táhla do dále, rovná a monotónní, betonová plocha rozdělená uprostřed tímhle zeleným proužkem, to všechno svázané pohromadě pásy bílého světla ze sodíkových lamp. Jejich stíny byly jasné, ostře řezané a dlouhé jako pod letním měsícem.

Garraty si otevřel polní láhev, zhluboka si z ní přihnul, zavřel ji a znovu začal klímat. Osmdesát, možná čtyřiaosmdesát mil do Augusty. Dotek vlhké trávy pod nohama ho uklidňoval...

Zakopl, málem upadl a s trhnutím se probudil. Nějaký pitomec nasázel do dělicího pásu borovice. Ano, jistě, je to státní strom, ale nezacházejí s tím už trochu moc daleko? Jak se tu má člověk procházet po trávníku, když tu -

Jenže tady se pochopitelně nikdo procházet neměl.

Garraty sestoupil do levého pruhu, kde šla většina z nich. Po silnici z Orona dorachotily na dálnici další dva polopásáky, aby pomohly s dohledem nad všemi zbylými šestačtyřiceti Chodci. Tady se po trávě chodit nemá. Zase tě dostali, Garraty, kamaráde. Nic vážného, jen další drobné zklamání. Prostě banalita. Akorát... akorát už se tu člověk nesmí opovážít v něco doufat a nesmí s ničím počítat. Dveře se zavírají. Zavírají se jedny po druhých.

"Dneska v noci odpadne většina," řekl. "Dneska v noci to tu bude jak na střelnici."

"Já bych na to moc nevsázel," namítl Collie Parker a i on už teď vypadal utahaně a unaveně - konečně se trochu zklidnil.

"Proč ne?"

"To máš stejný, jako když nasypeš krabici sucharů do síta, Garraty. Droby ti propadnou hned. Pak se rozlámou ty menší kousky a propadnou taky. Ale velký suchary..." Parkerův úsměv byl půlměsíčitý záblesk usliněných zubů ve tmě, "- ty celý suchary se ti budou drolit pomalu drobek po drobku."

"Ale taková dálka před náma... pořád..."

"Já chci pořád ještě žít," odsekl hrubě Parker. "A ty taky, nezkoušej mě oblbnout, Garraty. Klidně si s támhle s McVriesem za pochodu vyprávějte, jaký kraviny chcete, oblbujte sebe navzájem i celej svět, co na tom, jsou to všechno jen pitomý kecy, ale ubíjí to čas. Ovšem mě oblbnout nezkoušej. Podstatný je, že pořád ještě chceš žít. Stejně jako většina ostatních. Budou umírat pomalu. Budou umírat kousek po kousku. Možná to nakonec koupím, ale v tuhle chvíli mám pocit, že klidně dojdu až do New Orleansu, než před těma kašpama v tom šlapacím autíčku klesnu na kolena."

"Vážně?" Cítil, jak se přes něj přelila vlna zoufalství. "Vážně?"

"Jo, vážně. Smiř se s tím, Garraty. Pořád před sebou máme pěkněj kus cesty." Zamířil dopředu, kde před hlavním pelotonem kráčeli kožený kluci, Mike a Joe. Garratymu klesla hlava a znovu se oddal dřímotě.

Mysl se mu začala odpoutávat od těla, obří nevidomý fotoaparát plný neexponovaného filmu, který cvakal obrázky všeho a čehokoli, film se převíjel volně, bezbolestně, bez tření. Vzpomněl si na Jimmyho Owense, praštil Jimmyho hlavní své vzduchovky a ano, udělal to schválně, protože to byl Jimmyho nápad, aby si sundali kalhoty a sahali na sebe, byl to Jimmyho nápad, Jimmyho. Hlaveň opisující lesklý oblouk, lesklý zákeřný oblouk, cákanec krve ("Promiň, Jíme, sakra, potřebuješ na to náplast") na Jimmyho bradě, cesta k Jimmymu domů... Jimmyho křik... křik.

Garraty zvedl hlavu, otupělý a navzdory nočnímu chladu trochu zpocený. Někdo tu zakřičel. Pušky mířily na přisraženou, korpulentní postavu. Vypadala jako Barkovitch. Perfektně sladěným jednohlasem vypálily a přisraženou, korpulentní postavu to odhodilo přes dva pruhy jako poloprázdný pytel se špinavým prádlem. Uhrovatá, kulatoučká tvář nepatřila Barkovitchovi. Garratymu připadala klidná, se vším smířená.

Najednou ho napadlo, jestli by jim nebylo všem líp po smrti, ale hned tu myšlenku bázlivě zahnal. Nebyla to však pravda? Myšlenka na něj neúprosně dorážela. Bolest chodidel se do konce ještě zdvojnásobí, možná ztrojnásobí, a přitom už teď byla nesnesitelná. Navíc bolest sama o sobě nebyla to nejhorší. Nejhorší byla smrt, neustálá smrt, pach mršiny, který se mu usadil v nose. Jásot davu tvořil jednolitě pozadí jeho myšlenkám. Ten zvuk ho ukloučoval. Začal znovu klímat a tentokrát se mu vyjevil obraz Jan. Na chvíli na ni úplně zapomněl. Svým způsobem, pomyslel si nesouvisle, je lepší jen tak dřímat než spát. Bolest v chodidlech a nohou jako by patřila někomu jinému, s kým byl propojen jen velice volně, a přesto dokázal bez velké námahy ovládat jeho myšlenky. Přimět je, aby pracovaly pro něj. Pomalu si v hlavě skládal její obraz. Její drobná chodidla. Její svalnaté, ale dokonale ženské nohy - štíhlá lýtka rozšiřující se v plná, zemitá stehna venkovanky. Pas měla útlý, ňadra plná a hrdá. Inteligentní, oblé rysy jejího obličej. Dlouhé blond vlasy. Bůhvíproč mu připadaly jako vlasy nějaké štetky. Jednou jí to řekl - prostě mu to uklouzlo a on už si říkal, že se na něj naštve, ale nijak to nekomentovala. Možná jí to v duchu potěšilo...

Tentokrát ho probraly vytrvalé, pravidelné stahy střev. Musel zatnout zuby, aby udržel stejnou rychlost, dokud to nepřejde. Světélkující ciferník hodinek ukazoval skoro jednu.

Ach Bože, ať nemusím na velkou před všema těma lidma. Prosím, Bože. Dám ti půlku všeho, co vyhraju, jenom dej, ať mám zácpu. Prosím, prosím. Pr-

Střeva se mu stáhla znovu, mocně a bolestivě, snad na potvrzení skutečnosti, že je i přes tu nakládačku, kterou jeho tělo dostává, dosud v podstatě zdravý. Donutil se pokračovat v chůzi, dokud nevystoupil z nemilosrdné záře nejbližší lampy. Nervózně si rozeplnul pásek, pak si s úšklebkem stáhl kalhoty, jednou rukou si rychle zakryl genitálie a přidřep. V kolenou mu hlasitě zapraskalo. Svaly ve stehnech a lýtkách ječely na protest a vyhrožovaly, že jestli budou proti své vůli nuceny natahovat se novým směrem, zablokují se.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

"Johne! Hej, Johnny, koukej na toho chudáka támhle."

Namířené prsty, zpola viděné, zpola jen tušené ve tmě. Začaly cvakat fotoblesky a Garraty zbědované odvrátil hlavu. Nic nemohlo být horší než tohle. Nic.

Málem přepadl na záda, ale podařilo se mu jednou rukou podepřít.

Pišťivý holčičí hlásek: "Vidím ho! Vidím mu pind'u!"

Bez jediného pohledu kolem prošel Baker.

Na děsivý okamžik si myslel, že to všechno bude nakonec nadarmo - falešný poplach -, ale šlo to. Dokázal to ze sebe vytlačit. Pak s chraplavým vzlyknutím vstal a klopýtavě se napůl rozešel, napůl rozběhl, zapínal si pásek na kalhotách a nechával tam kousek sebe kouřit ve tmě, před vyvalenýma očima tisícovky lidí -jen si to strčte do flašky! Připíchněte si to na kabát! Lejno člověka s jasně nalajnovanou budoucností! Vidiš, Betty, povídal jsem ti, že do salonu seženeme nějakou kuriozitu... dáme to sem nahoru, nad stereo. Zastřelili ho dvacet minut potom...

Dostihl McVries a se skloněnou hlavou s ním srovnal krok.

"Drsný?" zeptal se McVries. Z hlasu mu zněl nepopiratelný obdiv.

"Hodně drsný," přikývl Garraty, otrásl se a úlevně si vydechl. "Já věděl, že jsem na něco zapomněl."

"Na co?"

"Nechal jsem doma toalet'ák."

McVries se zachechtal. "Jak říkávala moje babička, když nemáš po ruce lopuch, tak aspoň zvedni zadek o kus vejš."

Garraty vyprskl smíchy a byl to čistý, srdečný smích bez špetky hysterie. Cítil se lehčí, uvolněnější. Ať to dopadne jakkoli, tohle už znovu nebude muset absolvovat.

"Vida, tak jsi to zvládnul," zařadil se k nim Baker.

"Bože můj," opáčil překvapeně Garraty. "Nechcete mi třeba rovnou poslat přáníčko nebo něco takového?"

"Není to žádná sranda, když na tebe vejrá tolik lidí," prohlásil střizlivě Baker. "Hele, zrovna se mi něco doneslo. Ani nevím, jestli tomu sám věřím. Nevím, jestli tomu vůbec chci věřit."

"A o co jde?" zeptal se Garraty.

"No, víte, kdo jsou Joe a Mike? Ty dva s těma koženejma bundama, co je všichni mají za buzny? Jsou to Hopiové. Myslím, že se nám to Scramm snažil říct už před nějakou dobou, ale nikdo mu nerozuměl. Jenže navíc... prostě... slyšel jsem, že jsou bráchové."

Garrarymu klesla brada.

"Byl jsem si je ve předu lip prohlídnout," pokračoval Baker. "A ať se propadnu, jestli vážně nevypadají jako bráchové."

"To je zvrhlý," prohlásil McVries našťavaně. "To je fakt zvrhlý! Jejich rodiče bych poslal před Brigády, že něco takového dovolili!"

"Znal jsi někdy nějaký indiány?" zeptal se Baker šeptem.

"Pokud nebydli v Passaicu, tak ne," odpověděl McVries. Pořád vypadal nakrknutě.

"U nás máme seminolskou rezervaci, hned za státní hranicí," řekl Baker. "Jsou to zvláštní lidi. O věcech jako třeba 'zodpovědnost' přemýšlejí úplně jinak než my. Jsou hrdý. A chudý. Myslím, že tohle bude stejný u Hopiů jako u Seminolů. A uměj umírat."

"Tím se ještě nic neospravedlňuje," odvětil McVries.

"Jsou z Novýho Mexika," dodal Baker.

"Je to hnus," uzavřel McVries a Garraty s ním víceméně souhlasil.

Hovor v celém pelotonu umdlával, zčásti kvůli hluku davu, ale Garraty choval podezření, že především kvůli té děsivé monotónnosti dálnice. Kopce tu byly táhlé a pozvolné, vlastně skoro ani nepřipomínaly kopce. Chodci dřímali, přerušovaně chrápali a zdálo se, že si utáhli opasky a smířili se s dlouhou, těžko pochopitelnou hořkostí, jež ležela před nimi. Nevelké přátelské skupinky se rozpustily v trojice, dvojice, v osamělé ostrůvky.

Dav neznal únavu. V jednom kuse chraplavě povzbuzoval, mával nečitelnými plakáty. Garratyho jméno se opakovalo s ubíjející četností, ale kliky návštěvníků z jiných států na prchavé okamžiky vyvolávaly Barkovitcha, Pearsona, Wymana. Padala i další jména a mizela s rychlostí zrnění na televizní obrazovce. Ozývalo se praskání a rachocení petard. Někdo vyhodil k chladnému nebi zapálenou světlici a dav se před ní s jekem rozprehnul. Světlice dopadla na šterkovou krajnici za odbočovací pruhem a syčela si tam své nachové světlo. V davu se vyskytla i další esa. Muž s elektrickým megafonem, který střídavě pěl chválu na Garratyho a inzeroval svou vlastní kandidaturu na zástupce druhého okresu; žena s velkou vránou v malé kleci, kterou si žárlivě tiskla na mohutné poprsí; lidská pyramida postavená kluky v tílkách

Novohampshirské univerzity; bezzubý muž s vpadlými tvářemi, oblečený v kostýmu Strýčka Sama a s cedulí, na níž stálo: NECHALI JSME PANAMSKEJ PRŮPLAV KOMOUŠSKEJM NEGRŮM. Ale jinak působil dav stejně nudně a bezvýrazně jako dálnice sama.

Garraty chvílemi pospával a v hlavě se mu střídavě rojily představy lásky a hrůzy. V jednom ze snů se tichý, jednotvárný hlas stále dokola ptal: Jsi zkušený? Jsi zkušený? Jsi zkušený? a on nedokázal rozpoznat, jestli ten hlas patří Stebbinsovi, nebo Majorovi.

KAPITOLA 12

"Šel jsem cestou necestou, byla plná bláta.

Palec jsem si ukopnul, nemám tolik chvátat."

- dětská říkanka

Čert ví jak, ale bylo znovu devět hodin ráno.

Ray Garraty si vyklopil polní láhev na hlavu a zaklonil se, až mu luplo v krku. Vzduch se zatím stačil prohrát natolik, aby se v něm nesrážel dech, a voda byla ledová, takže trochu rozehnala trvalou ospalost. Rozhlédl se po svých pochodujících družích. McVries už měl na bradě pořádné strniště, stejně černé jako vlasy. Collie Parker vypadal jako divoch, ale tvářil se zarputileji než kdy dřív. Baker působil skoro nehmotně. Scramm už nebyl tak červený, ale co chvíli kašlal - takovým hlubokým, hřmotným kašlem, který Garratymu připomněl vlastní dětství. V pěti letech prodělal zápal plic.

Noc minula jako snový sled podivných jmen na ozářených značkách nad hlavou. Veazie. Bangor.

Hermon. Jampden. Winterport. Vojáci zastřelili jen dva další a Garraty se začínal smířovat s pravdivostí Parkerova příměru se suchary.

A teď se znovu jasně rozednilo. Opět se zformovaly ty malé semknuté skupinky, Chodci vtipkovali o vousech, ale ne o chodidlech... o chodidlech už vůbec. Garraty cítil, že mu na pravé patě během noci prasklo několik malých puchýřků, ale měkká, savá ponožka holé maso poměrně odizolovala. Právě prošli pod značkou, na níž stálo AUGUSTA 48 PORTLAND 117.

"Je to dál, než jsi říkal," obrátil se na něj vyčítavě Pearson. Byl příšerně strhaný, vlasy mu bez života visely po stranách obličeje.

"Nejsem chodící autoatlas," opáčil Garraty.

"Ale stejně... je to tvůj stát."

"A je pěkně drsnej."

"Jo, to docela je." Z Pearsonova unaveného hlasu nezněla žádná zášť. "Ty vole, já už bych do toho podruhy nešel ani za sto tisíc let."

"Kéž bys žil tak dlouho."

"Jo." Pearson ztišil hlas. "Ale už jsem se rozhodnul. Jestli se unavím tak, že už nebudu moct dál, tak doběhnu na stranu a skočím mezi lidi. Netroufnou si po mně vystřelit. Třeba se mi povede zdrhnout."

"Bude to, jako kdybys vrazil do trampolíny," zavrtil hlavou Garraty. "Odhoděj tě zpátky na silnici, aby viděli tvoji krev. Copak si nevzpomínáš na Percyho?"

"Percy u toho nepřemejšlel. Jen zkoušel zmizet v lese. Dali mu na frak, to jo." Zvědavě se ke Garratymu otočil. "Ty nejsi unavenej, Rayi?"

"Ani omylem." Garraty s hranou velkolepostí zatřepotal hubenýma rukama. "Vezu se na volnoběh, to není poznat?"

"Já jsem na tom zle," olízl si Pearson rty. "Dá mi pěknou fušku vůbec přemejšlet. A nohy mám bolavý, jak kdybych v nich měl zaražený harpuny až po -"

Vtom se k nim zezadu přiblížil McVries. "Scramm umírá," oznámil jim stroze.

"He?" udělali Garraty s Pearsonem sborově.

"Má zápal plic," vysvětlil McVries.

Garraty přikývl. "Toho jsem se bál."

"Ty plíce jsou slyšet víc jak na metr daleko. Zní to, jak kdyby skrz ně někdo pumpoval Golfskej proud.

Jestli se dneska zase udělá vedro, tak ho to prostě spálí."

"Chudák," prohodil Pearson. Úlevný tón v jeho hlase byl sice asi nechtěný, ale nezaměnitelný. "Myslím, že nás mohl všechny dostat. A má ženu. Co ta teď bude dělat?"

"Co asi tak může dělat?" opáčil Garraty.

Šli poměrně blízko davu, už si vůbec nevšimli natažených rukou, jež se napínaly ze všech sil, aby se jich dotkly- když vás někdo jednou dvakrát rýpne nehtem, naučíte se rozeznat bezpečnou vzdálenost. Jeden malý kluk kňoural, že chce jít domů.

"Už jsem se všema mluvil," řekl McVries. "Nebo teda skoro se všema. Myslím, že by pro ni vítěz měl něco udělat."

"Jako co?" zeptal se Garraty.

"To už bude mezi vítězem a Scrammovou ženou. A jestli se tomu ten parchant vyhne, můžeme se všichni vrátit a strašit ho."

"Fajn," přikývl Pearson. "Co můžu ztratit?"

"Rayi?"

"Ale jo. Proč ne. Už jsi mluvil i s Garym Barkovitchem?"

"S tím debilem? Ten by vlastní matce nedal umělý dejchání, kdyby se topila."

"Já to s ním proberu," nabídl se Garraty.

"Stejně s ním nehneš."

"Nevadí. Jdu to zkusit."

"A nechceš to zkusit i se Stebbinsem, Rayi? Zřejmě jsi jedinej, s kým se baví."

Garraty si odfrkl. "U toho ti můžu říct předem, co na to odpoví."

"Ne?"

"Začne vysvětlovat proč. A až se dostane na konec, nebudu z toho chápat ani slovo."

"No jo, tak ho přeskoč."

"To nemůžu." Garraty zamířil k malé, přisražené postavě Barkovitche. "Je z nás jedinej, kdo si ještě pořád myslí, že vyhraje."

Barkovitch dřímал. S přivřenýma očima a světlým chmýřím, které mu halilo olivové tváře, vypadal jako osudem pronásledovaný a zle pocuchaný plyšový medvěd. Někde ztratil svůj klobouk do deště, nebo ho možná zahodil.

"Barkovitchi."

Barkovitch se s trhnutím probal. "Coseděje? Kdojeto? Garraty?"

"Jo. Hele, poslouvej, Scramm umírá."

"Kdo? Jo, ten. Slepíčí mozek. Dobře mu tak."

"Má zápal plic. Nejspíš nevydrží ani do poledne."

Barkovitch na Garratyho pomalu otočil oči černé a lesklé jako knoflíky. Ano, dneska ráno pozoruhodně připomínal plyšového medvěda ve vlastnictví dítěte se silně destruktivními sklony.

"Koukejte na něj, na Garratyho, na ten jeho upřímnej kukuč. Co mi chceš nabulíkovat, prosím tě?"

"No, pokud jsi to nevěděl, tak je ženatej a -"

Barkovitch vykulil oči, až skoro hrozilo, že mu vypadnou z důlků. "Ženatej! ŽENATEJ? CHCEŠ MI TVRDIT, ŽE TEN VYMAŠTĚNEC -"

"Drž hubu, idiote! Uslyší tě!"

"To je mi u prdele! Je to cvok!" Barkovitch se vztekle otočil na Scramma. "KAM SIS MYSLEL, ŽE SE HLÁSÍŠ, PITOMEČKU, NA PARTIČKU ŽOLÍKŮ?" zakřičel na něj z plných plic. Scramm se na Barkovitche nepřítomně otočil a lhostejně mu zamával. Evidentně měl Barkovitche za diváka. Abraham, který šel kousek vedle něj, ukázal Barkovitchovi zvednutý prostředník. Barkovitch mu gesto okamžitě oplatil a pak se otočil zpátky ke Garratymu. Nečekaně se usmál.

"No jóóó, úplně ti to svítí z toho tvýho vidláckýho ksichtíku, Garraty. Veřejná sbírka na chudákovu ženušku, co? To je fakt sladký."

"Takže tebe máme asi vynechat, co?" opáčil Garraty upjatě. "Fajn." Zamířil pryč.

Barkovitchův úsměv se v koutcích zachvěl. Chytil Garratyho za rukáv. "Počkat, počkat. Řekl jsem snad ne? Slyšel jsi mě říct ne?"

"Ne-"

"Ne, pochopitelně, že neslyšel." Na rty se mu vrátil úsměv, jen v něm tentokrát byla zřetelná známka zoufalství. Arogance se vytratila. "Hele, já vím, že jsem tu na nikoho asi neudělal zrovna nejlepší první dojem. Štve mě to. Já jsem docela v pohodě, když mě člověk pozná blíž, akorát ten první dojem vždycky zvořu, doma jsem taky nikdy neměl moc kámošů. Jako ve škole. Přitom nechápu proč. Já jsem vážně v pohodě, když mě člověk pozná blíž, lepší než spousta jinejch, akorát vždycky víš co, udělám špatnej první dojem. Navíc, při takovýhle akci člověk potřebuje mít pár kámošů. To člověku neprospěje, když je na to sám, že jo? Ty vole, Garraty, vždyť to bylo jasné."

To s tím Rankem. On si začal, Garraty. Chtěl mi rozbít hubu. Mně vždycky každé chce rozbít hubu. Na střední jsem u sebe nosil vystřelovák, protože mi kluci pořád chtěli rozbít hubu. A ten Rank. Já nechtěl, aby zhebnul, o to mi vůbec nešlo. Nebyla to moje chyba. Vy jste všichni viděli jen ten konec, neviděli jste, jak mi chtěl... prostě rozbít hubu, chápeš..." Barkovitch nechal tu větu rozplynout do ztracena.

"Jo, asi jo," přikývl Garraty, i když si připadal trochu pokrytecky. Možná si to Barkovitch v paměti už přemaloval podle svého, ale Garraty si incident s Rankem dosud vybavoval až moc jasně. "No, což to je jedno, ale jak teda? Chceš do toho jít s náma?"

"Jasně, jasně." Barkovitchova pěst se křečovitě sevřela na Garratyho rukávu a zatáhla za něj jako za záchrannou brzdu v autobuse. "Pošlu jí takovou škváru, že bude mít do konce života vystaráno. Jenom jsem ti chtěl říct... abys pochopil... že člověk potřebuje pár kámošů... člověk kolem sebe potřebuje lidi, víš? Říkám si, když už člověk musí umřít, proč by měl umírat nenáviděnej, že jo? Já... já..."

"Jasně, přesně tak." Garraty už se začal propadat dozadu, cítil se trochu jako zbabělec, pořád Barkovitche nenáviděl, ale zároveň mu ho bylo svým způsobem líto. "Díky moc." Ta Barkovitchova lidská stránka ho děsila. Sám nechápal proč, ale děsila ho.

Propadal se až moc rychle, dostal varování a následujících deset minut se pomalu propracovával na chvost, kde se loudal Stebbins.

"Ray Garraty," zvedl hlavu Stebbins. "Šťastnej a veselej třetí květen, Garraty."

Garraty opatrně přikývl. "Nápodobně."

"Zrovna jsem si počítal prsty na nohou," sdělil mu družně Stebbins. "Je s nima úžasná zábava, protože ať sčítáš, jak chceš, vždycky jich napočítáš stejně. Co máš na srdci?"

A tak se Garraty podruhé rozpovídal o Scrammovi a jeho ženě a zhruba uprostřed toho povídání to koupil další kluk (měl na zádech otrhané džínové bundy tištěný nápis PEKELNÍ ANDĚLÉ NA KOLECH), takže to celé vyznělo kapku nesmyslně a banálně. Když domluvil, napjatě čekal, jestli Stebbins začne ten nápad rozpitvávat.

"No proč ne?" prohlásil Stebbins přátelsky. Vzhlédl ke Garratymu a usmál se. Garraty si všiml, že únava už se začíná projevovat i na Stebbinsovi.

"Říkáš to, jako kdybys neměl co ztratit."

"Přesně tak," přitakal Stebbins žoviálně. "Nikdo z nás nemá ve skutečnosti co ztratit. O to je snazší se toho vzdát."

Garraty se na Stebbinse stísněně podíval. V jeho slovech bylo až moc pravdy. Jejich gesto vůči Scrammovi působilo najednou malicherně.

"Nevykládej si to špatně, Garraty, kamaráde. Jsem asi trochu divnej, ale určitě nejsem žádné mizera. Kdyby odmítnutí toho slibu mohlo zajistit, aby Scramm zaklepal bačkorama o něco dřív, tak bych to odmítnul. Jenže to asi těžko. Nevím to najisto, ale vsadil bych se, že každé Dlouhéj pochod má nějakýho chudáka, jako je Scramm, a vždycky dojde k podobnému gestu, Garraty, a taky bych se vsadil, že k tomu vždycky dochází zhruba touhle dobou, kdy k nám začíná pronikat pravda o skutečném stavu věcí a o smrtelnosti. Kdysi, před Převratem a před Brigádama, když ještě byli milionáři, tak ti zakládali nadace a stavěli knihovny a tak vůbec ze sebe dělali dobráky. Každé se chce nějak zaštitit proti smrtelnosti, Garraty. Někdo si umí nalhat, že přežije ve svejch dětech. Jenže nikdo z těchhle ztracenejch ubožátek," Stebbins máchl vyhublou rukou, aby označil ostatní Chodce, a zasmál se, i když Garratymu ten smích přišel spíš smutný, "nikdo z nich po sobě žádný parchanty nenechá." Mrkl na Garratyho. "Děsí tě to?"

"Ani... ani ne."

"Ty a ten tvůj kámoš McVries jste oba jiný než zbytek tyhle nesourodý bandy, Garraty. Nechápu, jak jste se sem vy dva dostali. Ale klidně bych se vsadil, že to sahá hlouběji, než si sám myslíš. Včera večer jsi mě vzal vážně, vid'?" S tím Olsonem?"

"Asi jo," připustil Garraty neochotně.

Stebbins se potěšeně zasmál. "Ty jsi fakt úžasnej, Rayi. Olson neměl žádný tajemství."

"Podle mě sis včera večer srandu nedělal."

"Ale jo, dělal."

Garraty se upjatě usmál. "Víš, co já si myslím? Podle mě jsi včera večer na chvíli nějak prozířel a teď se to snažíš popírat. Možná ti to nahnalo strach."

Stebbinsovi se zakalily oči. "Mysli si, co chceš, Garraty. Je to tvůj pohřeb. A co kdybys teď odprejsknul? Ten slib už jsi ze mě vymámil."

"Chceš to ošidit. Možná to je tvůj problém. Namlouváš si, že je to celý švindl. Ale třeba ne, třeba je to férová hra. To ti nahání strach, Stebbinsi?"

"Jdi si po svejch."

"No tak, přiznej si to."

"Nic si nepřiznám, akorát tvoji vlastní pitomost. Jen běž a dál si věř, že to je férová hra." Stebbinsovi vstoupila do tváří barva. "Každá hra bude vypadat férově, když budeš všechny šidit naráz."

"Jsi úplně vedle," prohlásil Garraty, ale tentokrát jeho hlas pozbýval přesvědčivosti. Stebbins se krátce ušklíbl a sklopil zrak zpátky k botám.

Stoupali z protáhlé, prohnuté úžlabiny a Garraty cítil, jak mu po těle vyskakuje pot. Chvátal mezi Chodci až k místu, kde se pohromadě choulili McVries, Pearson, Abraham, Baker a Scramm - nebo přesněji řečeno, ostatní se choulili kolem Scramma. Vypadali jako ustaraní sekundanti kolem umláceného boxera.

"Jak mu je?" zeptal se Garraty.

"Proč se ptáš jich?" otočil se na něj Scramm. Dřívější nakřáplý hlas už přešel do pouhého šepotu. Znovu propukla horečka, tvář měl bledou a jako z vosku.

"Dobře, zeptám se tebe."

"Nó, není to zlý," řekl Scramm. Zakašlal. Ozval se skřehotavý, bublavý zvuk, který jako by vycházel zpod vody. "Vůbec to není tak zlý. Je hrozně fajn, co děláte pro Cathy, kluci. Člověk se o své bližní rád postará sám, ale vzhledem k tomu, jak se věci mají, by asi byla chyba, kdybych tu předstíral nějakou přehnanou hrdost."

"Nemluv tolik," napomenul ho Pearson, "unavíš se."

"No a co? Ted', nebo potom, co je v tom za rozdíl?" Scramm se po nich otupěle rozhlédl, pak pomalu zakroutil hlavou ze strany na stranu. "Proč jsem musel něco chytit? Šel jsem dobře, fakt dobře. Byl jsem sázkovej favorit. Já chodím rád, i když jsem unavenej. Koukat na lidi, nadejchat se vzduchu... proč? Může za to Bůh? Udělal mi tohleto Bůh?"

"Nevím," odpověděl Abraham.

Garraty ucítil, že se v něm znovu začíná probouzet fascinace smrtí, a oklepal se znechucením. Pokusil se ji setřást. Nebylo to fér. Zvláště ne, když šlo o kamaráda.

"Kolik je?" zeptal se najednou Scramm a Garratymu se s hrůzou vybavil Olson.

"Deset deset," odpověděl Baker.

"Skoro dvě stě mil cesty," dodal McVries.

"Nebolej mě nohy," pochlubil se Scramm. "To je něco."

Za bariérami žádostivě povykoval malý kluk. Měl tak pronikavý hlásek, že se zvedal nad burácení davu.

"Hele, mami! Koukej na toho vysokýho! Koukej na toho losa, mami! Hele, mami! Koukej!"

Garraty přešel zběžně očima po davu a spatřil toho kluka hned v první řadě. Měl na sobě tričko s robotem Randym a přehazoval si z ruky do ruky napůl snědený krajíc chleba s marmeládou. Scramm mu zamával.

"Děti jsou fajn," řekl. "Jo. Doufám, že Cathy bude mít kluka. Oba jsme si přáli kluka. Holka by taky nebyla zlá, ale kluk... chápete, ne... ten ponese vaše jméno a předá ho dál. Ne že by teda Scramm bylo zas až tak skvělý jméno." Zasmál se a Garraty si připomněl, co mu před chvílí povídal Stebbins, to o zaštitění proti smrtelnosti.

Vtom mezi ně zapadl Chodec s nafouklými tvářemi a ve vytahaném modrém svetru a přinesl jim novinku. Mike, ten z dvojky Mike a Joe, z kožených kluků, dostal zničehonic křeče do břicha.

Scramm si přejel rukou po čele. Pak mu hrudník začal poskakovat v záchvatu silného kašle, ale nakonec se utišil. "Ty kluci jsou tam z našich končin," vypravil ze sebe. "Kdybych to věděl, mohli jsme přijet všichni pohromadě. Jsou to Hopiové."

"Jo," přikývl Pearson. "To už jsi nám povídal."

Scramm se zatvářil zmateně. "Vážně? Ale na tom nesejde. Vypadá to, že nakonec teda neodejdu sám. Zajímalo by mě -"

Ve tváři se mu usídlil odhodlaný výraz. Přidal do kroku. Pak na okamžik zase zpomalil a otočil se k nim. Už se tvářil klidně, smířeně. Garraty si ho proti své vůli fascinovaně prohlížel.

"Myslím, že vás, kluci, už neuvidím." Z hlasu mu zaznívala jen prostá důstojnost. "Sbohem."

Jako první mu odpověděl McVries. "Sbohem, chlape," řekl chraplavě. "Šťastnou cestu."

"Jo, hodně štěstí," přidal se Pearson a odvrátil pohled.

Abraham se pokusil promluvit, ale nemohl. Odvrátil se, celý bledý, rty mu cukaly.

"Nikam se nežeň," poradil Scrammovi Baker s vážnou tváří.

"Sbohem," pronesl Garraty přes ztuhlé rty. "Sbohem, Scramme, hezkou cestu, hezkej odpočinek."

"Hezkej odpočinek?" pousmál se Scramm. "Ten skutečnej Pochod mě možná teprve čeká."

Pak se vydal kupředu, až dostihl Mikea a Joea s nehybnými tvářemi a onošenými koženými bundami.

Mike nedovolil, aby ho křeče zlomily. Šel s oběma rukama přitisknutýma na podbřišek. Udržoval stejnou rychlost.

Scramm se s nimi o něčem bavil.

Všichni je sledovali. Připadalo jim, že se spolu ti tři radí hrozně dlouho.

"Co maj sakra za lubem?" zašeptal si pro sebe vystrašeně Pearson.

Pak byla porada u konce. Scramm se od Mikea s Joem o pořádný kus vzdálil. I tam zezadu však Garraty dosud slyšel jeho trhaný kašel. Vojáci celou trojici bedlivě sledovali. Joe položil bratrovi ruku na rameno a pevně stiskl. Podívali se na sebe. Garraty v jejich opálených tvářích nerozeznával žádné emoce. Potom Mike přidal trochu do kroku a dohonal Scramma.

O chvíli později udělali Mike se Scrammem oba nečekaně čelem vzad a zamířili k davu, který z nich okamžitě vycítil ostrý pach nezvratného osudu, zaječel a začal před nimi uhýbat, jako by měli mor.

Garraty se ohlédl na Pearsona a všiml si, jak stiskl rty.

Oba kluci dostali varování, a když došli až k zábradlí, které lemovalo silnici, svižně opět provedli čelem vzad a zahleděli se vstříc příjíždějícímu polopásáku. Vzduch propíchnuly dva zdvižené prostředníčky a ukazováčky.

"Mrdal jsem ti matku a byla vážně dobrá!" vykřikl Scramm.

Mike zvolal cosi ve svém vlastním jazyce.

Mezi Chodci se zvedl ohromný jásot a Garraty ucítil, jak se mu pod víčky sbíhají slzy. Dav ztichl. Za Míkem a Scrammem se vytvořilo holé a prázdné místo. Dostali druhé varování, pak si sedli se zkříženými nohama proti sobě a začali se nevzrušeně bavit. A to bylo vážně dost zvláštní, protože když Garraty procházel kolem, všiml se, že Mike i Scramm mluví každý jiným jazykem.

Neotočil se. Nikdo z nich se neotočil, ani když už bylo po všem.

"Ať vyhraje kdokoli, běda mu, jak nedodrží slovo," ozval se McVries. "Běda mu."

Nikdo na to nic neřekl.

KAPITOLA 13

"Joanie Greenblumová, slez dolů!"

- Johnny Olsen

Nová cena je akorát

Dvě odpoledne.

"Ty podvádíš, hajzle!" rozkřikl se Abraham.

"Nepodvádím," odvětil nevzrušeně Baker. "Visíš mi dolar čtyřicet, srabe."

"Podvodníkům neplatím." Abraham sevřel desetník, kterým dosud házel, pevně v dlani.

"A já obvykle s lidma, co mi takhle říkaj, nic nehraju," prohlásil Baker zlověstně, ale pak se usmál.

"Ovšem v tvém případě, Abe, udělám výjimku. Jsi tak kouzelný kluk, že si prostě nemůžu pomoci."

"Sklapni a házej," usadil ho Abraham.

"Ale no tak, nebuď na mě takovej," opáčil Baker sklesle a zakoulel očima. "Ještě mě z toho klepne a složím se vám tu na zem!" Garraty se zasmál.

Abraham si odfrknul, vyhodil desetník do vzduchu, chytil ho a připlácí si ho na zápěstí. "Dorovnej."

"Dobře." Baker vyhodil svůj desetník výš, chytil ho obratněji a Garraty si byl jistý, že si ho v dlani postavil na hranu.

"Teď ukaž první ty," vyzval Abrahama.

"Ne-e. Já ukazoval první minule."

"Ty vole, Abe, předtím jsem já ukazoval první třikrát za sebou. Podvádíš tady spíš ty než já."

Abraham cosi zamručel, chvíli to zvažoval a pak ukázal svůj de-

setník. Byl to orel, respektive řeka Potomac rámovaná vavřínovými ratolestmi.

Baker nadzvedl ruku, nakoukl pod ni a usmál se. Na jeho desetníku byl také orel. "Takže mi dlužíš dolar padesát."

"Ty si asi myslíš, že jsem úplně blbej!" rozkřikl se Abraham. "Myslíš si, že jsem naprostej idiot, vid'? No jen to řekni! Myslíš si, že mě tu oholíš jak největšího dacana!"

Baker vypadal, že o tom přemýšlí.

"No jen mi to řekni na rovinu!" ječel Abraham. "Já to snesu!"

"Abych pravdu řekl," reagoval Baker, "zatím jsem vůbec nepřemýšlel, jestli jsi, nebo nejsi dacan. Že jsi idiot, to je poměrně jasná věc. A co se toho holení týče," přejel Abrahamovi prsty po tváři, "tak to, kamaráde, potřebuješ jako sůl."

"No tak," obrátil Abraham vychytrale řeč. "Dabl nebo nic o celej bank. A tentokrát ukazuješ první ty!"

Baker se nad tím zamyslel. Podíval se na Garratyho. "Rayi, co ty na to?"

"Co já na co?" Garraty už se v jejich rozhovoru ztrácel. V levé noze začínal mít hodně zvláštní pocit.

"Šel bys do toho na dabl nebo nic, kámo?"

"Proč ne? Koneckonců je moc blbej na to, aby zkoušel podvádět taky."

"Garraty, já myslel, že jsi můj kámoš," pronesl Abraham chladně.

"Fajn, dolar padesát, dabl nebo nic," přikývl Baker, když v tom okamžiku vystřelila Garratymu do levé nohy tak příšerná bolest, že veškerá ostatní bolest za posledních třicet hodin vedle ní působila jako zašeptání.

"Moje noha, moje noha, moje noha!" zařval, protože si prostě nedokázal pomoci.

"Ty vole, Garraty," měl akorát čas říct Baker - v hlase pouze mírné překvapení, a pak ho nechali za sebou, vypadalo to, že ho všichni nechávají za sebou, a on tam jen stál s levou nohou proměněnou v zatuhlý a mučivě bolestivý kus mramoru, míjeli ho a nechávali ho za sebou.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko!"

Nepanikař. Jestli teď zpanikaříš, tak to máš spočítaný.

Posadil se na vozovku, levou nohu nataženou před sebe jako špalek. Začal si masírovat hlavní svaly. Snažil se je prohnout. Jako by se snažil hníst slonovinu.

"Garraty?" To byl McVries. Vypadal vylekaně... opravdu, nebo se mu to jen zdálo? "Co je? Křeč?"

"Jo, asi jo. Jdi dál. Já se seberu."

Čas. Čas pro něj jen letěl, ale všichni ostatní jako by zpomalili do pouhého plazení, na rychlost zpomalených záběrů záznamu první mety. McVries pomalu zrychloval, ukázal jednu patu, pak druhou, záblesk ošoupaných cvoků, mihnutí popraskané a jako papír tenké kůže na podrážce. Zvolna kolem procházel Barkovitch, nepatrný úsměšek na rtech, přes diváky se přelilo napjaté ticho, roztahovali se oběma směry od místa, kde se posadil, jako vysoké lesklé vlny před pobřežím. Druhý varování, pomyslel si Garraty, blíží se druhý varování, dělej, noho, dělej sakra. Nechci se tu nechat odprásknout, myslíš si snad, že jo, tak sakra začni něco dělat.

"Varování! Druhé varování, čtyřicet sedmičko!"

No jo, já vím, myslíte si, že si to nedokážu spočítat, myslíte si, že se tady jen tak opaluju?

Do hlavy se mu snažila vetřít představa smrti, tak reálná a nezpochybnitelná. Snažila se ho pohltit, snažila se ho paralyzovat. Se zoufalou chladností ji vyhnal ven. Stehno mu svírala mučivá bolest, ale při tom soustředění ji skoro necítil. Zbývá minuta. Ne, teď padesát vteřin, ne, pětáčtyřicet, čas mi odkapává. Se zahloubaným, téměř učeneckým výrazem Garraty zanořil prsty do zatuhlých popruhů a řemenů svalstva. Hnětl. Ohýbal. V duchu své noze domlouval. Dělej, dělej, dělej, mrcho. Prsty ho začínaly bolet, ale ani toho si skoro nevšímal. Prošel kolem něj Stebbins a něco zamumlal. Garraty pořádně neslyšel co. Možná to pro něj bylo lepší. Pak zůstal sám, seděl na přerušované bílé čáře mezi průběžným pruhem a pruhem odbočovacím.

Všichni pryč. Lunapark zrovna odjel z města, praštil s tím uprostřed všeho dění a zvedl kotvy, nikdo tu nezůstal, jen tadyhle Garraty, a ten teď sám kouká do prázdnoty placatých papírků od bonbonů a rozšlapaných špačků od cigaret a zahozených krámů, které někdo někde vyhrál.

Všichni pryč kromě jednoho vojáka, mladého, blondatého a svým způsobem i celkem pohledného. V jedné ruce drží stříbrný chronometr, ve druhé pušku. Ve tváři ani známky po slitování.

"Varování! Varování, čtyřicet sedmičko! Třetí varování!"

Sval vůbec nepovoloval. Umře tady. Po tom všem, co tu ze sebe vydal, k tomu nakonec přece jen dojde.

Pustil nohu a poklidně se zadíval na vojáka. Napadlo ho, kdo asi vyhraje. Napadlo ho, jestli McVries překoná Barkovitcha. Napadlo ho, jaké to asi je mít v hlavě kulku, jestli se prostě najednou všechno setmí, nebo jestli doopravdy ucítí, jak mu to rve myšlenky na kusy.

Začalo odkapávat posledních pár vteřin.

Křeč povolila. Do svalů se znovu nahrula krev, píchala v něm jako jehly a špendlíky, zahřívala ho.

Blondatý voják s poměrně pohlednou tváří odložil kapesní chronometr. Neslyšně hýbal rty, jak odpočítával poslední vteřiny.

Jenže já nevstanu, pomyslel si Garraty. Líbí se mi sedět. Sedět a nechat telefon zvonit, k čertu s ním, proč jsem ho sakra nevyvěsil?

Garraty zvrátil hlavu. Voják na něj shlížel na zem jako od ústí nějakého tunelu nebo přes okraj hluboké studny. Zpomaleně chytil pušku oběma rukama a jeho ukazováček políbil spoušť, pak se kolem ní sevřel a hlaveň začala klesat. Vojáková levačka spočívala nehybně na pažbě. Na slunci se zaleskl snubní prsten. Všechno se dělo pomalu. Tak pomalu. Akorát... vydržte na telefonu.

Tak, blesko Garratymu hlavou.

Takhle to přesně vypadá. Umírání.

Vojákův pravý palec s vytríbenou pomalostí otáčel pojistkou ze zajištěné pozice. Přímou za ním stály tři vyzábělé ženy, tři výstřední sestry, vydržte na telefonu. Jenom ještě minutku vydržte na telefonu, musím tady nejdřív něco umřít. Slunce, stín, modrá obloha. Mraky ženoucí se nad dálnicí. Ze Stebbinse už byla jen záda, jen modrá pracovní košile s propoceným flekem mezi lopatkami, sbohem, Stebbinsi.

Doléhalo na něj hřmění okolních zvuků. Nevěděl, jestli za to může jeho představivost, zvýšená vnímavost nebo čistě jen to, že už po něm smrt natahuje svoje drápy. Pojistka odskočila s lupnutím, jako když se zlomí větev. Nával vdechovaného vzduchu mezi zuby zněl jako aerodynamický tunel. Srdce bilo jako buben. A slyšel zpěvavý hlásek, ne v uších, ale mezi nimi, stoupal spirálou výš a výš a Garraty si byl najednou bůhvíproč jistý, že takhle zní jeho mozkové vlny -

S výkřikem se jediným křečovitým trhnutím zvedl na nohy. Hladce se rozběhl a postupně zrychloval.

Nohy měl z peří. Vojákův prst se pevně sevřel na spoušti a zbělel. Sklopil zrak k počítači zabudovanému do opasku, k přístroji, v němž se nacházel i malý, ale sofistikovaný sonar. Garraty o něm jednou četl v Populární mechanice. Sonar dokázal určit rychlost libovolného Chodce s neuvěřitelnou přesností, na čtyři desetinná místa.

Vojákův prst povolil.

Garraty zpomalil do velmi rychlé chůze, v puse měl vyprahlo, srdce mu tepalo jako buchar. Před očima mu pulzovaly nepravidelné bílé záblesky a on si na děsivý okamžik myslel, že omdlí. Ale přešlo to.

Chodidla, patrně rozhořčená, že jim nedopřál zasloužený odpočinek, na něj vztekla ječela. Skřípal zuby a snášel bolest. Velký sval v levé noze mu dosud znepokojivě cukal, ale přesto Garraty nekulhal. Zatím. Podíval se na hodinky. Bylo 14.17. Celou následující hodinu ho budou od smrti dělit necelé dvě vteřiny.

"Zpátky do světa živejch," prohodil Stebbins, když ho Garraty dohonil.

"Jistě," přisvědčil Garraty otupěle. Najednou pocítil vlnu zášti. Klidně by si šli všichni dál, i kdyby to tam byl koupil. Ani slza by pro něj neukápla. Prostě by se jen do úředních záznamů zaneslo další jméno s číslem: GARRATY, RAYMOND, Č. 47, VYŘAZEN NA 218. MÍLI. A pár dní by o něm psaly místní noviny. GARRATY MRTVÝ; MAINSKÝ FAVORIT PADL JAKO JEDENAŠEDESÁTÝ!

"Doufám, že vyhraju," zamumlal Garraty.

"Myslíš, že na to máš?"

Garratymu se vybavila tvář blond'atého vojáka. Bylo v ní asi tolik emocí jako na talíři brambor.

"Pochybuj," řekl. "Už jsem tu dostal tři strajky. To znamená, že jsem out, ne?"

"Ber to tak, že ten poslední byl špatnej odpal," odpověděl Stebbins. Už znovu upíral pohled na nohy.

Garraty zrychlil, dvouvteřinová rezerva ho tlačila v hlavě jako kámen. Tentokrát už varování nedostane.

Nebude čas ani na to, aby mu někdo řekl: radši přidej, Garraty, nebo to schytáš.

Dohnal McVriese, který se po něm ohlédl. "Už jsem si myslel, že to máš spočítaný, kámo," prohodil McVries.

"Já taky."

"Bylo to těsný?"

"Asi tak o dvě vteřiny."

McVries tiše hvízdil. "Tak to bych teď nechtěl bejt v tvojí kůži. Co noha?"

"Je to lepší. Promiň, nemůžu se zrovna moc vybavovat. Půjdu chvíli vpředu."

"Harknessovi to moc neprospělo."

Garraty zavrtěl hlavou. "Musím mít jistotu, že jdu dost rychle."

"Dobře. Chceš společnost?"

"Jestli máš dost sil."

McVries se zasmál. "Jestli máš prachy, brouku, tak já mám zase čas."

"No tak pojď. Trochu to natáhnem, dokud jsme fit."

Garraty zrychlil, až hrozilo, že se mu nohy opravdu vzbouří, a společně s McVriesem se svižně propletli předními řadami. Mezi klukem na druhém místě, nehezským kolohnátem jménem Harold Quince, a zbylým klukem z dvojice kožených bund, byl slušný rozestup. Joe. Z blízka měl vážně až překvapivě bronzovou pleť. Oči vytrvale upíral k obzoru a tvář měl bez výrazu. Zipy na bundě mu cinkaly jako nějaká hodně vzdálená muzika.

"Nazdar, Joe," pozdravil ho McVries.

"Nazdar," odpověděl Joe úsečně.

Minuli ho a pak byla silnice jen jejich, široký, dvouproudý pruh syntetického betonu s fleky od oleje, uprostřed rozpůlený travnatým dělicím pásem a na obou stranách ohraničený nikde nepřerušenou zdí lidských těl.

"Kupředu, jen kupředu," broukal si McVries. "Vojáci si šlapou do války. Znáš to, Rayi?"

"Kolik je hodin?"

McVries se podíval na hodinky. "2.20. Hele, Rayi, jestli budeš -"

"Proboha, teprve? Myslel jsem -" Cítil, jak mu do hrdla stoupá panika, mastná a hustá. Tohle nezvládne. Má tak malou rezervu.

"Hele, jestli budeš pořád myslet na čas, tak ti z toho za chvíli hrábne, zkusíš se rozběhnout mezi lidi a oni tě odprásknou jak psa. Odprásknou tě s vyplazeným jazykem a slinama na bradě. Snaž se na ten čas zapomenout."

"To nejde." Všechno se v něm uvnitř svíralo, byl z toho celý otupělý a rozpálený a zničený. "Olson... Scramm... umřeli. Davidson umřel. Já můžu umřít taky, Pete! Ted' už tomu věřím. Dejchá mi to na záda!"

"Mysli na tu svoji holku. Jan nebo jak se jmenovala. Nebo na mámu. Nebo na kočku, co máte doma. Nebo nemysli na nic. Jen je zvedej a zase pokládej. Šlapej dál po silnici. Na to se soustřed'."

Garraty se ze všech sil snažil sebrat. Možná se mu to trochu i podařilo. Ale stejně se rozpadal. Nohy už

nechtěly hladce reagovat na povely, působily staře a rozechvěle jako světlo pradávných žárovek.

"Ten už dlouho nevydrží," pronesla poměrně nahlas jedna žena v první řadě.

"Tvoje kozy už dlouho nevydržejí!" vyštěkl na ni Garraty a dav mu aplaudoval.

"Jsou nechutný," zamumlal Garraty. "Jsou fakt nechutný. Zvrhlý. Kolik je, McVriesi?"

"Co jsi udělal jako první, když jsi dostal potvrzovací dopis?" zeptal se McVries. "Co jsi udělal, jakmile jsi věděl, že jdeš vážně do toho?"

Garraty se zamračil, otřel si rychle hřbetem ruky čelo a pak nechal svou mysl vyklouznout z upoceně, děsivé přítomnosti do onoho okamžiku.

"Byl jsem doma sám. Máma chodí do práce. Bylo to v pátek odpoledne. Dopis byl ve schránce a bylo na něm razítko z Wilmingtonu v Delaware, takže jsem věděl, že to je on. Ale čekal jsem, že tam bude, že jsem propadnul z tělesnejch nebo psychologickejch testů nebo oboje. Musel jsem si ho přečíst dvakrát. Nedostal jsem žádné zachvat radosti, ale potěšilo mě to. Fakt potěšilo. Hodně jsem si věřil. Tehdy mě ještě nebolely nohy a nepřipadalo mi, že mi někdo vrazil do zad hrábě s ulomenou násadou. Byl jsem jeden z milionu. Neměl jsem dost rozumu, abych si uvědomil, že jedna z milionu je i zubatá s kosou." Na chvíli se odmlčel, nasával do sebe začátek dubna.

"Nemohl jsem z toho vycouvat. Na to mě sledovalo moc lidí. Myslím, že jsme to tak asi měli všichni. Takhle je ta hra prostě postavená. Nechal jsem uplynout patnáctej duben, a tím pádem i poslední možnost k odstoupení, a hned druhý den na moji počest uspořádali večeři na radnici - byli tam všichni moji kámoši a po zákusku všichni začali povykovat Projev! Projev! A já se zvednul a zabručel jsem pod vousy něco o tom, jak udělám všechno, co bude v mejch silách, jestli mě vyberou, a všichni mi tleskali jak pominutý. Úplně, jak kdybych jim právě přednesl Lincolnův gettysburskej projev nebo co."

"Dokážu si to představit," usmál se McVries - ale v očích měl temno.

Vtom za nimi zahřměly pušky. Garraty sebou trhl a málem se zarazil na místě. Bůhvíjak se mu podařilo pokračovat v chůzi. Tentokrát slepej instinkt, pomyslel si. Co příště?

"Do prdele," ulevil si tiše McVries. "To byl Joe."

"Kolik je?" zeptal se Garraty, a než mu McVries stačil odpovědět, vzpomněl si, že má vlastně taky hodinky. Bylo 2.38. Bože. Ta dvouvteřinová rezerva ho tížila na hřbetě jako železná činka.

"Nikdo ti to nezkoušel rozmluvit?" vrátil se McVries k tématu. Byli už teď pořádný kus před ostatními, dobře sto metrů před Haroldem Quincem. Z polopásáku vyslali jednoho vojáka, aby na ně dohlížel. Garraty byl hodně rád, že to není ten blondák. "Nikdo tě nepřemlouval, abys odstoupil ještě třicátýho dubna?"

"Nejdřív ne. Máma, Jan i doktor Patterson - to je mátin přítel, chápeš, táhnou to spolu už asi pět let -, všichni se nejdřív vezli s davem. Byli potěšený a hrdý, protože testy dělá většina dětí nad dvanáct let a projde jen každý padesátý. To jsou pořád tisíce dětí a využít můžou jen dvě stě - sto Chodců a sto záložníků. A jestli tě vyberou, to nijak neovlivníš, to víš sám."

"Jistě, tahaj jména z toho debilního osudí. Velká televizní šou." McVriesovi trochu selhal hlas.

"Jo. Major vylosuje dvě stě jmen, jenže víc než jméno neřeknou. Nedozevíš se, jestli jsi Chodec, nebo jen záložník."

"A nedaj ti to vědět dřív než v ten poslední odstupnej den," přikývl McVries. Pronesl to tak, jako by onen poslední odstupný den byl už před kolika lety a ne před pouhými čtyřmi dny. "Jo, rozdávaj karty podle svýho."

Někdo mezi lidmi právě vypustil celou flotilu balónků. Stoupaly k nebi v rozpadajících se obloucích červené, modré, zelené a žluté. Stálý jižní vítr je výsměšně, bez námahy odnášel pryč.

"To asi jo," souhlasil Garraty. "Koukali jsme na telku, jak Major tahá ty čísla, a já šel z osudí jako sedmdesátý třetí. Úplně mě to srazilo ze židle. Prostě jsem tomu nemohl uvěřit."

"Jasně, přece nemohli vybrat tebe," přikývl McVries. "Podobný věci se vždycky stávají někomu jinýmu."

"Jo, přesně ten pocit jsem měl. A okamžitě se do mě všichni pustili. Ani trochu jako ten první odstupnej den, kdy to byly jen samý proslovy a mazání medu kolem huby. Jan..."

Zarazil se. Ale proč ne? Všechno ostatní už řekl. Nezáleželo na tom. Než to skončí, bude buď on, nebo McVries po smrti. Nejspíš oba. "Jan mi řekla, že pro mě udělá cokoli, kdykoli, jakkoli a jak často budu chtít, jen když využiju toho odstupného dne. Vysvětlil jsem jí, že bych se cejtil jako oportunist a jako

mizera a ona se rozčílila a prohlásila, že je to lepší, než se cejtit mrtvej, a pak dost brečela. A prosila mě." Garraty se ohlédl na McVriese. "Já nevím. Kdyby po mně chtěla cokoli jinýho, snažil bych se to pro ni udělat. Ale tuhle jedinou věc... jsem prostě nemohl. Po nějaký době jí došlo, že vážně neřeknu Fajn, tak já jdu zavolat na to bezplatný číslo. Myslím, že mi začala rozumět. Možná stejně dobře, jako jsem si rozuměl já sám. Což - jako že je Pánbůh nade mnou - moc dobře nebylo.

Pak se přidal doktor Patterson. Je diagnostik a na všechno jde vždycky logicky. „Koukej, Rayi,“ pustil se do mě, „když vezmeš v úvahu hlavní skupinu i všechny náhradníky, máš šanci na přežití padesát ku jedny. To přece svý matce nemůžeš udělat.“ Byl jsem na něj slušnej tak dlouho, jak to šlo, ale nakonec jsem mu řekl, ať si trhne. Řekl jsem mu, že pravděpodobnost, že si někdy moji mámu vezme, je taky dost malá, a nevšimnul jsem si, že by to kvůli tomu vzdával."

Garraty si zajel oběma rukama do vlasů. Na dvouvteřinovou rezervu už úplně zapomněl.

"Měls vidět, jak začal vyvádět. Ječel na mě, že jestli chci mámě zlomit srdce, no tak prosím, jen do toho. Povídal, že jsem stejně necitelněj jako... jako klíště, jo, myslím, že takto řekl, necitelněj jako klíště, čert ví, možná je to nějaký jejich rodinný rčení. Zeptal se mě, jakej z toho mám pocit, že na mámu a na tak pěknou holku jako Janice dělám takovej podraz. Tak jsem na něj vyrukoval se svojí vlastní nezpochybnitelnou logikou."

"Jo?" usmál se McVries. "A to s jakou?"

"Řekl jsem mu, že jestli nevypadne, tak mu jednu vrazím."

"A co tvoje máma?"

"Ta toho moc nenamluvila. Myslím, že tomu nemohla uvěřit. A ta představa, co bych dostal, kdybych vyhrál. Cena - všechno, co si budeš přát až do konce života -, myslím, že ji to asi trochu zaslepilo. Měl jsem bráchu, Jeffa. Umřel na zápal plic, když mu bylo šest, - a je to krutý - ale nevím, jak bysme spolu vycházeli, kdyby žil. A... nejspíš si pořád říkala, že z toho třeba vycouvám, kdyby mě vybrali do hlavní skupiny a ne mezi náhradníky. Major je dobrej člověk, říkala pořád. Určitě tě pustí, když mu vysvětlíš okolnosti. Jenže o ty, co se snažej z Dlouhýho pochodu vycouvat, se postaraj Brigády stejně rychle jako o ty, co proti němu mají řeči. A pak mi zavolali a já se dozvěděl, že jsem Chodec. Vybrali mě."

"Mě ne."

"Ne?"

"Ne. Dvanáct z původních Chodců ještě toho třicátýho vycouvalo. Já byl záložník číslo dvanáct. Zavolali mi před čtyřma dnama po jedenáctý večer."

"Ty vole! Fakt?"

"Mhm. Takhle těsně."

"A- štve tě to?"

McVries jen pokrčil rameny.

Garraty se podíval na hodinky. Bylo 3.02. Dobře to dopadne. Jeho stín, který se v odpoledním slunci už začínal prodlužovat, jako by teď kráčel o něco sebejistěji. Byl příjemný, svěží jarní den. Levá noha se zdála v pořádku.

"Pořád si ještě myslíš, že bys zvládnul... jen tak si tady sednout?" zeptal se McVriese. "Překonal jsi většinu z nich. Jedenašedesát."

"Asi nezáleží na tom, kolik jsme jich já nebo ty překonali. Přijde chvíle, kdy už prostě nemáš vůli pokračovat. Nesejde na tom, co si myslím, chápeš? Jeden čas jsem pořád něco patlal olejovejma barvama. A docela mi to i šlo. A pak jeden den - bác ho. Nezačal jsem postupně kreslit míň, přestal jsem úplně. Naráz. Neměl jsem chuť pokračovat v tom už ani minutu. Jeden večer jsem šel do postele a bavilo mě malovat, a když jsem se ráno vzbudil, bylo to pryč."

"Jenže žití těžko můžeš brát jako koníčka."

"Myslíš? A co sportovní potápěči? Lovci tygrů nebo lvů? Horolezci? Nebo i pitoměj dělnas, kterej nezná lepší zábavu než se v sobotu večer někde servat? Všichni snižujou žití na obyčejnýho koníčka. Je to součást hry."

Na to Garraty nic neřekl.

"Radši trochu přidej," napomenul ho přátelsky McVries. "Zpomalujeme. To si nemůžeme dovolit."

Garraty přidal.

"Můj táta je spoluvlastník autokina," řekl McVries. "Chtěl mě svázat ve sklepe pod občerstvením a dát mi roubík, abych nemohl odejít, Brigády nebrigády."
"Cos udělal? Ukecals ho?"

"Na to nebyl čas. Když mi zavolali, zbejvalo deset hodin do startu. Zařídili mi letadlo a najali auto, který mě mělo odvézt z letiště v Presque Isle. Táta byl vzteky bez sebe a já tam jen seděl a přikyvoval a se vším souhlasil a za chvíli se ozvalo klepání na dveře, a když máma otevřela, stáli tam dva největší, nejohrovenější vojáci, jaký jsi kdy přede dveřma viděl. Byli tak škaredý, že by se ti z nich zastavily hodinky. Táta se na ně jednou podíval a povídá: „Pět’o, běž si radši nahoru pro batůžek.“” McVries si zmiňovaný batůžek nadzdvihl na zádech a zasmál se při té vzpomínce. "A než jsme se nadali, seděli jsme všichni v tom letadle, i moje ségra Katrina. Jsou jí teprve čtyři. Přistáli jsme ve tři ráno a dojeli na hranici. A myslím, že Katrina byla jediná, kdo doopravdy pochopil, co se děje. Pořád říkala: „Pět’a jede na dobrodružství.“” McVries si tak zvláště, polovičatě protřepal ruce. "Bydlej teď v motelu v Presque Isle. Nechtěli se vrátit domů, dokud to neskončí. Tak, nebo onak."

Garraty se podíval na hodinky. Bylo 3.20.

"Díky," řekl.

"Že jsem ti zase zachránil život?" zasmál se srdečně McVries.

"Jo, přesně tak."

"A myslíš, že je to až taková laskavost?"

"Nevím." Garraty se odmlčel. "Ale něco ti povím. Dívám se na to teď úplně jinak. Na ten časovej limit. I když jdeš bez jedinýho varování, stejně tě od hřbitovních vrat dále jenom dvě minuty. To není moc času."

Jako na znamení zahřmely pušky. Provrtaný Chodec pisklavě, kejhavě zachroptěl jako krocan, kterého tiše našlapující farmář znenadání čapnul pod krkem. Davem se rozlehlo tiché zašumění, které mohlo znamenat sborový povzdech, zasténání nebo známku takřka sexuálního uspokojení.

"To není skoro žádnéj čas," přikývl McVries.

Šlapali dál. Stíny se prodlužovaly. V davu se objevily první bundy, jako by je kouzelník vytáhl z cylindru. Jednou Garraty zachytil teplý závan kouře z dýmky, jenž v něm probudil skryté, hořkosladké vzpomínky na tátu. Někomu utekl z náruče maličký psík a vyběhl na silnici, červené umělohmotné vodítko táhl za sebou, růžový jazyk vyplazený, chomáčky pěny u huby. Chvilí ňafal a nemotorně se honil za svým krátkým ocáskem, jenže pak omámeně napadl Pearsona a vykoledoval si kulku. Pearson hned vojáka zodpovědného za výstřel počastoval několika trpkými nadávkami. Náraz kulky těžkého kalibru odhodil psíka až na okraj davu, kde zůstal ležet s vypoulenýma očima, funěl a celý se klepal. Nikdo se k němu nehlásil. Mezi policisty proklouzl malý kluk, došel do levého pruhu dálnice, tam se zastavil a rozbřečel se. Zamířil k němu voják. Z davu pronikavě ječela matka. Garraty na jeden děsivý okamžik myslel, že voják kluka odstřelí stejně jako prve psíka, ale voják ho jen bez zájmu zatlačil zpátky do davu.

V 18.00 se slunce dotklo obzoru a přebarvilo západní nebe na oranžovo. Ochladilo se. Zvedaly se límce. Diváci podupávali a třeli si ruce.

Collie Parker prohodil svou obvyklou poznámku ohledně pitomého mainského počasí.

Ve tři čtvrtě na devět budeme v Auguste, pomyslel si Garraty. A odtud už je jen co by kamenem dohodil do Freeportu. Padla na něj deprese. Co potom? Budeš na ni mít dvě minuty, pokud ji mezi tolika lidma nepřehlídneš - chraň Bůh! Potom co? Zabalit to?

Najednou byl přesvědčený, že tam máma s Jan stejně nebudou. Jen spolužáci, netrpělívi, kdy uvidí toho sebevražedného cvoka, kterého nevědomky chovali mezi sebou. A dobročinný ženský spolek. Dva večery před začátkem Pochodu k nim byl pozvaný na čaj. V té pradávnej minulosti.

"Mohli bysme se zas vrátit dozadu," navrhl McVries. "Ale pomalu. Dáme se dohromady s Bakerem. Do Augusty vejдем společně. Původní Tři mušketýři. Co říkáš, Garraty?"

"Tak jo," souhlasil Garraty. Připadalo mu to jako dobrý nápad.

Pomalů se začali propadat dozadu, až nakonec zanechali v čele přehlídky škaredého Harolda Quince. Že jsou zpátky mezi svými, poznali v okamžiku, kdy se jich Abraham v padajícím soumraku zeptal: "Tak jste se konečně rozhodli vrátit a zavítat mezi chátu?"

"Ty vole, no je to celej on," otočil se McVries k Abrahamově unavené tváři s třídním strništěm. "Zvlášť

v tomhle světle."

"Osmdesát sedm let je tomu," zadeklamoval sedmnáctiletý Abraham a na kratičkový okamžik to působilo, jako by ho opravdu posedl duch Abrahama Lincolna, "kdy naši otcové přinesli na tento kontinent... é, už nevím. Zbytek jsem zapomněl. Museli jsme se to v osmičce učit nazpaměť, pokud jsme chtěli zajedná z dějáku."

"Tvář otce zakladatele a inteligence syfilitickýho osla," povzdechl si smutně McVries. "Abrahame, jak ty ses vůbec do tohoto bordelu dostal?"

"Vytahoval jsem se při testech," odpověděl Abraham bez rozmyšlení. Chtěl pokračovat, ale přerušily ho pušky. Následovalo důvěrně známé žuchnutí poštovního pytle.

"To byl Gallant," prohodil Baker s otočenou hlavou. "Už od rána šel jak mrtvola."

"Vytahoval se při testech," zopakoval Garraty a pak se zasmál.

"No jasně." Abraham si přejel dlaní po tváři a poškrábal si spodní okraj jednoho propadlého očního důlku. "Vzpomínáte si na ten esej?"

Všichni přikývli. Esej na téma Proč se cítíte způsobili k účasti na Dlouhém pochodu? byl standardní součástí prověrky duševních schopností. Garraty ucítil na pravé patě teplý pramínek a napadlo ho, jestli je to krev, hnís, pot nebo všechno zmiňované dohromady. Nic ho v těch místech nebolelo, ale cítil, že už tam má úplně prodřenou ponožku.

"No, takže to bylo asi tak," pokračoval Abraham, "že jsem se necejtíl způsobilej k účasti vůbec na ničem. Přihlásil jsem se, protože mě to v tu chvíli prostě napadlo. Byl jsem zrovna na cestě do kina a náhodou jsem šel kolem tělocvičny, kde se ty testy dělaly. Aby tam člověka pustili, musí ukázat průkaz s pracovním povolením. Náhodou jsem ho ten den měl u sebe. Kdybych ho neměl, určitě bych se kvůli němu zpátky domů nevlácel. Prostě bych pokračoval do kina a dneska bych tady nebyl, neumíral bych tady v tyhle veselý společnosti."

Mlčky o tom přemýšleli.

"Udělal jsem i test tělesný zdatnosti, pak jsem prosvištěl všechny povinný otázky a najednou na spodku obálky vidím ty tři prázdný stránky. 'Zodpovězte prosím tuto otázku co nejobjektivněji a nejupřímněji maximálně 1500 slovy.' A do háje, povídám si. Do té doby to byla docela zábava, i když některý otázky byly dost praštěný."

"Jo, jak často musíte chodit na velkou?" prohodil suše Baker. "Užíval jste někdy šňupací tabák?"

"Jo, jo, přesně takový věci," přikývl Abraham. "Třeba na tu o šňupacím tabáku už jsem úplně zapomněl. Já ty otázky jen tak prolítnul, naflákal jsem tam, co mě zrovna napadlo, a nakonec narazím na ten esej, proč se cejtím způsobilej k účasti. Vůbec nic mě nenapadalo. Až pak připochoďoval takovej debílek ve vojenským a povídá: 'Pět minut. Všichni pomalu končete, prosím.' Tak jsem tam prostě napsal: 'Cejtím se způsobilej k účasti na Dlouhým pochodu, protože jsem nemožnej blb a na světě bude beze mě lip, ledaže bych náhodou vyhrál a zbohatnul, a to bych si pak do každého pokoje ve svý vile pověsil Fan Koka a objednal si šedesát prvotřídních kurev a nikoho už nevtrovoval.' Asi minutu jsem o tom přemejšlel a pak přidal ještě dovětek: '(Všem těm šedesáti prvotřídním kurvám bych taky zařídil důchod.)' Říkal jsem si, že to jim teprve zvedne mandle. No a asi měsíc nato - to už jsem celou tu věc dávno pustil z hlavy - jsem dostal dopis, že jsem prošel. Málem jsem se posral smíchy."

"A to ses rozhodl pokračovat?" podivil se Collie Parker.

"Jo, to se těžko vysvětluje. Problém byl v tom, že z toho všichni měli hroznou srandu. Moje holka si ten dopis chtěla nechat ofotit na tričko, jako kdyby si myslela, že se mi povedl nejlepší kanadskej žertík století. A ostatní to brali stejně. Pořád mi někdo potřásl rukou a povídal mi něco jako: 'Ty vole, Abe, tys tomu Majorovi fakt hustě vytřel zrak.' Byla to sranda, tak jsem z toho prostě nechtěl vycouvat. Fakt jsme se mohli uřezat," usmíval se Abraham morbidně. "Všichni počítali s tím, že budu Majorovi vytírat zrak až do konce. A tak jsem vydržel. A pak jsem se jednou ráno probudil a byl jsem vybraněj, byl jsem mezi Chodcema, šestnáctej z osudí, mimochodem. Takže nakonec možná Major vytřel zrak mně." Mezi Chodci se ozval přerývaný, tichý jásot a Garraty zvedl hlavu. Obrovská značka na odrazné ploše je informovala: AUGUSTA 10.

"To ses pak mohl taky posrat smíchy, co?" prohodil Collie Parker.

Abraham si ho dlouhou dobu přeměřoval očima. "Tohle Otcí zakladateli nijak vtipný nepřišlo," řekl

potom dutě.

KAPITOLA 14

"A pamatujte si, že jakmile při výkladu použijete ruce nebo jakoukoli jinou část těla, nebo v řeči použijete část daného slova, ztrácíte šanci na deset tisíc dolarů.

Smíte jen vyjmenovávat. Hodně štěstí."

- Dick Clark

Pyramida o deset tisíc dolarů

Všichni se celkem shodovali na tom, že už jim moc zájmu a nadšení nezbylo. Ale jak tak kráčeli bouřící temnotou po dálnici č. 202 pouhou míli před Augustou, Garraty zjistil, že tomu tak není. Jako když na kytaru bez citu trsá mizerný muzikant. Struny nebyly přetřhané, jen rozladěné, disharmonické, zmatené. Augusta nebyla jako Oldtown. Oldtown byl falešný venkovský New York. Augusta byla nové město, město bláznivých hýřilů, město milionu hulákajících ožralů a pomatenců a vyložených šilenců, město, které jednou za rok ožívalo obrovskou slavností.

Slyšeli Augustu a viděli Augustu mnohem dřív, než do Augusty dorazili. Garratymu se znovu a znovu vybavovala představa vln narážejících do vzdálených břehů. Dav byl slyšet na pět mil daleko. Světla plnila oblohu bublinami pastelové záře, která působila výhrůžně a apokalypticky a připomínala Garratymu fotky z německých náletů na americkém Východním pobřeží během posledních dnů 2. světové války, které viděl v učebnicích dějepisu.

Nervózně pokukovali jeden po druhém a tiskli se blíž k sobě jako malí kluci v bouřce nebo krávy ve vánici. Ten mohutnější hluk davu sálal syrovou červení. Ochromující hlad. Garratymu se před očima promítaly děsivé živé obrazy velkého boha Davu, jak se na rudých pavoucích nohou drápe z augustské kotliny a zaživa je požírá.

Město samo bylo pohlceno, zardoušeno a pohřbeno. V jistém velice reálném smyslu Augusta neexistovala a nebyly tu žádné tlusté ženské ani hezké holky, ani nafoukaní pánové, ani počurané děti s obláčky cukrové vaty na špejli. Nebyl tu žádný čiperný Talián, který by jim házel kusy melounu. Jen Dav, stvoření bez těla, bez hlavy, bez mozku. Dav nebyl nic než Hlas a Oko a nijak nepřekvapovalo, že Dav je zároveň Bůh i Mamon. Garraty to cítil. Věděl, že to cítí i ostatní. Jako by šli mezi obřími sloupy elektrického vedení, cítili, jak jim to jiskření a výboje zvedají všechny vlasy na hlavě, jak se jim z něj jazyk neposedně chvěje v puse, oči jim bezmála praskají a srší z nich jiskry, kdykoli se převálí ve svém vlhkém lůžku. Dav bylo třeba bavit. Dav bylo třeba uctívat a bát se ho. A konečně, Davu bylo třeba obětovat.

Brodili se po kotníky hlubokými závěsemi konfet. Navzájem se ztráceli a zase nalézali v hustém blizardu fáborků natrhaných z novin. Garraty chytil v té rozbourané tmě nazdařbůh jeden papírek a před očima se mu objevila reklama na posilovači stroje s Charlesem Atlassem. Chytil další a ocitl se tvář v tvář Johnu Travoltovi.

A na vrcholu vzrušení, na vrcholu jejich prvního kopce na dvě stě dvojce, odkud měli výhled na zalidněnou dálnici za sebou a na zahlcené a přečpané město u svých nohou, tam před nimi protínaly vzduch dva obrovské rudobílé reflektory a byl tam Major, ujížděl od nich v džípu jako přelud, ztuhle, nehybně salutoval a neuvěřitelně, dokonale ignoroval dav, který se všude kolem zmítal v prudkých porodních bolestech.

A Chodci - struny emocí neměli přetřhané, jen příšerně rozladěné. Všech zbylých sedmatřicet jich vášnivě provolávalo slávu chraplavými a absolutně nikým neslyšenými hlasy. Dav nemohl vědět, že jásají, ale nějak to přece vytušil, nějak pochopil, že kruh mezi uctíváním až k smrti a touhou po smrti se na další rok uzavřel, a dav nadobro zešílel, zmítal se ve stále mocnějších a mocnějších záchvatech. Garraty ucítil na levé straně hrudníku bodavou, píchavou bolest, a i když chápal, že se řítí do katastrofy, přece

nedokázal s provoláváním slávy přestat.

Nakonec je všechny zachránil jistý Milligan, Chodec s vyhýbavým pohledem, který padl na kolena, pevně zavřel oči a přitiskl si dlaně na spánky, jako by se snažil udržet mozek uvnitř. Potom sklouzl po nose dopředu, obrousil si jeho špičku o silnici jako měkkou křidu o tabuli - zvláštní, pomyslel si Garraty, že si člověk může obrousit nos o silnici - a pak ho milosrdně zastřelili. Potom Chodci jásat přestali. Garratyho pořádně děsila ta bolest v hrudníku, protože odeznívala jen velice pomalu. V duchu si slíbil, že s podobnými vylomeninami skončil.

"Už se blížíme k tvý holce?" zeptal se ho Parker. Nezeslábl, ale zklidnil se. Garratymu byl teď celkem sympatický.

"Ještě asi padesát mil. Možná šedesát. Plus minus."

"Ty máš ale kurva štěstí, Garraty," komentoval to Parker melancholicky.

"Myslíš?" Překvapilo ho to. Otočil se, aby se podíval, jestli se mu Parker směje. Nesmál se.

"Uvidíš svoji holku a máti. Koho sakra ještě před koncem uvidím já? Nikoho kromě těchhle sviní."

Ukázal davu zvednutý prostředník, dav to gesto zřejmě vzal jako pozdrav a blouznivě ho začal povzbuzovat. "Stejská se mi po domově," pokračoval. "A mám strach." Zničehonic vykřikl do davu:

"Svině! Vy svině!" Povzbuzovali ho ještě hlasitěji.

"Já mám taky strach. A taky se mi stejská. Já... teda my..." Garraty zatápal. "Jsme všichni hrozně daleko od domova. Silnice nás rozděluje. Možná je uvidím, ale nejspíš se jich ani nedotknu."

"Podle pravidel -"

"Já vím, co je v pravidlech. Tělesnej kontakt s kýmkoli si budu přát, akorát u toho nesmím se jí t ze silnice. Ale to není ono. Jako by tam byla zeď."

"No jo, to se ti to mluví. Pořád je aspoň uvidíš."

"Možná mu to všechno jenom zhorší," ozval se McVries. Potichu se jim dostal za záda. Právě prošli pod blikajícím žlutým výstražným světlem na křižovatce na Winthrop. Garraty ještě chvíli na vozovce sledoval, jak světlo slábne a zase sílí, výhružné žluté oko, které se otvírá a zavírá.

"Jste všichni cvoci," prohlásil Parker přátelsky. "Jdu pryč." Přidal trochu do kroku a brzy se jim téměř ztratil v pomžikávajících stínech.

"Myslí si, že jsme buzny," prohodil pobaveně McVries.

"Cože?" trhl Garraty hlavou.

"Není to tak špatnej kluk," zhodnotil ho zamyšleně McVries. Pobaveně hodil okem po Garratym.

"Možná má napůl pravdu. Možná proto jsem ti zachránil krk. Možná jsem se do tebe zabouchnul."

"S mojí vizáží? Myslel jsem, že vy úchylové jste spíš na stihlejší typy." Přesto se najednou cítil kapku nesvůj.

A McVries se zničehonic zeptal: "Můžu tě vyhonit?"

Garraty byl v šoku. Natáhl dech mezi zuby. "Co to kurva -"

"Bože, zmlkni," zarazil ho McVries otráveně. "Co jseš pořád takovej upjatej, sakra? Nečekej, že ti to budu ulehčovat a řeknu ti, jestli si dělám srandu. Tak co ty na to?"

Garraty ucítil v hrdle lepkavé sucho. Po pravdě řečeno toužil po něčím doteku. Buzna nebuzna, na tom teď, když měli všichni na kahaní, sotva záleželo. Záleželo jen na tom, že jde o McVriese. Nechtěl, aby se ho McVries dotýkal, ne takhle.

"No, tak, zachránil jsi mi život -" Garraty nechal tu větu nedopovězenou.

McVries se zasmál. "Mám si připadat jako hajzl, protože zneužívám toho, že jsi mi za něco zavázaný? Jo?"

"Dělej si, co chceš," řekl krátce Garraty. "Ale přestaň si se mnou zahrávat."

"Znamená to, že můžu?"

"Dělej si, co chceš!" zaječel Garraty. Pearson, který si takřka hypnotizované pozoroval nohy, vyplašeně vzhlédl. "Dělej si kurva, co chceš!" ječel Garraty.

McVries se znovu zasmál. "Jen v klidu, Rayi. Všechno je v pohodě." Poplácal Garratyho po rameni a stáhl se dozadu.

Garraty nechápavě hleděl za ním.

"Ten prostě nikdy nebude mít dost," podotkl Pearson unaveně.

"He?"

"Skoro dvě stě padesát mil," zasténal Pearson. "Chodidla mám jak z olova plnýho jedu. Zába mi hořej. A ten podělanej McVries pořád nemá dost. Jako kdyby vyhladovělej člověk hltal projímadlo."

"Myslíš, že chce, aby mu někdo ubližoval?"

"Prokrista, a co myslíš ty? Ten by měl na krku nosit ceduli JEN DO MĚ, A POŘADNĚ. Zajímalo by mě, co si tím kompenzuje."

"To nevím," řekl Garraty. Chtěl dodat ještě něco, ale všiml si, že Pearson už neposlouchá. Znovu upíral pohled na nohy, znavené rysy tváře vykreslené čarami hrůzy. Ztratil boty. Špinavé bílé sportovní ponožky opisovaly ve tmě šedobílé oblouky.

Minulí značku, která hlásala LEWISTON 32, a míli za ní elektrickou ceduli, na níž bylo ze žárovek poskládáno GARRATY 47.

Garraty by si rád zdřímnul, ale nešlo mu to. Dobře věděl, co měl Pearson na mysli, když mluvil o zádech. Jeho vlastní páteř mu připadala jako domodra rozžhavená tyč. Svaly na zadní straně nohou byly otevřené, planoucí rány. Necitlivost v chodidlech teď nahradila bolest mnohem ostřejší a konkrétnější než kterákoli předtím. Už neměl hlad, ale i tak snědl pár koncentrátů. Z několika Chodců zůstaly jen kůži pokryté kostry - přízraky z koncentračního tábora. Takhle Garraty skončit nechtěl... i když tak stejně asi skončí. Přejel si rukou po boku a zahrál si na žebra jako na xylofon.

"Poslední dobou nějak není slyšet Barkovitche," prohodil ve snaze probrat Pearsona z jeho děsivého soustředění - až moc mu připadal jako převtělený Olson.

"Ne. Někdo povídal, že mu při průchodu Augustou začala tuhnout noha."

"Vážně?"

"Slyšel jsem to."

Garraty pocítil nutkání zpomalit a zajít se na Barkovitche podívat. Ve tmě nebylo snadné ho najít a Garraty si vykoledoval varování, ale nakonec Barkovitche přece jen spatřil, držel se teď v zadním voji. Kulhavě cupital mezi ostatními, tvář napjatou soustředěním. Oči měl přivřené na tak tenké štěrby, že vypadaly jako ležící desetníky. Neměl bundu. Tichým, podrážděným, monotónním hlasem si povídal sám pro sebe.

"Nazdar, Barkovitchi," pozdravil ho Garraty.

Barkovitch sebou škubl, klopýtl a dostal třetí varování. "Tak!" vykřikl svárlivě. "Tak, vidíš, co jste udělali? Jste ty a ten tvůj pitoměj kámoš spokojený?"

"Nevypadáš moc dobře," podotkl Garraty.

Barkovitch se prohnane usmál. "To je všechno součást Plánu. Vzpomínáš, jak jsem vám povídal o Plánu? Nevěřili jste mi. Olson nevěřil. Ani Davidson. Ani Gribble." Barkovitch ztlil hlas do výrazného, uprskaného šepotu. "A já si zatancoval na jejich hrobech, Garraty!"

"Bolí tě noha?" zeptal se Garraty mírným tónem. "Ale není to asi zas tak hrozný."

"Už překonat jen pětaticet. Dneska v noci se všichni začnou sypat. Uvidíš. Až se ráno rozední, nebude jich na silnici už ani deset. Uvidíš. Ty i ty tvoji připitoměly kámoši. Všichni budete ráno mrtvý. O půlnoci budete mrtvý."

Garraty si najednou připadal velice silný. Poznal, že Barkovitchovi už mnoho času nezbývá. Měl chuť se rozběhnout, navzdory těm pohmožděným ledvinám a bolavé páteři a skučícím nohám a tak dál, běžet k McVriesovi a říct mu, že se mu to jeho předsevzetí podaří splnit.

"O co si řekneš?" zeptal se pak nahlas. (>Až vyhraješ?"

Barkovitch se škodolibě usmál, jako by na tu otázku čekal. V proměnlivém světle to vypadalo, jako by se jeho tvář mačkala a muchlala, jako by do ní ze stran tlačily dvě obří ruce. "Plastový chodidla," zašeptal. "Plastový chodidla, Garraty. Prostě si nechám tyhle ufíknout, ať se jdou vycpat, když nevydržeji trochu randy. Nechám si přidělat nový plastový chodidla a tyhle nacpu do pračky ve veřejný prádelně a budu se koukat, jak se točej a točej a točej -"

"Myslel jsem, že si třeba budeš přát kamarády," řekl Garraty smutně. Projel jím omamný pocit triumfu, dusivý a okouzlující.

"Kamarády?"

"Protože žádný nemáš," vysvětlil Garraty lítostivě. "My už bysme tě všichni rádi viděli oddělanýho."

Nikomu nebudeš chybět, Gary. Až se ti mozek rozstříkne po silnici, možná za tebou přijdu a plivnu ti do něj. Jo, možná to udělám. Možná to uděláme všichni." Bylo to šílené, šílené, jako by mu celá hlava stoupala do nebe, přesně ten samý pocit, jako když Jimmyho praštil tou hlavní vzduchovky, krev... Jimmyho křik... celá hlava se mu rozpálila tou barbarskou, primitivní spravedlností.

"Nesmíš mě nenávidět," zakňoural Barkovitch, "proč mě nenávidíš? Já nechci umřít o nic víc než ty. Co po mně chceš? Chceš, abych toho litoval? Tak já toho lituju! Já... já..."

"Všichni ti plivneme na mozek," opakoval Garraty nesmyslně. "Chceš si na mě taky šáhnout?"

Barkovitch k němu obrátil bledou tvář, v očích zmatený, nepřítomný pohled.

"Promiň," zašeptal Garraty. Připadal si ponížený a špinavý. Chvátal od Barkovitche pryč. K čertu s tebou McVriesi, proč? Proč?

Najednou se rozeběhly pušky a k zemi šli dva naráz a jeden z nich musel být Barkovitch, prostě musel. A tentokrát za to mohl on, on byl vrah.

Pak se Barkovitch rozesmál. Barkovitch se řehotal, pronikavěji a bláznivěji a hlasitěji než samo běsnění davu. "Garraty! Garratýýýý! Zatancuju si na tvým hrobě, Garraty! Zatancujuúúúú -"

"Drž hubu!" okřikl ho Abraham. "Drž hubu. Drž hubu, ty malej spratku!"

Barkovitch přestal, ale pak začal popotahovat.

"Jdi do háje," zamručel Abraham.

"Teď jsi to přehnal," ozval se Collie Parker. "Vždyť jsi ho rozbřečel, Abe, ty kluku zlobivá. Půjde domů a poví to na tebe mamince."

Barkovitch dál popotahoval. Byl to prázdný, zlostný zvuk, ze kterého Garratymu naskakovala husí kůže. Nebyla v něm žádná naděje.

"Půjde to malej usmrkánek povědět mamince?" zavolal zepředu Quince. "Hej, Barkovitchi, to je to až tak zlý?"

Nechtě ho na pokoji, okřikl je v duchu Garraty, nechte ho na pokoji, nemáte představu, jak ho to bolí. Ale, ale, co je to za pokrytecký nápady, tohle? Přece si přeješ, aby Barkovitch umřel. Můžeš si to klidně přiznat. Přeješ si, aby se Barkovitch zhroutil a zhebnul.

A Stebbins se jim tam vzadu ve tmě nejspíš vysmívá všem.

Zrychlil a dostihl McVries, který se loudal kupředu a bez zájmu zíral do davu. Dav dychtivě zíral na něj.

"Pořád se nemůžu rozhodnout, nechceš mi poradit?" řekl McVries.

"Jasně. O čem se rozhoduješ?"

"Kdo je v kleci. Jestli my, nebo oni."

Garraty se upřímně rozesmál. "Všichni. A ta klec je v Majorově pavilonu opic."

McVries se ke Garratyho smíchu nepřidal. "Barkovitch už mele z posledního, co?"

"Jo, myslím, že jo."

"Já už to ani nechci vidět. Je to na nic. A je to podvod. Vezmeš si něco do hlavy... pracuješ na něčem... a pak to ani nechceš. No není to hrozný, že velký pravdy jsou takový lži?"

"Nikdy jsem o tom moc nepřemýšlel. Uvědomuješ si, že už je skoro deset hodin?"

"Jako kdybys celej život trénoval skok o tyči, pak se dostal na olympiádu a řekl: ,Kurva, proč já bych přes tu pitomou laťku vůbec skákal?'"

"Jo."

"Tobě je to fuk, co?" zeptal se McVries podrážděně.

"Dělá mi čím dál větší problém lámat si s něčím hlavu," připustil Garraty. Pak se odmlčel. Jedna věc už ho přece jen nějakou dobu trápila. Přidal se k nim Baker. Garraty se podíval z Bakera na McVriesa a zpátky. "Viděli jste Olsona... viděli jste jeho vlasy? Než to koupil?"

"Co měl s vlasama?" zeptal se Baker.

"Zešedly mu."

"To je blbost," opáčil McVries, ale zdálo se, že má najednou pořádně nahnáno. "To musel bejt prach nebo něco takovýho."

"Byly šedý," stál si na svém Garraty. "Přijde mi, že po tyhle silnici už jdeme celou věčnost. A když Olsonovy vlasy... když se takhle proměnily, poprvý mě napadlo, že... třeba je to nějaký zvláštní stav nesmrtelnosti." Ta představa byla příšerně skličující. Upíral oči do tmy přímo před sebe a nechal si

jemným vánkem hladit tvář.

"Jdu, šel jsem, půjdu," zadekloval McVries. "Mám ti to přeložit do latiny?"

Jsme uvězněný v čase, pomyslel si Garraty.

Nohy se jim hýbaly, ale oni sami ne. Třešňově žhnoucí cigarety v davu, občasné fotoblesk nebo zapálená prskavka, to mohly být hvězdy, neznámá nízká souhvězdí, která před nimi i za nimi rámovala jejich existenci a v obou směrech se zužovala do nicoty.

"Brr," oťrásl se Garraty. "Z toho by se člověk zbláznil."

"Moje řeč," přikývl Pearson a nervózně se zasmál. Začínali stoupat do pozvolného, točitého kopce.

Silnice teď byla plná betonových vyrovnávacích spár, které tlačily do chodidel. Garratymu připadalo, že přes podrážku tenkou jako papír už cítí každý kamínek. Rozpustilý vítr mezi nimi přehazoval mělké závěje papírků od bonbonů, krabic od popcornu a dalšího svinčiku. Na některých místech si jimi museli ztěžka razit cestu. To není fér, pomyslel si Garraty sebelítostivě.

"Co jsou ty baráky támhle vepředu?" zeptal se ho zakřiknutě McVries.

Garraty zavřel oči a zkusil si v hlavě vybavit mapu. "Všechny malé města si nepamatuju. Jdeme do Lewistonu, to je druhý největší město ve státě, větší než Augusta. Půjdem přímo po hlavním tahu. Bejvala to Lisabonská ulice, ale pak to přejmenovali na Cotterovu avenui. Reggie Cotter byl jedinej kluk z Maine, kterej kdy vyhrál Dlouhej pochod. Už dost dávno."

"Ale pak umřel, ne?" prohodil Baker.

"Jo. Krvácelo mu jedno oko a Pochod dokončil poloslepej. Ukázalo se, že má trombozu v mozku.

Umřel asi tejden po Pochodu." A v chabém pokusu zbavit se toho břemene Garraty dodal: "Ale je to už dávno."

Chvilí nikdo nemluvil. Šustění papírků pod jejich nohama znělo jako vzdálený lesní požár. V davu někdo odpálil rozbušku. Garraty si na obzoru všiml matné záře, která patrně pocházela od dvojice měst Lewiston a Auburn, země Dussettů a Aubuchonů a Lavesqueů, země Nous parlons frangais ici. Garraty najednou dostal šílenou chuť na žvýkačku.

"Co je za Lewistonem?"

"Půjdem po sto devadesát šestce, pak po sto dvacet šestce do Freeportu, kde se uvidím s mámou a se svojí holkou. A tam se taky napojíme na dálnici číslo jedna. A na tý zůstaneme až do konce."

"Je to velká dálnice," zamumlal McVries.

"To jo."

Vyštěkly pušky a oni sebou všichni trhli.

"Barkovitch, nebo Quince," oznámil Pearson. "Nepoznám to... jeden z nich pořád jde... je to -"

Ze tmy se zasmál Barkovitch, pištivým, klokotavým, děsivým smíchem. "Ještě ne, vy kurvy! Já to ještě nebyl! Já neeeeeeeee...!"

Hlas mu stoupal a stoupal. Zněl jako vyšinutá požární siréna. A Barkovitchovi zničehonic vystřelily ruce vzhůru jako dvě vyplašené holubice a rozervaly mu hrdlo.

"Ty krávo!" zaskučel Pearson a pozvracel se.

Rozprchli se od něj, prchali dopředu i dozadu a Barkovitch dál křičel a drásal si nehty hrdlo a šel s divokou tváří obrácenou k nebi, ústa jako pokroucenou křivku temnoty.

Pak začala siréna selhávat a s ní i sám Barkovitch. Zhroutil se na zem, kde ho zastřelili, pokud už v tu chvíli nebyl mrtvý.

Garraty se otočil zpátky dopředu. Byl nejasně vděčný, že nedostal varování. Na tvářích kolem sebe viděl identický otisk své vlastní hrůzy. Takže Barkovitchova role skončila. Garraty si pomyslel, že se s nimi nerozloučil právě nejlíp, ani jim nepopřál hodně štěstí do budoucnosti na téhle temné a krvavé cestě.

"Není mi dobře," postěžoval si Pearson prázdným hlasem. Předklonil se a chvíli naprázdno dával. "Fakt mi není dobře. Bože. Není. Mí. Dobře."

McVries upíral zrak přímo před sebe. "Asi... bych se radši zbláznil," pronesl zamyšleně.

Jen Baker neřikal nic. A to bylo zvláštní, protože Garraty najednou ucítil slabou vůni louisianského zimolezu. Zaslechl kvákání žab v bažinách. Slyšel upocený, lenivý bzukot cikád, které se provrtávají tuhou cypřišovou kůrou ke svému bezesnému sedmnáctiletému spánku. A viděl Bakerovu tetičku, jak se pohupuje sem a tam, zasněné, usměvavé oči upřené do dálky, usazená na verandě poslouchá praskání a

hučení a vzdálené hlasy ze starého rádia značky Philco s rozpukaným a rozpraskaným pouzdem. Houpe se a houpe a houpe. Ospale se usmívá. Jako kočka, která se nalízala smetany a teď je úplně spokojená.

KAPITOLA 15

"Je mi fuk, jestli vyhrajete, nebo prohrajete, hlavně když vyhrajete."

- Vince Lombardi

bývalý hlavní trenér Green Bay Packers

Úsvit plíživě pronikal skrz bílý, tlumený svět mlhy. Garraty šlapal opět sám. Už ani nevěděl, kolik jich šlo v noci ven. Možná pět. Jeho chodidla měla bolesti hlavy. Příšerné migrény. Kdykoli na ně přenesl váhu, cítil, jak mu natékají. Bolel ho zadek. Páteř byla jako ledový oheň. Ale chodidla měla migrénu a srážela se mu v nich krev a chodidla natékala a žíly v nich se proměňovaly na špagety al dente.

A přece mu v břiše hlodalo čím dál tím větší vzrušení: už byli jen třináct mil od Freeportu. Právě procházeli Portervillem a dav je skrz hustou mlhu sotva viděl, ale od Lewistonu přesto vytrvale skandoval jeho jméno. Bylo to jako tep obřího srdce.

Freeport a Jan, pomyslel si.

"Garraty?" Ten hlas byl známý, ale vyčerpaný. McVries. Tvář jako vousatá lebka. Oči se mu horečně leskly. "Dobrýtro," zaskřehotal. "Vzhůru do nového dne."

"Jo. Kolik jich to včera v noci dostalo, McVriesi?"

"Šest." McVries si vylovil z opasku skleničku se slaninovou pomazánkou a začal šiji prstem vydlobávat do pusy. Ruce se mu pořádně klepaly. "Šest od Barkovitche." Se stařecky roztřesenou opatrností skleničku zase uklidil. "Pearson je venku."

"Jo?"

"Už nás moc nezbylo, Garraty. Jen dvacet šest."

"Hm, to není moc." Jít mlhou bylo jako jít lehoučkými mraky pelu z molích křídel.

"Ani nás už moc nezbylo. Mušketýrů. Ty a já a Baker a Abraham. Collie Parker. A Stebbins. Pokud ho chceš počítat. Ale proč ne, že jo? Proč by ne? Klidně můžeme Stebbinse započítat, Garraty. Šest mušketýrů a dvacet panošů."

"Pořád si myslíš, že vyhraju?"

"To se tady na jaře vždycky dělají takové mlhy?"

"Cože?"

"Ne, myslím, že nevyhraješ. Bude to Stebbins, Rayi. Toho nic neunaví, je jak z diamantu. Slyšel jsem, že když je teď venku Scramm, je na něj ve Vegas kurz devět ku jedny. Vždyť on, ty vole, vypadá skoro stejně, jako když jsme vyšli."

Garraty přikývl, jako by to čekal. Našel si tubu hovězího koncentrátu a dal se do jídla. Co by jen dal za jeden z těch McVriesových dávno snědených syrových hamburgerů.

McVries trochu popotáhl a otřel si rukou nos. "Nepřijde ti to zvláštní? Že jsi po tom všem zpátky ve svém rodném kraji?"

Garraty ucítil, jak se mu ten červ vzrušení v břiše kroutí. "Ne," řekl. "Přijde mi to jako ta nejpřirozenější věc na světě."

Stoupali do táhlého kopce a McVries se zahleděl do bílého promítacího plátna nicoty. "Ta mlha je čím dál horší."

"To není mlha," opravil ho Garraty. "Teď už začíná mrholit."

Děšť padal velice jemně, jako by na dlouhou dobu neměl v úmyslu přestat.

"Kde je Baker?"

"Někde tam vzadu," odpověděl McVries.

Beze slova - slova teď už skoro nebyla nutná - se Garraty začal propadávat dozadu. Silnice je vedla kolem dopravního ostrůvku, kolem rachitického zábavního centra s pěti bowlingovými drahami, kolem mrtvé černé budovy obchodního střediska, kde se v okně skvěl obrovský nápis KVĚTEN JE MĚSÍC

LÁSKY - DOKAŽTE PŘÍSLUŠNOST KE SVÉMU POHLAVÍ.

V mlze Garraty Bakera nějak minul a skončil vedle Stebbinse. Tvrděj jak z diamantu, řekl o něm McVries. Jenže v tomhle diamantu už se začínají dělat trhliny, pomyslel si. Šli teď rovnoběžně s mohutnou a příšerně znečištěnou řekou Androscoggin. Na druhém břehu se v mlze jako nějaký špinavý středověký hrad tyčily věže portervilleské textilky.

Stebbins ani nezvedl hlavu, ale Garraty věděl, že jeho přítomnost zaregistroval. Nic neříkal, poštil se rozhodl, že nechá Stebbinse promluvit jako prvního. Silnice znovu zatáčela. Když přecházeli most přes Androscoggin, dav na chvíli zmizel. Pod nimi vřela voda, tmavá a slaná, oděná do sýrově žluté pěny.

"Tak co?"

"Šetři ještě minutku dech," odpověděl Garraty. "Budeš ho potřebovat."

Došli na konec mostu, a sotva zatočili doleva a pustili se vzhůru do brickyarského kopce, znovu je obklopil dav. Kopec byl dlouhý, strmý a silnice se trochu zařezávala do svahu. Vlevo pod nimi se stáčela řeka, po pravé straně měli takřka kolmý sráz. Diváci se přidržovali stromů, keřů i sebe navzájem a skandovali Garratyho jméno. Kdysi chodil s jednou holkou, která tady nahoře na kopci bydlela, jmenovala se Carolyn. Teď už byla vdaná. Měla dítě. Sice ho pustila k vodě, ale on byl tehdy ještě mladý a docela hloupý.

Zepředu se ozvalo Parkerovo šeptané, zadýchané Do prdele! sotva slyšitelné nad ruchem davu.

Garratymu se klepaly nohy a hrozilo, že mu každou chvíli zrosolovají, ale tohle byl poslední velký kopec před Freeportem. Pak už nebude na ničem záležet. Když půjde do pekla, tak půjde do pekla. Konečně zdolali vrchol kopce (Carolyn měla taky pěkné kopečky, často nosila kašmírové svetry) a Stebbins, dosud trochu zadýchaně, zopakoval: "Tak co?"

Zahřměly pušky. S Pochodem se rozloučil jistý Charlie Field.

"No, nic," řekl Garraty. "Hledal jsem Bakera a našel jsem místo něj tebe. McVries povídal, že to asi vyhraješ."

"McVries je idiot," zareagoval opatrně Stebbins. "Vážně si myslíš, že uvidíš tu svoji holku, Garraty? Mezi všema těma lidma?"

"Bude stát vepředu," namítl Garraty. "Má propustku do první řady."

"Policajti budou mít dost práce s tím, aby ostatní udrželi vzadu, těžko jim zbyde čas dělat jí vepředu místo."

"To není pravda," odsekl Garraty příkře, protože Stebbins právě nahlas vyslovil jeho vlastní obavy. "Proč takový věci říkáš?"

"Stejně chceš vidět hlavně mámu."

Garraty sebou překvapeně trhnul. "Cože?"

"Copak ty šiji nechceš vzít, až vyrosteš, Garraty? Většina malejch kluků přece chce."

"Jsi cvok!"

"Vážně?"

"Jo!"

"Proč si myslíš, že si zasloužíš vyhrát, Garraty? Nejsi nijak extra inteligentní, nemáš nijak extra dobrou fyzickou a pravděpodobně ani nijak extra velký libido. Vsadím boty, že sis to s tou svojí slečinkou ani jednou nerozdal."

"Drž hubu!"

"Jsi panic, že jo? Možná navíc i trochu na kluky, co? Kakaovej domeček? Neboj, tat'kovi Stebbinsovi se můžeš svěřit."

"Tebe překonám, i kdybych měl dojít až do Virginie, ty čuráku!" Garraty se celý klepal. Takový vztek snad v životě neměl.

"Jasně, to víš, že jo," opáčil konejšivým tónem Stebbins. "Já ti rozumím."

"Mamrde! Ty-"

"No, to je hodně zajímavý slovo. A je zajímavý, že jsi ho použil zrovna ty."

Na okamžik měl Garraty pocit, že se buď na Stebbinse musí vrhnout, nebo omdlí vzteky, ale nakonec neudělal ani jedno. "I kdybych měl dojít až do Virginie," zopakoval. "I kdybych měl dojít až do Virginie." Stebbins se protáhl a ospale se usmál. "Já se cejtím, že bych klidně došel až na Floridu, Garraty."

Garraty od něj vyrazil dopředu, aby vypátral Bakera, a cítil, jak se v něm zlost a vztek pomalu zklidňují v jakýsi pulzující stud. Stebbins ho nejspíš měl za naivku. A možná naivka vážně byl.

"Hej, Bakere," zavolal.

Baker sebou trhnul, pak se celý oklepal jako pes. "Garraty," hlesl. "To jsi ty."

"Jo, já."

"Měl jsem sen - nechutně živej. Kolik je?"

Garraty se podíval. "Za pět tři čtvrtě na sedm."

"Myslíš, že vydrží pršet celý den?"

"To... au!" Garraty se naklonil dopředu, na okamžik vyhozený z rovnováhy. "Sakra, upadl mi podpatek," řekl.

"Tak se zuj," poradil mu Baker. "Cvoky by tě tlačily do nohy. A kdybys šel jen s jednou botou, stálo by tě spoustu energie udržovat rovnováhu."

Garraty skopl jednu botu, a ta roztočená odlétla skoro až na okraj davu, kde zůstala ležet jako malé zmračené štěně. Ruce Davu se po ní dychtivě natáhly. Jednají ukořistila, další ji vytrhla z jejího sevření, až se o botu strhla zběsilá, nepřehledná bitka. Druhou botu se mu jen tak skopnout nepodařilo; měl v ní příliš nateklou nohu. Klekl si, dostal varování, rozvázal tkaničku a botu si zul. Napadlo ho, že ji hodí mezi lidi, ale pak ji prostě nechal ležet na silnici. Okamžitě se přes něj přelila mohutná, absurdní vlna zoufalství a hlavou mu blesklo: Přišel jsem o boty. Přišel jsem o boty.

Vozovka ho chladila do chodidel. Potrhané zbytky ponožek měl brzy celé promáčené. Obě chodidla vypadala zvláště, tak nějak neohrabaně. Garraty cítil, jak se v něm zoufalství mění na lítost nad chodidly. Rychle dohnal Bakera, který šel taky naboso. "Už jsem skoro na dně," konstatoval Baker prostě.

"To jsme všichni."

"Vzpomínám na všechny hezký věci, který jsem kdy prožil. Jak jsem poprvý vzal jednu holku tancovat a byl tam jeden takovej starší ožralej typ a pořád se mezi nás snažil dostat a já ho vyvedl ven a rozbil jsem mu hubu. Kdyby nebyl tak zlítej, tak by ji samozřejmě rozbil spíš on mně. A ta holka pak na mě koukala, jak kdybych byl ta nejúžasnější věc od vynálezu spalovacího motoru. Jak jsem dostal svoje první kolo. Jak jsem poprvý četl Ženu v bñým od Wilkieho Collin-

se... to je moje nejoblíbenější knížka, Garraty, kdyby se tě někdy někdo ptal. Jak jsem přišemně ospalej vysedával u jedny tůně a chytal jsem raky po tisících. Jak jsem lehával na dvorku a spával s komiksem o Pepkovi námořníkovi položeným na obličej. Na to všechno vzpomínám, Garraty. Poslední dobou. Jako kdybych už byl starej a začínal senilnět."

Časný ranní deštík se stříbřitě třpytil kolem nich. I dav byl teď tišší, staženější do sebe. Už se znovu daly rozeznat jednotlivé tváře, i když rozmazaně, jako tváře za oroseným sklem. Byly bledé, s očima na stopkách a zadumaným výrazem a odkapávala přes ně voda z čepic, deštníků a novin roztažených do stříšky. Garraty ucítil hluboko uvnitř bolest a usoudil, že by bylo nejlepší, kdyby se mohl vybrečet, jenže nemohl, a nemohl ani utěšovat Bakera a říct mu, že na smrti není nic špatného. Možná vážně nebylo, ale na druhou stranu možná ano.

"Jenom doufám, že tam nebude tma," řekl Baker. "To jediný. Jestli je nějaký... nějaký potom, doufám, že tam nebude tma. A doufám, že si budu pamatovat. Nesnesl bych, kdybych se měl na věčnosti motat někde ve tmě a nevědět, kdo jsem byl a co jsem tady dělal ani že jsem taky kdysi žil nějak jinak."

Garraty už začal odpovídat, když vtom ho přerušily pušky. Už se znovu začínaly pouštět do práce. Přestávka, kterou tak přesně předpověděl Parker, se pomalu chýlila ke konci. Baker stáhl rty do trpkého úsměšku.

"Z toho mám největší strach. Z těch výstřelů. Proč jsme to udělali, Garraty? Museli jsme se zbláznit."

"Myslím, že žádnéj rozumněj důvod jsme ani mít nemohli."

"Jsme všichni jako myši v pasti."

Pochod pokračoval. Pršelo. Procházeli místy, která Garraty znal - polorozpadlé chatrče, kde už nikdo nežil, opuštěné jednotřídky, které se přesunuly do nových budov postavených z konsolidačního fondu, kurníky, stará auta na cihlách, čerstvě uvláčená pole. Každé pole i každý dům si jasně vybavoval. Přímo teď hořel vzrušením. Silnice ubíhala. Nohy získaly novou, falešnou pružnost. Ale možná měl Stebbins pravdu - možná tam Jan nebude. Měl by to raději vzít v úvahu a připravit se na to.

Prořídilými řadami pelotonu se mu doneslo, že jeden kluk vpředu je přesvědčený, že má zánět slepého střeva.

Dřív by to Garratyho vyděsilo, teď ale nedokázal myslet na nic jiného než na Jan a Freeport. Ručičky na hodinkách uháněly, jako by ožily svým vlastním ďábelským životem. Už jen pět mil. Překročili hranici města Freeport. Tam vpředu už Jan a máma čekají před Woolmanovým obchodním střediskem, jak si to domluvíli.

Nebe se trochu rozjasnilo, ale zůstalo zatažené. Déšť se proměnil v zarputilé mrholení. Ze silnice teď bylo tmavé zrcadlo, černý led, v němž Garraty takřka rozeznával pokřivený odraz své vlastní tváře. Přejel si rukou po čele. Měl ho rozpálené a horečné. Jan, bože, Jan. Musím ti říct, že -

Kluk s bolavým břichem byl číslo 59, Klingerman. Začal sténat. Sténání velice brzy získalo na monotónnosti. Garraty si připomněl ten jediný Dlouhý pochod, na který se byl podívat - taky ve Freeportu - a na toho kluka, který monotónně vykřikoval Nemůžu. Nemůžu. Nemůžu.

Klingermane, okřikl ho v duchu, zavři klapačku.

Ale Klingerman šel a dál sténal, ruce složené na boku, a Garraty sledoval úprk ručiček na hodinkách. Bylo osm patnáct. Budeš tam, Jan, vid'? Určitě budeš. Fajn. Už sice nevím, co přesně pro mě znamenáš, ale vím, že jsem naživu a že potřebuju, abys tam byla, možná abys mi dala znamení. Prostě tam buď.

Buď tam.

Osm třicet.

"Už skoro budeme v tom tvém pitomém městě, co, Garraty?" zahalekal Parker.

"Co je tobě po tom?" ušklíbl se jízlivě McVries. "Na tebe tam žádná holka určitě čekat nebude."

"Já mám holky všude, pitomečku," odsekl Parker. "Jednou mrknou na tenhle ksichtík, a už jim vlhne hedvábí." Ksichtík, o kterém mluvil, byl teď strhaný a vyzáblý, pouhý stín toho, čím býval.

Osm čtyřicet pět.

"Zpomal, kámo," poradil McVries Garratymu, když ho Garraty začal předcházet. "Setři si něco na večer."

"Nemůžu. Stebbins povídal, že tam nebude. Že nebudou mít volnýho policajta, kterej by ji protlačil dopředu. Musím to zjistit. Musím -"

"Já ti jen radím, aby ses zklidnil. Stebbins by vlastní matce namíchal koktejl z lysolu, kdyby mu to pomohlo vyhrát. Neposlouchej ho. Ona tam bude. Kdyby nic jinýho, je to pro ně skvělý pí ár."

"Ale -"

"Žádný ale, Rayi. Zpomal a žij."

"Strč si tyhle kecy do prdele!" odsekl Garraty. Pak si olízl rty a položil si roztřesenou dlaň na tvář.

"Promiň. To mi ujelo. Stebbins navíc říkal, že stejně chci vidět jenom mámu."

"A ty ji vidět nechceš?"

"Jasně že chci! Co si sakra myslíš, že... nebo ne... jo... já nevím. Víš, já měl jednoho kamaráda. A on i já jsme... my jsme... svlíkli jsme se... a ona... ona..."

"Garraty," zarazil ho McVries a položil mu ruku na rameno. Klingerman už sténal hodně nahlas. Někdo v předních liniích se ho zeptal, jestli nechce Alka-Selzter. Tenhle vtípek vyvolal mírný smích. "Úplně se hroutíš, Garraty. Seber se. Nepokaz si to."

"Nešahej na mě!" zaječel Garraty. Přitiskl si na rty sevřenou pěst a kousl do ní. Po chvíli ze sebe vypravil:

"Prostě mě nech na pokoji."

"Dobře. Klidně."

McVries odešel stranou. Garraty ho chtěl zavolat zpátky, ale nemohl.

Potom, už počtvrté, bylo devět hodin ráno. Zatočili doleva, a když jejich čtyřadvacítká po nadezdu přecházela silnici č. 295 a vstupovala do Freeportu, měli dav opět pod sebou. Před nimi stál mléčný bar, kam s Jan občas zašli po kinu. Zatočili doprava a byli na dálnici č. 1, které se někdy říkalo velká dálnice. Ale ať velká nebo malá, byla jejich poslední. Ručičky na Garratyho hodinkách málem vyskakovaly z ciferníku. Centrum leželo přímo před nimi. Woolman byl napravo. Už ho viděl, přikrčený, nehezky barák schovaný za falešnou fasádou.

Znovu začaly létat konfety. Byly však zmáčené deštěm, lepkavé, bez života. Dav se nadouval. Někdo zapnul městskou požární sirénu a její vytí se mísilo s Klingermanovým. Klingerman a freeportská siréna

pěli duet jako z té nejhorší noční můry.

Garratyho žíly naplnilo napětí, ucpalo je ostnatým drátem. Slyšel tep svého vlastního srdce, chvíli v žaludku, chvíli v hrdle, chvíli přímo mezi očima. Dvě stě metrů. Už zase povykovali jeho jméno RAY-RAY-VY-TR-VEJO, ale zatím v davu neviděl jedinou známou tvář.

Přesunul se na pravou stranu, až se natažené spáry Davu vznášely jen pár centimetrů od něj - jedna dlouhá, svalnatá paže ho dokonce zatahala za látku košile a on sebou trhl tak vyděšeně, jako by ho to táhlo do drtičky - a vojáci na něj mířili puškami, prsty na spoušti, kdyby chtěl v tom lidském hemžení zmizet. Už jen sto metrů. Viděl velkou hnědou ceduli Woolmana, ale ani známky po mámě nebo Jan. Panebože ne, panebože, Stebbins měl pravdu... a i kdyby tu byly, jak si jich v té rozvlněné, sápadající se mase všimne?

Prosáklo z něj rozechvělé povzdechnutí, jako vyvržený pruh masa. Zaškobrtl a málem se přes své zamotané nohy svalil na zem. Stebbins měl pravdu. Měl chuť se tu zastavit, neudělat dál ani krok. To zklamání, ten pocit ztráty, ho naplňovaly rozjitřenou prázdnotou. K čemu to všechno? Jaký to teď všechno mělo smysl?

Vytí požární sirény, řev Davu, Klingermanovo vřeštění, déšť a jeho vlastní zmučená duše, která se mu třepotala uvnitř hlavy a slepě narážela do stěn.

Nemůžu jít dál. Nemůžu, nemůžu, nemůžu. Ale nohy přesto šlapaly. Kde to jsem? Jan? Jan? ... JAN! Spatřil ji. Mávala modrým hedvábným šátkem, který jí dal k narozeninám, a déšť se jí třpytil ve vlasech jako drahokamy. Máma stála vedle ní v prostém černém plášti. Dav je tiskl k sobě a bezmocně s nimi kymácel sem a tam. Nad Janiným ramenem vystrkovala svůj idiotský čumák televizní kamera. Jako by mu kdesi v těle praskl obrovský bolák. Infekce z něj vytekla v jediném zeleném proudu. Belhavě, šmat'chavě se rozběhl. Potrhané ponožky sebou plácaly na nateklých chodidlech.

"Jan! Jan!"

Slyšel jen tu myšlenku, slova ve svých ústech už ne. Televizní kamera nadšeně sledovala jeho postup.

Hluk byl příšerný. Viděl, jak se jí na rtech tvoří jeho jméno, a musel se k ní dostat, musel - Zachytila ho čísi ruka. Byl to McVries. Voják s bezpohlavním hlasem v megafonu jim oběma udělil první varování.

"Do davu ne!" McVries tiskl rty Garratymu k uchu a křičel. Garratymu projel hlavou skalpel bolesti.

"Pusť mě!"

"Já ti nedovolím, aby ses zabil, Rayi!"

"Pusť mě, kurva!"

"Chceš jí umřít v náručí? To chceš?"

Čas letěl. Brečela. Viděl jí slzy na tvářích. Vykroutil se McVriesovi. Znovu vyrazil za ní. Cítil, jak se v něm zvedají těžké, rozhněvané vzlyky. Toužil po spánku. Najde ho v její náručí. Miluje ji.

Rayi, miluju tě.

Četl ta slova z jejích rtů.

McVries se pořád držel vedle něj. Televizní kamera na ně zírala dolů. Koutkem oka zahlédl svou třídu ze střední, právě roztahovali ohromný transparent a na něm byl jeho vlastní obličej, školní fotka zvětšená do godzillí velikosti, usmíval se sám na sebe, brečel a snažil se probojovat k ní.

Druhé varování zatroubilo z megafonu jako hlasem božím.

Jan-

Natahovala k němu ruce. Dotkli se. Její chladná dlaň. Její slzy -

Máma. I ona se k němu natahovala -

Chytil ji. Jednou rukou držel Jan, druhou mámu. Dotýkal se jich. Bylo po všem.

Bylo po všem, dokud mu na rameno opět nedopadla dlaň toho tyrana McVriese.

"Pusť mě! Pusť mě!"

"Ty ji musíš fakt hodně nenávidět, kámo!" zakřičel mu McVries do ucha. "O co ti jde? Chceš umřít a vědět, že obě smrděj tvojí krví? To chceš? Pojď pryč, sakra!"

Bránil se, ale McVries byl silnější. A možná měl McVries dokonce pravdu. Podíval se na Jan a ta měla teď oči vykulené strachy. Máma ho odháněla pryč. A na Janiných rtech četl slova rovnající se věčnému zatracení: Jdi! Jdi!

Samozřejmě, musím jít, pomyslel si. Maine je přece se mnou. A v té vteřině ji nenáviděl, přestože neudělal nic víc, než že ji - i mámu - lapil do pastí, kterou si přichystal sám pro sebe.

Třetí varování pro něj i McVriese zahřmělo mocně jako hrom; dav se trochu ztišil a sledoval je očima vlhkýma dychtivostí. Teď měly máma i Jan ve tváři vepsanou paniku. Máma si schovala tvář do dlaní a jemu se vybavilo, jak Barkovitchovy ruce vzlétly jako vyplašené holubice a začaly si drásat vlastní hrdlo. "Když už to musíš udělat, udělej to aspoň až za dalším rohem, ty idiote!" zakřičel na něj McVries. Začal kňourat. McVries ho znovu porazil. McVries byl hrozně silný. "Dobře," řekl, přestože nevěděl, jestli ho McVries slyší nebo ne. "Dobře, dobře, pusť mě, nebo mi zlámeš klíční kost." Vzlykl, škytnul a otřel si nos.

McVries ho ostražitě pustil, připravený okamžitě ho znovu popadnout.

Garraty se na poslední chvíli ještě otočil a ohlédl se, ale už se mu znovu ztratily v davu. Hlavou mu blesklo, že ten pohled plný paniky v jejich očích, ten brutálně odkopnutý pocit důvěry a jistoty, nejspíš nikdy nezapomene. Zhlédl jen kratičké mávnutí modrého šátku.

Obrátil se zpátky dopředu, na McVriese se ani nepodíval a klopýtající, zrádné nohy ho nesly dál a ven z města.

KAPITOLA 16

"A už teče krev! Liston vrávorá!

Clay ho zasypává sadami úderů!...

opírá se do něj! Clay ho zabíjí! Clay ho zabíjí!

Dámy a pánové, Liston jde k zemi!

Sonny Liston jde k zemi! Clay tančí...

mává... volá do publika!

Dámy a pánové, nevím,

jak vám tuhle scénu popsat!"

- Rozhlasový komentátor

druhý zápas Clay - Liston

Tubbins se zbláznil.

Tubbins byl menší kluk s brýlemi a obličejem plným pih. Měl na sobě volné džíny, které si v jednom kuse popotahoval. Moc toho nenamluvil, ale než se zbláznil, působil celkem slušným dojmem.

"NEVĚSTKA!" blábolil Tubbins do deště. Zaklonil hlavu a kapky mu stékaly po brýlích na tváře a přes rty až dolů na konec tupé brady. "NEVĚSTKA BABYLÓNSKÁ PŘÍŠLA MEZI NÁS! LEŽÍ NA ULICÍCH A ROZTAHUJE NOHY NA ŠPÍNĚ DLAŽEBNÍCH KAMENŮ! HNUS! HNUS! STŘEŽTE SE NEVĚSTKY BABYLÓNSKÉ! ZE RTŮ JÍ KAPE MED, ALE SRDCE MÁ SAMOU ŽLUČ A PELYNĚK -"

„A má tripla," dodal Collie Parker unaveně. "Ty vole, je horší než Klingerman." Zvedl hlas. "Chcípni už, Tubby!"

"KUPLÍŘIA SMILNÍKU!" vřískl Tubbins. "HNUS! ŠPÍNA!"

"Magor," zamručel Parker. "Jestli nezmlkne, zabiju ho sám." Přejel si roztřesenými, kostnatými prsty po rtech, pak je nechal klesnout k opasku a půl minuty jimi rozepínal přezku, která na něm přidržovala polní láhev. Když si ji zvedal k ústům, málem ji upustil a pak ještě polovinu vybryndal. Unaveně se rozbrečel. Byly tři odpoledne. Měli za sebou Portland i Jižní Portland. Asi před čtvrt hodinou prošli pod mokrým, pleskajícím transparentem, který tvrdil, že Nový Hampshire je už jen 44 mil daleko.

Jen, pomyslel si Garraty. Jen, to je přece stupidní slovo. Kterej idiot si vzal do palice, že takový stupidní slovo vůbec potřebujeme?

Šel vedle McVriese, ale McVries mu od Freeportu odpovídal jen jednoslabičně. Garraty se skoro ani neodvažoval na něj promluvit. Znovu u něj měl dluh a styděl se za to. Styděl se za to, protože věděl, že i kdyby dostal příležitost, tak by McVriesovi nepomohl. Jan byla pryč, máma byla pryč. Nevratně a

navždy. Pokud nevyhraje. Takže si teď opravdu hodně přál vyhrát.

Zvláštní. Pokud si vzpomínal, až do téhle chvíle si vlastně vyhrát nepřál. Ani na startu, kdy byl úplně čerstvý (a kdy ještě po zemi chodili dinosauři), si vědomě nepřál vyhrát. Viděl před sebou jen výzvu. Jenže z pušek nezačaly vykukovat červené vlaječky s nápisem PRÁSK. Nebyl to baseball ani stepařský maratón; bylo to doopravdy.

Nebo to věděl od začátku?

Od té doby, co se rozhodl, že vyhraje, ho nohy bolely dvojnásob, a navíc ho píchalo na prsou, kdykoli se zhluboka nadechl. Taký se mu zdálo, že se v něm probouzí horečka - nejspíš chytil něco od Scramma. Chtěl vyhrát, ale ani McVries ho nemohl pronést pomyslnou cílovou páskou. Nevěřil, že vyhraje. V šesté třídě vyhrál školní soutěž v pravopise a šel do okresního kola, jenže okresní kolo už neřídila slečna Petrieová, která vás nechala se opravit. Slečna Petrieová a to její měkké srdce. Jen tam stál, ublíženě, nechápavě, přesvědčený, že se někde musela stát nějaká chyba, ale nestala. Prostě tehdy nebyl dost dobrý, aby uspěl, a dost dobrý nebyl ani teď. Byl dost dobrý na to, aby překonal většinu z nich, ale ne všechny. Chodidla i zbytek nohou už překročily hranici pouhé otupělé a zlostné revolty a dostaly se jediný krůček od nefalšované vzpoury.

Od chvíle, kdy opustili Freeport, vypadli teprve tři. Patřil mezi ně i chudák Klingerman. Garraty věděl, co si ostatní myslí. Už to před nimi koupilo příliš mnoho kluků, aby to teď kdokoli z nich vzdal. Vždyť už jich zbývalo překonat jen dvacet. Půjdou teď tak dlouho, dokud se jim tělo nebo mozek nadobro nerozsypou.

Přešli přes most nad tichým potůčkem s hladinou lehce dolíčkovanou od deště. Zahřměly pušky, dav zajásal a Garraty ucítil, jak se ta zatvrzelá škvíra naděje tam vzadu v mozku zas o neparný kousíček pootevřela.

"Tak co, jak se ti tam ta tvoje holka líbila?" Byl to Abraham, vypadal jako oběť bataanského Pochodu smrti. Z nepochopitelného důvodu zahodil bundu i košili a nechával svůj kostnatý hrudník s vystouplými žebry holý.

"Moc," odpověděl Garraty. "Doufám, že se k ní vrátím." Abraham se usmál. "Doufáš? Jo, taky už si na tohle slovo pomalu začínám vzpomínat." Znělo to jako mírná výhružka. "To byl Tubbins?" Garraty se zaposlouchal. Neslyšel nic než vytrvalý řev davu. "Jo, díkybohu byl. Parker ho nejspíš uhranul."

"Pořád si říkám," pokračoval Abraham, "že vlastně nemusím dělat nic jiného než pokládat jednu nohu před druhou."

"Jo."

Abraham vypadal trochu nesvůj. "Garraty... je to trochu svihárna, ale musím ti něco říct..."

"Co?"

Abraham se na dlouho odmlčel. Na nohou měl velké oxfordky, které Garratymu připadaly příšerně těžké (on sám šel bos, byla mu zima na nohy a začínal je mít lehce odřený). Pleskaly a šoupaly se po asfaltu, který se teď roztáhl do tří pruhů. Dav už mu nepřišel tak hlasitý a tak děsivě blízko jako snad po celou cestu od Augusty.

Abraham vypadal čím dál rozrušenější. "Je to svihárna. Nevím, jak ti to mám říct."

Garraty nechápavě pokrčil rameny. "Prostě to řekni."

"No, hele. Chceme se na něčem dohodnout. Všichni, co jsme zůstali."

"Že by na partičce scrabblu?"

"Ne, je to takovej... slib."

"Ale?"

"Nikomu nepomáhat. Ať to každej zvládne sám, nebo jde ven."

Garraty sklopil oči. Napadlo ho, jak dlouho už má asi hlad a taky jak dlouho to ještě může trvat, než omdlí, pokud se něčeho nenají. Pomyslel si, že Abrahamovy oxfordky jsou stejné jako Stebbinsovy - ty boty by ho donesly až do San Franciska, ani by se jim nerozvázala tkanička... přinejmenším na to vypadaly.

"To mi přijde dost nemilosrdný," řekl nakonec.

"Ona to taky začíná bejt celkem nemilosrdná situace." Abraham se díval jinam.

"To už jsi o tom mluvil se všema ostatníma?"

"Zatím ne. Asi s deseti."

"Jo, je to celkem sviňárna. Chápu, proč pro tebe není snadný o tom začít."

"A přijde mi to spíš čím dál těžší než lehčí."

"Co ti na to řekli?" Věděl, co řekli, co by asi měli říct, že?

"Jsou pro."

Garraty otevřel pusu, pak ji zase zavřel. Zadíval se dopředu na Bakera. Baker měl na sobě bundu, celou promáčenou. Šel se skloněnou hlavou. Jeden bok se mu nepřírozně vyhupoval do strany. Levou nohu měl nepříjemně ztuhlou.

"Proč sis sundal košili?" zeptal bez souvislosti Abrahama.

"Svědila mě z ní kůže. Asi jsem z ní dostával kopřivku nebo co. Byla to umělotina, možná mám alergii na umělý vlákna, jak to mám sakra vědět? Co na to říkáš, Rayi?"

"Vypadáš teď jak nějaký kající."

"Co na to říkáš? Jo, nebo ne?"

"Dost toho dlužím McVriesovi." McVries šel pořád opodál, ale nedalo se poznat, jestli jejich rozhovor přes lomoz davu slyší. No tak, McVriesi, vybízel ho v duchu. Řekni mu, že ti nic nedlužím. Dělej, ty zmetku. Ale McVries neřekl ani slovo.

"No dobře, můžeš se mnou počítat," svolil nakonec Garraty.

"Super."

A je ze mě zvíře, nic než špinavý, unavený, hloupý zvíře. Ty za to můžeš. Tys mě zaprodal.

"Když se někomu pokusíš pomoci, samozřejmě ti nikdo nebude moct bránit. To je proti pravidlům. Ale vyloučíme tě ze své společnosti. A porušíš slib."

"Nebudu se pokoušet."

"Totéž bude platit pro každého, kdo se pokusí pomoci tobě."

"Jo."

"Není v tom nic osobního, to určitě chápeš, Rayi. Ale jde do tuhého."

"Buď svině, nebo chcípni."

"To sedí."

"Nic osobního. Prostě zpátky do džungle."

Na okamžik si myslel, že se Abraham naštvě, ale jeho krátký nádech přešel v neškodné povzdechnutí. Možná už neměl dost sil ani na to naštvání. "Souhlasils. Teď se toho drž, Rayi."

"Možná bych měl trochu dělat ramena a říct, že já svůj slib dodržím vždycky, protože moje slovo platí," prohodil Garraty. "Ale budu upřímněj. Chci tě vidět, jak půjdeš ven, Abrahame. Dřív nebo pozdějc." Abraham si olízl rty. "Jo."

"Ty boty vypadaj dobře, Abe."

"Jo. Ale jsou příšerně těžký. Co díky nim vyděláš na vzdálenosti, proděláš na váze."

"Holt všechno má své mouchy."

Abraham se zasmál. Garraty sledoval McVriesa. Z tváře se mu nedalo nic vyčíst. Možná je slyšel. Možná ne. Děšť padal v nepřerušovaných rovných provazech, teď o něco hustší, studenější. Abraham měl kůži bílou jako rybí břicho. S tou svlečenou košilí vypadal jako nějaký trestanec. Garratyho napadlo, jestli už Abrahamovi někdo řekl, že bez košile nemá přes noc šanci na přežití, ani co by se za nehet vešlo. Jako by se už začínal snášet soumrak. McVriesi? Slyšel jsi nás? Zaprodal jsem tě, McVriesi. Mušketýři až do smrti.

"Ach jo, já takhle nechci umřít," ozval se Abraham. Brečel. "Takhle na veřejnosti, kde na tebe lidi furt ječej, ať vstaneš a ujdeš ještě pár mil. Je to postavený na hlavu. Totálně postavený na hlavu. Je v tom asi tolik důstojnosti, jako když se mongoloidní idiot oběsí na vlastním jazyku a ještě si u toho nasere do kalhot."

Když se Garraty zavázal, že nebude nikomu pomáhat, bylo čtvrt na čtyři. Do šesti večer to koupil jen jeden další. Nikdo nemluvil. Jako by mezi sebou uzavřeli znepokojivou nevyřčenou dohodu ignorovat ty poslední úmorné centimetry života, prostě předstírat, že se nic z toho neděje. Skupinky - jaké ubohé trosky z nich zůstaly - se nadobro rozpadly. S Abrahamovým návrhem souhlasili všichni. I McVries. I Baker. Stebbins se zasmál a zeptal se Abrahama, jestli se má píchnout do prstu a podepsat mu to vlastní

krví.

Dělala se pořádná zima. Garraty se začínal v duchu ptát, jestli skutečně existuje něco takového jako slunce, nebo jestli se mu to jen zdálo. I Jan mu teď připadala jako sen - letní sen léta, které nikdy nebylo. Naopak jako by stále zřetelněji viděl svého tátu. Míval hustou kšticí, kterou po něm Garraty podědil, a široká, svalnatá kamionácká ramena. Vůbec vypadal jako obránce z amerického fotbalu. Vzpomínal si, jak ho táta zvedal ze země, houpal ho, až se mu točila hlava, čuchal mu vlasy, každou chvíli mu dával pusku. Miloval ho.

Uvědomil si, že si tam ve Freeportu vlastně ani pořádně nevšiml mámy, ale byla tam - v tom ošuntělém černém plášti, "pro zvláštní příležitosti", v tom, co se mu na límci usazovaly bílé vločky lupů, ať si myla vlasy šamponem sebečastěji. Možná se jí dost dotknul, když si všiml spíš Jan. Možná se jí dotknout chtěl. Ale na tom teď nesešlo. Byla to minulost. A před nimi se rozplétala budoucnost, dokonce ještě dřív, než byla vůbec spletená.

Člověk pořád klesá hloub a hloub, pomyslel si. Nikdy nenarazí na mělčinu, jde jen do čím dál větší hloubky, až nakonec ztratí dno pod nohama a plave v oceánu. Kdysi to všechno vypadalo tak jednoduše. Vlastně to byla i docela zábava. Bavil se s McVriesem a McVries mu řekl, že prvně ho zachránil čistě reflexivně. Pak, ve Freeportu, to udělal proto, aby úplně neznámou hezkou dívku uchránil děsivého zážitku. Stejně neznámou jako třeba Scrammova manželka, obtěžkaná dítětem. Garraty při tom pomýšlení ucítil bodnutí náhlého zármutku. Už takovou dobu na Scramma ani nepomyslel. Napadlo ho, že McVries je vlastně celkem dospělý, no vážně, a musel si v duchu položit otázku, proč takhle nedospěl taky on sám.

Pochod pokračoval. Města pochodovala kolem nich.

Upadl do melancholické, podivně uspokojujivé nálady, kterou zničehonic roztříštila nepravidelná salva z pušek a několik chraplavých výkřiků z davu. Když se rozhlédl, ke svému ohromení spatřil Collieho Parkera stát na střeše polopásáku s puškou v ruce.

Jeden z vojáků spadl na silnici a ležel tam s prázdným, bezvýrazným pohledem upřeným k nebi.

Uprostřed čela měl pravidelnou modrou díрку ověčenou svatozáří popálenin od střelného prachu.

"Zatracený svině!" křičel Parker. Ostatní vojáci seskákali z polopásáku. Parker se ohlédl na šokované Chodce. "Dělejte, chlapi! Dělejte! Můžeme -"

Chodci, včetně Garratyho, na Parkera zírali, jako by na ně spustil cizí řečí. A jeden z vojáků, kteří při jeho nájezdu seskočili na zem, teď Collieho Parkera zastřelil pečlivě mířenou ranou do zad.

"Parkere!" zvolal McVries. Jako by on jediný chápal, co se stalo, a rozuměl šanci, kterou propásl. "Ale ne! Parkere!"

Parker zachroptěl, jako kdyby ho někdo praštil do zad kuželkou. Kulka explodovala a on najednou stál na střeše polopásáku s vnitřnostmi po celé khaki košili a modrých džínách. Jednu ruku měl zamrzlou uprostřed doširoka rozmáchlého gesta, jako by se chystal spustit nějakou rozhněvanou filipiku.

"Zatra -

- ceně," vypadlo z něj.

Z pušky, kterou vypáčil z rukou teď už mrtvému vojákovi, dvakrát vypálil do asfaltu. Kulky zapleskaly a odbzučely a Garraty ucítil, jak mu jedna pročísla vzduch jen kousek před obličejem. Kdosi v davu zařval bolestí. Pak puška vyklouzla Parkerovi z rukou. Provedl takřka vojenský půlobrat a zřít se na silnici, kde zůstal ležet na boku a tr-

haně oddechoval jako pes, kterého srazilo a smrtelně zranilo projíždějící auto. Oči mu žhnuly. Otevřel pusku a snažil se procedit skrz krev nějaká poslední slova.

"Vy. S. Svi. SVÍ. S." Zemřel s pohledem zlostně upřeným na míjející Chodce.

"Co se stalo?" zeptal se Garraty všech kolem náraz. "Co se mu stalo?"

"Přepadnul je," odpověděl mu McVries. "To se stalo. Musel vědět, že se mu to nepovede. Vplížil se jim do zad a zaskočil je nepřipravený." McVriesovi zhrubl hlas. "Chtěl, abysme byli všichni s ním tam nahoře, Garraty. A myslím, že bysme to zvládli."

"Cože? O čem to mluvíš?" zeptal se Garraty vyděšeně.

"Nechápeš?" opáčil McVries. "Ty to nechápeš?"

"S ním tam nahoře? ...Cože?..."

"Tak nic. Zapomeň na to."

McVries od něj odešel. Garraty najednou dostal záchvat třesavky. Nedokázal se jí zbavit. Skutečně nechápal, o čem to McVries mluvil. Nechtěl chápat, o čem to McVries mluvil. Nechtěl na to ani pomyslet.

Pochod pokračoval.

V devět večer přestalo pršet, ale nebe zůstalo bez hvězd. Nikdo další nevypadl, jen Abraham začal neartikulovaně sténat. Byla pořádná zima, ale nikdo mu nepůjčil nic na sebe. Garraty v tom zkoušel vidět určitou paradoxní spravedlnost, ale jen se mu z toho dělalo zle. Bolest uvnitř těla se proměnila ve znechucení, prohnílé znechucení, jež mu prorůstalo tělesné dutiny jako zelená plíseň. Pás s potravinovými koncentráty měl skoro plný, ale nedokázal do sebe vpravit víc než malou tubu tuňákové pasty, protože jinak se mu hned zvedal žaludek.

Baker, Abraham a McVries. Okruh jeho přátel se scvrkl na tyhle tři. A Stebbins, pokud se vůbec dal považovat za něčího přítele. Spíš známý. Nebo polobůh. Nebo ďábel. Prostě cokoli. Napadlo ho, jestli tu aspoň někoho z nich uvidí ještě ráno a jestli se toho rána vůbec dožije sám.

V zamyšlení ve tmě málem narazil do Bakera. Bakerovi něco zacinkalo v ruku.

"Co děláš?" zeptal se ho Garraty.

"He?" zvedl Baker rozpačitě hlavu.

"Co děláš?" zopakoval trpělivě Garraty.

"Počítám drobný."

"Kolik máš?"

Baker zachřestil penězi ve spojených dlaních a usmál se. "Dolar dvacet," řekl.

Garraty se usmál s ním. "Hotový jmění. Co s tím uděláš?"

Bakerovi zamrzl úsměv na rtech. Zasněně se zahleděl do chladné tmy. "Koupím si jednu z těch velkejch," odpověděl. Dosud lehký jižanský přízvuk znatelně zesílil. "Koupím si jednu s olověným pláštěm, vykládanou růžovým hedvábím a s bílým saténovým polštářem." Zamžikal prázdnýma očima velkýma jako knoflíky na dveřích. "Tak nikdy neshnu, až do troubení při posledním soudu, kdy budem všichni, jako jsme byli. Zase obalený nezničitelným masem."

Garraty ucítil, jak se v něm probouzí teplý pramínek hrůzy. "Bakere? Tobě přeskočilo, nebo co?"

"Nedá se to porazit. Všichni sme byli cvoci, že sme to zkoušeli. Ta hniloba se nedá porazit. Na tomhle světě ne. S olověným pláštěm, to je vstupenka -"

"Jestli se trochu nesebereš, tak je do rána po tobě."

Baker přikývl. Kůži měl napjatou přes lícní kosti, takže vypadal trochu jako umrlec. "To je moje vstupenka. Chtěl jsem umřít. Ty ne? Proto tady jsme, ne?"

"Drž hubu!" zaječel na něj Garraty. Znovu se do něj pustila třesavka.

Pak začala silnice ostře stoupat a ukončila tak jejich rozhovor. Garraty se naklonil proti kopci, celý zmrzlý i rozpalený, s bolavou páteří i bolavým hrudníkem. Byl přesvědčený, že ho svaly už brzy odmítnou dál podporovat. Představil si Bakerovu olověnou rakev, zapečetěnou proti temným věkům, a napadlo ho, jestli tahle myšlenka na rakev nebude jeho poslední. Doufal, že ne, a usilovně se snažil zaměřit pozornost na něco jiného.

Tu a tam štěklo varování. Vojáci na polopásáku už byli zase v plném počtu; Parkerovu oběť bez velkého rozruchu nahradili. Dav monotónně povzbuzoval. Garratyho napadlo, jaké by to bylo ležet v tom největším, nejzaprášenějším knihovním tichu ze všech a navždy v nedělním obleku snít pod zalepenými víčky nekonečné, bezmyšlenkovité sny. Žádné starosti o peníze, úspěch, strach, radost, bolest, smutek, sex ani lásku. Absolutní nic. Žádný táta, žádná máma, přítelkyně, milenka. Mrtví jsou sirotci. Jedinou společnost jim dělá ticho jako křídla mýry. Konec agónie pohybu, dlouhého zlého snu o cestě po silnici. Tělo spočinulé v klidu, míru a pořádku. Dokonalá temnota smrti.

Jaké to bude? Jaké to jenom asi bude?

A najednou mu všechno - bouřící se zmučené svaly, pot stékající po tváři i sama bolest - připadalo nesmírně sladké a skutečné. Garraty zabral ze všech sil. Vydrápal se na vršek kopce a celou cestu po opačném svahu trhaně oddechoval.

Ve 23.40 si kulky našly Martyho Wymana. Garraty už na Wymana dočista zapomněl - vždyť za

posledních čtyřia dvacet hodin neřekl jediné slovo. Nezemřel nijak dramaticky. Prostě si jen lehl na zem a nechal se zastřelit. A někdo zašeptal: to byl Wyman. A někdo jiný se šepem zeptal: to už je osmdesát tři, že jo? A to bylo všechno.

O půlnoci jim k hranici Nového Hampshiru zbývalo už jen osm mil. Minuli autokino, obrovský bílý obdélník ve tmě. Na plátně zářilo jediné filmové okénko: VEDENÍ NAŠEHO KINA ZDRAVÍ LETOŠNÍ ÚČASTNÍKY DLOUHÉHO POCHODU! Dvacet minut po půlnoci se znovu rozpršelo a Abraham začal pokašlávat - byl to tentýž vlhký, chraplavý kašel, jaký dostal nedlouho před smrtí Scramm. V jednu hodinu přešel déšť v ostrý, vytrvalý liják, který Garratyho štípal do očí a probouzel mu v těle bolest plnou jakési vnitřní zlosti. Do zad se jim opíral vítr.

Ve čtvrt na dvě se Bobby Sledge pokusil pod pláštěm noci a silného deště tiše vytratit do davu. Pušky zareagovaly hbitě a účinně. Garratyho napadlo, jestli jednu z nich nedrží ten blondáť voják, který málem zprovodil ze světa i jeho samotného. Věděl, že blondák je právě ve službě; v záři reflektorů autokina jasně zahlédl jeho tvář. Od srdce si přál, aby to blondák prve koupil od Parkera.

Dvacet minut před druhou Baker upadl a praštil se hlavou o asfalt. Garraty k němu bez rozmyšlení zamířil. Předloktí mu sevřela dosud pevná ruka. Byl to McVries. Jistě, kdo jiný to mohl být než McVries. "Ne," řekl Garratymu. "Už žádný mušketýři. Teď je to doopravdy."

Bez ohlednutí pokračovali dál.

Baker nasbíral tři varování a následné ticho se natahovalo donekonečna. Garraty čekal, kdy spustí pušky, a když nespustily, podíval se na hodinky. Uplynuly už víc než čtyři minuty. Nedlouho poté kolem něj a McVriese prošel Baker s pohledem upřeným před sebe. Na čele měl nehezku krvácející ránu, ale vypadal trochu víc při smyslech. Ten bezvýrazný, omámený pohled mu zmizel z očí.

Krátce před druhou přešli uprostřed dosud největší vřavy do Nového Hampshiru. Střílelo se z děl. Na deštivé obloze se rozprskávaly ohňostroje a osvětlovaly zástupy lidí, jež se táhly, kam až v pomáteném, horečném světle oko dohlédlo. Konkurenční dechové kapely vyhrávaly bojovné melodie. Jásot davů připomínal hromobití. Výbuch vysoko nad hlavou vykreslil plameny na obloze obrysy Majorovy tváře a Garraty otupěle pomyslel na Boha. Následoval obličej novohampshirského prozatímního guvernéra, muže známého svým téměř osamělým vpádem na německou atomovou základnu v Santiagu v roce 1953. Následkem ozáření potom přišel o nohu.

Garraty začal znovu dřímat. Myšlenky přestaly dávat smysl. Pidloočka D'Allessio se krčil pod houpacím křeslem Bakerovy tetičky, schoulený v maličké rakvi. Měl tělo macaté angorské kočky. Zubil se od ucha k uchu jako šklíba. V srsti mezi kapku nesouměrnými zelenými očima se daly rozeznat zhojené stopy po starém baseballovém zranění. Sledovali, jak Garratyho tátu odvádějí do neoznačené černé dodávky. Jeden z vojáků po tátově boku byl ten blondák. Garratyho táta na sobě měl jen trenky. Druhý voják se ohlédl přes rameno a Garraty měl na okamžik pocit, že je to Major. Pak ale zjistil, že je to ve skutečnosti Stebbins. Otočil se a spatřil, že kočka s Pidloočkovou hlavou zmizela - zůstal jen úsměv, který půlměsíčitě visel pod houpacím křeslem jako ukrojený dílek melounu...

Pušky se opět rozezhřměly, proboha, teď střílejí po něm, cítil svistot vzduchu, je po všem, úplně po všem

-

S trhnutím se probudil, popoběhl o dva kroky, a teprve když mu bolestivé šoky projely od chodidel až k rozkroku, pochopil, že stříleli po někom jiném, že to někdo jiný teď leží mrtvý na břiše v dešti.

"Zdravas Maria," zamumlal McVries.

"Milostiplná," dodal za nimi Stebbins. Přiblížil se k ostatním, přiblížil se k zabíjení a zubil se jako ta kočka Šklíba v Garratyho snu. "Pomoz mi vyhrát tenhle rychlozávodní okruh."

"Jsi vtipnej, až to bolí," komentoval to McVries.

"To věřím, že tě něco bolí, ale to asi nebude ze mě," opáčil vážně Stebbins.

McVries s Garratym se zasmáli - trochu znepokojeně.

"No," dodal Stebbins, "možná trochu i ze mě."

"Zvedej je a pokládej a hlavně drž hubu," zadeklamoval McVries. Přejel si roztřesenou rukou po obličejí a šel dál, oči upřené přímo před sebe, ramena jako zlomený luk.

Před třetí hodinou to koupil ještě jeden - kousek od Portsmouthu klesl na kolena a v té deštivé a větrné temnotě si pro něj přišla kulka. Abraham co chvíli kašlal a šlapal s beznadějným horečným leskem v

očí; byl to lesk smrti, záře, která Garratymu připomínala záblesky meteoritů. Dřív celý vzplane, než stačí vyhořet - takové to teď bylo.

Baker kráčet s vytrvalým, pochmurným odhodláním, snažil se odepsat svá varování dřív, než ona odepíší jeho. Garraty ho v proudech deště sotva rozeznával, kulhající postavu se zaťatými pěstmi u boků.

A McVries se hroutil. Garraty neměl tušení, kdy přesně to začalo; mohlo k tomu dojít ze vteřiny na vteřinu, zatímco se díval jinam. V jednu chvíli byl McVries ještě silný (Garraty si vybavoval stisk jeho prstů na předloktí, když Baker upadl) a najednou z něj byl stařec. Skličující proměna.

Stebbins byl pořád Stebbins. Šel dál a dál jako Abrahamovy boty. Garraty měl pocit, že trochu napadá na pravou nohu, ale možná se mu to jen zdálo.

Ze zbylých deseti se jich pět uzavřelo do toho zvláštního spodního světa, který objevil Olson - pouhý krůček za hranici bolesti a pochopení, co se na ně chystá. Vlekli se deštivou tmou jako vyzábblí duchové a Garraty se na ně radši ani nedíval. Byly to chodící mrtvoly.

Těsně před úsvitem se zhroutili tři najednou. Když se těla protočila a dopadla s žuchnutím jako kusy rozseknutého polena, ústa Davu znovu zařičela a zaburácela novým nadšením. Garratymu to připadalo jako začátek děsivé řetězové reakce, která se možná prožene jejich řadami a smete je všechny. Ale skončilo to. Skončilo to Abrahamem, který se plazil po kolenou s očima slepě obrácenými k polopásáku a davu za ním, pološílený a plný rozbouřené bolesti. Byly to oči ovce lapené v ostnatém drátu. Pak padl na tvář. Těžké oxfordky křečovitě zabubnovaly do mokrého asfaltu a zastavily se. Krátce nato spustila vodní symfonie úsvitu. Poslední den Pochodu začínal vlhce a podmračeně. Téměř prázdnou uličkou silnice skučel vítr jako ztracený pes, kterého někdo bičem žene neznámou a strašidelnou krajinou.

Část třetí KRÁLÍK

KAPITOLA 17

"Matko! Matko! Matko! Matko!"

- Reverend Jim Jones
v okamžiku apostaze

Popáté a naposledy se rozdávaly koncentráty. V pohodě to zvládl jeden jediný voják. Chodců už zbývalo jen devět. Někteří tupě koukali na opasek, jako by takovou věc nikdy v životě neviděli, a nechali si ho vyklouznout z rukou jako slizkého hada. Garratymu trvalo snad hodinu, než přinutil ruce provést složitý rituál zacvaknutí opasku kolem pasu, a při představě jídla se mu okamžitě začal zvedat scvrklý a křečemi stažený žaludek.

Vedle něj šel teď Stebbins. Můj strážnej anděl, pomyslel si Garraty zahořkle. Stebbins se přímo před jeho očima doširoka usmál a nacpal si do pusy dva suchary namazané burákovým máslem. Hlučně žvýkal. Garratymu se dělalo zle.

"Co je?" zeptal se Stebbins s plnou pusou lepkavých drobků. "Vadí ti to snad?"

"Co je ti do toho?"

Stebbins s nelíbenou námahou polkl. "Nic. Až omdlíš z nedostatku živin, tím lip pro mě."

"Myslím, že dojdeme až do Massachusetts," ozval se chabě McVries.

Stebbins přikývl. "Poprvý po sedmnácti letech, co se to nějakému Pochodu povedlo. Budou z toho jako u vytržení."

"Čím to, že toho o Dlouhým pochodu tolik víš?" zeptal se Garraty úsečně.

Stebbins pokrčil rameny. "Vedou se o tom záznamy. Nemají se přece za co stydět. Nebo snad jo?"

"Co uděláš, jestli vyhraješ, Stebbinsi?" zeptal se ho McVries.

Stebbins se rozesmál. V dešti působila jeho hubená, ochmýřená tvář zvrásněná únavou jako lví. "Co

myslíš? Že si koupím velkej žlutěj cadillac s fialovou střechou a barevnou televizi se stereo reprákama do každýho pokoje v domě?"

"Čekal bych," řekl McVries, "že věnuješ tak dvě stě, tři sta tisíc Spolku pro ještě větší trápení zvířat."

"Abraham vypadal jak ovce," vyklopil ze sebe Garraty. "Jak ovce chycená v ostnatým drátu. To mě v tu chvíli napadlo."

Prošli pod obrovským transparentem, jenž hlásal, že už jim zbývá jen patnáct mil k hranici s Massachusetts - kolem dálnice č. 1 toho z Nového Hampshire opravdu moc nebylo, jen úzká šíje oddělující Maine a Massachusetts.

"Garraty," oslovil ho přátelsky Stebbins, "proč si to nejdeš rozdat se svojí máti?"

"Promiň, ale tohle už fakt dávno nezabírá." Opatrně vytáhl z opasku tabulku čokolády a nasoukal si ji celou do pusy. Žaludek se mu zoufale stáhl, ale podařilo se mu čokoládu spolknout. A po krátké, napjaté bitvě s vlastními vnitřnostmi věděl, že se mu podaří ji v sobě také udržet. "Mám pocit, že když to bude potřeba, vydržím na nohou celej další den," prohodil lhostejně, "klidně i dva, pokud to bude nutný. Smíř se s tím, Stebbinsi. Vzdej se těch psychologickéjch válek. Nezabírá to. Dej si ještě pár sucharů s burákovým máslem."

Stebbins upjatě našpulil rty - jen na okamžik, ale Garratymu to neuniklo. Dostal se mu pod kůži. Pocítil neuvěřitelný nával euforie. Konečně zlatá žíla.

"No tak, Stebbinsi," pokračoval. "Řekni nám, proč jsi tady fy. Vypadá to, že už moc dlouho pospolu nevydržíme. Pověz nám to. Cistě mezi náma třema, když teď už víme, že nejsi Superman."

Stebbins otevřel pusy a suchary s burákovým máslem, které právě snědl, naprosto nečekaně vyzvracel takřka netknuté žaludečními ky-

selinami. Zavrával a teprve podruhé od startu Dlouhého pochodu dostal varování.

Garraty slyšel, jak mu v hlavě ztěžka duní krev. "No vidíš, Stebbinsi, tak ses vyblbl, teď nám to můžeš říct. Kápní božskou."

Stebbins měl v tváři barvu jako stará fáčovina, ale už se trochu sebral. "Proč jsem tady? Vážně to chceš vědět?"

McVries si ho zvědavě prohlížel. Kolem nikdo nebyl; nejbliž šel Baker, který se držel na okraji davu a zaujatě hleděl do jeho mnohočetné tváře.

"Proč jsem právě tady, nebo proč vůbec jdu? Co chceš vědět?"

"Chci vědět všechno," odpověděl Garraty. A byla to naprostá pravda.

"Jsem králík," řekl Stebbins. Vytrvale pršelo, déšť jim stékal po nose, kapičky se jim zachycovaly na ušních lalůčkách jako náušnice. Vepředu se jeden bosý kluk, s chodidly jako fialová mapa popraskaných žilek, svezl na kolena, začal se plazit po čtyřech, hlava mu neudržitelně klimbala sem a tam, pokusil se vstát, upadl, ale nakonec se mu to povedlo. Pokračoval kupředu. To je Pastor, uvědomil si Garraty s údivem. Pořád ještě s náma.

"Jsem králík," zopakoval Stebbins. "Určitě jsi je viděl, Garraty. Malý šedivý mechanický králíky, který honěj chrtí na psích závodech. I kdyby psi běželi seberychlejc, stejně toho králíka nemůžou nikdy chytit. Protože ten králík není z masa a krve jako oni. Králík je jen vystříhaněj obal nasazenej na tyči a naplněnej pár ozubenejma kolečkama. Za starejch časů používali v Anglii opravdovýho králíka, jenže toho psi občas chytili. Takhle je to spolehlivější.

Napálil mě."

Stebbinsovy světlemodré oči zíraly do deště.

"Možná by se dalo říct i... že mě očaroval. Proměnil mě v králíka. Vzpomínáš si na toho z Alenky v Říši divů? Ale možná máš pravdu, Garraty. Je načase přestat ze sebe dělat králíky a uchrochtaný prasata a ovce a bejt zase lidi... i kdybysme se dokázali pozvednout jen na úroveň těch vošoustů a úchylů na balkonech pornokin na Čtyřicátý druhý ulici." Stebbinsovi se do očí vetřelo šílenství a škodolibost a zahleděl se na Garratyho s McVriesem - kteří oba odvrátili zrak.

Stebbins se zbláznil. V tom okamžiku o tom nebylo pochyb. Stebbins byl naprostý cvok.

Jeho tichý hlas přerostl v kazatelské halekání.

"Čím to, že toho o Dlouhým pochodu vím tolik? Já vím o Dlouhým pochodu všechno! Aby taky ne!

Major je můj otec, Garraty! Je to můj otec!"

Hlas davu se zvedl k bezmeznému, mohutnému jásotu; možná odměňovali Stebbinse za to, co právě řekl, pokud to vůbec mohli zaslechnout. Zahřměly pušky. Proto dav tak vyváděl. Zahřměly pušky a Pastor se svezl mrtvý k zemi.

Garraty ucítil nepříjemné svírání v žaludku a v šourku.

"Proboha," vydechl McVries. "Myslíš to vážně?" Olízl si popraskané rty.

"Naprosto vážně," přisvědčil skoro žoviálně Stebbins, Jsem jeho nemanželskej syn. Chápete...

nepředpokládal jsem, že to ví. Nepředpokládal jsem, že ví, že jsem jeho syn. Vtom jsem udělal chybu.

Major je starej chlípnej zmetek. Slyšel jsem, že má desítky malejch parchantů. Chtěl jsem mu to vpálit - chtěl jsem to vpálit do světa. Velký překvapení. A až bych vyhrál Cenu, chtěl jsem požádat, aby mě odvedli do domu májho otce."

"Jenže on to všechno ví?" zašeptal McVries.

"Udělal ze mě svýho králíka. Malýho šedivýho králíčka, kterej pohání zbytek psů, aby běželi rychlejc... a dál. Myslím, že to docela zabralo. Dojdeme až do Massachusetts."

"A teď?" zeptal se Garraty.

Stebbins pokrčil rameny. "Ukazuje se, že ten králík je přece jen z masa a krve. Chodím. Mluvím.

Hádám, že jestli to celý brzo neskončí, budu se za chvíli plazit po břiše jako had."

Prošli pod hustou řadou elektrických drátů. Několik mužů v lezeckých botách viselo na sloupech nad davem jako groteskní kudlanky nábožné.

"Kolik je hodin?" zeptal se Stebbins. Obličej jako by se mu rozpouštěl v dešti. Stal se z něj Olsonův obličej, Abrahamův, Barkovitchův... a pak ke Garratyho zděšení i jeho vlastní obličej, zoufalý a vyčerpaný, vyzáblý a jakoby olámaný, obličej shnilého strašáka na dávno sklizeném poli.

"Za dvacet deset," řekl McVries. Ušklíbl se - přízračná imitace jeho někdejšího cynického úsměšku.

"Hezkej den číslo pět, zmetci."

Stebbins přikývl. "Bude celej den pršet, Garraty?"

"Jo, nejspíš jo. Vypadá to tak."

Stebbins znovu zvolna přikývl. "Taky si myslím."

"Tak tomu dešti pojd'te utýct," navrhl McVries.

"Jo, jasně."

Šli dál, skoro jednotným krokem, přestože je všechny tři věčná bolest ohýbala do nejrůznějších pokroucených poloh.

Když překročili hranici do Massachusetts, bylo jich sedm: Garraty, Baker, McVries, ztěžka se vlekoucí kostlivec se zapadlýma očima jménem George Fielder, Bili Hough ("vyslovovat Haf," představil se před dávnou dobou Garratymu), vytáhlý, svalnatý kluk jménem Rattigan, který zatím pořád vypadal celkem ve formě, a Stebbins.

Pompa a hřmění přechodu přes hranici jim pomalu odeznívaly za zády. Pořád přšelo, vytrvale, monotónně. Vítr skučel a trhal jim za šaty s mladickou, nevědomou krutostí jara. Zvedal v davu čepice a krátkými, ostrými oblouky je jako rotující talíře vyhazoval přes obílené nebe.

Před kratičkou chvilkou - hned po Stebbinsově zповědi - Garraty zažil po celém těle prazvláštní pocit lehkosti. Chodidla jako by se rozpomněla, čím bývala dřív. Otupující bolesti v zádech a krku zatuhly a opadly. Jako by po posledním kusu holé skály vystoupal na samotný vrcholek - nad plynoucí mlhu mraků do chladného slunečního svitu a osvěžujícího, podvyživeného vzduchu... a před sebou žádnou další cestu kromě té dolů, a tou se mohl dát jedině střemhlav.

Polopásák jel kousek před nimi. Garraty sledoval blondátého vojáka přikrčeného pod velkým plátěným deštníkem na zadní části střechy. Snažil se přenést ze sebe veškerou bolest, veškeré promáčené útrapy na tohohle Majorova muže. Blondák bez zájmu opětoval jeho pohled.

Garraty se ohlédl na Bakera a zjistil, že mu teče krev z nosu. Barvila mu tváře a odkapávala po hraně brady.

"Asi umře, co?" ozval se Stebbins.

"Nejspíš," přisvědčil McVries. "Všichni umíráme, pokud sis nevšimnul."

Ostrý závan větru proti nim vrhl clonu deště a McVries zavrával. Dostal varování. Dav dál povzbuzoval, ničím nedotčený a na pohled nedotknutelný. Aspoň že dneska nepráskalo tolik petard.

Děšť těmhle nesmyslům udělal přítrž.

Silnice je zavedla do protáhlé zatáčky lemované po obou stranách vysokou strání a Garratymu poskočilo srdce. Slabě zaslechl Rattigana zamumlat: "Prokrista!"

Silnice se nořila mezi dva strmé kopce. Byla jako šterbina mezi dvěma vzdutými řadry. Kopce se černaly lidmi. Zástupy se zvedaly nad nimi i všude kolem jako živoucí stěny rozlehlého temného močálu.

George Fielder zničehonic ožil. Umrlčí hlava se na tenounkém krčku pomalu otočila ze strany na stranu.

"Sežerou nás," zablekotal. "Vrhnou se na nás a sežerou nás."

"To si nemyslím," opáčil Stebbins krátce. "Ještě nikdy se nestalo -"

"Sežerou nás! Sežerou! Sežerou! Sežesežesežerounás-" George Fielder se začal točit ve velkých, tápavých kruzích a zběsile kolem sebe mávat rukama. Oči mu žhnuly zděšením myši lapené do pastí.

Garratymu připadal jako vystřižený z nějaké zblázněné videohry.

"Sežerounássežerounássežerounás-"

Ječel z plných plic, ale Garraty ho přesto sotva slyšel. Vlny hluku z kopců do nich narážely jako rány kladivem. Garraty neslyšel dokonce ani pušky, když to Fielder koupil; zběsilý řev z hrdla Davu.

Fielderovo tělo předvedlo rozevlátou, nicméně svým způsobem půvabnou rumbu uprostřed silnice, nohy podupávaly, trup se svíjel, ramena sebou cukala. Potom, evidentně příliš unavený, aby tančil dál, padl s doširoka roztaženými nohama na zadek a tak umřel, vsedě, s bradou skloněnou na prsa, jako unavený malý kluk, kterého kouzelná víla uspala při hraní.

"Garraty," hlesl Baker. "Garraty, teče mi krev." Kopce už byly za nimi, takže ho Garraty slyšel - i když špatně.

"No jo," řekl. Dalo mu dost práce udržet hlas v jedné rovině. Così uvnitř v Artu Bakerovi krvácelo. Z nosu mu crčela krev. Tváře i bradu měl krví celé potažené. Límeček košile úplně nasáklý.

"Ale není to zas tak vážný, že ne?" naléhal na něj Baker. Brečel strachy. Věděl, jak vážné to je.

"Ne, zas tak ne," ujistil ho Garraty.

"Ten déšť je tak teplej," řekl Baker. "Ale je to jen déšť. že je to jen déšť, Garraty?"

"Jistě," přisvědčil Garraty znechuceně.

"Kéž bych si na to mohl dát led," řekl ještě Baker a odešel pryč. Garraty ho vyprovodil pohledem.

Bili Hough ("vyslovovat Haf) šel ven ve tři čtvrtě na jedenáct a Rattigan v půl dvanácté, hned poté, co se jim nad hlavami přehnalo šest ocelově modrých F-111 akrobatické skupiny Létaující d'áblové. Garraty čekal, že Baker vypadne mnohem dřív než oni. Ale Baker šel dál, přestože teď už měl nasáklou celou horní polovinu košile.

Garratymu v hlavě vyhrával jazz. Dave Brubeck, Thelonius Monk, Cannonball Adderly - zakázaní tropiči hluku, které všichni schovávali pod stolem a vytahovali, jen když už byl večírek pořádně rozjetý.

Měl pocit, že ho kdysi kdosi miloval, že kdysi miloval i on sám. Ale teď mu zbyl jen jazz, sílící rytmus bicích v hlavě a z mámy byl jen kožich vycpaný slámou, z Jan pouhá figurína ve výloze obchodáku. Bylo po všem. I kdyby vyhrál, i kdyby se mu podařilo překonat McVriese a Stebbinse a Bakera, bylo po všem. Domů se už nikdy nevrátí.

Začal popotahovat. Rozostřilo se mu vidění a zamotaly se mu nohy a on upadl. Asfalt byl tvrdý a překvapivě chladný a neuvěřitelně pohodlný. Dostal dvě varování, než se mu za opileckého podpírání rukama podařilo se zvednout. Znovu přinutil nohy do práce. Pšouknul si - táhlé, sterilní zachrastění, které jako by s poctivým prdnutím nemělo vůbec nic společného.

Baker se opile motal cik cak z jedné strany silnice na druhou. McVries a Stebbins měli hlavy u sebe.

Garraty si byl okamžitě napros-

to jistý, že kujou pikle, jak ho zabít, podobně jako kdysi někdo jménem Barkovitch zprovodil ze světa číslo bez tváře jménem Rank.

Přinutil se zrychlit chůzi a dostihl je. Beze slova mu udělali místo. (Zrovna jste se o mně přestali bavit, co? Ale bavili jste se o mně. Myslíte si, že to nevím? Máte mě za idiota?), ale ulevilo se mu. Chtěl být s nimi, zůstat s nimi až do smrti.

Minuli ceduli, která jako by Garratyho hloupě užaslému pohledu shrnovala veškerou do očí bijící nesmyslnost ve vesmíru, všechn ten slabomyslný, pisklavý výsměch sfér, protože na ní stálo: 49 MIL DO BOSTONU! CHODCI, VY TO DOKÁŽETE! Byl by vyprskl smíchy, kdyby k tomu měl dost sil.

Boston! Samotný zvuk toho jména zněl mytický, zhola neuvěřitelně.

Vedle něj se znovu objevil Baker. "Garraty?"

"Co?"

"Jsme tam?"

"He?"

"Tam, jsme tam? Garraty, prosím tě."

Baker na něj upíral škemravý pohled. Byla z něj pochodující jatka, stroj na krev.

"Jo. Jsme tam. Jsme tam, Arte." Neměl ponětí, o čem to Baker mluví.

"Já za chvíli umřu, Garraty."

"Dobře."

"Jestli vyhraješ, uděláš pro mě něco? Bojím se zeptat někoho jinýho." A Baker ukázal rozmáchlým gestem na opuštěnou silnici, jako by se jich Pochodu dosud účastnily desítky. Na jeden mrazivý okamžik Garratyho napadlo, jestli s nimi všichni pořád nejdou jako duchové a Baker je na prahu smrti nevidí.

"Cokoli."

Baker položil Garratymu ruku na rameno a Garraty se neovladatelně rozbrečel. Připadalo mu, že mu srdce musí každou chvíli puknout v hrudníku a začít ronit vlastní slzy.

"S olověným pláštěm," řekl Baker.

"Ještě chvíli vydrž," vypravil ze sebe Garraty skrz slzy. "Ještě chvíli vydrž, Arte."

"Ne... Nemůžu."

"Dobře."

"Možná se brzy uvidíme, kámo," řekl Baker a bezmyšlenkovitě si otřel z tváře kluzkou krev.

Garraty sklonil hlavu a nepřestával brečet.

"Nedívej se, jak mi to udělaj," poprosil ho Baker. "To mi taky slib."

Garraty přikývl, na slova už se nezmohl.

"Díky. Byl jsi můj přítel, Garraty." Baker se pokusil usmát. Slepě natáhl ruku a Garraty mu s ní potřásl oběma svýma.

"Někdy jindy, někde jinde," řekl Baker.

Garraty si přikryl rukama obličej a musel se předklonit, aby dokázal jít dál. Vzlykot se mu dral z úst a sužovala ho bolest, která dalece přesahovala všechno, co mu mohl způsobit Pochod.

Doufal, že ty výstřely neuslyší. Ale slyšel.

KAPITOLA 18

"Prohlašuji letošní Dlouhý pochod za ukončený. Dámy a pánové - občané - pohled'te na vítěze!"

- Major

Zbývalo jim čtyřicet mil do Bostonu.

"Vyprávěj nám něco, Garraty," řekl zničehonic Stebbins. "Vyprávěj nám něco, ať nemusíme myslet na své problémy." Neuvěřitelně zestárnul; ze Stebbinse byl stařec.

"Jo," přidal se McVries. I on vypadal staře a seschle. "Vyprávěj, Garraty."

Garraty tupě pohlédl z jednoho na druhého, ale neviděl v jejich tvářích žádnou podobnost, jen příšernou únavu. I jemu už začínaly docházet síly; všechny odporné, vlezlé bolesti se mu začínaly kvapem vracet. Na dlouhou chvíli zavřel oči. Když je otevřel, svět se rozdvojl a jen neochotně se zpátky zaostřoval.

"Dobře," svolil.

McVries třikrát vážně tleskl rukama. Šel se třemi varováními; Garraty měl jedno; Stebbins žádné.

"Žil byl jednou jeden -"

"Bože, kdo chtěl slyšet pohádku?" zarazil ho Stebbins.

McVries se uchechtnul.

"Budeš poslouchat, co ti chci říct!" ohradil se svárlivě Garraty. "Chtěls, abych vyprávěl, nebo ne?"

Stebbins o Garratyho zaškobrtnul. Oba dostali varování. "No jo, tak jo, i pohádka je asi lepší než nic."

"Navíc to stejně pohádka není. Jen proto, že se to odehrává ve světě, kterej nikdy neexistoval, to ještě nemusí bejt pohádka. Vůbec to neznamená -"

"Tak začneš s tím už, nebo ne?" skočil mu otráveně do řeči McVries.

"Žil byl jednou jeden Bílej rytíř," začal znovu Garraty, "kterej vyrazil do světa na Velkou výpravu. Opustil svůj hrad a prošel Začarováným lesem -"

"Rytíři jezďej," namítl Stebbins.

"No jo, tak projel Začarováným lesem. Projel. A zažil tam spoustu zvláštních dobrodružství. Bojoval s tisícovkami trolů a skřetů a taky třema prdelema vlků. V pořádku? A pak nakonec dorazil do královského hradu a požádal o svolení vyvést Gvendolínu, proslulou Plavovlásku, ven na procházku." McVries se zasmál.

"Králi to nešlo pod nos, říkal si, že pro jeho dceru Gven, světoznámou Plavovlásku, není nikdo dost dobrej, ale Gven Bílýho rytíře tak milovala, že králi pohrozila, že s ním uteče do Hlubokeych hvozdů, jestli... jestli..." Zalila ho temná vlna závratě, na okamžik se mu zdálo, jako by se vznášel ve vodě. Řev davu na něj doléhal jako burácení moře v dlouhém, kuželovitém tunelu. Pak to přešlo, ale pomalu. Rozhlédl se. McVriesovi klesla hlava a kráčel směrem k davu, ponořen do hlubokého spánku.

"Hej!" křikl na něj Garraty. "Hej, Pete! Pete!"

"Nech ho na pokoji," otočil se na něj Stebbins. "Dal jsi slib, stejně jako všichni ostatní."

"Polib mi," odsekl Garraty a vyrazil za McVriesem. Chytil McVrieše za rameno a nasměroval ho zpátky dopředu. McVries se na něj ospale ohlédl a usmál se. "Ne, Rayi. Je čas se posadit."

Garratymu zabušil v hrudi strach. "Ne! To nesmíš!"

McVries si ho chvíli prohlížel, pak se znovu usmál a zavrtěl hlavou. Posadil se se zkříženýma nohama na asfalt. Vypadal jako přišemně unavený mnich. Jizva na tváři v deštivém šeru bíle svítila.

"Ne!" vykřikl Garraty.

Pokusil se ho zvednout, ale i když byl McVries tak hubený, nedokázal s ním hnout. McVries se na Garratyho ani nepodíval. Měl zavřené oči. A najednou ho drželi dva vojáci a táhli ho od McVrieše pryč. Pak přiložili McVriesovi pušky k hlavě.

"Ne!" zakřičel Garraty znovu. "Mě! Mě! Zastřelte mě!"

Místo toho mu dali třetí varování.

McVries otevřel oči a znovu se usmál. V následujícím okamžiku byl mrtvý.

Garraty šel nevědomě dál. Upíral prázdný pohled na Stebbinse, který si ho zvědavě prohlížel. Garraty v sobě necítil nic než zvláštní, burácející prázdnotu.

"Dopověz mi tu pohádku," vyzval ho Stebbins. "Dopověz mi to, Garraty."

"Ne," odmítl Garraty. "To asi nepůjde."

"No jo, takto nech plavat," usmál se vítězoslavně Stebbins. "Jestli vážně existuje něco jako duše, tak ta jeho zatím není daleko. Ještě ji můžeš chytit."

Garraty se ohlédl na Stebbinse a řekl: "Zašlapu tě do země."

Pete, Pete, pomyslel si. Už se mu ani nedostávalo slz k pláči.

"Vážně?" ušklíbl se Stebbins. "Uvidíme."

V osm večer procházeli Danversem a Garraty konečně pochopil. Byli téměř u konce, protože Stebbinse nešlo porazit.

Zbytečně moc času jsem o tom přemýšlel. McVries, Baker, Abraham... ti o tom nepřemýšleli, prostě to udělali. Jako úplně přirozenou věc. A ona to;e přirozená věc. Svým způsobem je to ta nejpřirozenější věc na světě.

Šoural se dál, vypoulené oči, pusou dokořán, až mu do ní šplíchal déšť. Na jeden zamlžený, rozostřený okamžik měl pocit, že vidí někoho, koho znal, znal stejně dobře jako sám sebe, ta postava plakala a kynula mu ze tmy vepředu, ale marně. Už nemohl pokračovat.

Prostě to poví Stebbinsovi. Šel kousek před ním, už docela kulhal a vypadal pohuble. Garraty byl děsně unavený, ale strach už neměl. Cítil se klidný. Cítil se v pohodě. Přinutil se zrychlit tak, aby mohl Stebbinsovi položit ruku na rameno. "Stebbinsi," řekl.

Stebbins se otočil a upřel na Garratyho obrovské vodnaté oči,

kteřé v prvním okamžiku nic neviděly. Pak ho poznal, natáhl ruku, hrábl po Garratyho košili a rozevřel ji. Dav nad tím agresivním gestem zlostně zaburácel, ale jen Garraty byl dost blízko na to, aby si všiml té hrůzy ve Stebbinsových očích, té hrůzy, té tmy, a jen Garraty věděl, že Stebbinsův výpad byl posledním zoufalým natažením ruky za záchranou.

"Bože, Garraty!" vykřikl a padl na zem.

Ryk davu dosáhl apokalyptických rozměrů. Byl to hřmot padající, hroučící se hory a trhající se země. Ten hřmot pod sebou mohl Garratyho snadno rozdrtit. A byl by ho zabil, kdyby ho Garraty slyšel. Jenže on neslyšel nic než svůj hlas.

"Stebbinsi?" řekl zvědavě. Sklonil se a nějak se mu podařilo převrátit Stebbinse na záda. Stebbins na něj dosud zíral, ale zoufalství už se mu z pohledu vytratilo. Hlava se mu bezpátečně klimbala na krku.

Dal Stebbinsovi dlaň před pusou. "Stebbinsi?" zopakoval.

Stebbins byl mrtvý.

Garraty ztratil zájem. Zvedl se a vykročil dál. Teď se zem roztřásla jásotem a oblohu zaplnily ohňostroje. Zepředu k němu burácel džíp.

Po tyhle silnici se teď nesmí jezdit, ty pitomečku. To je zásadní porušení pravidel, za to tě můžou zastřelit. V džípu stál Major. Nehybně salutoval. Připravený splnit první přání, každé přání, jakékoli přání, přání smrti. To byla Cena.

Za zády mu zastřelili již mrtvého Stebbinse a teď zůstal jen on, sám na silnici, na cestě vstříc Majorovu džípu, který zastavil šikmo přes bílou čáru, a Major už z něj vystupoval, blížil se k němu, tvář laskavou a za slunečními brýlemi zcela nečitelnou.

Garraty ustoupil stranou. Nebyl sám. Ta temná postava se vrátila, vepředu, nedaleko, kynula mu. Určitě ji znal. Stačí se k ní dostat o kousek blíž a rozezná její rysy. Koho ještě nepřekonal? Byl to Barkovitch? Collie Parker? Percy Bůhvíjaksejmenuje? Kdo to je?

"GARRATY!" ječel dav v deliriu. "GARRATY, GARRATY, GARRATY!"

Byl to Scramm? Gribble? Davidson?

Ruka na rameni. Garraty ji netrpělivě setřásl. Temná postava mu kynula, kynula mu v dešti, kynula mu, ať jde dál, ať přijde blíž a přidá se ke hře. A bylo načase se do toho pustit. Pořád mu zbýval takový kus cesty.

Se slepýma očima a rukama úpěnlivě nataženýma před sebe jako pro almužnu pokračoval Garraty za temnou postavou.

A když se ho ruka dotkla na rameni znovu, bůhvíodkud sebral sílu k běhu.

DLOUHÝ POCHOD

Stephen King

pod pseudonymem Richard Bachman

Z amerického originálu The Long Walk,
vydaného nakladatelstvím
A Signet Book, New York
přeložil David Petru
Grafická úprava obálky Tomáš Kropáček
Odpovědná redaktorka Michala Marková
Vydalo nakladatelství
Pavel Dobrovský - BETA
(Praha 4, Květnového vítězství 332)
PRAHA 2005
www.dobrovsky.cz
e-mail: nakladatelstvi@dobrovsky.cz
Sazba SF SOFT, Praha
Tisk UEBERREUTER PRINT, spol. s r. o., Pohořelice

Vydání první

STEPHEN KING

Stephen King se narodil v Portlandu ve státě Maine r. 1947. Psát začal již během studií na Mainské univerzitě v Oronu. Jako člen studentského senátu se aktivně účastnil studentské politiky a v době války ve Vietnamu se angažoval v protiválečném hnutí.

V r. 1970 promoval a rok poté se oženil se svou spolužačkou Tabithou, s níž má tři děti.

V tomto manželství žije dosud. Po skončení studia nemohl hned najít práci středoškolského učitele, pro niž měl kvalifikaci, a tak se živil manuální prací a příležitostným psaním pro pánské časopisy. Mnohé z těchto povídek z počátku sedmdesátých let se objevily

v několika antologiích. Úspěšnost jeho prvního románu Carrie mu v r. 1973 umožnila zcela se věnovat vlastní tvorbě. Od té doby napsal mnoho bestsellerů, z nichž některé se staly i filmovými předlohami.

Věnuje se i psaní původních scénářů a také filmové režii. Pravidelně přispívá na charitativní účely.

Odchod do důchodu zatím pro množství zajímavé práce odkládá na neurčitá

RICHARD BACHMAN

zemřel v roce 1985. Když jeho vdova, Claudia Inez Eschelmanová, objevila na půdě jejich statku v Novém Hampshiru rukopis Strážců zákona, ujal se pozůstalosti Stephen King a doprovodil vydání Bachmanových knih svou vlastní předmluvou.